

TOTALREGNSKAP FOR REINDRIFTSNÆRINGEN

Regnskap 2022 og budsjett 2023

Rapport nr. 45/2023
13.12.2023

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Rapport: Totalregnskap for reindriftsnæringen – Regnskap 2022 og
budsjett 2023

Dato: 13.12.2023

Ansvarlig: Økonomisk utvalg

Rapport-nr.: 45/2023

Forsidebilde: Sissel Olsen

Forord

Mandatet til Økonomisk utvalg for reindriften er gitt ved instruks fastsatt av Landbruksdepartementet 16. juli 1993. Utvalgets oppgave er å fremstille et økonomisk grunnlagsmateriale som danner utgangspunkt for forhandlingene om en næringsavtale mellom staten og Norske reindriftssamers landsforbund (NRL).

Totalregnskapet for reindriftsnæringen, som legges frem i denne rapporten, viser en oversikt over de samlede verdiene som er skapt i næringen ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital. Regnskapet viser altså samlede inntekter, kostnader og resultat for hele reindriftsnæringen i Norge. I tillegg til regnskap for 2022 legger utvalget også frem et budsjett for 2023.

Utvalget har medregnet denne rapporten lagt frem 45 totalregnskap for reindriften siden 1980. Til sammen gir disse regnskapene oversikt over reindriftens økonomi i perioden 1975-2022.

Ved siden av å legge frem materiale som viser det økonomiske resultatet for reindriftsnæringen totalt, er det også utvalgets oppgave å gi oversikt over utviklingen for de enkelte reinbeiteområdene. For Finnmarks vedkommende er reinbeiteområdene delt opp i soner.

I tillegg er det egne kapitler i rapporten som presenterer henholdsvis reindriftsavtalen, de langsiktige utviklingstrekkene for reindriften (fra 2013 til 2022), husholdsinntekter for familier som driver reindrift, samt vurderinger av situasjonen i de ulike reinbeiteområdene.

Landbruksdirektoratet, avdeling reindrift, er sekretariat for utvalget.

Desember 2023
Lars Johan Rustad

Čoahkkáigeassu

Boazodoalu oppalašrehketdoalu čoahkkáigeassu 2019-22 áigodagas, rievdamat 2021 rájes
2022 rádjái, ja 2023 bušeahtta (1 000 kr)

Rehketdoallo- poasttat	Rehketdoallologut				Rievdamat	Bušeahtta 2023
	2019	2020	2021	2022		
Buvttadandietnasat:	176 009	154 157	205 729	228 815	23 086	228 744
Biergu ja lassibuktagat	146 898	100 231	151 866	167 089	15 223	164 693
Bonus	6 029	6 089	3 262	3 925	664	3 902
Ealloárvvu rievdan	-15 327	4 048	92	-1 453	-1 545	896
Lassiealáhusdietnasat	9 097	7 954	8 428	13 223	4 795	13 223
Eará buvttadandietnasat ¹	29 312	35 834	42 081	46 031	3 949	46 031
Stáhtadoarjagat:	106 335	130 875	108 120	167 299	59 179	140 187
Dábálaš doarjagat	83 946	83 724	88 636	91 407	2 772	106 813
Eará doarjagat	13 167	9 555	11 587	14 758	3 171	15 636
Erenoamášdoarjagat	330	24 826	1 691	50 027	48 335	6 730
Lassiealáhusdoarjagat ²	105	32	122	1 342	1 220	1 415
Ovddidanprográmma	365	174	230	-	-230	200
Doaibmab. rádioakt.vuostá	-	-	-	-	-	0
Doaibmab. riidoeast. borasp.	8 422	12 563	5 854	9 765	3 911	9 394
Buhtadusat:	88 050	102 763	114 273	108 172	-6 101	108 403
Boazomassimat	83 671	98 145	107 228	97 775	-9 452	101 049
Areálasisabahkkemat	4 379	4 618	7 045	10 397	3 351	7 353
Supmi sisaboadut:	370 395	387 794	428 122	504 287	76 164	477 334
Golut:						
Siidaosiid golut	167 732	184 957	176 255	217 167	40 912	185 820
Oktasaš golut	36 476	66 032	37 075	85 546	48 472	39 086
Boazoserviivid golut	14 497	12 875	13 850	15 856	2 006	16 716
Supmi golut:	218 705	263 864	227 180	318 568	91 389	241 622
Barggu ja kap. buhtadus	151 690	123 931	200 943	185 719	-15 224	235 712
Luoikkahuvvon kapitála reanttut	10 150	8 528	8 848	10 558	1 710	10 811
Barggu ja iežaskap. buhtadus						
Oktiibuot (1 000 kr)	141 540	115 403	192 095	175 161	-16 934	224 901
Guđege jahked. nammii (kr)	152 357	124 054	202 344	182 282	-20 062	233 299
Guđege siidaoasi nammii (kr)	252 749	207 001	341 807	311 674	-30 133	400 892
Jahkedoaimmaid supmi	929	930	949	961	12	964
Galle ovttaskas siidaoasi ³	560	558	562	562	-	561
<i>Buhtadus barggu ja iežaskapitála ovddas, earret buhtadusat areálasisabahkkemiid ovddas</i>						
Oktiibuot (1 000 kr)	137 161	110 785	185 050	164 764	-20 286	217 547
Guđege jahked. nammii (kr)	147 643	119 090	195 922	171 462	-23 460	255 672
Guđege siidaoasi nammii (kr)	244 930	198 718	334 762	293 174	-36 095	387 785

¹ Poasta sisttisoallá láigodietnasiid ja eará doaibmadietnasiid.

² Sámedikki doarjja lassiealáhusaide

³ Boazoserviivid jahkedoaimmat (22 doaimma 2022:s) leat mielde siidaosiid logus (561) ja sámi boazodoalu jahkedoaimmaid logus.

Boadusmihtut

Oppalašrehketdoallu čájeha ahte boadusmihtut lassánit 2021 rájes 2022 rádjái. Buhtadus barggu ja ieškapitála ovddas njiedjá 192,1 milj. ruvnnos 2021:s 175,2 milj. ruvdnii 2022:s (-17,0 milj. ruvnnos). Buhtadus barggu ja ieškapitála ovddas guđege jahkedoaimma nammii njiedjá 202 344 ruvnnos 2021:s 182 282 ruvdnii 2022:s. Go mihtida ovttaskas siidaosiid mielde, de njiedjá buhtadus barggu ja ieškapitála ovddas 341 807 ruvnnos 2021:s 311 674 ruvdnii 2022:s.

Dietnasat

Buvttadandietnasiid supmi lassána 205,7 milj. ruvnnos 2021:s 228,8 milj. ruvdnui 2022:s (+23,1 milj. ruvnnos). Biergodietnasat lassánit 15,9 milj. ruvnnuin, ja oppalaš ealloárvu njiedjá 1,5 milj. ruvnnuin.

Stáhtadoarjagiid supmi lassána 108,1 milj. ruvnnuin 2021:s 167,3 milj. ruvdnui 2022:s (+59,2 milj. ruvnnos). Lassáneapmi sáhtta buoremuddui čatnasit Erenoamášdoarjagat-postii, mas leat erenoamášdoarjagat roassogearggusvuhtii. 2022 guohtunroasu geažil ledje stuora máksámušat dán doarjjaortnega olis.

Boazomassimiid buhtadusat njidjet 107,2 milj. ruvnnos 2021:s 97,8 milj. ruvdnii 2022:s (-9,5 milj. ruvnnos), ja areálasisabahkkemiid buhtadusat lassánit 7,0 milj. ruvnnos 2021:s 10,4 milj. ruvnnos rádjái 2022:s (+3,4 milj. ruvnnos).

Oktiibuot leat dietnasat lassánan 428,1 milj. ruvnnos 2021:s 504,3 milj. ruvnnos rádjái 2022:s (+76,2 milj. ruvnnos).

Golut

Siidaosiid golut lassánit 176,3 milj. ruvnnos 2021:s 217,2 milj. ruvdnui 2022:s (+40,9 milj. ruvnnos) ja oktasašgolut lassánit 37,1 milj. ruvnnos 2021:s 85,5 milj. ruvdnui 2022:s (+48,5 milj. ruvnnos). Oktasašgoluid lassáneami lea earret eará 2022 guohtunroasu geažil, ja roassogearggusvuoda erenoamášdoarjaga máksin.

Boazoservviid golut lassánit 13,9 milj. ruvnnos 2021:s 15,9 milj. ruvdnui 2022:s (+2,0 milj. ruvnnos).

Oktiibuot mearkkaša dát ahte ollislaš golut lassánit 227,2 milj. ruvnnos 2021:s 318,6 milj. ruvdnui 2022:s (+91,4 milj. ruvnnos).

Reanttut luoikkahuvvon kapitála dáfus lassánit 8,8 milj. ruvnnos 2021:s 10,6 milj. ruvdnii 2022:s (+1,7 milj. ruvnnos).

Siidaosit, boazolohku ja jahkedoaimmat

Siidaosiid lohku sámi boazodoalus lea 540 2022:s. Boazolohku lassánii 215 000 bohccos 2021:s 215 800 bohccui 2022:s.

Jahkedoaimmaid lohku boazoservviin lea 22 2022:s. Boazosearvvit raporterejit ieža jahkedoaimmaid logu.

Bušehta 2023

2023 bušehta dietnasat váldet vuođu raporterejuvvon njuovvandieđuin maid registrerejuvvon njuovahagat leat dieđihan dálvenjuovvamiid hárrái, Animalia loguin, njuovahagaid árvoštallamis das man olu jáhkket njuovvat jagi loahpageahčái, skábmamánu rehketoallologuin ja prognosain.

Daid dieđuid vuođul mat ledje skábmamánu, de vurdojuvvo ahte biergodietnasat njidjet veaháš gaskamearalaš deattu ja hatti geažil.

Bušeterejuvvo ahte stáhtadoarjagat njidjet ja buhtadusat lassánit.

Ollislaš golut 2023: vurdojuvvojit njiedjat 2022 ektui.

Daid eavttuid mielde mat leat bušehtas vuođđun, meroštallojuvvo buhtadus barggu ja ieškapitála ovddas 224,9 milj. ruvnno 2023:s.

Sammendrag

Sammendrag av reindriftens totalregnskap i perioden 2019-22, endring fra 2021 til 2022, og budsjett 2023 (1 000 kroner)

Regnskaps- poster	Regnskapstall				Endring	Budsjett 2023
	2019	2020	2021	2022		
Produksjonsbaserte inntekter:	176 009	154 157	205 729	228 815	23 086	228 744
Kjøtt og biprodukter	146 898	100 231	151 866	167 089	15 223	164 693
Bonus	6 029	6 089	3 262	3 925	664	3 902
Endring i livdyrverdien	-15 327	4 048	92	-1 453	-1 545	896
Binæringsinntekter	9 097	7 954	8 428	13 223	4 795	13 223
Andre prod.bas. innt. ¹	29 312	35 834	42 081	46 031	3 949	46 031
Tilskudd:	106 335	130 875	108 120	167 299	59 179	140 187
Direkte tilskudd	83 946	83 724	88 636	91 407	2 772	106 813
Andre tilskudd	13 167	9 555	11 587	14 758	3 171	15 636
Ekstraordinære tilskudd	330	24 826	1 691	50 027	48 335	6 730
Tilskudd til tilleggsnæringer ²	105	32	122	1 342	1 220	1 415
Utviklingsprogrammet	365	174	230	-	-230	200
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	8 422	12 563	5 854	9 765	3 911	9 394
Erstatninger:	88 050	102 763	114 273	108 172	-6 101	108 403
Tap av rein	83 671	98 145	107 228	97 775	-9 452	101 049
Arealinngrep	4 379	4 618	7 045	10 397	3 351	7 353
Sum inntekter:	370 395	387 794	428 122	504 287	76 164	477 334
Kostnader:						
Siidaandelenes kostnader	167 732	184 957	176 255	217 167	40 912	185 820
Felleskostnader	36 476	66 032	37 075	85 546	48 472	39 086
Kostnader i reinlag	14 497	12 875	13 850	15 856	2 006	16 716
Sum kostnader:	218 705	263 864	227 180	318 568	91 389	241 622
Vederlag til arbeid og kap.	151 690	123 931	200 943	185 719	-15 224	235 712
Renter på lånt kapital	10 150	8 528	8 848	10 558	1 710	10 811
Vederlag til arbeid og EK						
Totalt (1 000 kr)	141 540	115 403	192 095	175 161	-16 934	224 901
Per årsverk (kr)	152 357	124 054	202 344	182 282	-20 062	233 299
Per siidaandel (kr)	252 749	207 001	341 807	311 674	-30 133	400 892
Sum årsverk	929	930	949	961	12	964
Antall siidaandeler ³	560	558	562	562	-	561
<i>Vederlag til arb. og egenkapital eks. erstatninger for arealinngrep</i>						
Totalt (1 000 kr)	137 161	110 785	185 050	164 764	-20 286	217 547
Per årsverk (kr)	147 643	119 090	195 922	171 462	-23 460	255 672
Per siidaandel (kr)	244 930	198 718	334 762	293 174	-36 095	387 785

¹ Posten omfatter leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter.

² Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget

³ Antall årsverk for reindrift i reinlagene (22 i 2022) er lagt til antall siidaandeler

Resultatmål

Totalregnskapet viser en reduksjon i resultatmålene fra 2021 til 2022. Vederlag til arbeid og egenkapital reduseres fra 192,1 mill. kroner i 2021 til 175,2 mill. kroner i 2022 (-17,0 mill. kroner). Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk reduseres fra 202 344 kroner i 2021 til 182 282 kroner i 2022. Målt per siidaandel reduseres vederlag til arbeid og egenkapital fra 341 807 kroner i 2021 til 311 674 kroner i 2022.

Inntekter

Sum produksjonsbaserte inntekter øker fra 205,7 mill. kroner i 2021 til 228,8 mill. kroner i 2022 (+23,1 mill. kroner). Kjøttinntektene øker med 15,9 mill. kroner, og den totale livdyrverdien reduseres med 1,5 mill. kroner.

Sum tilskudd øker fra 108,1 mill. kroner i 2021 til 167,3 mill. kroner i 2022 (+59,2 mill. kroner). Økningen kan i stor grad knyttes til posten ekstraordinære tilskudd, som inneholder ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap. På bakgrunn av beitekrisen vinteren 2022, var det store utbetalinger over denne tilskuddordningen.

Erstatningene for tap av rein reduseres fra 107,2 mill. kroner i 2021 til 97,8 mill. kroner i 2022 (-9,5 mill. kroner), og erstatningene for arealinngrep øker fra 7,0 mill. kroner i 2021 til 10,4 mill. kroner i 2022 (+3,4 mill. kroner).

Totalt sett gir dette en økning i de samlede inntektene fra 428,1 mill. kroner i 2021 til 504,3 mill. kroner i 2022 (+76,2 mill. kroner).

Kostnader

Siidaandelens kostnader øker fra 176,3 mill. kroner i 2021 til 217,2 mill. kroner i 2022 (+40,9 mill. kroner) og felleskostnadene øker fra 37,1 mill. kroner i 2021 til 85,5 mill. kroner i 2022 (+48,5 mill. kroner). Økningen kan ses i sammenheng med beitekrisen i 2022, og utbetaling av ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap.

Reinlagenes kostnader økes fra 13,9 mill. kroner i 2021 til 15,9 mill. kroner i 2022 (+2,0 mill. kroner).

I sum gir dette en økning i de totale kostnadene fra 227,2 mill. kroner i 2021 til 318,6 mill. kroner i 2022 (+91,4 mill. kroner).

Renter på lånt kapital øker fra 8,8 mill. kroner i 2021 til 10,6 mill. kroner i 2022 (+1,7 mill. kroner).

Siidaandeler, reintall og årsverk

Antall siidaandeler i samisk reindrift er på 540 i 2022. Reintallet øker fra 215 000 i 2021 til 215 800 i 2022.

Antall årsverk hos reinlagene er på 22 i 2022. Reinlagene rapporterer selv om antall årsverk.

Budsjett 2023

Inntektene i budsjettet for 2023 bygger på innrapporterte slaktedata for vinterslakt fra registrerte slakterier, tall fra Animalia, anslag fra slakteriene over hvor mye som forventes slaktet ut året, regnskapstall per november og prognoser.

Ut ifra tilgjengelige opplysninger i november, forventes det en liten reduksjon i kjøttinntektene som følge av lavere gjennomsnittsvekt og pris.

Det budsjetteres med en reduksjon i tilskuddene og en økning i erstatningene.

De totale kostnadene forventes å reduseres i 2023 sammenlignet med 2022.

Med utgangspunkt i de forutsetningene som ligger til grunn budsjettet, er vederlag til arbeid og egenkapital beregnet til 224,9 mill. kroner i 2023.

Innhold

Forord	1
Čeahkkáigeassu	2
Sammendrag	5
1. Økonomisk utvalg	10
1.1 Mandat.....	10
1.2 Medlemmer og sekretariat.....	10
1.3 Utvalgets arbeid.....	10
2. Mål og virkemidler i reindriftspolitikken	12
2.1 Reindriftspolitiske mål	12
2.2 Reindriftspolitiske virkemidler	12
3. Grunnlag og forutsetninger	14
3.1 Prinsipper	14
3.2 Materiale og metode.....	14
4. Totalregnskap 2022 og budsjett 2023	21
4.1 Produksjonsbaserte inntekter.....	21
4.2 Tilskudd.....	34
4.3 Erstatninger	41
4.4 Kostnader	44
4.5 Kapitalforhold	56
4.6 Antall årsverk og antall siidaandeler	58
4.7 Sammendrag av totalregnskapet.....	59
4.8 Budsjett 2023.....	68
Tilleggsinformasjon	72
5. Nærmere om reindrifftsavtalen	73
5.1 Innledning.....	73
5.2 Reindrifftsavtalen 2023/2024	74
5.3 Fordeling av reindrifftsavtalens ramme.....	74
5.4 Reindrifftsens utviklingsfond.....	76
5.5 Kostnadssenkende og direkte tilskudd	81
6. Langsiktige utviklingstrekk for reindrifften	90
6.1 Kjøttinntekter	90
6.2 Tilskudd.....	93
6.3 Tap av rein.....	95
6.4 Erstatninger	98
6.5 Kostnader	99
6.6 Vederlag til arbeid og egenkapital	101
6.7 Markedsforhold	103
7. Husholdsinntekter for reindrifftsfamilier	108
7.1 Inntekter utenfor reindrifftsnaeringen	108
7.2 Strukturutvikling og sysselsetting	111
8. Vurderinger av materialet	125
8.1 Vurderinger av situasjonen i de ulike reinbeiteområdene og sonene.....	125
8.2 Generelle vurderinger.....	150

Vedlegg	153
1. Tabeller.....	153
2. Kart over reinbeiteområdene	156
3. Ordforklaringer.....	159

1. Økonomisk utvalg

1.1 Mandat

Ifølge hovedavtalen for reindriftsnæringen mellom Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og staten ved Landbruksdepartementet av 26. februar 1993, skal det føres forhandlinger om en løpende reindriftsavtale. Landbruksdepartementet har 16. juli 1993, i medhold av hovedavtalen, fastsatt nærmere instruks for Økonomisk utvalg for reindriften. Utvalgets mandat fremgår av instruksens § 1, der det heter:

“Utvalget skal legge frem et økonomisk grunnlagsmateriale for reindriften som utgangspunkt for forhandlingene mellom staten ved Landbruksdepartementet og reindriftsnæringen ved Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) om en næringsavtale for reindriften.

Utvalget har ansvaret for å fremskaffe nødvendige opplysninger, og tilrettelegge materialet for avtalepartene. Materialet skal gi en oversikt over den økonomiske situasjonen i næringen, herunder hovedtrekk i utviklingen, både for den enkelte driftsenhet, distrikter, tamreinlag, områder og for næringen som helhet.”

1.2 Medlemmer og sekretariat

Partene oppnevner to medlemmer hver til utvalget. Landbruks- og matdepartementet oppnevner i tillegg en leder etter samråd med NRL. Funksjonstiden er 4 år. Økonomisk utvalg ble første gang oppnevnt i januar 1977.

Økonomisk utvalg har følgende sammensetning for perioden 2022-2025:

- Lars Johan Rustad, seniorrådgiver, Norsk institutt for bioøkonomi
- Anne Merete Sara Gaup, assisterende direktør, Statsforvalteren i Troms og Finnmark
- Katarina Påve Gaup, reineier, Norske Reindriftsamers Landsforbund
- Silje Trollstøl, fagdirektør, Landbruks- og matdepartementet
- Tom Lifjell, reineier, Norske Reindriftsamers Landsforbund

Varamedlemmer:

- Per John Anti, reineier, Norske Reindriftsamers Landsforbund
- Kjersti Sorteberglien, seniorrådgiver, Landbruks- og matdepartementet

Landbruksdirektoratet er sekretariat for utvalget.

1.3 Utvalgets arbeid

Utvalgets oppgave er å legge frem et materiale som viser det samlede økonomiske resultatet for reindriftsnæringen totalt og regionalt. I tillegg skal utvalget beregne det økonomiske resultatet og utviklingen for de enkelte reinbeiteområder. For Finnmark er reinbeiteområdene delt opp i soner.

Rapporten inneholder også egne kapitler som presenterer henholdsvis reindrifftsavtalen, langsiktige utviklingstrekk for reindrifften fra 2013 til 2022, husholdsinntekter for reindrifftsfamilier, samt utviklingstrekk for de enkelte reinbeiteområdene.

Publikasjonen er inndelt i åtte kapitler. I hovedoversikten i kapittel 4 er regnskap for 2021 sammenlignet med regnskapene for de fire foregående år. Budsjett for 2023 presenteres i kapittel 4.8. Kapittel 5 omhandler reindrifftsavtalen, med spesiell vekt på tilskuddsordningene. I kapittel 6 presenteres langsiktige utviklingstrekk for reindrifften fra 2013 til 2022. Kapittel 7 omhandler husholdsinntekter og strukturelle forhold, mens kapittel 8 gir en vurdering av utviklingen både totalt og i de ulike reinbeiteområdene – i hovedsak på bakgrunn av nøkkeltall fra kapitlene 4, 6 og 7.

2. Mål og virkemidler i reindriftspolitikken

De reindriftspolitiske målene bygger på Meld. St. nr. 32 (2016-2017) *Reindrift - Lang tradisjon – unike muligheter*, og de årlige proposisjonene for reindriftsavtalen. De økonomiske virkemidlene fremgår av de årlige reindriftsavtalene, mens de juridiske virkemidlene hovedsakelig er gitt i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven) .

2.1 Reindriftspolitiske mål

Reindriftspolitikken bygger på Stortingets behandling av Meld. St. 32 (2016 - 2017) Reindrift. Lang tradisjon – unike muligheter. Stortinget behandler i tillegg reindriftspolitikken to ganger i året; ved den årlige reindriftsavtaleproposisjonen og ved behandlingen av det årlige statsbudsjettet.

Stortingets behandling av de siste års avtaleproposisjoner viser at en samlet næringskomité i hovedsak har støttet opp om regjeringens reindriftspolitikk. Videre at det er bred politisk enighet om å legge vekt på næringsretting og tilrettelegging for dem som har reindrift som hovedvirksomhet.

I Hurdalsplattformen slår regjeringen fast at reindriften er viktig for å bevare samisk kultur, samfunnsliv og språk. Næringen utnytter viktige utmarksressurser og har potensial for økt verdiskaping. Det gjelder særlig økt videreføring av reinkjøtt og formidling av reindriftssamisk kultur og levesett.

Det framgår videre at regjeringen vil:

- Fremdeles anerkjenne reindriften som en viktig kulturnæring som er familiebasert og bygger på et unikt levesett.
- Utvikle reindriften med et tredelt mål om økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft.
- Gjennomføre en helhetlig revidering av reindriftsloven.
- Tilrettelegge for økt verdiskaping av kjøtt og biprodukter og økt satsing på kulturformidling og turisme basert på reindrift.

2.2 Reindriftspolitiske virkemidler

Reindriften er regulert gjennom lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven). Loven konstituerer ikke reindriftsretten, men gir en nærmere definisjon av innholdet i disse rettighetene, samt en regulering og styring av utøvelsen. Dette innebærer at reindriftens rettsstilling ikke er uttømmende regulert gjennom loven. Loven må suppleres med rettigheter ervervet gjennom sedvane, alders tids bruk med videre. I reindriftsloven legges det opp til en større grad av egenforvaltning av interne forhold i reindriftsnæringen enn hva som har vært tilfelle tidligere. Det arbeidsmessige fellesskapet siida utgjør et viktig element i bestemmelsene om intern organisering.

Formålet med reindriftsloven (§ 1) er å legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for

reindrifsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig. For å nå disse målene skal loven gi grunnlag for en hensiktsmessig organisering og forvaltning av reindriften. Reindriften skal bevares som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv i samsvar med Grunnlovens § 108 og folkerettens regler om urbefolkning og minoriteter. Loven skal videre bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste ressursgrunnlag.

Ansvar for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindriftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene. Utenfor det samiske reinbeiteområdet skal loven legge forholdene til rette for en økologisk og økonomisk bærekraftig utnyttning av reinbeiteressursene i de områder der reindrift foregår. Det påpekes for øvrig at det er en rekke juridiske styringsverktøy ved siden av reindriftsloven som har betydning for reindriften. Herunder nevnes plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven, energiloven, fjelloven og Finnmarksloven.

Historisk har man omtalt reindriftsretten som en kollektiv rett. Dette innebærer at det er samene som har ervervet en rett til å drive reindrift på de arealer hvor det fra gammelt av har vært utøvet slik bruk. Det er reindriftssamene som etnisk gruppe som er bærere av denne rettigheten, og ikke enkeltpersoner eller mindre grupperinger innenfor dette kollektivet. Den enkelte har en andel i den kollektive rett, og ikke eksklusive rettigheter som nyter særskilt vern internt. Dette utgangspunktet vil i dag måtte nyanseres. Over tid har det innenfor reindriftsretten skjedd en relativt stor rettsutvikling knyttet til rettigheter. Både rettspraksis, arbeidet med rammebetingelser i reindriften og arbeidet med reindriftsloven av 2007 viser klart at siidaer kan etablere særskilte rettigheter over den grunn de disponerer. Reindriftsloven har en rekke bestemmelser som klargjør og fremhever at det skal tas hensyn til etablerte rettigheter.

Stortinget godkjente 1. juni 1993 den gjeldende hovedavtalen for reindrift (St.prp. nr. 66 (1992-1993)), og ga Landbruksdepartementet (nå Landbruks- og matdepartementet) fullmakt til å forhandle med Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) om ettårige avtaler for reindriftnæringen. Reindriftsavtalen er, ved siden av reindriftsloven, det viktigste operative redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindriftspolitikken. Gjennom reindriftsavtalen bestemmes bruken av de *økonomiske virkemidlene*, blant annet ut fra reindriftslovens intensjon og bestemmelser. Dette skal bidra til at utviklingen går i retning av de målene som Stortinget har fastsatt.

Det vises til kapittel 5 for nærmere omtale av reindriftsavtalen.

Ut over de nevnte virkemidlene viser Økonomisk utvalg også til at det følger av lov 12. desember 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) at Sametinget og andre representanter for berørte samiske interesser har rett til å bli konsultert i saker som vil kunne påvirke samiske interesser direkte.

3. Grunnlag og forutsetninger

3.1 Prinsipper

Totalregnskapet for reindriften viser en oversikt over verdiene som skapes i næringen ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital. Kalenderåret er utgangspunkt for beregningene. På grunn av ulik periodisering er opplysninger om slakteuttak i totalregnskapet ikke direkte sammenlignbare med tilsvarende opplysninger i ressursregnskapet for reindriftsnæringen, som tar utgangspunkt i driftsår.

Som hovedregel er alle beregninger som ligger til grunn for fremstillingen gjort uten avrundinger og med flere desimaler enn det som fremkommer i tabellene. Dette innebærer at det i enkelte tabeller ikke er nøyaktig samsvar mellom del- og totalsummer. Totaltallene er basert på originaldata og er således korrekte.

3.2 Materiale og metode

Kilder

Totalregnskapet henter informasjon fra flere ulike kilder. Mye dokumentasjon hentes fra Landbruksdirektoratets interne regnskap, blant annet utbetaling av tilskudd. Melding om reindrift brukes som kilde, her hentes blant annet antall siidaandeler og reintall. Vi får dokumentasjon fra statsforvalter, distriktsregnskapene og statistikk over søknader. Til dette Totalregnskapet er 76 prosent av distriktsregnskapene levert. Skattetall blir hentet fra skatteetaten. I tillegg får vi tall fra Sametinget, Bane NOR, rovbasse, slakteriene, Animalia og innovasjon Norge. Tall fra reindriften i Finland og Sverige blir hentet fra det svenske Sametinget og de finske reinbeitedistriktenes forening.

Gruppering av tallmaterialet

Datamaterialet er i hovedsak gruppert etter reinbeiteområder. Selv om Polmak/Varanger ikke er et ensartet område har en på bakgrunn av ulike driftsforhold valgt å splitte Øst-Finnmark reinbeiteområde inn i Polmak/Varanger og Karasjok. Delingen er først og fremst begrunnet med et ønske om å skille ut Karasjok, slik at dette området kan sammenlignes med Vest-Finnmark reinbeiteområde. Øst-Finnmark og Vest-Finnmark er begge delt opp i tre soner. Øst-Finnmark er delt i Polmak/ Varanger, Karasjok øst og Karasjok vest. Resultatene fra Vest-Finnmark er delt opp i tre soner: Kautokeino øst, Kautokeino midt og Kautokeino vest.

Tidsangivelse

Datamaterialet i totalregnskapet er i hovedsak knyttet til kalenderår, men tallmateriale som er hentet fra reieneernes melding om reindrift gjelder for driftsåret. Et driftsår varer fra 1. april (inngående beholdning) til 31. mars påfølgende år (utgående beholdning). I totalregnskapet brukes foregående driftsårs korrigerende utgående beholdning fra melding om reindrift (MOR) som utgangspunkt når det gjelder fastsettelse av antall aktive siidaandeler og reintall i kalenderåret. Dette betyr at antall aktive

siidaandeler og korrigert reintall per 31. mars i driftsåret 2021/22 gir henholdsvis antall aktive siidaandeler og reintall i kalenderåret 2022.

Produksjonsbaserte inntekter

Næringens kjøttinntekter omfatter førstehåndssalg og hjemmeforbruk av ikke foredlede produkter av rein slik som kjøtt, innmat, skinn, gápmasat og gevir. Inntektene korrigeres for endringer i den samlede livdyrverdien. I tillegg til inntektene fra salg av ikke foredlede reinprodukter, er binæringsinntekter, andre produksjonsbaserte inntekter, tilskudd og erstatninger med på inntektssiden i totalregnskapet.

Priser

Fra og med avtaleåret 2016/2017 ble vilkår for beregning av produksjonspremie presisert. Fra og med dette driftsåret er frakt- og slaktekostnader ikke inkludert i den næringspliktige inntekten, og da heller ikke i beregning av produksjonspremien. Dette betyr også at slakteriene endret sine avregningsmetoder til ikke å inkludere slakte- og fraktekostnadene i avregningsbilag til reineierne. Dette betyr at i gjennomsnittspris ble endret fra å basere seg på bruttopris, inkludert slakt og fraktekostnader, til nettopris. Nettoprisen er skrottopris eksklusiv merverdiavgift.

Kjøttinntekter

Ut fra de data Økonomisk utvalg har tilgang til, er det ikke mulig å skille ut inntekter fra biprodukter fra de totale kjøttinntektene. Med begrepet biprodukter menes andre produkter fra rein slik som horn, skinn, hjerte, lever og blod. Dette innebærer at betegnelsen kjøttinntekter omfatter inntektene av kjøtt og biprodukter til sammen. Slakterapporter fra registrerte slakteribedrifter danner grunnlag for beregning av offentlig godkjente slakt. Rapportene importeres inn i Landbruksdirektoratets databasesystem, og herfra genereres all informasjon til tabeller som baserer seg på vekt, pris, alder og kjønn i totalregnskapet.

Fra og med regnskapsåret 2015 begynte man å benytte det reelle tallet for privat uttak, da endringer i datasystemet har gjort dette mulig. Tallene hentes fra melding om reindrift. Privat forbruk og omsetning regnes å ha samme verdi per kg som slakt (voksne dyr) ved registrerte slakterier. Det beregnes gjennomsnittspris ved å dele den totale prisen i det enkelte reinbeiteområde på områdets totale kvantum. Inntil 2015 var utgangspunktet for beregning av privat forbruk og omsetning satt til 20 dyr per siidaandel. For reinlagene var privat forbruk og omsetning satt til 50 dyr.

Bonus fra slakterier er også en del av reineiers inntekter. Bonus utbetalt i 2022 er basert på slakt i 2021. Utbetalt bonus til reineierne blir hentet fra de aktuelle slakteriene. Bonus er hovedsakelig ikke med som kjøttinntekter i tabeller og figurer, men er med i sammendragstabeller/-figurer i sammendraget, delkapittel 4.7 og 4.8, samt i kapittel 8.

Endring i den samlede livdyrverdien

Ved å korrigere kjøttinntektene for endringer i den samlede livdyrverdien, fremkommer næringens produksjonsinntekter. Endringer i livdyrverdien er et uttrykk for verdien av bestandsendringer, det vil si endringer i reintall, flokksammensetning og dyrevekter, i løpet av en periode. Siden kalenderåret er utgangspunkt for beregningene i totalregnskapet, er det verdien av endringene i den totale livdyrverdien fra 1. januar til 31. desember som er interessant.

Reintall per 1. januar 2022 beregnes på grunnlag av korrigert reintall per 31. mars 2022 (korrigert utgående beholdning i driftsåret 2021/2022) og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars 2022. Reintall

per 31. desember 2022 estimeres med utgangspunkt i beregnet korrigert reintall per 31. mars 2023 (beregnet korrigert utgående beholdning i driftsåret 2021/2022) og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars 2023. Endringer i antall og vekt for voksen rein og kalv beregnes separat.

Reintallet per 1. januar varierer fra år til år, både på grunn av reelle endringer i reintallet og på grunn av forskyvning i slaktetidspunkt. Bestandsendringer fra 1. januar til 31. desember i kalenderåret verdsettes til full slakteverdi. Verdiøkning inntektsføres, mens verdinedgang føres til fradrag. Verdiendringer som følge av endret prisnivå påvirker ikke inntektsnivået, da det tas utgangspunkt i samme pris for inngående og utgående beholdning.

Den reelle verdien for reineier alltid være større enn det som kommer frem i våre beregninger. Spesielt er dette ved beregning av avlsverdi og fremtidig tap av kalver.

Binæringer

Binæringsinntektene omfatter inntekter fra duodji og utmarksnæringer, og er en integrert del av den samiske reindriftsøkonomien. Et helhetlig bilde av økonomien forutsetter derfor en synliggjøring av disse inntektene. Tidligere ble tallene for binæringene hentet fra næringsoppgavene post 321 og 322 til siidaandelsledere og deres ektefeller/ samboere. Fra 2022 er det en endring i skattemeldingen der inntekt fra binæring ikke lenger blir skilt ut fra totalinntekten. Tallene for binæringsinntekter beregnes derfor fra totalregnskapet for 2022 ut ifra differansen mellom slaktetall og siidaandelsleders inntekt i næringsoppgaven.

Andre produksjonsbaserte inntekter

Posten «Andre produksjonsbaserte inntekter» omfatter leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter». Tallene hentes fra skattemelding for næringsdrivende.

Tilskudd

Tilskudd til reindriftsutøvere blir i Totalregnskapet regnet som inntekt.

Tilskudd over reindriftsavtalen

Tilskudd over reindriftsavtalen er inndelt i direkte tilskudd, andre tilskudd og ekstraordinære tilskudd.

De direkte tilskuddene gjennom sammenligningsperioden omfatter distriktstilskudd, produksjonspremie, særskilt driftstilskudd til ungdom, særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel (fra og med 2020), etableringstilskudd, kalveslaktetilskudd, ektefelle-/samboertillegg og simleslaktetilskudd (gjaldt kun driftsåret 2022/23).

Andre tilskudd gjennom sammenligningsperioden omfatter tilskudd til investeringer (gjerder, bygninger og anlegg), pramming/transport, utdanningsstipend, fagbrevordning i reindriften, tiltak konvensjonsbeiter, tilskudd til feltbarnehage, tilskudd til innløsning av siidaandeler og ekstraordinær satsing på infrastrukturtiltak. Enkelte av tilskuddene er avviklet, men tas med i oversikten fordi det i tabellene framkommer tall knyttet til postene.

Posten ekstraordinære tilskudd er tilskudd som har avgrenset varighet, eller som bare brukes i spesielle situasjoner, og har rommet ulike ordninger over tid. Eksempler i denne sammenheng er ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap, tap ved ulykker og tilskudd til implementering av bruksregler.

Utviklingsprogrammet

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning, er rettet mot reiselivsbasert næringsutvikling i reindriften, samt samarbeidstiltak mellom reindriften og foredlingsbedrifter. I totalregnskapet tas kun tilskudd til reieierne med, tilskudd til bedrifter er ikke med. Tilskuddet beskrives nærmere i kapittel 5.4.

Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget

Sametinget gir tilskudd til næringsutvikling og tilleggsnæringer til reindrift. Et av de prioriterte områdene er å øke omsetningen av lokalmat og videreforedling av lokalmat. Sametinget har også en særskilt satsning på samisk reiseliv og samiske kultur næringer.

Sametinget har en egen næringsavtale for duodji, som trådte i kraft 1. januar 2006. Over denne avtalen kan Sametinget gi støtte til blant annet etablererstilskudd, investeringstilskudd og andre utviklingstiltak. Merkevarerbygging innenfor duodjinæringen er særlig prioritert.

Tiltak mot radioaktivitet

Etter Tsjernobyl-ulykken ble det satt i verk tiltak for å holde reindriftsutøverne økonomisk skadesløse. Refusjoner i forbindelse med kassasjon av slakt inngår i verdien av kjøtt og biprodukter. Fra og med avtaleåret 2015/2016 ble det innført en grenseverdi på 3000Bq/kg reinkjøtt i målt radioaktivitetsnivå fra et representativt utvalg rein for at kompensasjon skal kunne innvilges. Tilskudd til tiltak mot radioaktivitet er med som egen post under tilskudd. Fra 2023 er regelverket for tilskuddsordningen endret. Den er ikke lenger kun tilknyttet Tsjernobyl, men innebærer også eventuelle framtidige hendelser. I tillegg utvides det geografiske virkeområdet for forskriften til hele landet.

Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak

Dagens rovviltforvaltning baserer seg på Stortingsmelding nr. 15 (2003-2004), hvor anbefalingene var at landet skulle deles inn i nye og større forvaltningsregioner uavhengig av fylkes- og kommunegrenser. De fylkesvise rovviltutvalgene ble med bakgrunn i dette erstattet av rovvilt nemnder i hver region. For å sikre at det nasjonale ansvaret for levedyktige bestander av rovviltartene blir ivaretatt, har regjeringen fastsatt minimumstall for årlige ynglinger av hver art i den enkelte region. Nærmere om regioninndeling og bestandsmål finnes i rovviltforskriften.

De regionale rovvilt nemndene forvalter i dag midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot tap av rein til rovvilt. Bruken av midlene skal følge fastsatt forskrift om tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Formålet med tilskuddordningen er å sikre iverksettelse av effektive tapsforebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr. For at tilskuddene skal kunne gis, må det omsøkte tiltaket ha en direkte taps- og skadeforebyggende effekt. De enkelte søknadene behandles av statsforvalteren og midlene utbetales derfra. Det er dermed Statsforvalteren som er vår kilde til tabellene i publikasjonen. Tilskudd til tiltak ytes både forskuddsvis etter søknad og etterskuddsvis etter mottakers dokumenterte forbruk.

Erstatninger

Erstatninger regnes også som inntekter til næringen. De ordningene som er med i totalregnskapet er erstatninger fra Miljødirektoratet ved rovvilttap, tap av areal hentet fra distriktsregnskap, erstatninger fra Bane NOR for rein drept av tog og erstatninger fra forsikringsselskapene for rein drept av bil.

Erstatningsbeløpene for rein drept av bil beregnes med utgangspunkt i erstatningssatsene fra Miljødirektoratet og innrapporterte trafikktap fra melding om reindrift – fratrukket det antall rein som er drept av tog og erstattet av Bane NOR. Årsaken til at erstatningssatsene fra Miljødirektoratet legges til grunn, er at forsikringsselskapene og Bane NOR oppgir at de bruker disse satsene ved beregning av erstatningsbeløp.

Erstatninger for arealinngrep anvendes i hovedsak til dekning av felles kostnader, og beregnes ut fra regnskaper for reinbeitedistrikter og reindriftingsfond. Disse erstatningene inntektsføres i en egen post som omfatter årlige erstatninger og engangserstatninger. Erstatningene blir beregnet forholdsmessig ut ifra de distriktsregnskapene vi får inn. Vi har kun oversikt over det som kommer i distriktsregnskaper i tillegg kan det være gitt erstatning til enkelte siidaandeler i tillegg til andre avbøtende tiltak.

Kostnader

På kostnadssiden inngår næringens bruk av varer og tjenester fra andre sektorer. Posten er inndelt i siidaandelens kostnader, distriktenes kostnader (felleskostnader) og kostnader i reinlag.

Fra og med avtaleåret 2016/2017 ble vilkår for beregning av produksjonspremie presisert, frakt- og slaktekostnader skal ikke inkluderes i den næringspliktige inntekten, og da heller ikke i beregning av produksjonspremien.

På bakgrunn av dette gikk man over fra å bruke bruttopris (med slakte-/ fraktkostnader) til å bruke nettopris (uten slakte-/ fraktkostnader) i beregninger i Totalregnskapet. Det ble samtidig bestemt at man skulle gjøre et fradrag i kostnadene for slakte-/fraktkostnader. Dette ble gjort fra og med 2017, da man i 2016 ikke fikk inn alle disse kostnadene fra slakteriene.

Slakte- og fraktkostnader er en kostnad slakteriene har, men som reieneier ikke ser noe til da den trekkes fra prisen før reieneier får sitt oppgjør fra slakterier. Det vil derfor heller ikke føres i næringsoppgavene som en kostnad. Økonomisk utvalg har vurdert det slik at det ikke er rett å fortsette å gjøre dette fradraget i kostnadene. Alle tabeller i Totalregnskapet som inneholdt siidaandelens/reinlagenes fradrag for slaktekostnader for årene 2017-2019 ble endret i Totalregnskapet for 2020 fra tidligere publiserte tall.

Siidaandelens kostnader

Fra og med 2009 er alle innleverte næringsoppgaver lagt til grunn for beregninger av siidaandelens kostnader. Det gjøres en gjennomsnittlig beregning av kostnadene ut fra antall innleverte næringsoppgaver i forhold til antall siidaandeler. Tidligere ble kostnadene beregnet ut fra et utvalg av næringsoppgaver og skattemeldinger. Systemendringer og andre metoder for dataoverføringer har derimot muliggjort et bredere informasjonsgrunnlag.

Felleskostnader

Felleskostnader beregnes på grunnlag av regnskaper fra reinbeitedistrikter og reindriftingsfond. For distrikter der regnskap mangler, beregnes totaltallene med utgangspunkt i gjennomsnittskostnader per rein i de øvrige distriktene, og antall rein i de distriktene der regnskap mangler.

I tillegg til distrikts- og fondskostnadene er egenandelen i forbindelse med pramming av rein tatt med under felleskostnadene.

Reinlagenes kostnader

Reinlagenes kostnader beregnes med utgangspunkt i samtlige lags regnskaper. Som ellers i totalregnskapet holdes lønnsutgiftene utenfor. Dette har sammenheng med at vederlag til arbeid og egenkapital skal omfatte godtgjørelse for egen og leid arbeidskraft. Som følge av organisasjonsformen, gir dette særlig utslag for reinlagene, der lønnsutgiftene til gjeterne er en betydelig kostnadspost.

Kapitalforhold

Reindriftsnæringens kapital domineres av en hovedverdi, reinen. Balanseverdi beregnes med utgangspunkt i reintall, flokks sammensetning og livdyrverdi. Sistnevnte beregnes på grunnlag av gjennomsnittlige priser og slaktevekter.

Andre eiendeler (balanseverdi på driftsbygninger, private reindriftsanlegg og maskinelle hjelpemidler) og gjeld beregnes på grunnlag av næringsoppgavene. Som gjeld regnes siidaandelens lån, avbetalingsgjeld og skyldig merverdi- og arbeidsgiveravgift. Kapitalberegningene omfatter ikke eiendeler og gjeld i reinbeitedistrikter, eller i private og offentlige fond.

Sammendrag av totalregnskapet og årsverksberegninger

Sammendrag av totalregnskapet viser sum inntekter, sum kostnader, renter på lånt kapital, antall siidaandeler og antall årsverk. Det beregnes vederlag til arbeid og kapital, og vederlag til arbeid og egenkapital. Arbeid består av næringsutøvernes egen arbeidskraft og leid arbeid. Utgifter til leid arbeid tas derfor ikke med under kostnader. Ved å gjøre fradrag for renter på lånt kapital, fremkommer vederlag til arbeid og egenkapital. Disse resultatmålene beregnes både totalt, per siidaandel og per årsverk. Renter på lånt kapital omfatter både næringsgjeld og privatgjeld i siidaandelene.

I 2021 ble det gjort en arbeidstidsundersøkelse, som fra og med Totalregnskapet for 2021 er grunnlaget for beregning av årsverk. Undersøkelsen bygde på et spørreskjema som ble sendt ut til alle siidaandelsledere. I spørreskjemaet ble siidaandelslederne bedt om å anslå arbeidsinnsatsen til seg selv, familie og andre som bidro med arbeidskraft i siste driftsår. Svarprosenten var liten, men beregningen tar hensyn til siidaandelsleders kjønn og alder, om andelen ledes sammen med ektefelle/samboer, antall reineiere i siidaandelen og reinbeiteområde. Tidligere arbeidstidsundersøkelse gjort i 1989 og 2012 (utgitt i 2014) hadde også lav svarprosent.

Datagrunnlaget ga også mulighet for å beregne kvinners arbeidsinnsats i reindriften. Beregningen baserte seg på kvinnelige siidaandelsledere, felles siidaandeler og kvinnelige ektefeller/samboere. Kvinneandelen blant øvrige medlemmer ble ikke iberegnet. Dette tilsa at den reelle andelen av kvinners totale arbeidsinnsats var noe høyere enn denne beregningen, da siidaandelsledere og ektefeller/ samboere bidro med 80 prosent av arbeidsforbruket og de resterende 20 prosent ble utført av andre medlemmer i siidaandelen.

Årsverksberegningene for reinlag ble ikke oppdatert ved arbeidstidsundersøkelsene i 1989, 2014 og 2021. Fra og med totalregnskapet 2018 har vi derfor gått over til å bruke reinlagenes egne beregninger for årsverk. Dette har ført til at antall årsverk for reinlagene har blitt halvert, noe som har den effekten at vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk har økt.

Skatt og avgift

Reindrifftsfradraget ble innført fra og med skatteåret 2003 som et fradrag i alminnelig inntekt for skatteyttere med positiv næringsinntekt fra reindrifften. Totalregnskapet er et sektorregnskap hvor resultatmålet er på nivå før skatt. Som følge av dette, er virkningen av reindrifftsfradraget ikke innarbeidet i totalregnskapet. Fradraget er omtalt i rapporten for å synliggjøre verdien av det.

For 2022 utgjorde fradraget inntil 93 000 kroner pluss 38 prosent av inntekt i reindriffts-næring som overstiger 93 000 kroner opp til et maksimalt fradrag på 195 000 kroner. Dette innebærer at næringsinntekt mellom 0 og 93 000 kroner gir reindrifftsfradrag lik inntekten. Dersom næringsinntekten er mellom 93 000 kroner og 513 157 kroner er fradraget 93 000 kroner pluss 38 prosent av næringsinntekt over 93 000 kroner. Når næringsinntekten er 513 157 kroner eller høyere får man maksimalt fradrag på 195 000 kroner.

Fra og med 1. juli 2018 ble det gitt regler om fritak for engangsavgift og fradragsrett for merverdiavgift for snøscootere og ATV-er til bruk i reindriffts-næringen. Kjøretøy brukt i reindriffts-næringen avgiftsbehandles på lik linje med kjøretøy benyttet i som driftsmidler i landbruket for øvrig. Virksomheter som driver med reindrifft kan kjøpe inn fire for siidaandeler og åtte snøscootere eller ATV-er for reinlagene avhengig av organsisasjonsform per toårsperiode. Fradragsretten gjelder også for merverdiavgift ved reparasjoner og drift av disse kjøretøyene.

Langsiktige utviklingstrekk

Sammenligning av tallmateriale over et lengre tidsrom skaper behov for omregning til faste priser. Da det ikke er utarbeidet egne indekser spesielt tilpasset reindrifften, er konsumprisindeksen nyttet ved alle beregningene.

4. Totalregnskap 2022 og budsjett 2023

Inntektssiden i totalregnskapet består av produksjonsbaserte inntekter, tilskudd og erstatninger. Under posten produksjonsbaserte inntekter inngår kjøttinntekter, endringer i samlet livdyrverdi, binæringsinntekter og andre produksjonsbaserte inntekter. Kostnadssiden består av siidaandelenes kostnader, felleskostnader og kostnader i reinlag. I tillegg inngår kapitalkostnader i totalregnskapet. Sysselsetting (antall årsverk og siidaandeler) framgår også av totalregnskapet. Totalregnskapet for 2022 oppsummeres i kapittel 4.7. Kapittel 4.8 viser budsjettet for 2023.

4.1 Produksjonsbaserte inntekter

Kjøttinntekter

Samlet slaktekvantum (privat og slakteri), gjennomsnittspris og verdi for 2022, samt gjennomsnittspris og verdi for 2021, er vist i tabell 4.1.1. For ytterligere omtale av prisutviklingen i kroner per kg henvises det til tabell 4.1.7. Flere detaljer om kjøttinntektene er presentert i vedleggstabellene 1 og 2.

Tabell 4.1.1 Kjøttinntekter i 2022 og 2021 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	Tonn slakt i 2022			2022		2021		
	Slakteri	Privat	Totalt	Kroner per kg	Verdi 1 000 kr	Tonn slakt	Kroner per kg	Verdi 1 000 kr
Polmak/Varanger	231	8	239	113,87	27 271	308	99,13	31 267
Karasjok øst	100	14	114	108,09	12 328	94	104,19	11 602
Karasjok vest	120	26	146	102,01	14 908	129	90,49	14 204
Øst-Finnmark	451	48	500	109,49	54 711	531	97,87	57 132
Kautokeino øst	114	24	138	112,16	15 476	120	94,58	13 441
Kautokeino midt	140	40	180	91,70	16 509	119	81,94	12 841
Kautokeino vest	65	19	85	97,57	8 280	142	77,21	12 479
Vest-Finnmark	320	83	403	100,29	40 406	381	84,67	38 989
Troms	54	14	67	117,21	7 909	45	103,43	6 540
Nordland	44	16	60	112,06	6 752	52	85,59	5 464
Nord-Trøndelag	93	7	100	98,27	9 818	103	81,97	9 021
Sør-Tr./Hedmark	202	8	210	100,02	20 978	166	86,27	15 074
Reinlag	239	1	239	110,81	26 515	198	98,38	19 646
Totalt	1 403	177	1 579	105,80	167 089	1 476	91,71	151 866

Tabell 4.1.1 viser en økning i de totale kjøttinntektene fra 151 mill. kroner i 2021 til 167 mill. kroner i 2022. I totalregnskapet for 2021 ble prisen i budsjett beregnet til 102,83 kroner og kvantum beregnet til 1 513 tonn. Økonomisk utvalg budsjetterte prisen 2,97 kroner per kilo for lavt. Dette skyldes blant annet at vi ikke hadde fått rapporter for budsjettåret fra alle slakteriene, og hadde derfor ikke et godt grunnlag for å beregne prisen.

Bonus fra slakterier er også en del av reineiers inntekter. Bonus utbetalt i 2022 er basert på slakt i 2021. Tabell 4.1.2 viser utbetalt bonus i 2020 og 2021.

Tabell 4.1.2 Bonus utbetalt i 2021 og 2020 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	Bonus 2021	Bonus 2022
Polmak/Varanger	1 378	1 402
Karasjok øst	221	4
Karasjok vest	268	558
Øst-Finnmark	1 868	1 964
Kautokeino øst	336	614
Kautokeino midt	537	754
Kautokeino vest	486	555
Vest-Finnmark	1 359	1 923
Troms	34	38
Nordland	-	-
Nord-Trøndelag	-	-
Sør-Tr./Hedmark	-	-
Reinlag	-	-
Totalt	3 262	3 925

Bonus regnes ikke som kjøttinntekter i tabeller og figurer, men vises på egen linje i sammendraget, delkapittel 4.7 og 4.8, samt i kapittel 8. Ikke alle slakterier har bonusordning, dette er en ordning som er mest brukt i Troms og Finnmark.

Antall slakt

Tabell 4.1.3 viser fordelingen av antall dyr slaktet ved registrerte slakterier mellom ulike sesonger i de tre siste kalenderårene og driftsårene. Tabellen viser også vinterslakt i årene 2021, 2022 og 2023.

Tabell 4.1.3 Fordeling av antall slakt til slakteri mellom ulike sesonger

Reinbeiteområde	Kalenderår			Driftsår			Vinterslakt		
	2020	2021	2022	2020/21	2021/22	2022/23	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	8 556	14 230	10 004	9 714	13 166	10 254	1 980	916	1 166
Karasjok øst	1 000	4 503	4 850	2 819	5 018	3 716	2 058	2 573	1 439
Karasjok vest	4 379	6 568	5 752	4 285	6 860	5 528	300	592	368
Øst-Finnmark	13 935	25 301	20 606	16 818	25 044	19 498	4 338	4 081	2 973
Kautokeino øst	3 801	5 908	5 232	3 823	5 192	6 084	27	3	855
Kautokeino midt	5 536	6 261	6 643	5 405	6 418	6 282	262	418	70
Kautokeino vest	5 049	7 556	3 012	4 242	5 192	4 064	1 565	1	1 053
Vest-Finnmark	14 386	19 725	14 887	13 470	16 802	16 430	1 854	422	1 978
Troms	1 226	1 668	1 996	1 232	1 736	2 080	6	74	158
Nordland	1 269	1 733	1 211	1 445	1 536	1 719	250	53	561
Nord-Trøndelag	3 650	4 376	3 889	4 082	4 086	4 424	1 460	1 170	1 705
Sør-Tr./Hedmark	4 932	7 102	8 389	6 294	7 986	7 547	2 577	3 461	2 619
Reinlag	6 697	6 922	7 861	7 098	7 446	7 422	453	977	538
Totalt	46 095	66 827	58 839	50 439	64 636	59 120	10 938	10 238	10 532

Av tabell 4.1.3 fremgår det av Landbruksdirektoratets tall at det totale antallet dyr slaktet ved registrerte slakterier gikk ned med 12 prosent i kalenderåret 2022.

Tabellen nedenfor viser hvor stor andel Finnmark har av totalt slakteuttak på landsbasis (slakt levert slakteri). Andel vinterslakt er vinterslakt hele landet per driftsår.

Tabell 4.1.4 Andel av totalt antall slakt, og andel vinterslakt

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Slakteandel Finnmark	65 %	67 %	61 %	67 %	60 %
Andel vinterslakt	8 %	20 %	22 %	16 %	18 %

Slaktevekter

Tabell 4.1.5 viser utviklingen i gjennomsnittlige slaktevekter for slakt til slakteri, og andelen kalveslakt de fem siste årene. Samlet gjennomsnittsvekt i 2022 er 23,8 kg. For voksne rein er gjennomsnittsvekten 34,9 kg, og for kalv er den 20,4 kg. De totale gjennomsnittsvektene har i sammenligningsperioden vært mellom 21,9 og 23,8 kg. Vektene i 2022 er det høyeste i sammenligningsperioden. En relativt kald og våt sommer som er en fordel for en arktisk art som reinen, et godt soppår og lavere andel kalveslakt kan ha medvirket til økt gjennomsnittsvekt.

Slaktevektene er lavest i Finnmark. I 2022/2023 har Finnmark 60 prosent av det totale slakteuttaket i landet i antall dyr. I antall tonn, har Finnmark 57,2 prosent av det totale uttaket i landet.

Tabell 4.1.5 Utvikling i gjennomsnittsvekter (slakt til slakteri) i perioden 2018-22 (kg)

Gjennomsnittsvekter	2018	2019	2020	2021	2022
Kalv	19,2	19,0	19,3	19,5	20,4
Voksne	33,3	33,4	33,9	33,5	34,9
Totalt	22,0	21,9	22,7	22,1	23,8
Andel kalv totalt	80 %	80 %	76 %	82 %	76 %
Andel kalv Finnmark	84 %	84 %	79 %	85 %	79 %

Tabell 4.1.6 gir en mer detaljert oversikt over slaktevektene for slakt levert til slakteri i 2021 og 2022. Reinlagene, Troms og Nordland er områdene med høyest slaktevekter.

Tabell 4.1.6 Gjennomsnittlige slaktevekter (levert til slakteri) for kalv, voksne dyr og totalt i 2021 og 2022 (kg)¹

Reinbeiteområde	Gj.sn. slaktevekter kalv			Gj.sn. slaktevekter voksne			Gj.sn. slaktevekter totalt		
	2021	2022	Endring	2021	2022	Endring	2021	2022	Endring
Polmak/Varanger	19,5	20,2	0,7	31,1	32,8	1,7	21,6	23,1	1,4
Karasjok øst	18,7	18,4	-0,3	30,5	28,6	-1,9	20,9	20,6	-0,3
Karasjok vest	18,1	19,0	0,9	28,4	29,9	1,5	19,6	20,9	1,3
Øst-Finnmark	19,0	19,4	0,4	30,4	31,1	0,7	21,0	21,9	0,9
Kautokeino øst	19,3	19,5	0,3	30,5	33,0	2,5	20,4	21,8	1,5
Kautokeino midt	17,3	18,4	1,2	29,2	30,5	1,4	19,0	21,1	2,1
Kautokeino vest	17,6	18,9	1,4	28,7	32,9	4,2	18,7	21,7	3,0
Vest-Finnmark	18,0	18,9	0,9	29,3	31,8	2,4	19,3	21,5	2,2
Troms	22,5	23,2	0,7	40,7	41,1	0,5	27,2	27,0	-0,2
Nordland	21,9	22,6	0,7	45,7	48,0	2,3	30,0	36,4	6,4
Nord-Trøndelag	19,8	19,6	-0,1	33,1	33,9	0,8	23,5	23,9	0,5
Sør-Tr./Hedmark	20,3	20,8	0,5	34,8	34,6	-0,3	23,4	24,1	0,7
Reinlag	24,4	25,6	1,2	39,9	41,9	1,9	28,6	30,4	1,8
Totalt	19,5	20,4	0,9	33,5	34,9	1,4	22,1	23,8	1,8

For mer om fordeling av slaktevektene henvises det til ressursregnskapet.

Priser

Tabell 4.1.7 viser prisutviklingen i perioden 2018 til 2022. Det går frem av tabellen at den totale gjennomsnittsprisen (netto) har økt med 14,08 kroner per kg fra 2021 til 2022, det vil si 15 prosent. I sammenligningsperioden har prisen økt med 27,67 kroner per kg, som tilsvarer 35 prosent.

¹ Se Vedleggstabell 1 for gjennomsnittsvekt totalt, inkludert privat salg og omsetning

Tabell 4.1.7 Nettoprisutvikling i perioden 2018-22, og endring fra 2021 til 2022 (kroner per kg kjøtt omsatt via slakteri)

Reinbeiteområde	Pris 2018	Pris 2019	Pris 2020	Pris 2021	Pris 2022	Endring 2021-22	
						Beløp	Prosent
Polmak/Varanger	76,73	75,16	75,05	99,13	113,87	14,74	15 %
Karasjok øst	81,77	75,81	84,10	104,19	108,09	3,89	4 %
Karasjok vest	79,99	71,31	79,55	90,49	102,01	11,52	13 %
Øst-Finnmark	78,43	74,28	77,05	97,87	109,49	11,62	12 %
Kautokeino øst	76,45	73,68	82,62	94,58	112,16	17,57	19 %
Kautokeino midt	71,69	66,25	72,91	81,94	91,70	9,77	12 %
Kautokeino vest	74,04	71,39	62,19	77,21	97,57	20,36	26 %
Vest-Finnmark	73,82	70,46	72,35	84,67	100,29	15,62	18 %
Troms	94,23	96,36	100,56	103,43	117,21	13,77	13 %
Nordland	85,97	86,53	81,13	85,59	112,06	26,47	31 %
Nord-Trøndelag	68,47	74,04	78,72	81,97	98,27	16,30	20 %
Sør-Tr./Hedmark	79,11	80,04	82,04	86,27	100,02	13,75	16 %
Reinlag	84,18	89,01	93,14	98,38	110,81	12,43	13 %
Totalt	78,13	76,94	79,97	91,72	105,80	14,08	15 %

Verdi av kjøttproduksjonen

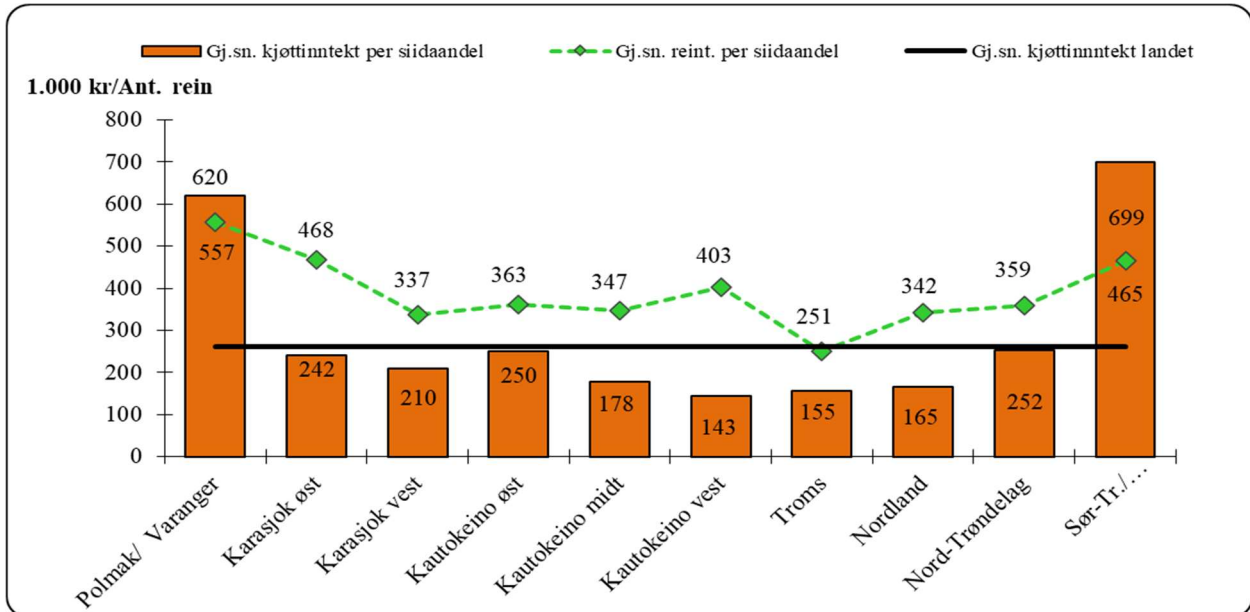
Utviklingen i verdien av den totale kjøttproduksjonen, det vil si slakteri og privat slakt, fra 2018 til 2022 fremgår av tabell 4.1.8.

Tabell 4.1.8 Utvikling i verdien av den totale kjøttproduksjonen i perioden 2018-22

Reinbeiteområde	Verdi 2018	Verdi 2019	Verdi 2020	Verdi 2021	Verdi 2022	Endring 2021-22	
						Beløp	Prosent
Polmak/Varanger	20 912	20 094	14 960	31 267	27 271	-3 996	-13 %
Karasjok øst	5 618	13 670	3 081	11 602	12 328	726	6 %
Karasjok vest	16 153	13 960	10 049	14 204	14 908	704	5 %
Øst-Finnmark	42 600	47 797	27 917	57 132	54 711	-2 421	-4 %
Kautokeino øst	10 525	14 503	8 587	13 441	15 476	2 035	15 %
Kautokeino midt	13 626	13 310	11 559	12 841	16 509	3 667	29 %
Kautokeino vest	6 575	11 261	6 416	12 479	8 280	-4 199	-34 %
Vest-Finnmark	30 748	39 140	26 453	38 989	40 406	1 417	4 %
Troms	5 065	6 768	5 246	6 540	7 909	1 369	21 %
Nordland	6 038	6 266	4 361	5 464	6 752	1 288	24 %
Nord-Trøndelag	8 319	7 488	7 845	9 021	9 818	797	9 %
Sør-Tr./Hedmark	12 805	18 584	10 209	15 074	20 978	5 905	39 %
Reinlag	17 192	20 855	18 199	19 646	26 515	6 869	35 %
Totalt	122 767	146 898	100 231	151 866	167 089	15 223	10 %

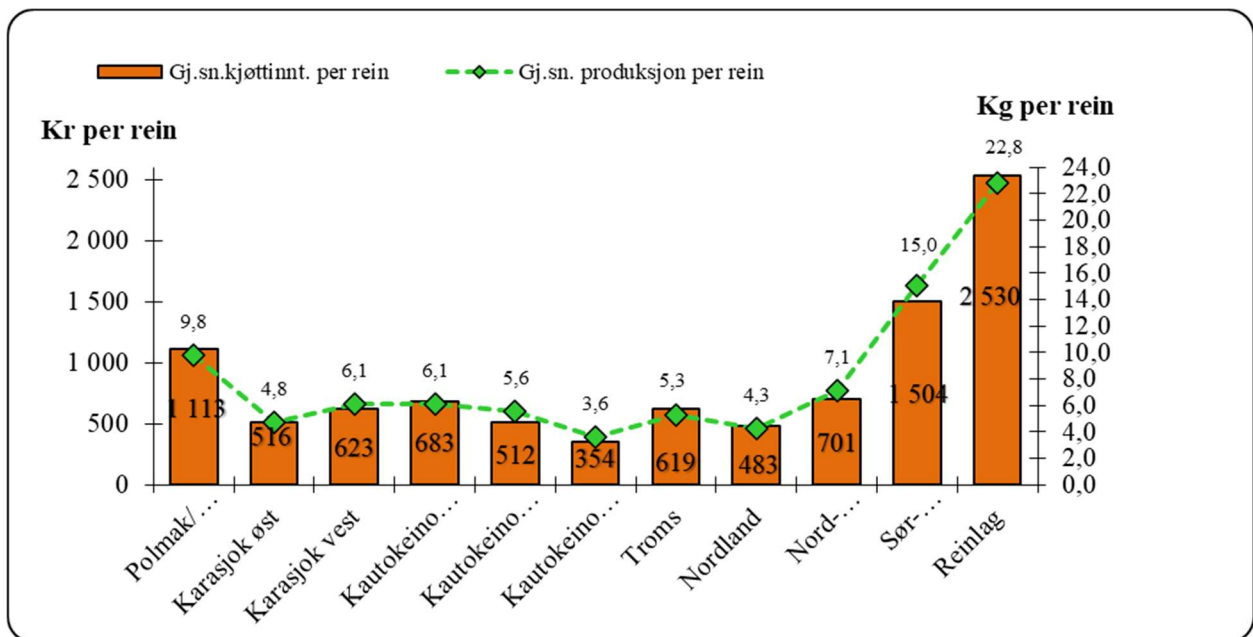
Verdien av den totale kjøttproduksjonen har vært økende i perioden 2018 til 2022 med unntak av nedgangen i 2020 som skyldtes lavt slakteuttak.

Figur 4.1.1 viser variasjonen i gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel mellom de ulike reinbeiteområdene/-sonene. Gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel på landsbasis i 2022 var 260 000 kroner.

Figur 4.1.1 Gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel (samisk reindrift) i 2022 (1000 kroner) Kurven viser gjennomsnittlig reintall per siidaandel. Linjen viser gjennomsnittlig kjøttinntekt for den samiske reindriften i hele landet.

I området for samisk reindrift er det for 2022 registrert 540 aktive siidaandeler med rein. Gjennomsnittlig reintall per siidaandel er på 380 dyr i 2022 mot 379 dyr i 2021 på 539 siidaandeler i 2021.

Figur 4.1.2 Gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein i vårflokk i 2022 (kroner per rein) Kurven viser produksjon per rein i vårflokk (kg per rein).

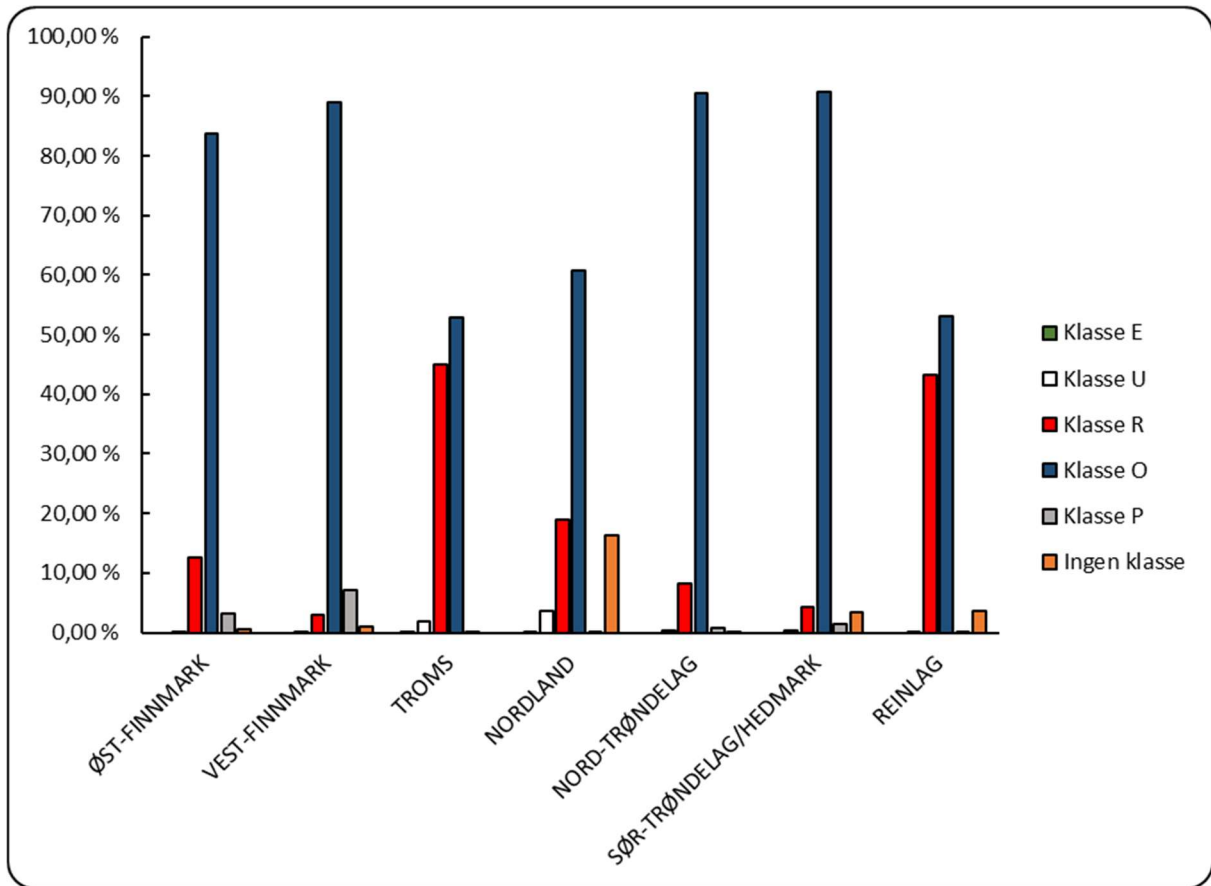
Figur 4.1.2 viser gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein, som varierer mellom 354 kroner i Kautokeino vest og 2 530 kroner hos reinlagene. Gjennomsnittlig kjøttinntekt per rein for landet er 774 kroner.

Med produksjon menes her summen av slakt til slakteri samt privat forbruk og omsetning. Gjennomsnittlig produksjon per rein i vårflokk er 7,3 kg i 2022, noe som er en reduksjon på 0,7 kg fra 2021. Det er stor variasjon mellom både områder og soner. Lavest produksjon per rein har Kautokeino vest med 3,6 kg per rein. Høyest produksjon per rein har reinlagene, Sør-Trøndelag og Hedmark og Polmak/Varanger med henholdsvis 22,8 kg, 15 kg, og 9,8 kg per rein. I områdene for øvrig ligger den gjennomsnittlige produksjonen per rein i vårflokk mellom 3,6 – 7,1 kg. Med produksjon menes her summen av slakt til slakteri samt privat forbruk og omsetning. For nærmere omtale av produksjon vises det til Ressursregnskap for reindriftsnæringen.

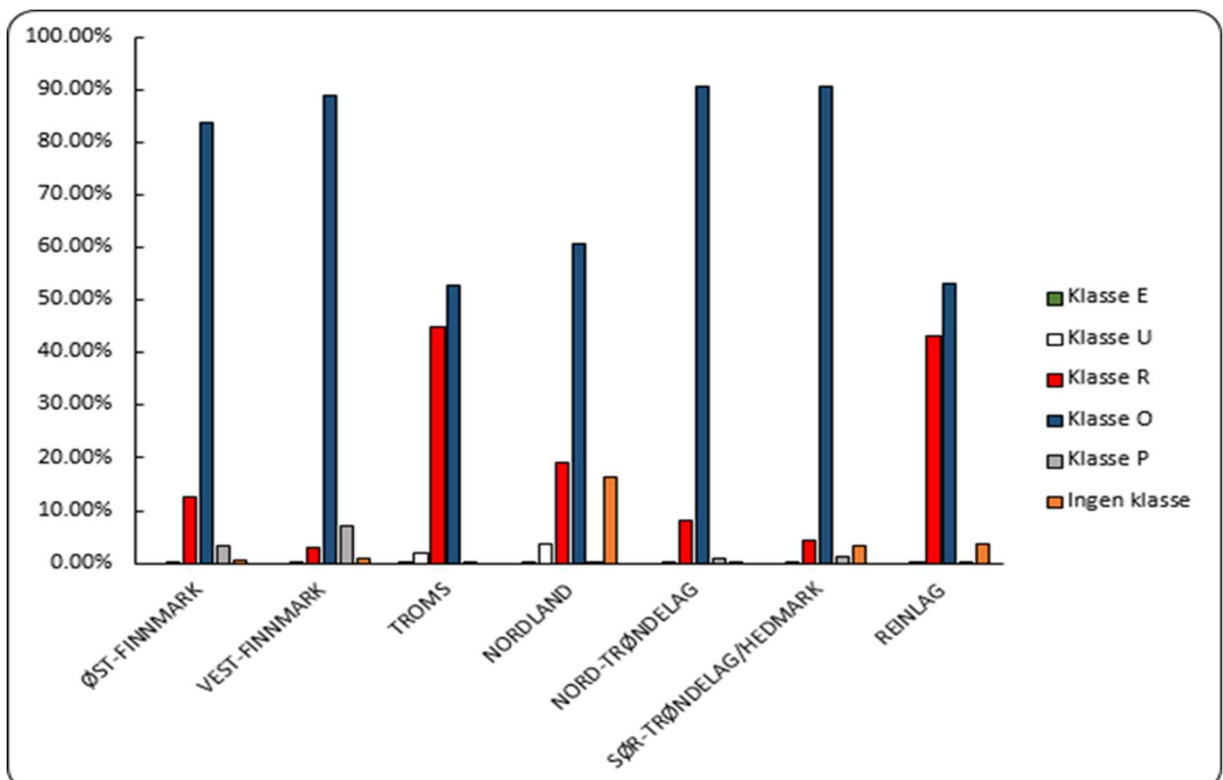
Klassifiseringssystem for reinsdyrkjøtt

Høsten 2015 ble det innført et nytt klassifiseringssystem for reinsdyrkjøtt. Hensikten med systemet var å premiere levering av slakterein med god kjøttfylde. Dette skulle stimulere reineieren til å øke inntjeningen av den enkelte rein. Allerede høsten 2015 så man positive effekter av nytt klassifiseringssystem ved økt slaktning av kalv og økt bevissthet om betydning av å levere rein med god kjøttfylde. Samtidig bidro systemet også til økt forutsigbarhet og likebehandling når det gjelder fastsetting av klasse for slaktet. I forbindelse med reindrifftsavtalen 2018/2019 ble avtalepartene enige om å utvikle og innføre lengdemåling på rein. Bakgrunnen for dette var at klassifiseringen skal kunne gjøres så objektivt som mulig. Hovedmålet med prosjektet er å oppnå en mer transparent klassifisering i alle reinslakteriene slik at systemet oppnår større tillit i verdikjeden. I 2020 fikk samtlige slakterier installert nytt system.

Figurene 4.1.3 a) og b) viser fordeling av de ulike kvalitetsklassene i de forskjellige reinbeiteområdene i 2022 og 2021. Klasse E er slakt med eksepsjonell muskelutvikling, klasse U er slakt med svært god muskelutvikling, klasse R er slakt med god muskelutvikling, klasse O er slakt med middels muskelutvikling og klasse P er slakt med lav muskelutvikling.

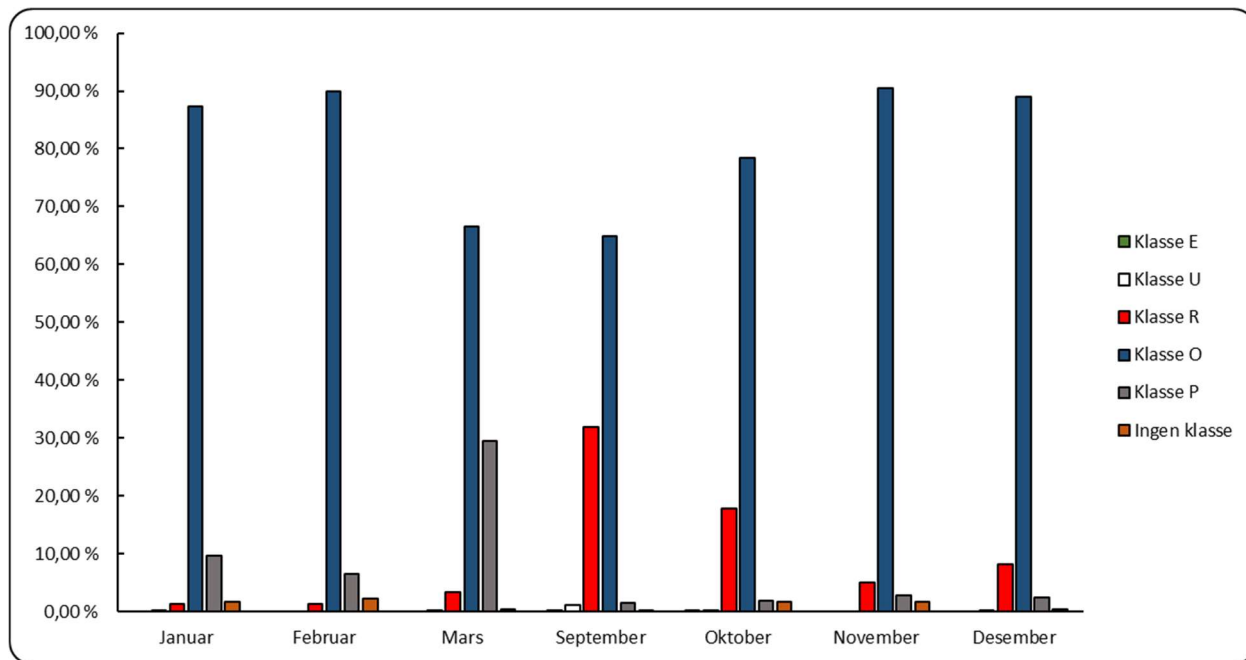
Figur 4.1.3 a) Fordeling av de ulike klassene i klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt på reinbeiteområdene i 2022.

Figur 4.1.4 b) Fordeling av de ulike klassene i klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt på reinbeiteområdene i 2021.

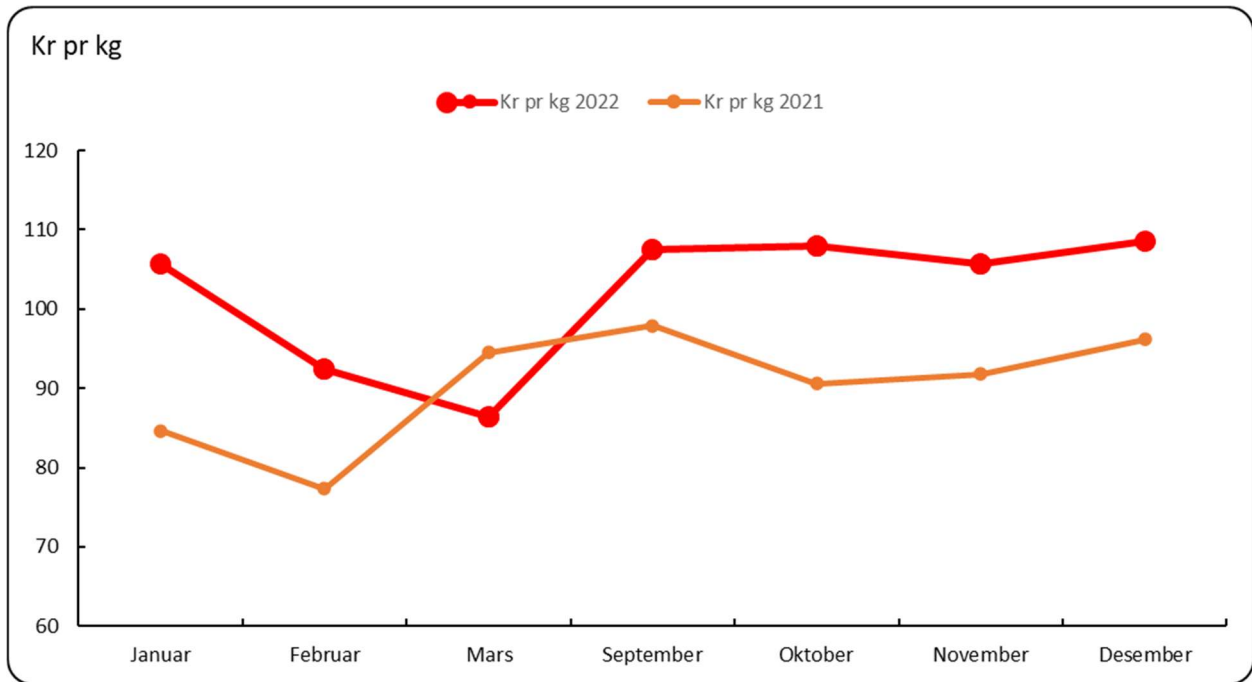
Figurene viser at de fleste områdene har størst andel av slakt med kvalitetsklasse O i både 2021 og 2022.

Figur 4.1.4 viser fordeling av slakt til slakterier på de ulike klassene i klassifiseringssystemet i slaktemåneder, og figur 4.1.5 viser pris per kg i slaktemåneder, begge i 2022. Fra mai til september ble det ikke slaktet.

Figur 4.1.4 Fordeling av de ulike klassene i klassifiseringssystemet for reinsdyrkjøtt i slaktemåneder i 2022.

Figur 4.1.4 viser at alle slaktemånedene har størst andel med kvalitetsklasse O i 2022. Andel slakt med klasse R, som er en klasse høyere enn O, er høyest i september, og reduseres utover høsten.

Figur 4.1.5 Kroner per kg for slakt til slakterier i slaktemåneder i 2021 og 2022.

Det går frem av figur 4.1.5 at prisen for reinsdyrkjøtt til slakterier i 2022 er høyest i september. Fra september til november går prisen ned og ut året er prisen stigende. Prisstigningen i desember kommer blant annet som følge av noen slakterier utjevner prisen på slutten av året slik at de som slakter i oktober skal få samme pris som de som slakter i for eksempel september. En ser at i 2021 har prisene vært lavere, men følger delvis samme utvikling og stigning i perioden med unntak av en prisstigning i mars.

Endring i samlet livdyrverdi

Tabell 4.1.8 viser korrigerte reintall per 31. mars i perioden fra 2018 til 2022, og beregnet korrigeret reintall per 31. mars 2023. Tabellen bygger på opplysninger fra melding om reindrift, og tallene er avrundet til nærmeste hundre. Det vises for øvrig til Ressursregnskap for reindriftnæringen når det gjelder oversikter over reintall.

Tabell 4.1.9 Korrigert reintall per 31. mars i perioden 2018-22, og beregnet reintall per 31. mars 2023 (avrundet)¹

Reinbeite- område	2018	2019	2020	2021	2022	Øvre reintall 2022	2023 (beregnet)
Polmak/Varanger	24 400	24 500	25 200	25 300	24 500	26 200	24 100
Karasjok øst	21 000	22 200	22 800	24 100	23 900	21 300	22 000
Karasjok vest	24 900	23 500	23 400	23 000	23 900	23 150	25 000
Øst-Finnmark	70 300	70 200	71 400	72 400	72 300	70 650	71 000
Kautokeino øst	22 800	23 400	23 100	22 300	22 700	22 989	23 200
Kautokeino midt	31 700	32 100	31 900	32 200	32 200	29 050	31 500
Kautokeino vest	23 000	23 500	23 800	23 300	23 400	23 350	23 400
Vest-Finnmark	77 500	78 600	78 700	77 800	78 300	75 400	78 200
Troms	12 100	12 200	12 300	12 200	12 800	15 750	12 900
Nordland	13 900	14 000	14 100	14 000	14 000	18 200	14 000
Nord-Trøndelag	14 200	13 900	14 200	14 000	14 000	16 300	13 900
Sør-Tr./Hedmark	14 600	13 800	13 800	13 900	14 000	14 300	14 000
Reinlag	11 000	10 900	10 700	10 600	10 500	-	10 600
Totalt	213 600	213 400	215 200	215 000	215 800		214 500

Tabell 4.1.9 viser at reintallet har vært relativt stabile i hele perioden.

Tabellene 4.1.10 og 4.1.11 viser verdi- og mengdeberegninger for endringer i den totale livdyrverdien. Reintall per 31. mars ligger til grunn for beregningene. Siden totalregnskapet periodiseres etter kalenderår, er det imidlertid endringene i samlet livdyrverdi fra 1. januar til 31. desember som er interessant. Reintall per 1. januar beregnes på grunnlag av henholdsvis korrigert reintall per 31. mars og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars gjeldende kalenderår. Reintall per 31. desember estimeres på grunnlag av henholdsvis (beregnet) korrigert reintall per 31. mars og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars påfølgende kalenderår. Det henvises for øvrig til kapittel 3.2 for nærmere metodebeskrivelse.

¹ Reintall per 14.11.2023

Tabell 4.1.10 Produksjon, bestand og verdi i perioden 2018-22

	2018	2019	2020	2021	2022
<i>Slakteuttak (Ant.)</i>					
Slakteri	63 250	77 725	46 095	66 827	58 839
Privat/	5 845	6 761	6 547	5 721	5 347
Totalt	69 095	84 486	52 642	72 548	64 186
<i>Bestandsendring</i>	8 315	-8 860	972	508	-967
Totalt antall	77 410	75 626	53 614	73 056	63 219
Tonn slakt	1 571	1 909	1 253	1 656	1 579
<i>Bestandsendring</i>	167	-195	38	-9	-14
Totalt tonn	1 738	1 714	1 292	1 647	1 565
Verdi slakt					
1000 kr	122 767	146 898	100 231	151 866	167 089
<i>Bestandsendring</i>	12 879	-15 327	4 048	92	-1 453
Total verdi					
1000 kr	135 646	131 571	104 279	151 958	165 636

Tabell 4.1.10 viser at endringene i den samlede livdyrverdien i 2022 utgjør en nedgang på 967 dyr. Målt i slaktekvantum og verdi utgjør endringen en nedgang på henholdsvis 14 tonn og 1,5 mill. kroner sammenlignet med 2021.

For reineiere vil flokken ha større verdi enn det som gjenspeiler seg i livdyrverdien.

Tabell 4.1.11 Verdi av endring i samlet livdyrverdi for perioden 1. januar - 31. desember i 2021 og 2022

Reinbeiteområde	Antall rein	Tonn	Kroner per kg	2022	2021
				Verdi 1 000 kr	Verdi 1 000 kr
Polmak/Varanger	-102	-11	113,87	-1 228	-4 257
Karasjok øst	-3 025	-69	108,09	-7 440	3 125
Karasjok vest	784	27	102,01	2 758	464
Øst-Finnmark	-2 343	-53	109,49	-5 910	-668
Kautokeino øst	1 411	30	112,16	3 384	774
Kautokeino midt	-1 090	-15	91,70	-1 404	592
Kautokeino vest	1 129	23	97,57	2 269	-2 731
Vest-Finnmark	1 450	38	100,29	4 249	-1 365
Troms	200	13	117,21	1 482	1 750
Nordland	472	10	112,06	1 137	-2 153
Nord Trøndelag	433	10	98,27	1 004	-1 056
Sør Tr./Hedmark	-835	-22	100,02	-2 194	2 293
Reinlag	-344	-11	110,81	-1 221	1 291
Totalt	-967	-14	105,80	-1 453	92

Karasjok øst er det området med størst negativ verdi i endring av samlet livdyrverdi i 2022, dette kommer som følge av lavere slaktevekter og reduksjon i reintall.

Binæringsinntekter

Duodji, jakt, fiske, bærplukking og liknende er integrerte deler av den samiske reindriften. Et helhetlig bilde av økonomien forutsetter derfor en synliggjøring også av denne delen av næringen.

Tabell 4.1.12 viser samlede binæringsinntekter i samisk reindrift i perioden 2018 til 2022. Tabellen bygger på opplysninger fra skattemeldinger.

Tabell 4.1.12 Binæringsinntekter i perioden 2018-22 (1 000 kroner)

Reinbeiteområder	2018	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	301	185	32	140	206
Karasjok øst	1 097	257	470	352	1 223
Karasjok vest	2 232	2 842	1 604	1 844	2 352
Øst-Finnmark	3 630	3 284	2 106	2 336	3 696
Kautokeino øst	533	140	208	343	426
Kautokeino midt	1 608	1 167	1 173	1 889	1 875
Kautokeino vest	1 467	864	1 057	437	1 034
Vest-Finnmark	3 608	2 170	2 437	2 670	3 368
Troms	4 411	1 117	1 257	977	2 818
Nordland	566	631	401	420	613
Nord-Trøndelag	99	173	200	101	176
Sør-Tr.lag/Hedmark	1 462	1 722	1 552	1 924	2 552
Totalt:	13 516	9 097	7 954	8 428	13 223
Totalt i prosent av produksjonsbaserte inntekter:	7,1 %	5,2 %	5,2 %	4 %	5,6 %

I 2021 var det valgfritt å bruke ny næringsoppgave, i denne var posten binæringer fjernet. Dermed var tallene usikre for dette året siden vi ikke visste hvor stor andel som hadde brukt gammel næringsoppgave. I 2022 måtte alle benytte ny næringsoppgave, og det ble da ikke meldt inn binæringsinntekter. Binæringsinntekter for 2022 er derfor beregnet ut ifra prosent av kjøttinntekt siste 4 år.

En verdi som ikke kommer frem i Totalregnskapet er verdien av egen produksjon av for eksempel duodjiprodukter, jakt og fiske, som ikke selges, men som brukes i reindriften. Denne verdien er vanskelig å tallfeste.

Det er også reindriftsutøvere som har duodji som næring. Disse tallene kommer heller ikke frem i Totalregnskapet fordi det blir levert egne næringsoppgaver for duodji.

Andre produksjonsbaserte inntekter

Under posten andre produksjonsbaserte inntekter inngår leieinntekter, provisjonsinntekter og andre driftsrelaterte inntekter. Tabell 4.1.13 gir en oversikt over andre produksjonsbaserte inntekter i 2022, fordelt etter type inntekt.

Tabell 4.1.13 Andre produksjonsbaserte inntekter i 2022 (1 000 kroner)

Reinbeite- område	Leie- inntekter	Andre dr. rel. innt.	Totalt 2022
Polmak/Varanger	24	2 657	2 681
Karasjok øst	160	3 289	3 449
Karasjok vest	0	2 357	2 357
Øst-Finnmark	184	8 303	8 487
Kautokeino øst	0	7 409	7 409
Kautokeino midt	141	7 061	7 202
Kautokeino vest	0	2 115	2 115
Vest-Finnmark	141	16 584	16 725
Troms	315	2 849	3 164
Nordland	22	9 502	9 524
Nord-Trøndelag	0	6 262	6 262
Sør-Tr./Hedmark	42	1 826	1 869
Totalt	705	45 326	46 031

Tabellen viser at andre produksjonsbaserte inntekter utgjør til sammen 46,0 mill. kroner. Dette er en økning på om lag 3,9 mill. kroner i forhold til 2021. For nærmere omtale av beregning av inntektene henvises det til kapittel 3.2.

4.2 Tilskudd

Direkte tilskudd, andre tilskudd, ekstraordinære tilskudd og tilskudd til tilleggsnæringer

Direkte tilskudd og andre tilskudd

Kategorisering av tilskuddene er omtalt i kapittel 3.

Tilskuddsutbetalinger i perioden 2018-2022 etter tilskuddsordning, og utbetalinger i 2022 etter tilskuddsordning og reinbeiteområde er vist i tabellene 4.2.1 og 4.2.2. Tilskuddsutbetalinger i perioden 2016-2020 er presentert i figur 4.2.1. Figurene 4.2.2 og 4.2.3 viser henholdsvis tilskuddsutbetalinger per siidaandel og tilskuddsutbetalinger per kg.

Tabell 4.2.1 viser en økning i direkte tilskudd på 4,9 mill. kroner, og en økning i andre tilskudd på 2,0 mill. kroner fra 2021 til 2022. De totale tilskuddsutbetalingene økte med 6,9 mill. kroner fra 2021 til 2022.

Utbetaling av de direkte tilskuddene har holdt seg på et stabilt nivå i sammenligningsperioden, bortsett fra en betydelig reduksjon i 2018. Reduksjonen kom som følge av reduksjon i slakteuttaket i 2017, som skyldtes en vanskelig vår i med blant annet nedising av beiter spesielt i Øst-Finnmark.

I 2021 ble det utbetalt et ekstraordinært tilskudd til alle siidaandeler og reinlag på 30 000 kroner, som en delvis kompensasjon for de negative konsekvensene av beitekrisen i 2020. I tillegg ble det gitt kalveslaktetilskudd til alle dyr.

Tabell 4.2.1 Tilskuddsutbetalinger i perioden 2018-2022 (1 000 kroner)

Tilskuddsordning	2018	2019	2020	2021	2022
Distriktstilskudd	11 731	15 370	16 395	21 584	24 914
Produksjonspremie	32 215	35 440	35 110	27 044	39 001
Særskilt driftstilskudd til ungdom	1 342	2 213	2 200	2 240	2 120
Særskilt driftstilskudd til kvinner	-	-	475	350	575
Etableringstilskudd	4 431	3 724	3 488	3 377	2 805
Kalveslaktetilskudd	18 992	26 389	25 336	21 230	21 752
Ektefelle/ samboertillegg	1 130	810	720	540	240
Ekstraordinært tilskudd til siidaandeler og reinlag	-	-	-	12 270	-
Sum direkte tilskudd:	69 841	83 946	83 724	88 636	91 407
Investeringer ¹	1 255	2 517	1 111	977	3 082
Pramming/transport	6 582	6 068	4 879	5 201	6 148
Tiltak konvensjonsbeiter	2 599	3 216	2 720	3 978	3 183
Fagbrevordning i reindriften	1 610	1 292	815	1 381	2 305
Feltbarnehage	60	75	31	50	41
Sum andre tilskudd:	12 107	13 167	9 555	11 587	14 758
Totalt:	81 948	97 113	93 280	100 223	106 166

Det henvises til vedleggstabell 3 for fordeling av tilskuddsutbetalinger mellom reinbeiteområdene i perioden 2018-2022, og til vedleggstabell 4 for fordeling av tilskuddsutbetalinger per siidaandel i 2022. Sett bort i fra 2018 viser tabell 4.2.2 at alle områdene har hatt stabile tilskuddsutbetalinger i sammenligningsperioden.

Tabell 4.2.2 gir en oversikt over tilskuddsutbetalinger for 2022 etter tilskuddsordning og reinbeiteområde.

¹ Investeringer omfatter i hovedsak ekstraordinær satsing på infrastrukturtiltak og øvrige reindrifsanlegg.

**Tabell 4.2.2 Tilskuddsutbetalinger i 2022 etter tilskuddsordning og reinbeiteområde
(1 000 kroner)**

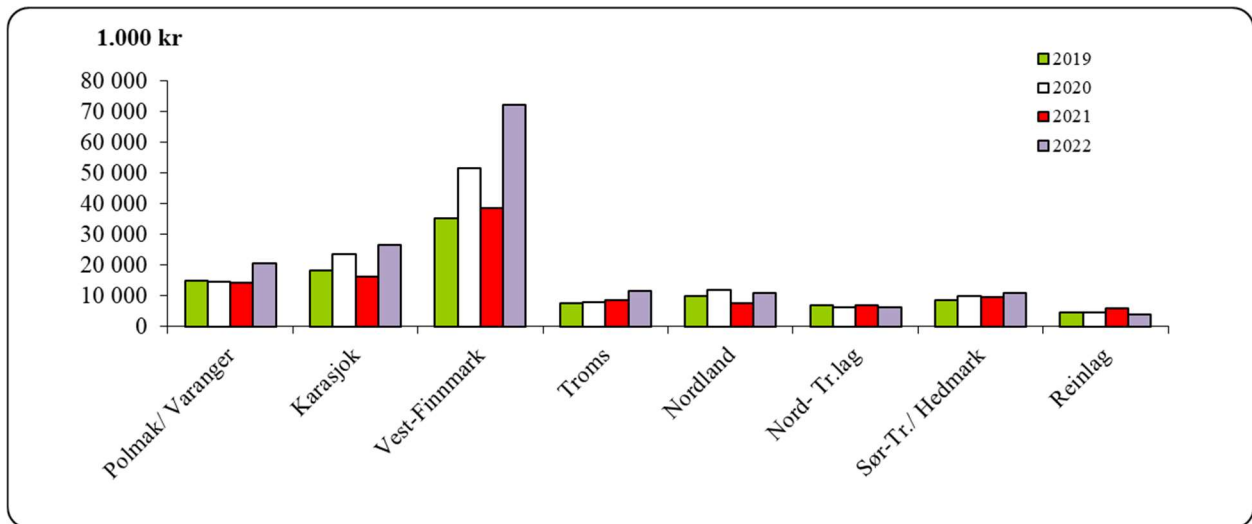
Tilskudd	Øst- Finnm.	Vest- Finnm.	Troms	Nordland	Nord- Tr.lag	Sør-Tr/ Hedm.	Reinlag	Totalt
Distriktstilskudd	6 370	9 730	2 281	2 332	1 442	2 023	735	24 914
Produksjonspremie	13 327	11 332	2 565	2 154	2 883	5 276	1 463	39 001
Særskilt driftstilskudd til ungdom	680	1 120	40	120	160	-	-	1 120
Særskilt driftstilskudd til kvinner	175	200	25	75	50	50	-	575
Etableringstilskudd	925	1 460	130	80	145	65	-	2 805
Kalveslaktetilskudd	7 935	6 497	625	510	1 381	2 937	1 867	21 752
Ekstraordinært tilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-
Ektefelle/ samboertillegg	30	60	30	90	-	30	-	240
Sum direkte tilskudd	29 442	30 400	5 696	5 362	6 061	10 381	4 065	91 407
Investeringer	2 401	426	175	81	-	-	-	3 082
Pramming/transport	389	5 759	-	-	-	-	-	6 148
Tiltak konvensjonsbeiter	-	-	1 645	1 538	-	-	-	3 183
Fagbrevordning	676	639	102	157	176	472	83	2 305
Feltbarnehage	23	-	-	-	18	-	-	41
Sum andre tilskudd	3 488	6 823	1 922	1 776	194	472	83	14 758
Sum tilskudd 2022	32 931	37 223	7 618	7 138	6 255	10 854	4 148	106 166
<i>Sum tilskudd 2021</i>	<i>28 047</i>	<i>34 756</i>	<i>7 729</i>	<i>7 344</i>	<i>6 915</i>	<i>9 645</i>	<i>5 786</i>	<i>100 223</i>
<i>Sum tilskudd 2020</i>	<i>27 769</i>	<i>34 484</i>	<i>5 674</i>	<i>6 543</i>	<i>4 796</i>	<i>9 387</i>	<i>4 628</i>	<i>93 280</i>
<i>Sum tilskudd 2019</i>	<i>32 697</i>	<i>32 252</i>	<i>6 197</i>	<i>6 806</i>	<i>6 535</i>	<i>8 048</i>	<i>4 579</i>	<i>97 113</i>
<i>Sum tilskudd 2018</i>	<i>19 626</i>	<i>34 346</i>	<i>4 788</i>	<i>5 297</i>	<i>6 430</i>	<i>7 049</i>	<i>4 412</i>	<i>81 948</i>

Tabell 4.2.3 viser utbetalinger for 2022 etter tilskuddsordning i Finnmark.

Tabell 4.2.3 Utbetalinger i Finnmark i 2022 etter tilskuddsordning (1 000 kroner)

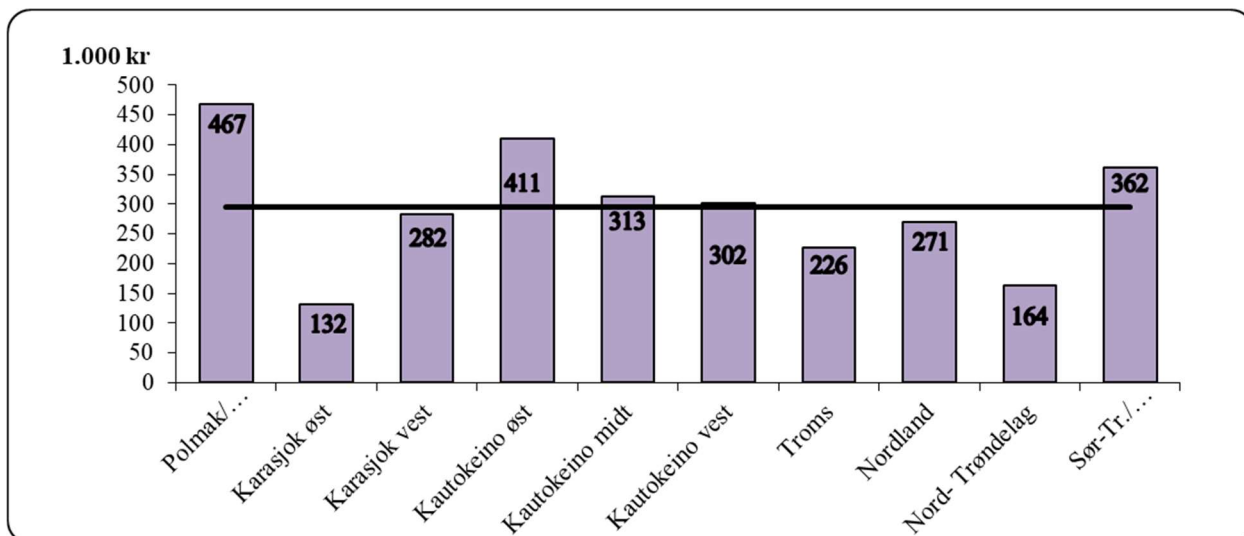
Tilskudd	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Øst- Finnmark	Kautok. øst	Kautok. midt	Kautok. vest	Vest- Finnmark
Distriktstilskudd	2 089	1 550	2 731	6 370	2 354	4 759	2 617	9 730
Produksjonspremie	8 202	1 249	3 876	13 327	3 921	4 301	3 111	11 332
Særskilt driftstilskudd til ungdom	80	200	400	680	400	480	240	1 120
Særskilt driftstilskudd til kvinner	125	-	50	175	100	75	25	200
Etableringstilskudd	325	325	275	925	550	455	455	1 460
Kalveslaktetilskudd	5 229	634	2 073	7 935	2 327	2 245	1 925	6 497
Ekstraordinært tilskudd	-	-	-	-	-	-	-	-
Ektefelle/ samboertillegg	-	-	30	30	-	60	-	60
Sum direkte tilskudd	16 051	3 957	9 435	29 442	9 652	12 375	8 373	30 400
Investeringer	2 044	-	357	2 401	-	-	426	426
Pramming/transport	-	-	389	389	3 535	2 224	-	5 759
Fagbrevordning	-	-	-	-	-	-	-	-
Feltbarnehage	-	231	444	676	306	222	111	639
Sum andre tilskudd	2 059	239	1 190	3 488	3 841	2 446	537	6 823
Sum tilskudd 2022	18 109	4 196	10 625	32 931	13 493	14 821	8 910	37 223
<i>Sum tilskudd 2021</i>	<i>13 283</i>	<i>4 236</i>	<i>10 528</i>	<i>28 047</i>	<i>11 129</i>	<i>13 897</i>	<i>9 730</i>	<i>34 756</i>

Figur 4.2.1, 4.2.2 og 4.2.3 viser totale og gjennomsnittlige tilskuddsutbetalinger for direkte tilskudd, andre tilskudd, ekstraordinære tilskudd, tilskudd til tilleggsnæringer, utbetalinger over Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning, tilskudd til tiltak mot radioaktiv forurensing og tilskudd til forbyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader.

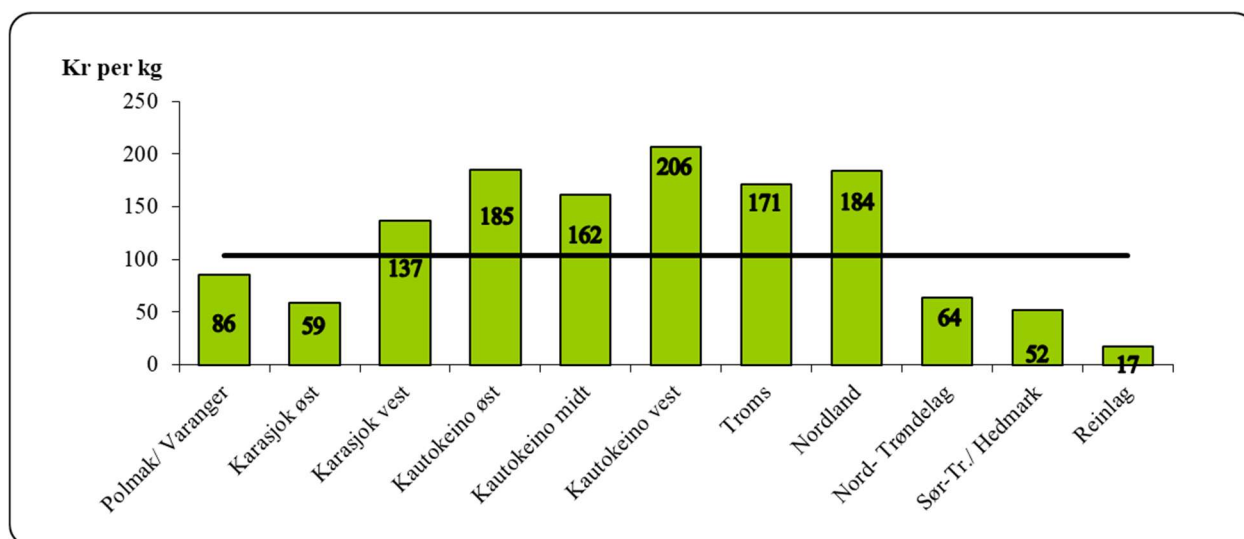
Figur 4.2.1 Tilskuddsutbetalinger i perioden 2019-2022 (1 000 kroner)

Figur 4.2.2 viser forskjellene mellom områdene når det gjelder gjennomsnittlig tilskudd per siidaandel. Gjennomsnittlig tilskudd for alle områder er 295 000 kroner per siidaandel. Figuren viser også at Polmak/ Varanger ligger høyest i landet med et gjennomsnitt på 467 000 kroner per andel. Reintall, flokkstruktur, slakteuttak og kravene avtalepartene setter, vil være styrende for hva de enkelte områder får i utbetalinger per siidaandel. Dette gjelder i hovedsak de produksjonsavhengige tilskuddene, samt enkelte ordninger over Reindriftens utviklingsfond.

Figur 4.2.2 Gjennomsnittlige tilskuddsutbetalinger per siidaandel og gjennomsnitt for alle områder i 2022 (1 000 kroner)

Figur 4.2.3 viser 103,46 kroner i tilskuddsutbetaling per kg kjøtt i landsgjennomsnitt. Siidaandelene i Kautokeino vest har de høyeste tilskuddene med 206 kroner per kg produsert kjøtt se figur 4.2.3.

Figur 4.2.3 Gjennomsnittlige tilskuddsutbetalinger per kg kjøtt i 2021

Ekstraordinære tilskudd

I 2022 ble det utbetalt 50,0 mill. kroner til ekstraordinære tilskudd. Dette er en økning fra 2021 da ble det utbetalt 1,7 mill. kroner på denne posten. Hovedandelen av tilskuddet i 2022 var tilskudd til kriseberedskap, som ble utbetalt som følge av beitekrisen dette året. Det meldes om at tilskuddet, som blant annet ble brukt til å kjøpe inn fôr og flytting fra vinter- til sommerbeite som følge av mangel på tilgjengelig beite på flytteruten, har bidratt til å ivareta dyrevelferden i stor grad.

Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget

Sametinget gir tilskudd til næringsutvikling og tilleggsnæringer til reindrift. Et av de prioriterte områdene er å øke omsetningen og videreforedling av lokalmat. Sametinget har også en særskilt

satsning på samisk reiseliv og samiske kulturnæring. Tabell 4.2.4 viser utbetalte tilskudd i perioden 2018-2022.

Tabell 4.2.4 Tilskudd til tilleggsnæring i perioden (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2018	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	90	0	0	0	440
Karasjok øst	0	0	0	0	0
Karasjok vest	117	0	0	0	589
Øst-Finnmark	207	0	0	0	1 029
Kautokeino øst	79	0	0	34	0
Kautokeino midt	0	105	32	0	47
Kautokeino vest	0	0	0	0	0
Vest-Finnmark	79	105	32	34	47
Troms	195	0	0	88	136
Nordland	0	0	0	0	0
Nord Trøndelag	0	0	0	0	130
Sør Tr./Hedmark	0	0	0	0	0
Reinlag	0	0	0	0	0
Totalt	481	105	32	122	1 342

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning

Fra og med 1. januar 2015 ble Reinprogrammet faset inn i Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat, nå endret navn til Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning. I denne ordningen kan primærprodusenter i landbruket, reindriftsutøvere, innlandsfisk og næringsmiddelbedrifter som utvikler, foredler og selger basert på lokale råvarer søke tilskudd.

Tabell 4.2.5 Utbetalinger til reindriftsutøvere over Utviklingsprogrammet (1 000 kroner)

Reinbeite område	2018	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	63	63	100	90	-
Karasjok øst ¹	-	-	-	-	-
Karasjok vest	-	-	-	-	-
Øst-Finnmark	63	63	100	90	-
Kautokeino øst	100	-	-	-	-
Kautokeino midt	-	-	-	-	-
Kautokeino vest	86	70	74	-	-
Vest-Finnmark ²	186	70	74		
Troms	32	-	-	-	-
Nordland	-	32	-	140	-
Nord-Tr.lag	-	-	-	-	-
Sør-Tr./Hedm.	-	200	-	-	-
Reinlag	-	-	-	-	-
Totalt	281	365	174	230	-

Totalt er det utbetalt 42 mill. kroner til reindriftsutøvere over programmene siden oppstarten i 2001. Det bevilges også midler til bedrifter som har som formål å øke verdiskapingen i reindriftsnæringen som ikke vises i denne tabellen. I 2022 var det kun utbetalinger til bedrifter. Det vises til kapittel 5.4 for nærmere omtale av programmet, og for en oversikt over innvilgede prosjekter.

Tiltak mot radioaktivitet

Fra 2019 til 2022 er det ingen utbetalinger til tiltak mot radioaktivitet.

I 2018 ble det utbetalt 909 000 kroner over ordningen, mens det i 2017 og 2016 ikke var utbetalinger til reieiere til tiltak mot radioaktiv forurensing. I 2015 var de samlede utbetalingene 167 000 kroner.

Bortsett fra i 2011 og 2018, har utbetalinger for tiltak mot radioaktivitet blitt redusert de siste årene. Forekomsten av radioaktivitet i beitevekster vil variere mellom år, derfor vil utbetalte midler knyttet til tiltak mot tiltak mot radioaktivitet også variere.

Vedleggstabell 5 viser de årlige utbetalingene fra 1990-2018 fordelt på tiltak. For nærmere omtale av radioaktiv forurensing vises det til kapittel 3 og 6.2.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader

Tabell 4.2.6 viser utbetalinger fra statsforvalterne til forebyggende tiltak mot rovviltskader i reindriften for årene 2020 - 2022. For nærmere omtale av tiltak og tap til rovvilt vises det til kapittel 6 og til Ressursregnskapet for reindriftsnæringen.

¹ Utbetalingene til Karasjok fra 2001 til 2005 er lagt til Karasjok Øst pga. at soneinndelingen først ble innført i 2006.

² Utbetalingene til Kautokeino fra 2001 til 2005 er lagt til Vest-Finnmark pga. at soneinndelingen først ble innført i 2006.

**Tabell 4.2.6 Forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader i 2020- 2022
(1 000 kr)**

Reinbeiteområde	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	438	1 029	538
Karasjok øst	688	470	16
Karasjok vest	931	909	997
Øst-Finnmark	2 057	2 408	1 550
Kautokeino øst	961	728	775
Kautokeino midt	1 424	1 197	1 145
Kautokeino vest	599	647	589
Vest-Finnmark	2 984	2 573	2 509
Troms	1 240	679	485
Nordland	4 474	194	5 020
Nord-Trøndelag	1 230	0	0
Sør-Tr.lag/Hedm.	578	0	200
Totalt	12 563	5 854	9 764

Det fremgår av tabellen at utbetalte tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader i tabellperioden var høyest i 2020 med 12,6 mill. kroner og lavest i 2021 med 5,9 mill. kroner.

Det bevilges også midler til felles tiltak som kommer både landbruket og reindriften til gode. Disse tallene er ikke tatt med i tabellen.

4.3 Erstatninger

Erstatninger er delt i to underposter: erstatning for tap av rein og erstatning for arealinngrep.

Erstatning for tap av rein

Under erstatninger for tap av rein inngår erstatninger fra Miljødirektoratet for tap av rein til rovvilt, erstatninger fra Bane NOR for rein drept av tog og *beregnete* erstatninger fra forsikringsselskapene for rein drept i trafikken. Sistnevnte er beregnet med grunnlag i innrapporterte tall fra melding om reindrift.

**Tabell 4.3.1 Erstatning for tap av rein til rovvilt, tog og trafikk i perioden 2018-22
(1 000 kroner)**

Reinbeiteområde	2018	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	10 418	5 884	4 681	9 086	9 871
Karasjok øst	6 287	4 274	7 775	6 334	8 029
Karasjok vest	6 243	3 347	4 900	5 756	6 678
Øst-Finnmark	22 948	13 504	17 356	21 176	24 578
Kautokeino øst	5 947	5 933	5 761	7 473	5 579
Kautokeino midt	12 922	11 271	13 296	14 812	12 894
Kautokeino vest	5 324	4 701	6 148	7 737	7 901
Vest-Finnmark	24 194	21 905	25 206	30 022	26 373
Troms	13 260	13 307	13 099	14 119	11 384
Nordland	17 928	19 882	22 278	21 417	19 092
Nord-Trøndelag	9 283	10 758	13 332	12 646	10 742
Sør-Tr. /Hedmark	3 313	3 892	6 303	7 087	4 480
Reinlagene	743	422	573	761	1 126
Totalt	91 667	83 671	98 145	107 228	97 775

Det er erstatninger fra statsforvalter for tap av rein til rovvilt som står for hovedtyngden. I 2022 utgjorde tap til rovvilt omtrent 96 prosent av de totale erstatningsutbetalingene for tap av rein.

Erstatningsutbetalingene skjer på grunnlag av dokumenterte og sannsynliggjorte skader. For tap av rein til rovvilt blir det blant annet lagt vekt på om tapet er skjedd i et område hvor det er dokumentert forekomst av rovvilt, eller det i flere foregående år er påvist rovvilttap. Dette medfører at utbetalingene varierer mellom de ulike reinbeiteområdene.

Tapt produksjonspremie og kalveslaktetilskudd knyttet til erstattede rein tatt av rovvilt er inkludert i erstatningsutbetalingene dersom søker er berettiget slikt tilskudd.

Tabell 4.3.2 og 4.3.3 viser dyr det er gitt erstatning for fordelt på skadevolder. Tallene er hentet fra Miljødirektoratets rovbase, Bane NOR og melding om reindrift.

Tabell 4.3.2 Antall erstattede fordelt på skadevolder i perioden 2020-22

Tapsårsak/ skadevolder	2020			2021			2022		
	Kalv	Simle	Okse	Kalv	Simle	Okse	Kalv	Simle	Okse
Gaupe	3 503	1 528	306	4 130	1 675	358	4 514	1 809	417
Jerv	4 094	1 726	435	4 583	1 749	450	4 623	1 697	481
Bjørn	354	41	2	387	51	6	310	33	2
Ulv	76	45	1	79	57	3	81	41	5
Kongeørn	6 256	320	25	7 632	439	32	7 690	403	34
Ukjent fredet rovdyr	523	211	20	639	180	36	572	108	18
Tog	57	416	204	32	145	108	54	276	135
Trafikk	285	631	175	82	301	111	241	319	93
Totalt	15 148	4 918	1 168	17 564	4 597	1 104	18 085	4 686	1 185

Tabell 4.3.3 Antall erstattede per område i 2021 fordelt på skadevolder

Tapsårsak/ skadevolder	Øst- Finnm.	Vest- Finnm.	Troms	Nordland	Nord- Tr. lag	Sør- Tr.lag	Reinlag
Gaupe	1 907	2 041	569	1 397	655	166	5
Jerv	1 966	1 671	476	1 154	1 091	424	19
Bjørn	149	0	0	10	130	56	0
Ulv	106	0	0	0	0	21	0
Kongeørn	1 987	3 857	988	416	371	299	209
Ukjent fredet rovdyr	16	28	20	293	196	121	24
Tog	0	0	0	266	199	0	0
Trafikk	210	206	112	53	29	27	16
Totalt	6 341	7 803	2 165	3 589	2 671	1 114	273

For ytterligere informasjon om fordelingen av tap av rein henvises det til vedleggstabell 6.

Erstatning for arealinngrep

Tabell 4.3.4 viser en oversikt over erstatningene for arealinngrep i perioden 2019-2022.

Tabell 4.3.4 Erstatning for arealinngrep i perioden 2019-22 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	107	107	528	248
Karasjok øst	1 761	923	673	834
Karasjok vest	0	0	0	0
Øst-Finnmark	1 868	1 030	1 201	1 081
Kautokeino øst	0	0	285	300
Kautokeino midt	720	475	852	287
Kautokeino vest	200	314	112	639
Vest-Finnmark	920	789	1 249	1 226
Troms	201	479	0	0
Nordland	0	937	2 857	5 767
Nord-Trøndelag	581	514	398	540
Sør-Trøndelag	809	870	1 342	1 782
Sum	4 379	4 618	7 045	10 397
Andel innleverte distriktsregnskap i prosent:	74 %	70 %	70 %	76 %

Distrikts- og fondsregnskapene er bakgrunnsmateriale for arealerstatningene i totalregnskapet. Dette innebærer at det bare er erstatninger som utbetales til distriktene som er med i oversikten, og eventuelle erstatninger utbetalt direkte til den enkelte siidaandel er ikke med. Manglende spesifisering i distrikts- og fondsregnskapene gjør for øvrig at oversikten over erstatninger for arealinngrep er usikker.

Så langt man kan se av regnskapene, brukes erstatningen i hovedsak til dekning av distriktenes kostnader, men det forekommer også tilfeller der erstatningene utbetales direkte til reineiere for å kompensere reduserte inntekter hos den enkelte.

4.4 Kostnader

Siidaandelens kostnader

Siidaandelens kostnader i perioden 2019-2022 er presentert i tabell 4.4.1. Tabell 4.4.2 viser siidaandelens kostnader i 2022 fordelt etter kostnadsart.

Tabell 4.4.1 Siidaandelenes kostnader i perioden 2019-2022 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022
Polmak/ Varanger	24 680	17 385	13 048	25 263
Karasjok øst	13 691	15 578	15 319	16 260
Karasjok vest	14 777	20 948	20 995	26 060
Øst-Finnmark	53 148	53 911	49 362	67 584
Kautokeino øst	14 562	17 782	21 719	24 850
Kautokeino midt	23 231	28 443	30 985	36 327
Kautokeino vest	15 584	18 127	18 746	17 291
Vest-Finnmark	53 376	64 352	71 450	78 467
Troms	13 811	17 179	14 696	16 724
Nordland	22 903	25 767	15 467	26 514
Nord-Trøndelag	13 402	12 013	14 081	13 722
Sør-Tr. / Hedmark	11 093	11 735	11 200	14 157
Totalt	167 732	184 957	176 255	217 167

Det fremgår av tabell 4.4.1 at siidaandelenes samlede kostnader øker med 40,9 mill. kroner sammenlignet med 2021 (23 prosent). Størst økning har Polmak/Varanger og Nordland, med henholdsvis 94 og 71 prosent økning. De samme områdene hadde også størst reduksjon i kostnadene fra 2020 til 2021

Totalt er det postene avskrivninger og utstyr som utgjør den største andelen av siidaandelenes kostnader, mens postene frakt/transport og varekjøp øker mest sammenlignet med året før.

Tabell 4.4.2 Siidaandelenes kostnader i 2022 etter kostnadsart (1 000 kroner)

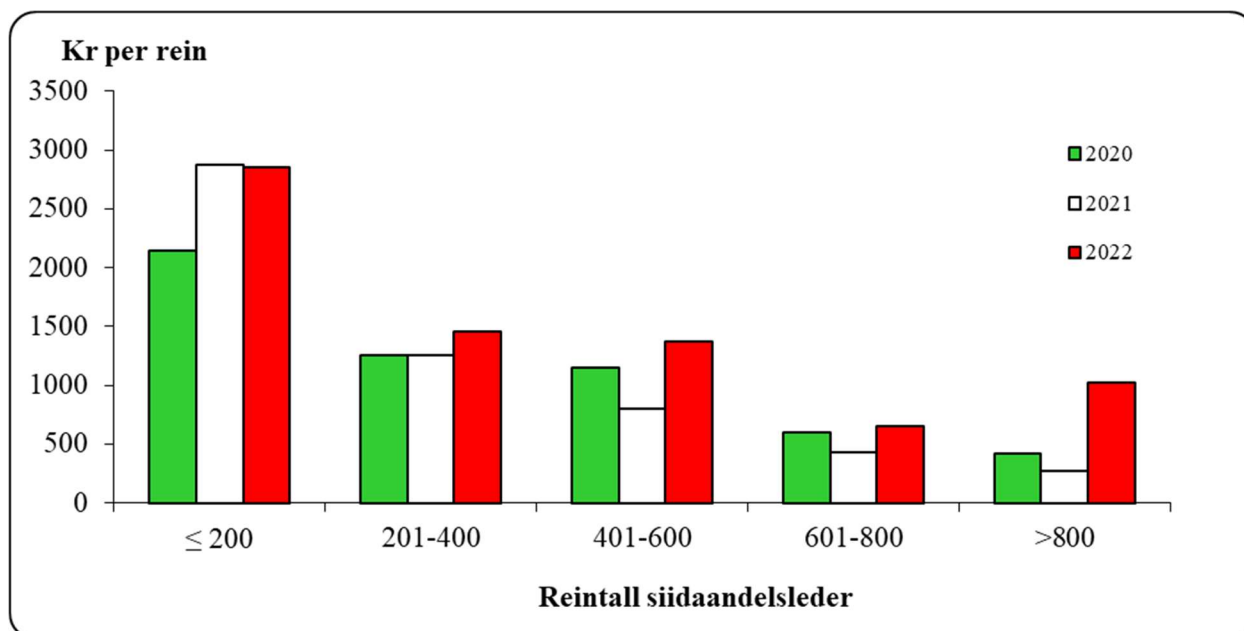
Kostnadsart	Øst- Finnm.	Vest- Finnm.	Troms	Nordl.	Nord- Tr.lag	Sør- Tr.lag	Totalt 2022
Frakt og transport	262	1 022	29	450	0	0	1 763
Varekjøp	8 717	8 647	3 162	7 203	1 281	1 547	30 558
Reiser/ Drivstoff	7 306	8 783	1 858	2 590	1 039	1 267	22 843
Utstyr	11 332	15 722	2 683	2 557	2 227	2 062	36 582
Kjøretøyer og maskiner	5 131	6 544	1 219	1 646	1 232	1 971	17 742
Bygninger og anlegg	2 928	2 430	313	318	203	257	6 448
Avskrivninger	14 997	15 681	2 857	4 764	2 279	3 061	43 638
Strøm, energi	4 005	5 972	830	637	644	672	12 761
Administrasjon	1 613	1 586	362	663	463	322	5 009
Leie	1 012	1 096	468	883	674	265	4 397
Forsikring	2 417	2 266	722	593	509	468	6 976
Salg og reklame	5	15	1	8	20	0	49
Fremmedtjenester	2 644	3 927	902	3 276	2 232	2 118	15 100
Provisjonskostnad	0	0	1	2	0	0	3
Diverse	5 213	4 776	1 320	924	918	147	13 298
Totalt	67 584	78 467	16 724	26 514	13 722	14 157	217 167

Tabell 4.4.2 forts. Siidaandelenes kostnader i Finnmark i 2022 fordelt på soner (1 000 kroner)

Kostnadsart	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautok. øst	Kautok. midt	Kautok. vest
Frakt og transport	97	50	115	736	225	61
Varekjøp	2 771	830	5 116	2 634	5 305	708
Reiser/Drivstoff	2 127	2 561	2 618	2 360	4 243	2 180
Utstyr	4 562	2 695	4 075	5 472	6 552	3 697
Kjøretøyer og maskiner	983	1 470	2 678	1 891	3 138	1 515
Bygninger og anlegg	1 538	870	520	924	805	700
Avskrivninger	7 388	3 154	4 454	4 559	7 116	4 006
Strøm, energi	1 333	1 245	1 428	1 728	2 837	1 406
Administrasjon	692	294	627	391	756	439
Leie	582	246	183	610	188	298
Forsikring	1 065	699	653	787	943	536
Salg og reklame	0	0	5	0	5	11
Fremmedtjenester	1 292	691	661	1 319	1 756	852
Provisjonskostnad	0	0	0	0	0	0
Diverse	832	1 455	2 926	1 437	2 458	881
Totalt	25 263	16 260	26 060	24 850	36 327	17 291

Kostnadene i tabellene 4.4.1 og 4.4.2 er fordelt etter reinbeiteområder og soner.

Kostnadene varierer mye både mellom soner og reinbeiteområder. Det er også til dels betydelige kostnadsvariasjoner mellom reindriftsutøvere gruppert etter reintall. Figur 4.4.1 gir en oversikt over variasjonen i siidaandelens gjennomsnittlige kostnader per rein fordelt etter siidaandelsleders reintall.

Figur 4.4.1 Gjennomsnittlige kostnader (kroner per rein) i perioden 2020-22 etter siidaandelsleders reintall

Det går frem av figur 4.4.1 at siidaandelsledere som har 200 rein eller mindre har de klart høyeste kostnadene per rein.

Felleskostnader i samisk reindrift/distriktenes kostnader

Utviklingen i felleskostnadene de fire siste årene er fremstilt i tabell 4.4.3. Felleskostnader etter kostnadsart er vist i tabell 4.4.4. Tallene i tabellene er forholdsmessig beregnet på bakgrunn av antall rein, med utgangspunkt i de regnskapene som er kommet inn.

Tabell 4.4.3 Felleskostnader i perioden 2019-22 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	3 487	5 421	3 062	4 206
Karasjok øst	2 450	6 234	4 890	5 083
Karasjok vest	1 313	7 283	2 324	10 103
Øst-Finnmark	7 250	18 937	10 276	19 392
Kautokeino øst	3 099	4 242	1 114	11 576
Kautokeino midt	3 965	9 139	7 559	16 943
Kautokeino vest	4 507	9 375	1 349	10 380
Vest-Finnmark	11 571	22 756	10 022	38 899
Troms	5 541	6 268	3 404	11 376
Nordland	6 175	11 397	6 200	8 994
Nord-Trøndelag	2 999	4 378	4 083	4 003
Sør-Tr. / Hedmark	2 940	2 296	3 089	2 883
Totalt	36 476	66 032	37 075	85 546

Tabell 4.4.3 viser at de totale felleskostnadene økte med 131 prosent fra 2021 til 2022. Økningen har sammenheng med beitekrisen i 2022 som førte til økte kostnader for distrikter og siidaandeler. Som følge av dette ble det utbetalt om lag 50 mill. kroner til kriseberedskap dette året. Tilskuddet ble utbetalt til distriktene. I noen distrikter ble midlene utbetalt til siidaandelene, og kostnaden for krisetiltak vises hos dem. I andre tilfeller var det distriktene selv som brukte tilskuddet til blant annet krisefør og transport, på vegne av siidaandelene, og kostnaden vises da i distriktsregnskapene. På bakgrunn av denne ekstraordinære situasjonen, vil en del av kostnadene til kriseberedskap vises i både i siidaandelenes kostnader og i felleskostnadene. På grunn av ulik detaljeringsgrad i regnskapene, kan vi ikke se hvor stor andel dette gjelder.

Utbetaling til kriseberedskap i 2020 kan også ha ført til samme effekt, men ikke i like stor grad da tilskuddet ble utbetalt til både distrikter og siidaandeler dette året.

Felleskostnadene for de ulike områdene kan til dels ha store variasjoner mellom år, og også variasjoner mellom de ulike utgiftspostene mellom år. Økonomisk utvalg påpeker at datagrunnlaget for fordeling av felleskostnadene er noe usikkert på grunn av ulik detaljeringsgrad. Det foreligger heller ikke datagrunnlag for alle distrikter alle år. Forskjeller i organisering og regnskapspraksis mellom distrikter kan også føre til forskjellige måter å postere kostnader på.

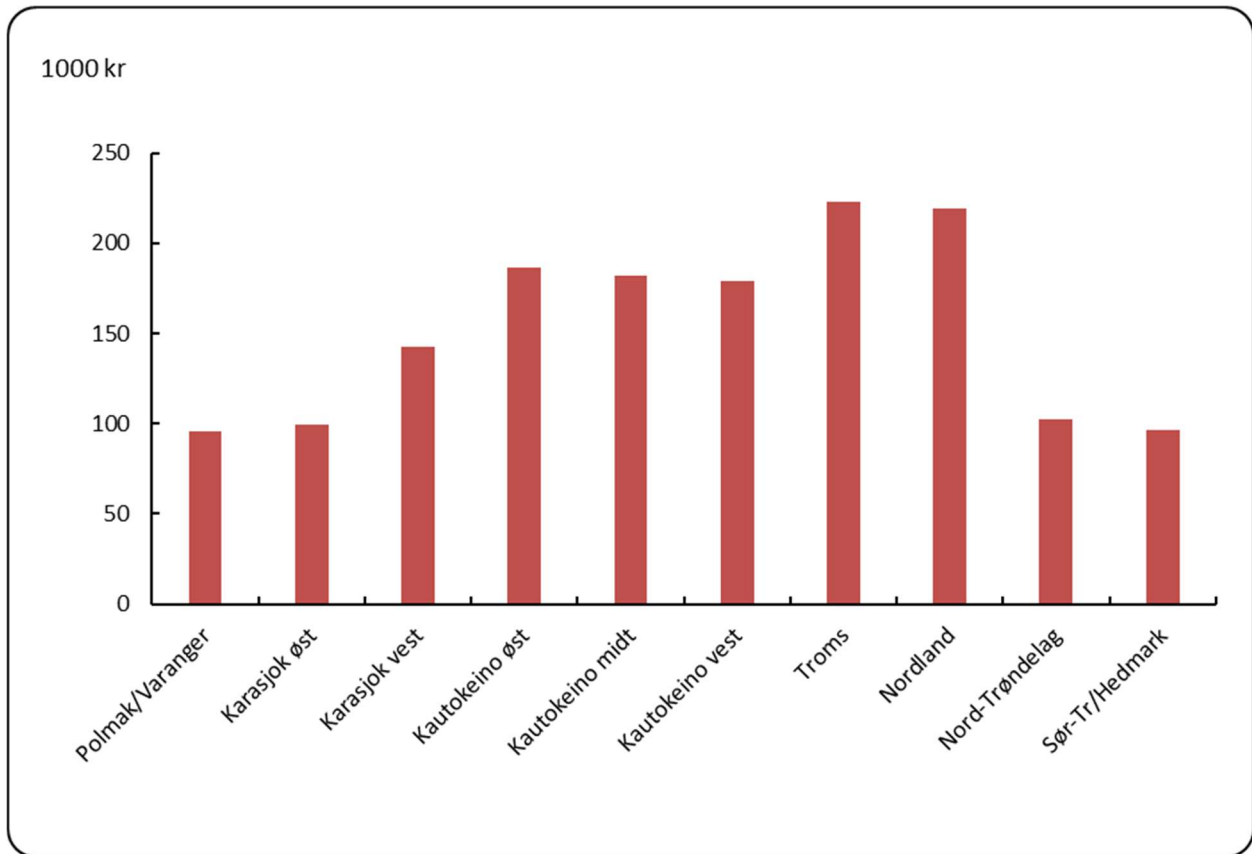
Tabell 4.4.4 Felleskostnader i 2022 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautokeino øst	Kautokeino midt	Kautokeino vest
Frakt/transport	335	1 043	0	327	2 055	792
Varekjøp	630	1 231	889	647	6 145	5 423
Reiser/Drivstoff	31	27	0	121	84	390
Utstyr	763	1 118	855	41	137	357
Kjøretøy/maskiner	268	0	0	0	89	392
Bygninger/anlegg	1 191	7	0	11	622	201
Avskrivninger	325	140	0	106	317	636
Strøm/energi	22	0	0	5	0	11
Adm.	233	95	0	338	637	546
Leie	7	0	0	25	41	209
Forsikring	68	32	0	12	28	32
Fremmedtjenester	44	208	0	2 605	3 126	531
Diverse	291	1 181	8 359	7 338	3 663	860
Totalt	4 206	5 083	10 103	11 576	16 943	10 380

Tabell 4.4.5 fortsetter Felleskostnader i 2022 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	Troms	Nordland	Nord- Trøndelag	Sør- Trøndelag/ Hedmark	Totalt
Frakt/transport	1 457	7	1 326	1 137	8 479
Varekjøp	4 698	1 772	79	113	21 629
Reiser/Drivstoff	0	3	432	0	1 087
Utstyr	4 118	510	298	213	8 411
Kjøretøy/maskiner	0	6	0	184	939
Bygninger/anlegg	5	5	177	212	2 431
Avskrivninger	231	186	46	38	2 025
Strøm/energi	0	1	149	46	234
Adm.	219	1 443	97	98	3 706
Leie	65	4	841	59	1 250
Forsikring	0	10	135	0	316
Fremmedtjenester	73	363	46	4	7 000
Diverse	509	4 683	377	778	28 040
Totalt	11 376	8 994	4 003	2 883	85 546

Tabell 4.4.4 viser at postene diverse (33 prosent), varekjøp (25 prosent), frakt/transport (10 prosent) og utstyr (10 prosent) står for hovedandelen av felleskostnadene i 2022. Fôrmidler og utbetaling av tilskudd til siidaandeler ligger under postene varekjøp og diverse, disse postene har økt med henholdsvis 15 mill. kroner og 23 mill. kroner fra 2021.

Figur 4.4.2 Felleskostnader i 2022 fordelt på antall siidaandeler

Figur 4.4.2 viser felleskostnadene i samisk reindrift fordelt på antall siidaandeler, vist per reinbeiteområde. Nordland og Troms skiller seg ut som det området som har høyest kostnad per siidaandel.

Kostnader i reinlag

Reinlagenes totale kostnader for perioden 2019 til 2022 er vist i tabell 4.4.5.

Differansen på de ulike postene mellom år kan delvis tilskrives ulik detaljeringsgrad i grunnlagsmaterialet.

Tabell 4.4.6 Reinlagenes totale kostnader i perioden 2019-22 (1 000 kroner)

Kostnader	2019	2020	2021	2022
Frakt og transport	0	245	184	256
Varekjøp	3 461	2 196	2 457	2 837
Reiser/Drivstoff	0	116	90	154
Utstyr	0	7 956	8 686	9 844
Kjøretøyer og maskiner	0	359	265	364
Bygninger og anlegg	0	34	38	19
Avskrivninger	1 361	1 232	1 432	1 544
Strøm, energi	0	0	0	0
Administrasjon	0	0	0	17
Leie	0	549	552	612
Forsikring	0	0	0	0
Fremmedtjenester	0	188	146	210
Diverse	9 675	0	0	0
Totalt	14 497	12 875	13 850	15 856

Som nevnt i kapittel 3.2 holdes lønnsutgiftene utenfor i Totalregnskapet. Dette er på grunn av at vederlag til arbeid og egenkapital skal omfatte godtgjørelse for egen og leid arbeidskraft. Som følge av organisasjonsformen, gir dette særlig utslag for reinlagene, der lønnsutgiftene til gjeterer er en betydelig kostnadspost.

Fordeling av totale kostnader

Tabell 4.4.6 viser reindriftsnæringens totale kostnader, som er summen av siidaandelenes kostnader, felleskostnader i samisk reindrift og reinlagenes kostnader.

Tabell 4.4.7 Totale kostnader i 2022 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	Øst-Finmm	Vest-Finmm	Troms	Nordland	Nord-Trøndelag	Sør-Tr./Hedmark	Reinlag
Frakt og transport	1 641	4 195	1 485	457	1 327	1 137	256
Varekjøp	11 468	20 863	7 861	8 976	1 360	1 660	2 837
Reiser/Drivstoff	7 364	9 378	1 858	2 593	1 470	1 267	154
Utstyr	14 068	16 257	6 801	3 068	2 524	2 275	9 844
Kjøretøyer og maskiner	5 398	7 025	1 219	1 652	1 232	2 155	364
Anlegg	4 125	3 263	318	322	381	469	19
Avskrivninger	15 462	16 740	3 088	4 950	2 325	3 099	1 544
Strøm, energi	4 028	5 988	830	638	793	719	-
Administrasjon	1 941	3 107	580	2 106	560	420	17
Leie	1 018	1 371	533	886	1 515	324	612
Forsikringer	2 516	2 338	722	603	644	468	-
Salg og reklame	5	15	1	8	20	-	-
Fremmedtjenester	2 896	10 189	975	3 639	2 278	2 122	210
Diverse	15 044	16 638	1 829	5 607	1 295	925	-
Totalt	86 975	117 366	28 099	35 505	17 725	17 039	15 856

Postene varekjøp, utstyr, avskrivninger og diverse utgjør den største andelen av de totale kostandene.

Tabell 4.4.8 Totale kostnader i Finnmark i 2022 etter kostnadsart fordelt på soner (1 000 kroner)

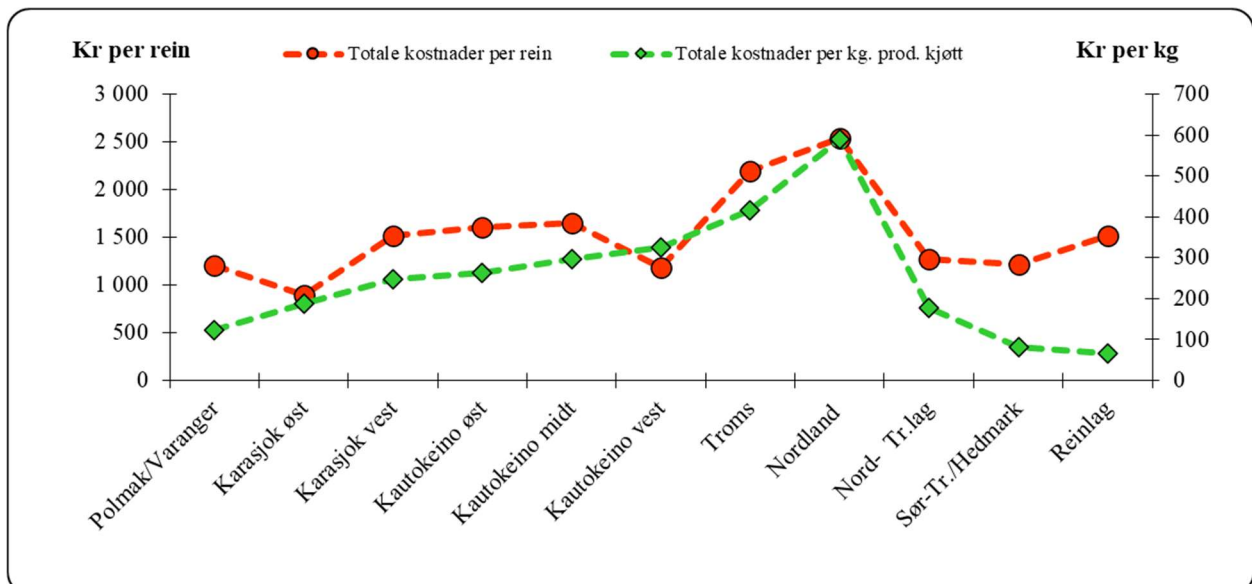
Kostnadsart	Polmak/Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kauto øst	Kauto midt	Kauto vest
Frakt og transport	432	1 094	115	1 063	2 279	853
Varekjøp	3 401	2 061	6 005	3 281	11 450	6 131
Reiser	2 158	2 588	2 618	2 481	4 327	2 570
Utstyr	5 324	3 814	4 930	5 514	6 689	4 054
Kjøretøyer og maskiner	1 250	1 470	2 678	1 891	3 227	1 907
Anlegg	2 728	877	520	935	1 427	902
Avskrivninger	7 713	3 295	4 454	4 665	7 433	4 641
Strøm, energi	1 355	1 245	1 428	1 733	2 837	1 417
Administrasjon	925	389	627	729	1 393	985
Leie	589	246	183	635	229	507
Forsikringer	1 133	731	653	799	971	568
Salg og reklame	-	-	5	-	5	11
Fremmedtjenester	1 336	899	661	3 924	4 882	1 383
Diverse	1 124	2 635	11 285	8 775	6 121	1 742
Totalt	29 468	21 343	36 164	36 426	53 270	27 671

Tabell 4.4.8 viser utviklingen på de ulike kostnadsartene de fire siste årene, totalt for hele landet.

Tabell 4.4.9 Totale kostnader i perioden 2019-22 etter kostnadsart (1 000 kroner)

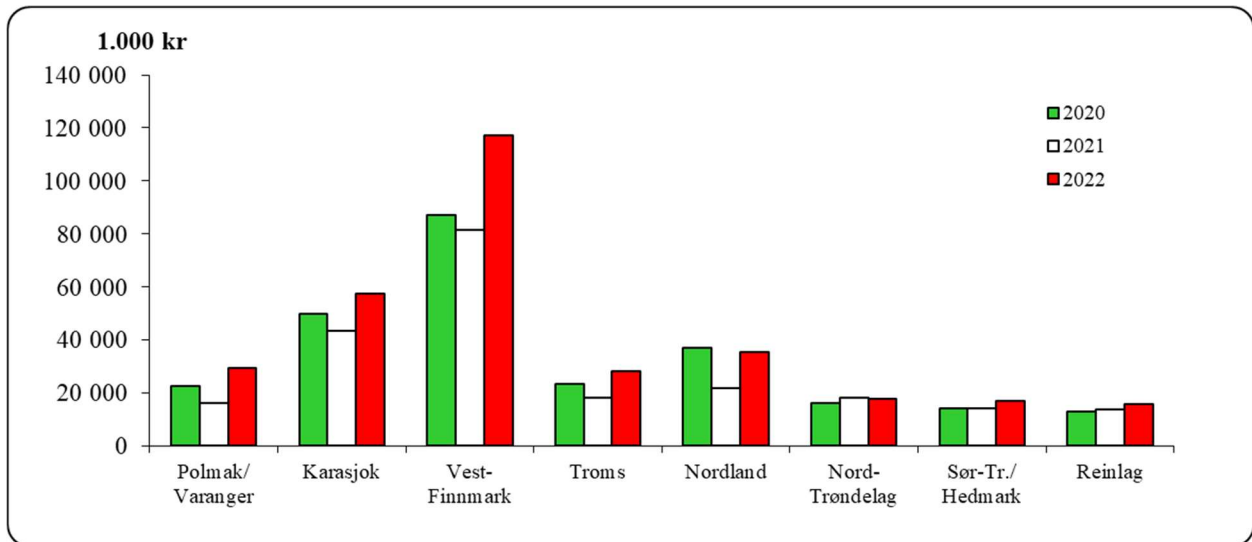
Kostnadsart	2019	2020	2021	2022
Frakt/transport	3 923	7 494	5 784	10 498
Varekjøp	32 746	40 678	25 215	55 023
Reiser	3 066	4 115	18 110	24 084
Utstyr	26 029	49 490	48 502	54 836
Kjøretøy og mask.	29 601	31 720	16 411	19 045
Bygn./anlegg	7 147	8 251	7 252	8 898
Avskrivninger	37 703	42 362	42 196	47 207
Strøm/energi	8 314	9 353	10 167	12 995
Administrasjon	7 822	8 805	6 491	8 732
Leie	3 990	5 849	4 950	6 259
Forsikringer	5 053	6 519	6 675	7 292
Salg og reklame	92	134	79	49
Fremmedtjenester	14 419	15 841	18 043	22 309
Provisjon	-	3	142	-
Diverse	38 653	33 249	17 163	41 338
Sum	218 705	263 864	227 180	318 568

Figur 4.4.3 viser totale kostnader per rein og per kg produsert kjøtt. Det fremgår av figuren at Nordland og Troms både har de høyeste kostnadene per rein og de høyeste kostnadene per kg produsert kjøtt. Karasjok øst og Kautokeino vest har de laveste kostnadene per rein, mens reinlagene og Sør-Trøndelag/Hedmark har de laveste kostnadene per kg produsert kjøtt.

Figur 4.4.3 Totale kostnader (eksklusive renter) per rein og per kg produsert kjøtt i 2022

Figur 4.4.4 viser totale kostnader de tre siste årene.

Figur 4.4.4 Totale kostnader (eksklusive renter) i perioden 2020-2022 (1 000 kroner)

Nærmere om kostnadsutviklingen

Tabell 4.4.9 viser utviklingen per kostnadsart for de siste 10 årene. Tabellen viser også hvor stor andel av den totale kostnaden de forskjellige kostnadsartene representerer og den totale kostnadsendringen i perioden 2013-2022.

Tabell 4.4.10 Totale kostnader i perioden 2013-2022 etter kostnadsart (1 000 kroner)

Kostnadsart	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Andel av total i 2022	Endring 2013-2022
Frakt/transp	5 065	5 051	5 630	4 589	3 713	6 151	3 923	7 494	5 784	10 498	3 %	107 %
Varekjøp	33 138	33 923	36 987	33 824	29 943	31 822	32 746	40 678	25 215	55 023	17 %	66 %
Reiser/drivstoff	2 590	3 023	3 619	4 325	4 466	3 775	3 066	4 115	18 110	24 084	8 %	830 %
Utstyr	18 784	30 879	32 994	40 224	43 658	44 622	26 029	49 490	48 502	54 836	17 %	192 %
Kjøretøy og maskiner	28 157	38 290	33 730	38 538	34 394	36 746	29 601	31 720	16 411	19 045	6 %	-32 %
Bygn./anlegg	4 835	4 775	8 412	8 143	6 688	7 958	7 147	8 251	7 252	8 898	3 %	84 %
Avskrivn.	37 481	35 825	38 959	45 952	41 961	42 486	37 703	42 362	42 196	47 207	15 %	26 %
Strøm/energi	7 526	8 767	8 480	9 476	9 497	9 801	8 314	9 353	10 167	12 995	4 %	73 %
Administr.	5 992	6 357	6 916	8 504	9 310	8 351	7 822	8 805	6 491	8 732	3 %	46 %
Leie	3 063	5 872	7 013	8 745	8 234	7 509	3 990	5 849	4 950	6 259	2 %	104 %
Forsikringer	3 902	4 308	4 750	6 263	5 299	6 343	5 053	6 519	6 675	7 292	2 %	87 %
Salg og reklame	773	1 109	692	689	313	180	92	134	79	49	0 %	-94 %
Fremmedtjenester	18 618	18 937	20 994	19 440	14 191	16 214	14 419	15 841	18 043	22 309	7 %	20 %
Provisjon	0	0	139	0	0	0	0	3	142	0	0 %	0 %
Diverse	21 423	11 600	13 806	17 963	21 289	25 749	38 653	33 249	17 163	41 338	13 %	93 %
SUM	191 347	208 716	223 121	246 675	232 956	247 708	218 705	263 864	227 180	318 568	100 %	66 %

Tabellen viser at det gjennom hele perioden er avskrivninger, utstyr, varekjøp og kjøretøy/maskiner som utgjør hoveddelen av de totale kostnadene.

Den totale kostnadsøkningen fra 2013 – 2022 er på 66 prosent. Sammenligner vi dette med inntektene i næringen, er tallene som følger (sammenligningstallene er hentet fra tidligere års totalregnskap):

- Økning fra 2013 – 2022 i produksjonsbaserte inntekter: 94 prosent
- Økning fra 2013 – 2022 i inntekter fra kjøtt- og biprodukter (inkludert bonus): 50 prosent

- Økning fra 2013 – 2022 i de totale inntektene: 92 prosent

Kostnadsopplysningene for siidaandelene hentes fra skattemeldinger og næringsoppgaver. Økonomisk utvalg har ikke detaljkunnskaper om hvilke prinsipper den enkelte siidaandelsleder legger til grunn ved føring på postene, men forholder oss til tallene vi får utlevert fra Skatteetaten. De enkelte siidaandelslederne kan ha ulike prinsipper ved regnskapsføringen. Noen av postene i våre tabeller er summert av flere mindre poster. Dette gjelder blant annet postene utstyr og varekjøp.

Tabell 4.4.10 viser utviklingen i postene utstyr og varekjøp for perioden 2018 – 2022. Tallene er hentet fra siidaandelslederens næringsoppgaver.

Tabell 4.4.11 Utvikling av kostnader i perioden 2018-22 på postene Varekjøp og Utstyr (1 000 kroner)

Kostnadsgruppe	Varekjøp		Utstyr		
	År/Kostnadsart	Varekostnad	Beholdningsendring av varer	Rep og vedlikehold annet utstyr	Verktøy/inventar som ikke skal aktiveres
	2022	27 071	169	10 244	24 718
	2021	16 025	284	9 149	19 466
	2020	20 262	1 271	7 049	19 344
	2019	18 655	256	5 467	16 869
	2018	22 116	-22	6 035	21 249

Slakterienes priser for slakting

Tabellen nedenfor viser en oversikt over slakterienes slakte- og fraktekostnader, definert områdevis. Tabell 4.4.11 viser slakterienes innrapporterte priser til slakt og frakt per kg produsert kjøtt og andel slakt av totalslakt i de forskjellige områdene. Tallene er hentet fra slakterienes rapportering på månedlig slakting, og omfatter både leieslakt og oppkjøp. Tallene er ekskl. mva.

Tabell 4.4.12 Slakterienes priser på slakting, inkl. frakt

	Andel slakt	Pris per kg	Andel slakt	Pris per kg	Andel slakt	Pris per kg
Slakteriadresse	2020		2021		2022	
Øst-Finnmark	27 %	12,1	37 %	8,4	19 %	0,3
Vest-Finnmark	38 %	16,0	25 %	13,8	37 %	10,3
Troms	2 %	16,1	3 %	14,0	2 %	17,3
Nordland	1 %	7,0	4 %	14,8	2 %	7,8
Nord-Trøndelag	12 %	15,6	7 %	17,9	16 %	25,0
Sør-Tr./Hedmark	18 %	12,2	11 %	12,7	19 %	12,5
Reinlag	11 %	9,7	14 %	11,4	5 %	8,0
Totalt	100 %	13,6	100 %	11,7	100 %	11,2

Tabellen viser at gjennomsnittlige slakte- og fraktkostnader har hatt en reduksjon i sammenligningsperioden. Den lave kostnaden i Øst-Finnmark i 2022 kommer av manglende innrapportering av slakte- og fraktkostnader.

4.5 Kapitalforhold

Satsene for beregning av balanseverdi for den samlede livdyrverdien er utarbeidet med utgangspunkt i en modell for beregning av veiledende livdyrpriser. Livdyrprisen består av en grunnpris beregnet på grunnlag av gjennomsnittlig kjøttpris og gjennomsnittlige slaktevekter per dyrekategori i de ulike reinbeiteområdene. Til grunnprisen legges et livdyrt tillegg på 25 prosent. Livdyrverdien for kalv og voksne dyr beregnes på grunnlag av de kalkulerede livdyrprisene (per dyrekategori) og flokksammensetningen det enkelte år. Korrigert reintall for siidaandelen ligger til grunn for beregning av livdyrverdiene.

Andre aktiva hentes fra siidaandelsleders og ektefelle/samboers næringsoppgaver.

Siidaandelsleders og ektefelle/samboers totale gjeld (næringsgjeld, privat gjeld og skyldig merverdiavgift) er grunnlaget for lånegjeld. Manglende spesifisering i grunnlagsmaterialet er årsaken til at total gjeld er valgt som utgangspunkt for beregningene. Rentesaften blir i Totalregnskapet beregnet på grunnlag av renter og gjeld hentet fra skattetallene.

En oversikt over siidaandelens samlede kapitalforhold i 2022 er gitt i tabell 4.5.1. Sammendrag for årene 2019-2022 er vist i tabell 4.5.2.

Tabell 4.5.1 Siidaandelens samlede kapitalforhold i 2022 (1 000 kroner)

Reinbeite- område	Eiendeler:			Lånegjeld:		Egenkap. 2022	Egenkap. 2021
	Rein	Annet	Totalt	Kroner	Prosent ¹		
Polmak/Varanger	107 800	35 967	143 767	29 358	20,4 %	114 409	97 731
Karasjok øst	86 336	37 518	123 854	31 312	25,3 %	92 542	100 631
Karasjok vest	84 895	26 035	110 930	32 074	28,9 %	78 856	71 141
Øst-Finnmark	279 031	99 519	378 551	92 744	24,5 %	285 807	269 503
Kautokeino øst	99 224	21 798	121 022	22 090	18,3 %	98 932	78 517
Kautokeino midt	104 680	36 458	141 139	35 463	25,1 %	105 676	94 303
Kautokeino vest	88 594	21 454	110 048	20 836	18,9 %	89 212	66 006
Vest-Finnmark	292 498	79 711	372 209	78 389	21,1 %	293 820	238 825
Troms	70 583	15 486	86 069	22 170	25,8 %	63 898	56 693
Nordland	84 618	20 230	104 848	25 346	24,2 %	79 502	63 769
Nord-Trøndelag	53 857	12 700	66 557	16 514	24,8 %	50 043	39 601
Sør-Tr./Hedmark	56 009	17 454	73 463	18 398	25,0 %	55 065	45 069
Totalt	836 597	245 100	1 081 696	253 561	23,4 %	828 136	713 460

Den totale gjeldsandelen ligger på 23,4 prosent av sum eiendeler, mens den var på 23,9 prosent i 2021. Siidaandelens kapitalsituasjon er i hovedsak stabil med lav gjeld sett i forhold til sammenlignbare næringer, men dette utelukker ikke at enkelte siidaandeler kan ha problemer med den totale gjeldsbelastningen.

¹ Gjeld i prosent av sum eiendeler

Tabell 4.5.2 Siidaandelenes samlede kapitalforhold i perioden 2019-2022 (1 000 kroner)

Kapitalforhold	2019	2020	2021	2022
Livdyrverdi	563 356	610 145	681 999	836 597
Andre aktiva	190 577	248 314	255 337	245 100
Sum aktiva	754 112	858 459	937 336	1 081 696
Gjeld	224 528	208 028	223 944	253 561
Gjeld i prosent	29,8 %	24,2 %	23,9 %	23,4 %
Egenkapital	529 585	529 585	713 392	828 136

Det fremgår av tabell 4.5.2 at livdyrverdien for rein i 2022 var på høyeste nivå i sammenligningsperioden. Det henvises til tabell 4.1.5 for oversikt over prisutvikling og 4.1.7 for oversikt over utviklingen i reintall i sammenligningsperioden.

Rentekostnader for samisk reindrift og reinlag i perioden fra 2019 til 2022 er vist i tabell 4.5.3, og sammendrag for årene 2019 til 2022 for samisk reindrift er vist i tabell 4.5.4.

Tabell 4.5.3 Rentekostnader i perioden 2019-2022 (1 000 kroner)

Område	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	1051	839	879	1 116
Karasjok øst	504	1 125	889	1 106
Karasjok vest	1 280	1 051	1 363	1 513
Øst-Finnmark	2 834	3 014	3 131	3 734
Kautokeino øst	1 047	834	784	907
Kautokeino midt	1 677	1 266	1 113	1 463
Kautokeino vest	819	648	592	734
Vest-Finnmark	3 542	2 748	2 489	3 104
Troms	989	832	691	797
Nordland	955	588	918	982
Nord-Trøndelag	688	518	635	790
Sør-Tr./Hedmark	602	476	491	677
Totalt samisk reindrift	9 611	8 176	8 354	10 085
Reinlag	539	383	471	473
Totalt	10 150	8 558	8 825	10 558

Det går frem av tabell 4.5.3 at de totale rentekostnadene er på sitt høyeste nivå i 2022, sammenligningsperioden sett under ett.

Tabell 4.5.4 Total gjeld, renter og rentesats i samisk reindrift i perioden 2019-22 (1 000 kroner)

	2019	2020	2021	2022
Gjeld	224 528	208 028	223 944	253 561
Renter	9 611	8 145	8 354	10 085
Rentesats	4,28 %	3,92 %	3,73 %	3,98 %

Tabell 4.5.4 viser at rentesatsen i sammenligningsperioden var lavest i 2020 og 2021, mens den for 2019 er høyest i sammenligningsperioden. Rentesatsen er beregnet av totale renter fordelt på total gjeld. Pantegrunnlag vil være private eiendeler som hus, biler, driftskjøretøy og reinflokken.

Tabell 4.5.5 viser den områdevisе fordelingen av antall reindriftsfradrag for regnskapsåret 2022. Tabellen er basert på opplysninger fra skattemyndighetene, og utvalget består av samtlige siidaandelsledere som har reindriftsfradrag.

Tabell 4.5.5 Prosentvis fordeling av reindriftsfradrag for 2022, etter fradragenes størrelse

Reinbeite- område	Fordeling av reindriftsfradrag (%)		
	< 93 000 kr	93 000 kr- 194 999 kr	Maksimalt fradrag 195 000 kr
Polmak/Varanger	5 %	22 %	73 %
Karasjok øst	27 %	58 %	15 %
Karasjok vest	47 %	45 %	8 %
Øst-Finnmark	28 %	40 %	32 %
Kautokeino øst	39 %	54 %	7 %
Kautokeino midt	41 %	52 %	6 %
Kautokeino vest	32 %	59 %	9 %
Vest-Finnmark	38 %	54 %	7 %
Troms	24 %	51 %	24 %
Nordland	7 %	36 %	57 %
Nord-Tr.lag	6 %	41 %	53 %
Sør-Tr./Hedmark	3 %	10 %	86 %
Totalt 2022	26 %	44 %	30 %
Totalt 2021	26 %	45 %	30 %

Det fremgår av tabell 4.5.5 at i alt 30 prosent av siidaandelslederne i utvalget oppnådde fullt reindriftsfradrag på 195 000 kroner for regnskapsåret 2022. Andelen siidaandelsledere som oppnådde fullt reindriftsfradrag var høyest i Sør-Trøndelag/Hedmark (86 prosent).

Totalt reindriftsfradrag i 2022 var 51,6 mill. kroner som gikk til siidaandelsledere og deres ektefeller/samboere (2021: 51,9 mill. kroner).

4.6 Antall årsverk og antall siidaandeler

I 2021 ble arbeidstidsundersøkelsen fra 2021 tatt i bruk for beregning av årsverk. Ved beregningene av årsverk for siidaandelene er det lagt til grunn at et årsverk er 1 800 timer.

Ved beregning av antall årsverk tas det hensyn til antall aktive siidaandeler, siidaandelsleders kjønn og alder, om det er felles siidaandel og antall reineiere i siidaandelene utenom siidaandelsleder. For nærmere omtale av årsverksberegninger og arbeidstidsundersøkelsen henvises det til kapittel 7.2.

Det beregnede arbeidsforbruket for 2022 er spesifisert i tabell 4.6.1. Ved beregningene av årsverk for siidaandelene er det lagt til grunn at et årsverk er 1 800 timer.

Fra og med 2018 baserer årsverk for reinlagene seg på reinlagenes egne beregninger. Der vi ikke har fått inn tall, er det brukt et gjennomsnitt av mottatte tall. Tidligere ble arbeidsforbruket i reinlagene beregnet i forhold til et fast antall rein per årsverk.

Tabell 4.6.1 Arbeidsforbruk og antall siidaandeler i 2022

Reinbeiteområde	Timer per enhet	Årsverk per enhet	Årsverk totalt	Rein per årsverk	Antall siidaandeler
Polmak/Varanger	4 110	2,28	100	244	44
Karasjok øst	2 332	1,30	66	361	51
Karasjok vest	2 313	1,28	91	262	71
Øst-Finnmark	2 795	1,55	258	280	166
Kautokeino øst	3 715	2,06	128	177	62
Kautokeino midt	3 833	2,13	198	163	93
Kautokeino vest	3 630	2,02	117	200	58
Vest-Finnmark	3 744	2,08	443	177	213
Troms	2 701	1,50	77	167	51
Nordland	2 746	1,53	63	224	41
Nord-Trøndelag	2 472	1,37	54	261	39
Sør-Tr./Hedmark	2 715	1,51	45	308	30
Reinlag			22	476	
Totalt	3 129	1,74	961	225	540

Tabell 4.6.1 viser at det i 2022 var totalt 540 aktive siidaandeler det vil si siidaandeler med rein. I publikasjoner tidligere enn 2012 har man lagt til grunn samtlige andeler, også dem uten rein.

Det fremgår videre det var totalt 961 årsverk i reindriften i 2022. Arbeidsforbruket målt i timer per siidaandel er høyest i Polmak/ Varanger, og lavest i Karasjok Vest. Differansen er på 1 797 timer. Målt i antall rein per årsverk i samisk reindrift varierer arbeidsforbruket fra 163 rein i Kautokeino midt til 361 rein i Karasjok Øst. Tallet på antall årsverk har økt med 12 fra 2021.

4.7 Sammendrag av totalregnskapet

Sammendrag av reindriften totalregnskap for perioden 2019-22 er vist i tabell 4.7.1. Tabell 4.7.2 viser totalregnskapet for 2022 fordelt etter reinbeiteområder. De enkelte elementene i totalregnskapet er kommentert foran. Her gis derfor bare et kort sammendrag av hovedlinjene i utviklingen.

Tabell 4.7.1 Sammenndrag av reindrifens totalregnskap i perioden 2019-22, og endring fra 2021 til 2022 (1 000 kroner)

Regnskapsposter	2019	2020	2021	2022	Endring
Produksjonsbaserte inntekter:	176 009	154 157	205 729	228 815	23 086
Kjøtt og biprodukter	146 898	100 231	151 866	167 089	15 223
Bonus	6 029	6 089	3 262	3 925	664
Endring i livdyrverdien	-15 327	4 048	92	-1 453	-1 545
Binæringsinntekter	9 097	7 954	8 428	13 223	4 795
Andre prod. baserte inntekter ¹	29 312	35 834	42 081	46 031	3 949
Tilskudd:	106 335	130 875	108 120	167 299	59 179
Direkte tilskudd	83 946	83 724	88 636	91 407	2 772
Andre tilskudd	13 167	9 555	11 587	14 758	3 171
Ekstraordinære tilskudd	330	24 826	1 691	50 027	48 335
Tilskudd til tilleggsnæringer	105	32	122	1 342	1 220
Utviklingsprogrammet	365	174	230	-	-230
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-
Konfl. demp. tiltak rovvilt	8 422	12 563	5 854	9 765	3 911
Erstatninger:	88 050	102 763	114 273	108 172	-6 101
Tap av rein	83 671	98 145	107 228	97 775	-9 452
Arealinngrep	4 379	4 618	7 045	10 397	3 351
Sum inntekter	370 395	387 794	428 122	504 287	76 164
Kostnader:					
Siidaandelenes kostnader	167 732	184 957	176 255	217 167	40 912
Felleskostnader	36 476	66 032	37 075	85 546	48 472
Kostnader i reinlag	14 497	12 875	13 850	15 856	2 006
Sum kostnader	218 705	263 864	227 180	318 568	91 389
Vederlag til arbeid og kapital	151 690	123 931	200 943	185 719	-15 224
Renter på lånt kapital	10 150	8 528	8 848	10 558	1 710
Vederlag til arbeid og egenkapital					
Totalt (1 000 kr.)	141 540	115 403	192 095	175 161	-16 934
Per årsverk(kr.)	152 357	124 054	202 344	182 282	-20 062
Per siidaandel (kr.)	252 749	207 001	341 807	311 674	-30 133
Sum årsverk ²	929	930	949	961	12
Antall siidaandeler ³	560	558	562	562	-
<i>Vederlag til arbeid og egenkapital, ekskl. erstatninger for arealinngrep</i>					
<i>Totalt (1 000 kr)</i>	<i>137 161</i>	<i>110 785</i>	<i>185 050</i>	<i>164 764</i>	<i>-20 286</i>
<i>Per årsverk (kr)</i>	<i>147 643</i>	<i>119 090</i>	<i>195 922</i>	<i>171 462</i>	<i>-23 460</i>
<i>Per siidaandel (kr)</i>	<i>244 930</i>	<i>198 718</i>	<i>334 762</i>	<i>293 174</i>	<i>-36 095</i>

Tabell 4.7.1 viser en reduksjon i resultatmålene fra 2021 til 2022. Vederlag til arbeid og egenkapital reduseres fra 192,1 mill. kroner i 2021 til 175,2 mill. kroner i 2022 (-16,9 mill. kroner). Målt per årsverk utgjør resultatmålet vederlag til arbeid og egenkapital 182 282 kroner i 2022 (2021: 202 344 kroner). Per siidaandel er vederlag til arbeid og egenkapital 311 674 kroner i 2022 (2021: 341 807 kroner).

¹ Posten omfatter leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter.

² Antall årsverk for reinlagene er lagt til i sum årsverk

³ Antall årsverk for reindrif i reinlagene (22 i 2022) er lagt til antall siidaandeler i samisk reindrif.

Variasjoner i reintallet fra år til år, sammenholdt med priser og gjennomsnittsvæker, skaper endringene i samlet livdyrverdi. For 2022 gir dette en reduksjon på 1,5 mill. kroner sammenlignet med 2021.

I 2022 var de produksjonsbaserte inntektene på 228,8 mill. kroner, mens de i 2021 var på 205,7 mill. kroner. Totalt er dette en økning på 23,1 mill. kroner.

Tilskuddene øker med 59,2 mill. kroner; fra 108,1 mill. kroner i 2021 til 167,3 mill. kroner i 2022. Dette skyldes hovedsakelig høye ekstraordinære tilskudd som følge av beitekrise i reindriften vinteren 2022.

Erstatningene reduseres fra 114,3 mill. kroner i 2021 til 108,2 mill. kroner i 2022. Dette er en reduksjon på 6,1 mill. kroner. Reduksjonen kommer hovedsakelig som følge av redusert utbetaling for tap som følge av rovvilt.

Totalt sett innebærer dette en økning i sum inntekter fra 428,1 mill. kroner i 2021 til 504,3 mill. kroner i 2022 (+76,2 mill. kroner).

De totale kostnadene i næringen øker fra 227,2 mill. kroner i 2021 til 318,6 mill. kroner i 2022. Dette har i stor grad sammenheng med at det var beitekrise i 2022.

Tabell 4.7.2 Totalregnskap for 2022 fordelt etter reinbeiteområder (1 000 kroner)¹

Regnskaps- poster	Øst- Finnmark	Vest- Finnmark	Troms	Nordland	Nord- Trøndelag	Sør-Tr./ Hedmark	Samisk reindrift	Reinlag	Totalt
Produksjonsbaserte inntekter:	62 949	66 672	15 411	18 026	17 259	23 205	203 521	25 294	228 815
Kjøtt og biprodukter	54 711	40 406	7 909	6 752	9 818	20 978	140 574	26 515	167 089
Bonus	1 964	1 923	38	0	0	0	3 925	0	3 925
Endring i livdyrverdien	-5 910	4 249	1 482	1 137	1 004	-2 194	-232	-1 221	-1 453
Binæringsinntekter	3 696	3 368	2 818	613	176	2 552	13 223	0	13 223
Andre	8 487	16 725	3 164	9 524	6 262	1 869	46 031	0	46 031
Tilskudd:	46 430	72 027	11 338	15 919	6 385	11 054	163 152	4 148	167 299
Ordinære tilskudd	29 442	30 400	5 696	5 362	6 061	10 381	87 343	4 065	91 407
Andre tilskudd	3 488	6 823	1 922	1 776	194	472	14 675	83	14 758
Ekstraordinære tilskudd	10 919	32 247	3 099	3 762	0	0	50 027	0	50 027
Tilskudd til tilleggsnæringer	1 029	47	136	0	130	0	1 342	0	1 342
Utviklingsprogrammet	0	0	-	0	0	0	0	0	0
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	-	0	0	0	0	0	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	1 551	2 509	485	5 020	0	200	9 765	0	9 765
Erstatninger:	25 659	27 599	11 384	24 859	11 283	6 262	107 046	1 126	108 172
Tap av rein	24 578	26 373	11 384	19 092	10 742	4 480	96 650	1 126	97 775
Arealinngrep	1 081	1 226	-	5 767	540	1 782	10 397	0	10 397
Sum inntekter	135 038	166 298	38 133	58 804	34 927	40 520	473 719	30 568	504 287
Kostnader:									
Siidaandelens kostnader	67 584	78 467	16 724	26 514	13 722	14 157	217 167	0	217 167
Felleskostnader	19 392	38 899	11 376	8 994	4 003	2 883	85 546	0	85 546
Kostnader i reinlag	0	0	-	0	0	0	0	15 856	15 856
Sum kostnader	86 975	117 366	28 100	35 507	17 725	17 039	302 713	15 856	318 568
Vederlag for arbeid og kapital	48 062	48 932	10 033	23 297	17 202	23 481	171 007	14 712	185 719
Renter på lånt kapital	3 734	3 104	797	982	790	677	10 085	473	10 558
Vederlag for arbeid og egenk.									
Totalt (1.000 kr)	44 328	45 828	9 236	22 315	16 412	22 804	160 922	14 239	175 161
Per årsverk(kr)	172 278	103 449	119 944	354 204	303 923	510 958	171 388	647 224	182 282
Per siidaandel (kr)	267 034	215 154	181 092	544 264	420 816	760 128	298 003	0	311 674
Sum årsverk	257	443	77	63	54	45	939	22	961
Ant.siidaandeler	166	213	51	41	39	30	540	0	562
<i>Vederlag for arbeid og egenkapital i 2021:</i>									
<i>Totalt (1.000 kr)</i>	<i>59 501</i>	<i>45 342</i>	<i>17 125</i>	<i>16 636</i>	<i>13 460</i>	<i>26 686</i>	<i>178 751</i>	<i>13 343</i>	<i>192 095</i>
<i>Per årsverk (kr)</i>	<i>234 771</i>	<i>104 015</i>	<i>225 189</i>	<i>259 937</i>	<i>252 506</i>	<i>597 948</i>	<i>192 755</i>	<i>606 499</i>	<i>202 344</i>
<i>Per siidaandel (kr)</i>	<i>360 614</i>	<i>212 875</i>	<i>335 791</i>	<i>396 095</i>	<i>345 133</i>	<i>889 538</i>	<i>331 021</i>	<i>0</i>	<i>341 807</i>
<i>Antall årsverk i 2021</i>	<i>253</i>	<i>436</i>	<i>76</i>	<i>64</i>	<i>53</i>	<i>45</i>	<i>927</i>	<i>22</i>	<i>949</i>
<i>Antall siidaand. i 2021</i>	<i>165</i>	<i>213</i>	<i>51</i>	<i>42</i>	<i>39</i>	<i>30</i>	<i>540</i>	<i>0</i>	<i>562</i>

Tabell 4.7.2 viser totalregnskapet for 2022 fordelt etter reinbeiteområder. Det går frem av tabellen at det er klare forskjeller i resultatene mellom reinbeiteområdene. Endringer i den samlede livdyrverdien skyldes i hovedsak endringer i reintall og flokks sammensetning. Tabellen viser at disse endringene har stor betydning for resultatmålene i de fleste reinbeiteområdene. I de 562 siidaandelene inngår også reinlag som består av 22 årsverk.

Fra 2021 til 2022 utgjør endringene i samlet livdyrverdi følgende verdiendring i mill. kroner for de ulike reinbeiteområdene, se tabell 4.1.11:

- **Øst-Finnmark:** - 5,2
- **Vest-Finnmark:** + 5,6
- **Troms:** - 0,3
- **Nordland:** + 3,3
- **Nord-Trøndelag:** + 2,1

¹ Totalt antall siidaandeler inneholder reinlagenes årsverk

- **Sør-Trøndelag/Hedmark:** - 4,5
- **Reinlag:** - 2,5

Øst-Finnmark: Vederlag til arbeid og egenkapital reduseres med om lag 15,2 mill. kroner sammenlignet med 2021. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 6,4 mill. kroner. Tilskuddene øker med 15,9 mill. kroner. De totale erstatningene økes med 3,3 mill. kroner. Totalt økes inntektene med 10,9 mill. kroner, men samtidig øker kostnadene med 27,3 mill. kroner. Antall siidaandeler er økt med 1 til 166.

Vest-Finnmark: Vederlag til arbeid og egenkapital økes med 0,5 mill. kroner sammenlignet med 2021. De produksjonsbaserte inntektene økes med 7,2 mill. kroner. Statstilskudd øker med 33,5 mill. kroner, og erstatninger reduseres med 3,7 mill. kroner. Samlet gjør dette at de totale inntektene økes med 37,0 mill. kroner. Kostnadene øker med om lag 35,9 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 213.

Troms: Vederlag til arbeid og egenkapital reduseres med 7,9 mill. kroner sammenlignet med 2021. De produksjonsbaserte inntektene økes med 2,4 mill. kroner. Statstilskudd og erstatninger har en samlet reduksjon på til sammen 0,15 mill. kroner. Kostnadene øker med 10,0 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 51.

Nordland: Vederlag til arbeid og egenkapital økes med 5,7 mill. kroner sammenlignet med 2021. De produksjonsbaserte inntektene økes med 10,8 mill. kroner. Statstilskudd øker med 8,2 mill. kroner, og erstatninger økes med 0,6 mill. kroner. Kostnadene øker med 13,8 mill. kroner. Antall siidaandeler reduseres med 1, til 42.

Nord-Trøndelag: Vederlag til arbeid og egenkapital øker med 3 mill. kroner sammenlignet med 2021. De produksjonsbaserte inntektene økes med 5,0 mill. kroner. Tilskuddene reduseres med 0,5 mill. kroner sammenlignet med 2021, og erstatningene reduseres med 1,8 mill. kroner. Området reduserer sine kostnader med 0,4 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 39.

Sør-Trøndelag/Hedmark: Vederlag til arbeid og egenkapital reduseres med 3,9 mill. kroner sammenlignet med 2021. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 0,2 mill. kroner og erstatningene reduseres med 2,2 mill. Tilskuddene øker med 1,4 mill. kroner. Kostnadene øker med 2,8 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 30.

Reinlag: Vederlaget til arbeid og egenkapital økes med 0,9 mill. kroner sammenlignet med 2021. De produksjonsbaserte inntektene økes med 4,4 mill. kroner. Statstilskudd reduseres med 1,8 mill. kroner og erstatninger øker med 0,4 mill. kroner. Kostnadene øker med 2 mill. kroner.

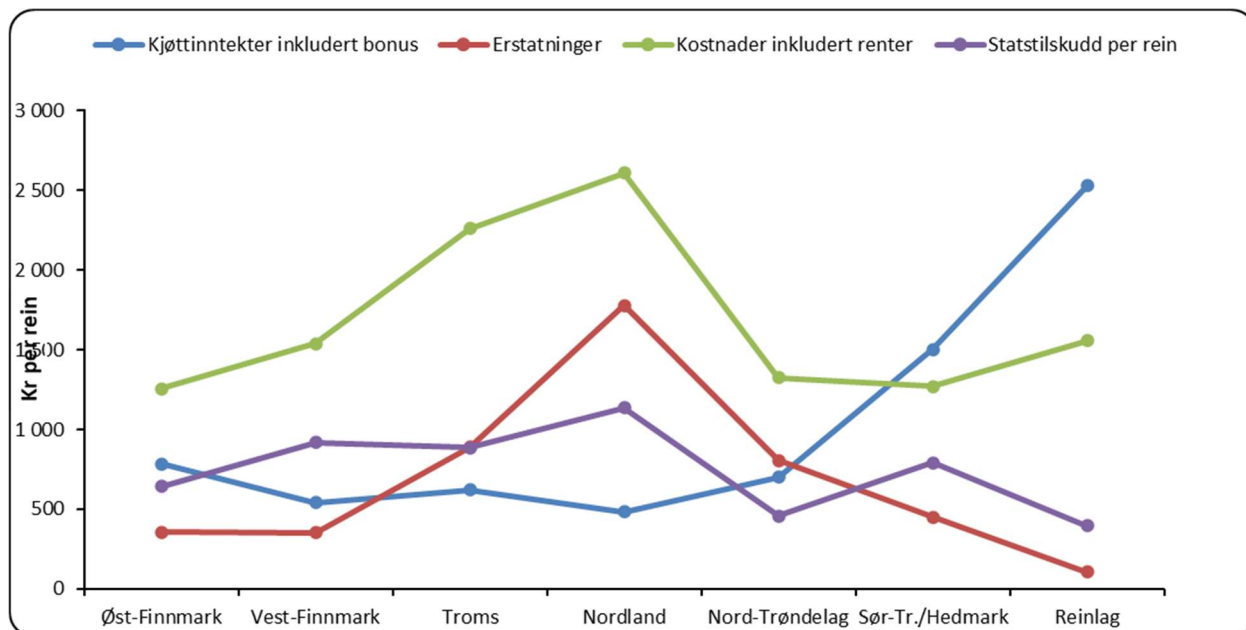
Tabell 4.7.3. Totalregnskap for 2022 fordelt på soner i Finnmark (1 000 kroner)

Regnskapsposter	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautokeino øst	Kautokeino midt	Kautokeino vest
Produksjonsbaserte inntekter:	30 332	9 564	22 933	27 308	24 936	14 253
Kjøtt og biprodukter	27 271	12 328	14 908	15 476	16 509	8 280
Bonus	1 402	4	558	614	754	555
Endring i livdyrverdien	-1 228	-7 440	2 758	3 384	-1 404	2 269
Binæringsinntekter	206	1 223	2 352	426	1 875	1 034
Andre inntekter	2 681	3 449	2 357	7 409	7 202	2 115
Statstilskudd:	20 061	6 256	20 113	25 521	29 042	17 464
Direkte tilskudd	16 051	3 957	9 435	9 652	12 375	8 373
Andre tilskudd	2 059	239	1 190	3 841	2 446	537
Ekstraordinære tilskudd	974	2 044	7 901	11 253	13 029	7 965
Tilskudd til	440	-	589	-	47	-
tilleggsnæringer ¹						
Utviklingsprogrammet	-	-	-	-	-	-
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-	-
Konfl.demp. tiltak rovvilt	538	16	997	775	1 145	589
Erstatninger:	10 118	8 863	6 678	5 879	13 181	8 540
Tap av rein	9 871	8 029	6 678	5 579	12 894	7 901
Arealinngrep	248	834	-	300	287	639
Sum inntekter	60 511	24 683	49 724	58 707	67 159	40 257
Kostnader:						
Siidaandelenes kostnader	25 263	16 260	26 060	24 850	36 327	17 291
Felleskostnader	4 206	5 083	10 103	11 576	16 943	10 380
Kostnader i reinlag	-	-	-	-	-	-
Sum kostnader	29 468	21 343	36 164	36 426	53 270	27 671
Vederlag til arbeid og kapital	31 043	3 340	13 560	22 282	13 890	12 586
Renter på lånt kapital	1 116	1 106	1 513	907	1 463	734
Vederlag til arbeid og egenkapital						
Totalt (1 000 kr.)	29 927	2 234	12 047	21 375	12 426	11 852
Per årsverk(kr.)	298 368	33 850	132 384	166 992	62 758	101 301
Per siidaandel (kr.)	680 167	43 806	169 675	344 758	133 614	204 349
Sum årsverk	100	66	91	128	198	117
Antall siidaandeler	44	51	71	62	93	58
<i>Vederlag til arbeid og egenkapital i 2021:</i>						
<i>Totalt (1 000 kr)</i>	<i>37 804</i>	<i>8 616</i>	<i>13 022</i>	<i>16 040</i>	<i>16 381</i>	<i>12 695</i>
<i>Per årsverk (kr)</i>	<i>376 900</i>	<i>131 676</i>	<i>148 466</i>	<i>128 864</i>	<i>84 659</i>	<i>102 169</i>
<i>Per siidaandel (kr)</i>	<i>859 188</i>	<i>168 932</i>	<i>186 029</i>	<i>258 708</i>	<i>176 136</i>	<i>218 874</i>
<i>Antall årsverk i 2021</i>	<i>100</i>	<i>65</i>	<i>88</i>	<i>126</i>	<i>193</i>	<i>124</i>
<i>Antall siidaandeler i 2021</i>	<i>44</i>	<i>51</i>	<i>70</i>	<i>62</i>	<i>93</i>	<i>58</i>

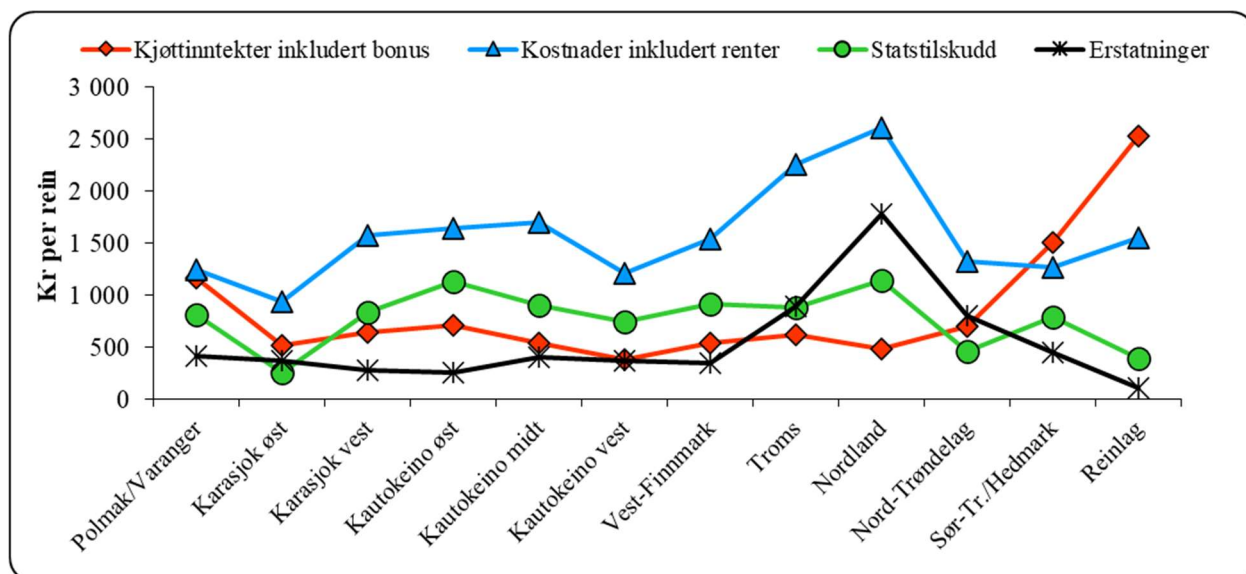
¹ Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget

Tabell 4.7.3 viser at det er store forskjeller mellom sonene i Finnmark, både innenfor reinbeiteområdene og mellom områdene. Dette fremkommer særlig på vederlagsberegningene per årsverk og per siidaandel. Vederlag til arbeid og egenkapital for Polmak/Varanger, som ligger høyest, utgjør 298 368 kroner per årsverk. For Karasjok øst som ligger lavest, viser tilsvarende beregning 33 850 kroner per årsverk.

Figur 4.7.1 viser fordelingen av totalregnskapets hovedposter etter reintall og reinbeiteområde. Det fremgår av figuren at kjøttinntektene per rein er høyest hos reinlagene og i Sør-Trøndelag/Hedmark, samt at kostnadene per rein er høyest i Nordland og Troms.

Figur 4.7.1 Fordeling av totalregnskapets hovedposter i 2022 etter reintall, per reinbeiteområde (kroner per rein)

Figur 4.7.2 Fordeling av totalregnskapets hovedposter i 2022 etter reintall, fordelt på soner (kroner per rein)

Tabellene 4.7.4 og 4.7.5 viser henholdsvis vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk og vederlag til arbeid og egenkapital per siidaandel i perioden fra 2019 til 2022 for de ulike reinbeiteområdene og sonene.

Tabell 4.7.4 Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk i perioden 2019-22 (kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	322 828	325 980	376 900	298 368
Karasjok øst	80 773	34 528	131 676	33 850
Karasjok vest	102 363	25 908	148 466	132 384
Øst-Finnmark	132 175	78 571	234 771	172 278
Kautokeino øst	151 745	113 221	126 864	166 992
Kautokeino midt	91 346	62 422	84 659	62 758
Kautokeino vest	74 811	5 487	102 169	101 301
Vest-Finnmark	103 215	61 771	102 082	103 449
Troms	167 836	97 420	225 189	119 944
Nordland	182 204	164 028	265 691	354 204
Nord-Trøndelag	298 050	367 767	252 506	303 923
Sør-Tr./Hedmark	306 782	409 312	597 948	510 958
Sum samisk reindr.	146 147	114 888	191 338	171 388
Reinlag	383 490	493 893	606 499	647 224
Totalt	152 357	124 054	202 344	182 282

Polmak/Varanger skiller seg ut som den sonen i Finnmark som har best resultat per årsverk og per siidaandel (se tabell 4.7.5). I samisk reindrift sør for Finnmark er det Sør-Trøndelag/Hedmark som har det beste resultatet. Dette skyldes blant annet at de produksjonsbaserte inntektene ligger på et høyt nivå sammenlignet med de øvrige sonene.

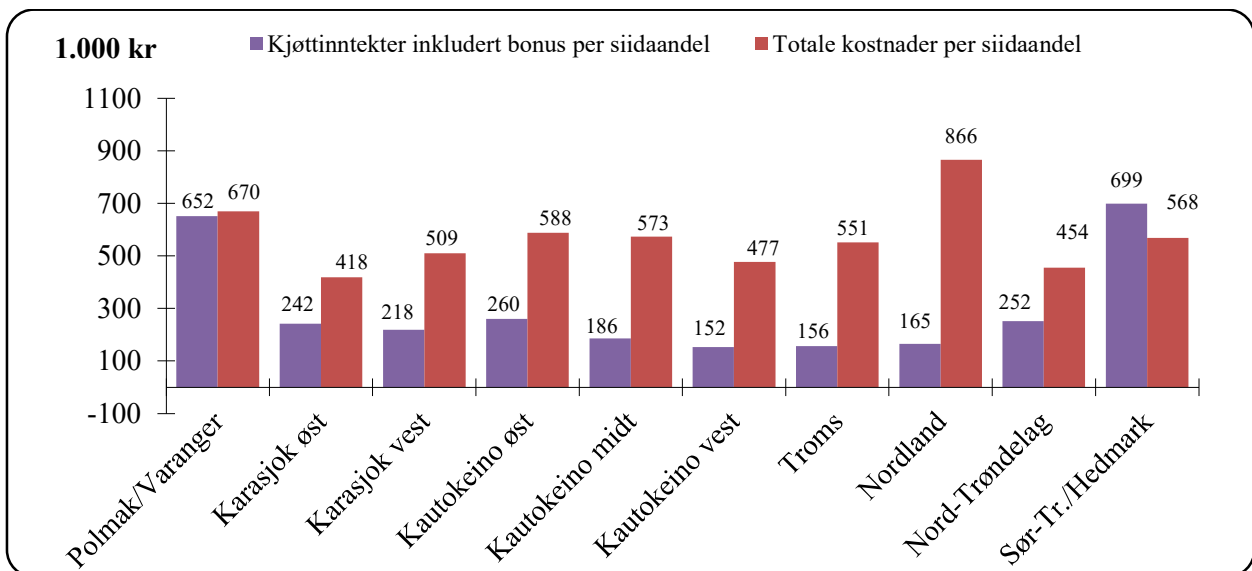
Det fremgår også av tabell 4.7.4 at resultatmålene har variert mye i perioden, og at det er stor variasjon mellom sonene.

Tabell 4.7.5 Vederlag til arbeid og egenkapital per siidaandel i perioden 2019-22 (kroner)

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	366 850	371 318	859 188	680 167
Karasjok øst	167 759	72 211	168 932	43 806
Karasjok vest	198 876	50 932	186 029	169 675
Øst-Finnmark	234 094	140 496	360 614	267 034
Kautokeino øst	236 324	174 810	258 708	344 758
Kautokeino midt	175 890	121 528	176 136	133 614
Kautokeino vest	118 897	8 437	218 874	204 349
Vest-Finnmark	178 548	106 118	212 875	215 154
Troms	263 271	154 722	335 791	181 092
Nordland	305 191	282 715	396 095	544 264
Nord-Trøndelag	382 116	482 281	345 133	420 816
Sør-Tr./Hedmark	511 303	695 000	889 538	760 128
Sum samisk reindrift	246 572	194 936	331 021	298 003
Reinlag ¹	383 490	493 893	606 499	647 224
Totalt	252 749	207 001	341 807	311 674

Tabell 4.7.5 viser at vederlag til arbeid og egenkapital per siidaandel er høyest i 2021 i sammenligningsperioden.

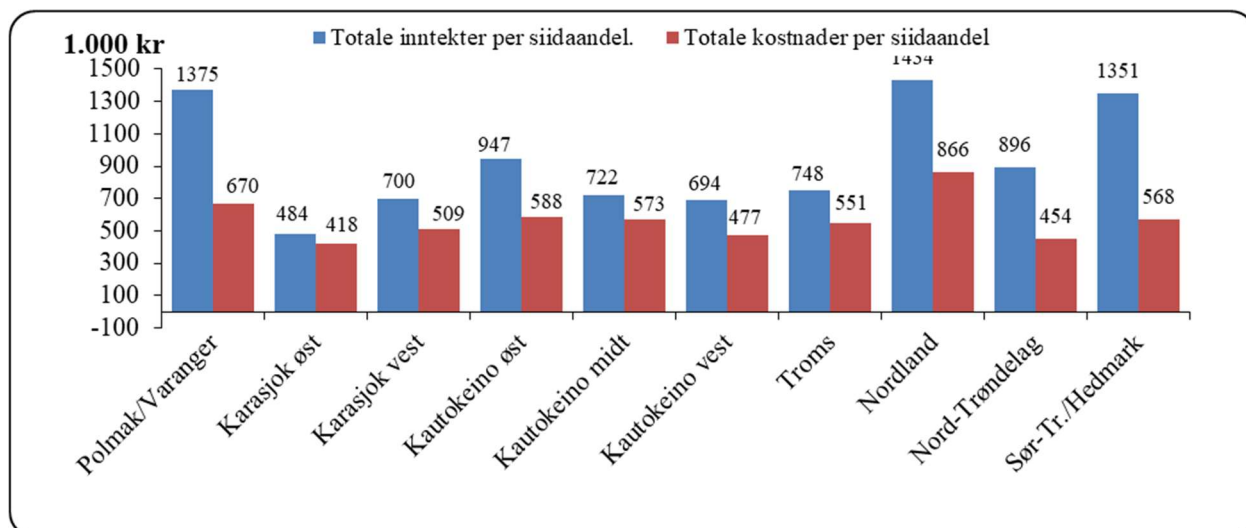
Figur 4.7.3 viser gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel i forhold til gjennomsnittlige totale kostnader per siidaandel i 2022. Det går frem av figuren at de totale kostnadene per siidaandel er større enn kjøttinntektene per siidaandel i alle områder utenom Sør-Trøndelag /Hedmark.

Figur 4.7.3 Kjøttinntekter per siidaandel og totale kostnader per siidaandel i 2022 (1 000 kroner)

I figur 4.7.4 er binæringsinntekter, andre produksjonsbaserte inntekter, statstilskudd og erstatninger lagt til på inntektssiden.

¹ Vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk for reinlagene.

Figur 4.7.4 Totale inntekter per siidaandel og totale kostnader per siidaandel i 2022 (1 000 kroner)

4.8 Budsjett 2023

På samme måte som tidligere, er budsjettet i hovedsak basert på foreliggende regnskapstall og opplysninger fra slakteriene. Innledningsvis redegjøres det for bakgrunnen til budsjettallene. Deretter presenteres budsjettet for 2023 i tabell 4.8.1. Budsjettfordelingen på områdenivå, når det gjelder hovedpostene kjøttinntekter, tilskudd, erstatninger og kostnader, vises i figurene i kapittel 8.1.

Produksjonsbaserte inntekter

Vinterslakt for 2023 er på totalt 10 532 dyr slaktet ved slakteri for hele landet.

For 2023 budsjetteres det med et totalt slakteuttak på 70 689 dyr inkludert et privat slakteuttak på 5 668 dyr. Privat uttak omfatter dyr som er slaktet i utlandet, etter Animaliehygieneforskriften til privat omsetning og til privat bruk.

Med utgangspunkt i foreløpige slaktedata for 2023 (vinterslakt) og tall fra Animalia per uke 45, legger utvalget til grunn gjennomsnittlige slaktevekter på henholdsvis 19,13 kg for kalv og 33,19 kg for voksne dyr. Gjennomsnittlig slaktevekt totalt er 21,30 kg.

Andelen kalveslakt var 82 prosent i 2021 og 76 prosent i 2022. For 2023 legges det til grunn at andel kalveslakt vil være 79 prosent basert på slaktedata per uke 45 fra Animalia.

Med utgangspunkt i gjennomsnittsvekt, budsjettert antall slakt og budsjettert fordeling mellom kalv og voksne dyr forventes en total produksjon på 1 561 tonn i 2023.

Basert på innrapporterte slaktedata og informasjon fra slakteriene hittil i 2023, anslår utvalget en samlet gjennomsnittspris på 105,51 kroner per kg.

På grunnlag av kvantums- og prisanslagene budsjetteres kjøttinntektene i kalenderåret 2023 til 165 mill. kroner.

Binæringsinntekter og andre produksjonsbaserte inntekter forventes å være på samme nivå som i 2022. Det budsjetteres derfor med henholdsvis 13,2 og 46,0 mill. kroner på disse postene.

Beregnet livdyrverdi for 2023 er et gjennomsnitt fra de tre siste årene. Med dette som utgangspunkt legges det til grunn at den beregnede livdyrverdien vil øke med 2,3 mill. kroner sammenlignet med året før.

Tilskudd

Tilskuddene budsjetteres blant annet på grunnlag av foreliggende regnskapstall per 18. november 2023, samt prognoser for utbetaling per 31.12.2023.

Direkte tilskudd budsjetteres til 106,8 mill. kroner i 2023. Dette er en økning på 15 mill. kroner fra 2022.

Andre tilskudd budsjetteres til 15,6 mill. kroner, noe som er en økning på 0,9 mill. kroner sammenlignet med 2022.

For ekstraordinære tilskudd er det regnskapsført 6,7 mill. kroner per 18. november 2023, mot 50,0 mill. kroner i 2022. Ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap er hoveddelen av denne posten, og på grunn av beitekrisen i 2022 var det store utbetalinger her dette året. Det budsjetteres med 6,7 mill. kroner i ekstraordinære tilskudd.

I 2023 budsjetteres utbetalinger over Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og utvikling til reindriftsutøvere til 0,2 mill. kroner, og tilskudd til tilleggsnæringer budsjetteres til 1,4 mill. kroner.

På bakgrunn av foreliggende regnskapstall og forventede utbetalinger ut året, blir det ikke budsjettert med utbetalinger til tiltak mot radioaktivitet i 2023.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader budsjetteres til 9,4 mill. kroner i 2023.

I sum budsjetteres tilskudd til 140,2 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 27,1 mill. kroner sammenlignet med regnskapsåret 2022.

Erstatninger

Erstatninger for tap av rein til rovvilt og erstatninger for tap av rein i trafikken (tog og bil) budsjetteres til et gjennomsnitt av de tre foregående årene, vektet opp mot områdenes historiske andel av de forskjellige erstatningsordningene. Erstatninger for arealinngrep budsjetteres også til et gjennomsnitt av de tre foregående årene.

Totalt sett innebærer dette at erstatninger budsjetteres til 108,4 mill. kroner i 2023, noe som er en økning på 0,2 mill. kroner sammenlignet med 2022.

Kostnader

De totale kostnadene økte med 91,4 mill. kroner fra 2021 til 2022, blant annet som følge av økte kostnader på grunn av beitekrisen i 2022. På bakgrunn av dette er siidaandelenes- og felleskostnadene budsjettert med utgangspunkt i kostnader i 2021, korrigert for endringer i konsumprisindeksen. Reinlagenes kostnader er budsjettert med utgangspunkt i kostnader i 2022, fordi reinlagene ikke hadde beitekrise.

Siidaandelenes kostnader budsjetteres til 185,8 mill. kroner, felleskostnader til 39,1 mill. kroner og reinlagenes kostnader til 16,7 mill. kroner.

De totale kostnadene budsjetteres til 241,6 mill. kroner i kalenderåret 2023.

Vederlag til arbeid og egenkapital

Vederlag til arbeid og kapital budsjetteres til 235,7 mill. kroner, en økning på 50,0 mill. kroner sammenlignet med regnskapet i 2022.

Gitt en forventet gjeldsbelastning lik året før og rentenivå (Nibor-rente per september 2023), budsjetteres rentekostnader for 2023 til 10,8 mill. kroner.

Totalt sett innebærer dette økning i vederlag til arbeid og egenkapital fra 175,2 mill. kroner i 2022 til 224,9 mill. kroner i 2023.

Beregnet arbeidsinnsats for 2023 er 964 årsverk. Antall siidaandeler reduseres med 1, til 539. Budsjettert vederlag til arbeid og egenkapital per årsverk er 233 299 kroner (2022: 182 282 kroner). Vederlag til arbeid og egenkapital per siidaandel er budsjettert til 400 892 kroner (2022: 311 674 kroner).

Tabell 4.8.1 Sammendrag av totalregnskapet i perioden 2019-22, budsjett for 2023 og endring fra 2022 til 2023 (1 000 kroner)

Regnskapsposter	2019	2020	2021	2022	Budsjett 2023	Endring 2022-23
Produksjonsbaserte inntekter:	176 009	154 157	205 729	228 815	228 744	-71
Kjøtt og biprodukter	146 898	100 231	151 866	167 089	164 693	-2 397
Bonus	6 029	6 089	3 262	3 925	3 902	-23
Endring i livdyrverdien	-15 327	4 048	92	-1 453	896	2 348
Binæringsinntekter	9 097	7 954	8 428	13 223	13 223	0
Andre prod. baserte innt.	29 312	35 834	42 081	46 031	46 031	0
Tilskudd:	106 335	130 875	108 120	167 299	140 187	-27 112
Direkte tilskudd	83 946	83 724	88 636	91 407	106 813	15 406
Andre tilskudd	13 167	9 555	11 587	14 758	15 636	877
Ekstraordinære tilskudd	330	24 826	1 691	50 027	6 730	-43 297
Tilskudd til tilleggsnæringer ¹	105	32	122	1 342	1 415	73
Utviklingsprogrammet	365	174	230	-	200	200
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	0	0
Konfl. demp. tiltak rovvilt	8 422	12 563	5 854	9 765	9 394	-371
Erstatninger:	88 050	102 763	114 273	108 172	108 403	231
Tap av rein	83 671	98 145	107 228	97 775	101 049	3 274
Arealinngrep	4 379	4 618	7 045	10 397	7 353	-3 043
Sum inntekter:	370 395	387 794	428 122	504 287	477 334	-26 953
Kostnader:						
Siidaandelenes kostnader	167 732	184 957	176 255	217 167	185 820	-31 347
Felleskostnader	36 476	66 032	37 075	85 546	39 086	-46 460
Kostnader i reinlag	14 497	12 875	13 850	15 856	16 716	860
Sum kostnader:	218 705	263 864	227 180	318 568	241 622	-76 946
Vederlag til arbeid og kapital	151 690	123 931	200 943	185 719	235 712	49 993
Renter på lånt kapital	10 150	8 528	8 848	10 558	10 811	253
Vederlag til arbeid og egenkapital						
Totalt (1 000 kr)	141 540	115 403	192 095	175 161	224 901	49 740
Per årsverk(kr)	152 357	124 054	202 344	182 282	233 299	51 018
Per siidaandel (kr)	252 749	207 001	341 807	311 674	400 892	89 219
<i>Vederlag til arbeid og egenkapital eks erstatning for arealinngrep</i>						
<i>Totalt (1 000 kr)</i>	<i>137 161</i>	<i>110 785</i>	<i>185 050</i>	<i>164 764</i>	<i>217 547</i>	<i>52 783</i>
<i>Per årsverk (kr)</i>	<i>147 643</i>	<i>119 090</i>	<i>195 922</i>	<i>171 462</i>	<i>225 672</i>	<i>54 210</i>
<i>Per siidaandel (kr)²</i>	<i>244 930</i>	<i>198 718</i>	<i>334 762</i>	<i>293 174</i>	<i>387 785</i>	<i>94 611</i>
<i>Sum årsverk</i>	<i>929</i>	<i>930</i>	<i>949</i>	<i>961</i>	<i>964</i>	<i>3</i>
<i>Antall siidaandeler</i>	<i>560</i>	<i>558</i>	<i>562</i>	<i>562</i>	<i>561</i>	<i>-1</i>

¹ Tilskudd til tilleggsnæringer fra Sametinget

² Antall årsverk for reindrift i reinlagene (23 i 2019 – 2020 og 22 i 2021 - 2022) er lagt til antall siidaandeler i samisk reindrift.

Tilleggsinformasjon

- Kapittel 5: Nærmere om reindriftsavtalen
- Kapittel 6: Langsiktige utviklingstrekk for reindriften
- Kapittel 7: Husholdsinntekter for reindriftsfamilier
- Kapittel 8: Vurderinger av materialet
- Vedlegg:
 1. Tabeller
 2. Tabelloversikt
 3. Figuroversikt
 4. Kart over reinbeiteområdene
 5. Ordforklaring

5. Nærmere om reindrifftsavtalen

I dette kapitlet gis en nærmere beskrivelse av reindrifftsavtalen mellom Norske Reindrifftsamers Landsforbund og staten ved Landbruks- og matdepartementet. Innledningsvis omtales bakgrunnen for og utviklingen av avtalen frem til i dag. Deretter beskrives reindrifftsavtalen for 2023/2024 nærmere. Resten av kapitlet gir en oversikt over reindrifftsavtalen de senere år, med hovedvekt på de største avtalepostene – Reindrifftsens utviklingsfond og Kostnadssenkende og direkte tilskudd.

5.1 Innledning

Reindrifftsavtalen er, ved siden av reindrifftsloven, det viktigste redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken. I forhandlingene om reindrifftsavtalen drøftes sentrale økonomiske spørsmål som knytter seg til utviklingen i næringen, samt at det fastsettes retningslinjer for bruken av de økonomiske virkemidlene. Ved at næringen representert ved Norske Reindrifftsamers Landsforbund er gitt forhandlingsrett med staten, er næringen gitt en særlig mulighet til å utøve avgjørende innflytelse på egen økonomisk situasjon og utvikling. Reindrifftsavtaleforhandlingene gjennomføres etter de bestemmelser som er gitt i gjeldende Hovedavtale for reindrifften. Hovedavtalen ble inngått mellom staten ved Landbruksdepartementet og Norske Reindrifftsamers Landsforbund den 26. februar 1993. I henhold til avtalens § 2 skal Landbruks- og matdepartementet og NRL føre forhandlinger om en løpende reindrifftsavtale med tiltak som tar sikte på en utvikling av reindriffts-næringen i samsvar med de til enhver tid vedtatte mål og retningslinjer for reindrifftspolitikken.

Fra midten av 1970-tallet til midten av 1980-tallet var det en forholdsvis sterk vekst i tilskuddene over reindrifftsavtalen. Disse tilskuddene ga reindrifftsutøverne økt økonomisk trygghet og en mulighet til å videreutvikle reindrifften som næring. Samtidig hadde tilskuddene til en utilsiktet virkning ved at reintallet økte, og da særlig reintallet i deler av Finnmark. På 1990-tallet sto reintallstilpassingen i Finnmark, men også reintalls- og inntektsfordelingen, sentralt når man drøftet innretningen av de økonomiske virkemidlene over reindrifftsavtalen. Innretningen av de økonomiske virkemidlene viste seg etter hvert ikke å ha den ønskede effekt på reintallstilpassningen.

Fra og med reindrifftsavtalen 2003/2004 ble tilskuddsordningene derfor lagt vesentlig om. Tilskuddene til siidaandeler og reinlag ble endret fra ordninger som i stor grad var faste beløp per siidaandel, til ordninger som premierer produksjon og verdiskaping. Dette innebærer at mens ordningene tidligere var knyttet opp mot et minstekrav til produksjon (kg), er dagens ordninger knyttet til verdien av det som produseres (kroner). Videre er det rettet oppmerksomhet mot tiltak som skal legge til rette for økt slakting og omsetning av reinkjøtt, ved fortsatt å stimulere til reell markedsrettet produksjon og verdiskaping.

I de siste årene har en særlig fremhevet og prioritert næringsrettede tiltak, samt gjennomført en rekke forenklingstiltak i reindrifftsavtalen.

Perioden for de årlige reindrifftsavtalene løper fra 1. juli til 30. juni. Regelverket som er fastsatt etter avtalen trer i kraft 1. juli. Den økonomiske rammen for avtalen gjelder det påfølgende budsjettåret, og bevilges av Stortinget som en del av den ordinære behandlingen av statsbudsjettet for det aktuelle året.

5.2 Reindrifftsavtalen 2023/2024

Rammen for reindrifftsavtalen 2023/2024 er på 200 mill. kroner. Dette er en økning på 20 mill. kroner fra foregående avtaleår. Bevilgningen for reindrifftsavtalen 2023/2024 blir lagt frem for Stortinget ved Prop. 1 S (2023-2024) Landbruks- og matdepartementet.

Den totale bevilgningen for de kostnadssenkende og direkte tilskuddene er økt fra 108,7 mill. kroner for avtaleåret 2022/2023 til 121,85 mill. kroner for avtaleåret 2023/2024.

Avsetning til produksjonspremie økes fra 41,8 mill. kroner til 48,9 mill. kroner, satsen endres fra 38 prosent til 39 prosent av avgiftspliktig salgssinntekt. Avsetningen til kalveslaktetilskuddet går opp fra 24,6 mill. kroner til 30,8 mill. kroner, satsen økes fra 500 kroner per slaktet kalv til 650 kroner per slaktet kalv. Det avsettes 2,2 mill. kroner til særskilt driftstilskudd til ungdom, dette er en videreføring fra 2022/2023. Etableringstilskudd videreføres med 5,2 mill. kroner, og ektefelle-/samboertillegget videreføres med 0,9 mill. kroner.

Distriktstilskuddet får en økning på 4,75 mill. kroner til 32,85 mill. kroner i 2023/2024.

Avsetningene til velferdsordninger videreføres med 4,3 mill. kroner. Organisasjonstilskuddet til NRL økes med 0,8 mill. kroner til 8,1 mill. kroner.

5.3 Fordeling av reindrifftsavtalens ramme

Tabellene 5.3.1 og 5.3.3 viser fordelingen av henholdsvis reindrifftsavtalens ramme og rammen for kapittel 1151, post 75 *Kostnadssenkende og direkte tilskudd* de fem siste avtaleårene. Tabellene 5.3.2 og 5.3.4 viser foreliggende regnskapstall. Det gjøres oppmerksom på at det ikke vil være samsvar mellom ramme og regnskapstall. Eksempelvis kan et tilskudd som gjelder for avtaleåret komme til utbetaling først i regnskapsåret etter. Dette gjelder blant annet i tilfeller der søknadene er mangelfulle og det kreves tilleggsopplysninger før de kan innvilges.

Reindrifftsavtalens ramme er ikke en overslagsbevilgning. Dette innebærer at økt slakting som igjen medfører økte utbetalinger av de produksjonsrettede tilskuddene må finne sin inndekning innenfor gitt ramme. De bevilgningstall som presenteres i kapittel 5 er de bevilgningstall som er fremforhandlet av avtalepartene, og som Stortinget har bevilget gjennom sin behandling av statsbudsjettet for det enkelte år. Dette innebærer at de budsjettmessige omfordelingene som avtalepartene har gjort i løpet av året, eller som Stortinget har vedtatt i løpet av budsjettåret, ikke fremkommer i oversikten.

De to største postene i reindrifftsavtalen er post 51 Reindrifftens utviklingsfond og post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd. Disse to postene omtales nærmere i kapitlene 5.4 og 5.5.

Tabell 5.3.1 Fordeling av reindrifftsavtalens ramme de fem siste budsjettårene (mill. kroner)

Post	Benevnelse	Budsjettår 2020	Budsjettår 2021	Budsjettår 2022	Budsjettår 2023	Budsjettår 2024
51	Reindrifftsens Utviklingsfond	36,6	42,4	55,5	59,7	65,8
72	Organisasjonstilskudd	7,3	7,3	7,3	7,3	8,1
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	88,2	95,8	97,7	108,7	121,9
79	Velferdsordninger	4,0	4,0	4,0	4,3	4,3
	Sum	136,1	149,5	164,5	180,0	200,0

Tabell 5.3.2 Utbetalinger over reindrifftsavtalen de fire siste årene (mill. kroner)

Post	Benevnelse	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023*
51	Reindrifftsens Utviklingsfond	80,7	36,0	95,7	43,6
72	Organisasjonstilskudd	7,1	7,3	7,3	7,3
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	83,7	88,7	91,4	79,0
79	Velferdsordninger	2,9	3,6	3,3	2,9
	Sum	174,4	135,6	197,7	132,7

*Regnskapstall per 24.10.23

Tabellene 5.3.3 og 5.3.4 viser at *Tilskudd til siidaandeler og reinlag* utgjør hoveddelen av post 75.

Tabell 5.3.3 Spesifikasjon av rammen for post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd de fem siste avtaleårene (mill. kroner)

Benevnelse	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Ramme 2024
Tilskudd til siidaandeler og reinlag	68,9	74,0	73,0	75,6	89,0
<i>Produksjonspremie</i>	35,5	40,4	41,8	41,8	48,9
<i>Særskilt driftstilskudd til ungdom</i>	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
<i>Etableringstilskudd</i>	4,4	3,9	3,5	5,2	5,2
<i>Kalveslaktetilskudd</i>	25,6	24,5	23,3	24,6	30,8
<i>Simleslaktetilskudd</i>				5,0	
<i>Ektefelle- og samboer tillegg</i>	1,2	1,1	1,2	0,9	0,9
<i>Særskilt driftstilskudd til kvinner</i>	1,9	1,9	1,0	0,9	1,0
Distriktstilskudd	17,4	21,8	24,7	28,1	32,9
Totalt post 75	88,2	95,8	97,7	108,7	121,9

Tabell 5.3.4 Spesifikasjon av regnskapet for post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd de fire siste avtaleårene (mill. kroner)

Benevnelse	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023*
Tilskudd til siidaandeler og reinlag	67,3	54,8	66,5	77,6
<i>Produksjonspremie</i>	35,1	27,0	39,0	45,2
<i>Særskilt driftstilskudd til ungdom</i>	2,2	2,2	2,1	2,1
<i>Etableringstilskudd</i>	3,5	3,4	2,8	4,0
<i>Kalveslaktetilskudd</i>	25,3	21,3	21,8	21,9
<i>Simleslaktetilskudd</i>				3,4
<i>Ektefelle- og samboertillegg</i>	0,7	0,5	0,2	0,4
<i>Særskilt driftstilskudd til kvinner</i>	0,5	0,4	0,6	0,7
Distriktstilskudd	16,4	21,6	24,9	4,8
Ekstraordinært tilskudd til siidaandeler og reinlag	-	12,3		
Totalt post 75	83,7	88,7	91,4	82,4

*Regnskapstall per 24.10.23

5.4 Reindriftenes utviklingsfond

Hovedandelen av bevilgningen på Reindriftenes utviklingsfond (RUF) avsettes av avtalepartene til øremerkede formål. Det resterende av bevilgningen skal benyttes til de formål som sorterer under RUF, men er i utgangspunktet frie midler underlagt fondets styre. Tabell 5.4.1 gir en oversikt over fordelingen av utbetalingene på fondet de fire siste årene.

Tabell 5.4.1 Utbetalinger over Reindriften utviklingsfond 2019-2022 (1 000 kroner)

	2019	2020	2021	2022
Konfliktforebyggende tiltak reindrift/jordbruk	1 450	1 500	1 500	1 500
Utviklingsprogrammet	6 850	9 700	7 500	7 100
Fagbrevordning	3 766	2 500	3 000	3 500
Markeds tiltak	5 082	6 079	4 287	4 285
Tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige om reinbeite	3 216	2 720	3 978	3 183
Pramming/transport	5 948	4 879	5 201	6 148
Lærings- og omsorgsbaserte tjenester	1 870	2 545	1 030	1 481
Reindriften arealbrukskart	518	34	82	525
Nasjonalt klassifiseringssystem	664	-	-	-
Utvikling av register for reinmerker	-	-	-	1 500
Veiledningsmateriell for reindriftnæringen	-	-	566	768
Fjerning gamle og ulovlige gjerder	663	332	121	163
Reindriftsfaglig medvirkning	75	60	-	76
Rådgivningstjeneste i arealsaker	-	-	-	3 500
Helsetjeneste for rein	-	-	-	2 000
Arbeidstidsundersøkelse	-	-	200	-
Utredning tiltak som sikrer rekruttering og generasjonsoverganger	-	-	400	-
Utredning strategier og tiltak for klimatilpasning i reindriften	-	-	-	200
Utredning sikre norsk reindrift tilgang til beiteområder i Sverige	-	-	307	161
Optisk klassifiseringssystem for reinkjøtt	1 395	635	1 000	542
Tilrettelegging distriktsplaner Nordland og Troms	-	97	-	-
Fremtidsrettet rein- og jordbruksdrift i Hedmark/Trøndelag	500	-	-	-
Trollheimsaken	-	-	-	348
Beredskapsfond	313	41 580	1 518	47 813
Møtekostnader beredskapsutvalg	-	-	136	66
Utredning mekling	-	-	-	250
HMS tjeneste i reindrift	1 000	1 000	1 000	2 000
Etablering saksbehandlerssystem og nye nettsider NRL	-	-	-	205
Frakttilskudd	2 006	2 387	1 087	1 546
Tilskudd til rapportering	207	308	133	173
Gjennomgang av tidligere utredninger kvinnerettede tiltak	152	-	-	-
Forskning/forskningsformidling	2 189	1 166	-	237
Kvinnerettede tiltak	476	758	276	70
Feltbarnehager	75	31	50	41
Gjeterhytter	127	-	-	-
Infrastrukturtiltak for økt slakt	196	426	-	426
Gjerdeanlegg/sperregjerder	2 487	685	977	2 656
Refusjon kursutgifter	3	49	64	70
Administrasjonskost. RUF-styret	79	52	61	56
Administrasjonskost. Økonomisk utvalg	436	367	376	401
Tap av rein i ulykke	-	141	-	1 828
Juridisk bistand	208	233	513	219
Diverse	705	406	680	710
Utbetalinger totalt:	42 654	80 667	36 042	95 748

Det går frem av tabellen at de tre største postene på fondet, gjennom hele perioden, er postene Utviklingsprogrammet, Pramming/transport, og Markedstiltak. På grunn av beitekrise i 2020 og 2022 ble det gjort en ekstrabevilgning til Reindrifftsens Utviklingsfond på 30 millioner, i tillegg ble det i 2020 besluttet av avtalepartene å overføre 10 millioner fra Reindrifftsens Utviklingsfonds egenkapital. Dette sees på post 51 under beredskapsfond.

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindrifftsbasert vekst og verdiskapning

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindrifftsbasert vekst og verdiskapning, tidligere Utviklingsprogrammet for grønt reiseliv og lokalmat, ble fra 1. januar 2015 utvidet til også å inkludere Reinprogrammet. Reinprogrammet ble gjort operativt fra høsten 2012. Programmet avløste da det tidligere VSP rein. Programmet skal være tilpasset bedriftenes utfordringer. Samtidig skal reiselivsbasert næringsutvikling i reindrifften, samt samarbeidstiltak mellom reindrifften og foredlingsbedrifter, inngå.

Det ble avsatt en bevilgning på 8,2 mill. kroner over reindrifftsavtalen 2022/23 til Utviklingsprogrammet.

Tabell 5.4.2 viser en oversikt over innvilgede prosjektsøknader over Utviklingsprogrammet i perioden fra programmet startet opp i 2015 og frem til 21.08.2023. Det fremgår av tabellen at det er innvilget totalt 57,86 mill. kroner fordelt på 117 prosjekter. Dette tilsvarer et gjennomsnitt på 494 509 kroner per prosjekt. Av de 117 prosjektene er 43 prosent lokalisert i Finnmark.

Tabell 5.4.2 Innvilgede prosjektsøknader over Utviklingsprogrammet fra 2015 og frem til 21.08.2023*

Reinbeiteområde	Antall prosjekter	% av antall prosjekt	Innvilget beløp (1 000 kr)	Gj.sn. innv. beløp (kr)
Øst-Finnmark	22	19 %	11 258	511 748
Vest-Finnmark	28	24 %	9 063	323 688
Troms	13	11 %	4 580	352 308
Nordland	9	8 %	3 402	377 944
Nord-Trøndelag	3	3 %	2 505	835 000
Sør-Tr./Hedmark	5	4 %	3 640	728 000
Reinlag	0	0 %	0	0
Flere områder	37	32 %	23 409	632 683
Totalt	117	100 %	57 857	494 509

*Regnskapstall per 21.08.2023.

Pramming

Landbruksdirektoratet administrerer på vegne av reindrifftsneringen en avtale med 2Marine AS, om pramming av rein til og fra øyene for sommerbeite. Det geografiske området for ordningen er Vest-Finnmark og Nord-Troms.

I 2022 er det tildelt 5,5 mill. kroner til pramming. Tallene er nærmere beskrevet i kapittel 4.2 og vises i tabell 4.2.1 til 4.2.3.

Forskning og utvikling

Fra og med avtaleåret 2011/2012 er det ikke foretatt konkrete avsetninger til forskning og utvikling (FoU) over reindrifftsavtalen, men lagt opp til at RUF-styret vurderer avsetning til formålet. Dette med unntak av enkelte øremerkinger som avklares under forhandlingene om reindrifftsavtalen. I 2011/12 ble det øremerket 0,15 mill. kroner til et forskningsprosjekt på Fosen. I 2012/13, 2013/14 og 2014/15 var øremerkingen på henholdsvis 0,3 mill. kroner, 1,0 mill. kroner og 1,0 mill. kroner til finansiering av NRLs andel i prosjektet «Reindrifftsens hverdag».

RUF styret utarbeidet i 2018 en ny handlingsplan for Reindrifftsens utviklingsfonds midler for FoU. Planen er gjeldende fra og med 2019. Handlingsplanens FoU-områder som er aktuelle for støtte er reindrifftsens arealbruk, driftsmessige forhold i reindrifften og Reinhelse og dyrevelferd. Avtalepartene legger føringer før tema for forskning og utvikling i reindrifftsavtalen, og RUF-styrets plan skal være innenfor disse rammene

Tabell 5.4.3 Innvilgede prosjektsøknader til forskning og utvikling i perioden 2021-22, antall prosjekter og beløp (1 000 kroner)

FoU-område	2021		2022		Totalt	
	Antall innvilget	Innvilget beløp	Antall innvilget	Innvilget beløp	Innvilget beløp	Andel av innvilget
Reindrifftsens arealbruk	-	-	-	-	-	-
Driftsmessige forhold	2	515	-	-	515	100 %
Reinhelse og dyrevelferd	-	-	2	600	600	-
Totalt	2	515	2	600	1 115	100 %

* Foreløpige tall per 29.08.2023

Tabell 5.4.3 gir en oversikt over innvilgede prosjektsøknader i perioden 2021-2022 innenfor hvert av FoU-områdene. Hoveddelen av forskningsmidlene er benyttet på driftsmessige forhold. Tallene per år inneholder både pågående prosjekter (over flere år) og nye prosjekter. Dette betyr at et prosjekt kan framkomme som innvilget søknad flere år på rad. Antall innvilgede søknader er dermed noe høyere enn antall prosjekter. Søknadsfristen for 2023 er i oktober og søknader blir behandlet av RUF styret i desember. Det er i 2023 satt av 190 000 kroner til forskning. Per 1. desember 2023 var det kommet inn 6 søknader om midler til forskning og utvikling.

Tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og annen berørt part

I henhold til forskrift om tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og annen berørt part kan tilskudd bevilges til bygging av gjerder som verner innmark, kulturbeite, plantefelt og bebygde områder mot reinbeite, under forutsetning av at partene er enige om dette. Under spesielle forhold kan det gis tilskudd også til andre tiltak som vil virke konfliktdepende.

Statsforvalteren i Trøndelag er tilskuddsforvalter for ordningen. For avtaleåret 2022/23 var avsetningen til konfliktforebyggende tiltak på 1,5 mill. kroner over reindrifftsavtalen, og 1,5 mill. kroner over jordbruksavtalen. Avsetningen skal også dekke kostnadene til administrasjon av ordningen.

Tabell 5.4.4 Innvilgede prosjektsøknader til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og berørt part i perioden 2019-2021, antall prosjekter og beløp (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2020-2022		2023*		Totalt i perioden	
	Antall innvilget	Innvilget beløp	Antall innvilget	Innvilget beløp	Innvilget beløp	%-vis fordeling
Polmak/Varanger	2	165	1	488	652	6 %
Karasjok	0	0	0	0	0	0 %
Øst-Finnmark	2	165	1	488	652	6 %
Vest-Finnmark	4	1 817	0	0	1 817	17 %
Troms	3	994	0	0	994	9 %
Nordland	1	256	1	800	1 056	10 %
Nord-Trøndelag	0	0	1	1 476	1 476	14 %
Sør-Tr./Hedmark	9	3 860	1	764	4 624	44 %
Reinlag	0	0	0	0	0	0 %
Totalt	19	7 092	4	3 528	10 619	100 %

*Foreløpige tall per 16.9.2023

Tabellen viser at en stor andel av de totale bevilgningene til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og jordbruk har gått til Vest-Finnmark og Sør-Trøndelag/Hedmark.

Tilskudd til frakt og rapportering av slaktet rein

Tilskudd til slakterier er frakttilskudd og tilskudd for rapportering av slaktet rein. Frakttilskuddet forvaltes i henhold til forskrift om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slakting. Frakttilskuddet skal i henhold til forskriftens § 1 bidra til utjevning av pris på reinkjøtt til reineiere i ulike reinbeitedistrikter og reinlag, samt bidra til effektiv slakting og omsetning av reinkjøtt. Tilskuddet skal også bidra til økt slakteuttak før innflytting til høst- og vinterbeiter. Rapporteringstilskuddet forvaltes i henhold til Forskrift om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning. Forskriften skal sikre at det foreligger en forvaltningsmessig kontroll av det slakteuttak som kreves for enkelte ordninger over reindrifftsavtalen samt oversikt over lagerbeholdning av reinkjøtt jf. § 1.

Frakttilskudd kan gis ved frakt av levende rein og skrotter i perioden 15. august til og med 31. desember med en sats på 50 kroner per dyr, og i perioden 1. januar til og med 31. mars kan det gis tilskudd til frakt av skrott med en sats på 40 kroner per dyr. Satsene ble økt fra henholdsvis 40 kroner per dyr og 30 kroner per dyr i Reindrifftsavtalen 2023/2024.

Tabell 5.4.5 og 5.4.6 gir en oversikt over tilskudd til slakterier de tre siste driftsårene. Det gjøres oppmerksom på at beløpene ikke samsvarer med faktiske utbetalinger i driftsårene som følge av forskyvninger i utbetalingstidspunkt, og tabellen viser derfor utbetalingene i kalenderåret. Det var en nedgang fra 2020 til 2021 dette kom som følge av flere avslag i søknadsbehandling.

Tabell 5.4.5 Tilskudd til frakt de tre siste driftsårene, etter utbetalingsår (1 000 kroner)

	2020	2021	2022
Frakt av levende rein	1 292	509	854
Frakt av skrott	1 095	577	691
Totalt	2 387	1 087	1 546

Tabell 5.4.6 Tilskudd for rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning, etter utbetalingsår (1 000 kroner)

	2020	2021	2022
Tilskudd for rapportering	308	133	173
Optisk klassifisering	635	1 000	500

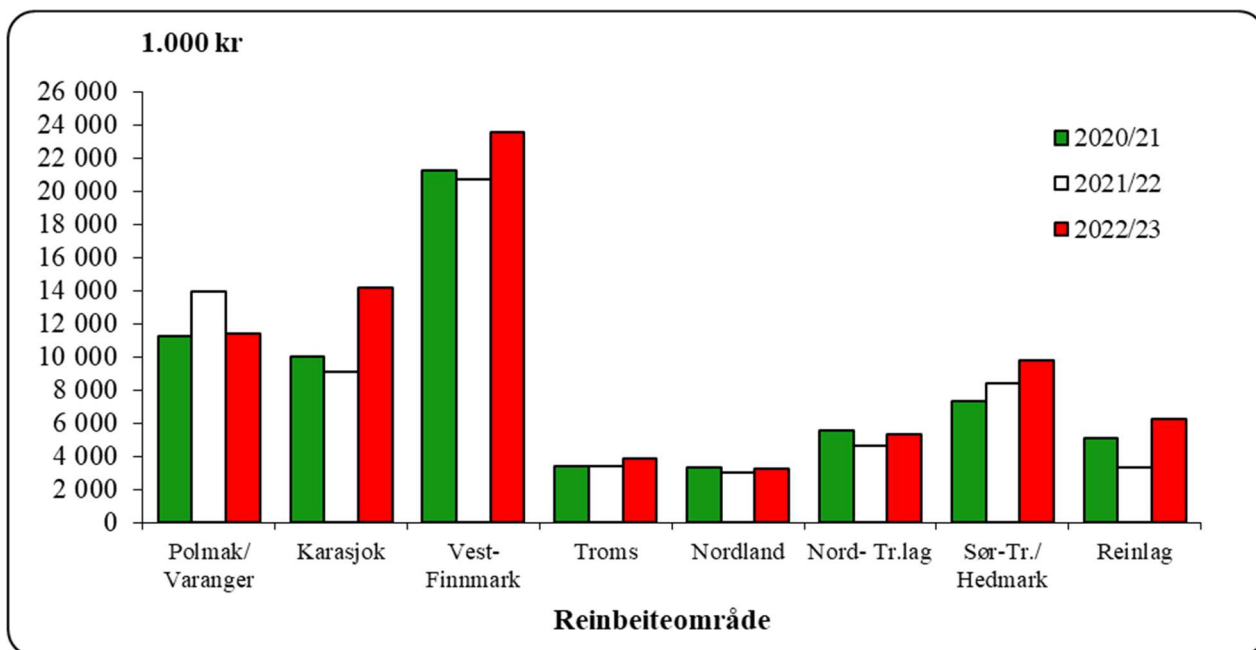
5.5 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

Kostnadssenkende og direkte tilskudd består av tilskudd til siidaandeler og reinlag og tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag (distriktstilskudd). I tillegg ble det i 2021 gitt et ekstraordinært tilskudd til siidaandeler og reinlag som en delvis kompensasjon for negative konsekvenser avarbeitekrisen i 2020. Disse ordningene omtales nærmere i resten av dette kapitlet. For tilskudd til siidaandeler og reinlag i driftsåret 2022/2023 viser figurer og tabeller utbetalinger per 24.10.2023.

Tilskudd til siidaandeler og reinlag

Tilskudd til siidaandeler og reinlag skal i henhold til forskrift om tilskudd til siidaandeler og reinlag § 1 bidra til å fremme en bærekraftig reindrift, kvalitet og produktivitet, samt heve inntekten og virke utjevne mellom enheter i næringen.

Figur 5.5.1 viser resultatet av tilskuddsbehandlingen de tre siste driftsårene. Det fremgår av figuren at tilskuddene er økt i perioden 2021/22-2022/23 for alle reinbeiteområdene unntatt Polmak/Varanger, sett bort fra reinlagene, sammenlignet med året før.

Figur 5.5.1 Tilskudd til siidaandeler og reinlag de tre siste driftsårene (1 000 kroner)

Tabell 5.5.1 viser resultatene av tilskuddsbehandlingen for siste driftsår (2022/23) rapportert fra statsforvalterembeter i september.

Tabell 5.5.1 Tilskudd til siidaandeler og reinlag driftsåret 2022/23¹

Reinbeiteområde	Totalt		Antall innvilget		Avslag	Ikke søkt	Ikke ferdig
	Antall	% ²	Antall	% ³	Antall	Antall	Antall
Polmak/Varanger	44	8 %	39	89 %	1	4	2
Karasjok øst	51	9 %	40	78 %	2	9	0
Karasjok vest	70	13 %	55	79 %	5	10	2
Øst-Finnmark	165	31 %	134	81 %	8	23	4
Kautokeino øst	62	12 %	45	73 %	2	15	0
Kautokeino midt	93	17 %	77	83 %	4	7	3
Kautokeino vest	58	11 %	38	66 %	0	17	2
Vest-Finnmark	213	40 %	160	75 %	6	39	5
Troms	51	9 %	30	59 %	1	16	0
Nordland	41	8 %	27	66 %	0	14	1
Nord-Tr.lag	39	7 %	31	79 %	2	6	0
Sør-Tr/Hedmark	30	6 %	30	100 %	0	0	0
Totalt	539	100 %	412	76 %	17	98	10
Reinlag	4	100 %	4	100 %	0	0	0

¹ Tabellen viser totalt antall siidaandeler, antall siidaandeler som har fått innvilget tilskudd, antall siidaandeler som har fått avslag på tilskudd og antall siidaandeler som ikke har søkt tilskudd

² Andel av totalt antall siidaandeler

³ Andel av antall siidaandeler i reinbeiteområdet/sonen

Tabellen viser at 412 av 539 siidaandeler har fått innvilget tilskudd i 2022/23, dette gir et tilslag på 76 prosent. Det var 10 søknader som ikke var ferdigbehandlet på tidspunktet tabellen ble laget. For ytterligere informasjon om tilslagsprosent henvises det til tabell 5.5.3. Av søknadene til reinlagene ble 100 prosent av søknadene innvilget.

Tabell 5.5.2 gir en mer detaljert oversikt over de innvilgede tilskuddene til siidaandelene for driftsåret 2022/2023, og totalt for 2021/2022. Tabellen viser antall innvilgede tilskudd per område og gjennomsnittlig innvilget beløp per andel av produksjonspremie og kalveslaktetilskudd for andeler som har fått innvilget tilskudd med tall fra Landbruksdirektoratet per 24. oktober 2023.

Tabell 5.5.2 Tilskudd til siidaandeler og reinlag driftsåret 2022/23 (innvilget), og totalt for 2021/22, gjennomsnittlig innvilget beløp og antall innvilgede tilskudd

Reinbeiteområde	Produksjonspremie ¹		Kalveslaktetilskudd ²		Simleslaktetilskudd ³	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Polmak/Varanger	39	165 739	39	90 756	38	15 092
Karasjok øst	41	95 070	40	37 138	32	9 000
Karasjok vest	55	83 824	54	39 611	44	5 114
Øst-Finnmark	135	111 022	133	53 865	114	9 531
Kautokeino øst	42	112 125	39	52 769	37	8 108
Kautokeino midt	77	72 758	75	30 327	58	5 190
Kautokeino vest	38	86 415	35	39 748	29	14 466
Vest-Finnmark	157	86 595	149	38 414	124	8 230
Troms	30	98 110	26	27 058	23	5 478
Nordland	28	74 317	19	23 740	19	7 684
Nord-Tr.lag	32	100 860	31	47 710	31	8 871
Sør-Tr./Hedmark	30	206 623	30	96 417	30	11 217
Totalt	412	104 450	388	47 458	341	8 770
2021/22	397	94 556	379	52 468	-	-
Reinlag	4	596 875	4	90 756	4	109 500
2021/22	3	487 500	3	37 138	-	-

Tabellen viser at det er innvilget 412 produksjonspremier og 388 kalveslaktetilskudd i 2022/23. Dette er en økning sammenlignet med året før. I Reindrifftsavtalen 2022/2023 ble det gitt et simleslaktetilskudd som et engangstiltak. Dette ble gjort som et tiltak for å redusere risikoen for CWD og andre sykdommer.

¹ I 2022/23 kunne reinlag eller leder av siidaandel innvilges produksjonspremie med inntil 38 prosent av avgiftspliktig salgsinntekt. I 2021/22 var satsen inntil 39 prosent.

² I 2020/21 kunne reinlag eller leder av siidaandel innvilges kalveslaktetilskudd med inntil 500 kroner per slaktet rein.

³ Simleslaktetilskuddet var et engangstilskudd i reindrifftsavtalen 22/23 og dermed utbetalt i 2023.

Tabell 5.5.3 Tilskudd til siidaandeler og reinlag driftsåret 2022/23 (innvilget), og totalt for 2021/22

Reinbeite- område	Driftstilskudd ungdom ¹	Etablerings tilskudd ²	Ektefelle-/samboer tillegg ³	Driftstilskudd kvinner ⁴
	Antall	Antall	Antall	Antall
Polmak/Varanger	3	5	-	6
Karasjok øst	8	4	-	-
Karasjok vest	8	4	2	2
Øst-Finnmark	19	13	2	8
Kautokeino øst	8	5	1	4
Kautokeino midt	12	4	2	5
Kautokeino vest	6	7	1	1
Vest-Finnmark	26	16	4	10
Troms	1	1	1	1
Nordland	4	2	3	4
Nord-Tr.lag	2	2	-	3
Sør-Tr./Hedmark	1	2	2	2
Totalt	53	36	12	28
<i>2021/22</i>	<i>51</i>	<i>42</i>	<i>10</i>	<i>22</i>

Tabell 5.5.3 viser at det er innvilget 53 driftstilskudd til ungdom, 36 etableringstilskudd, 12 ektefelle-/samboertillegg og 28 driftstilskudd til kvinner i 2022/23.

Tabell 5.5.4 viser tilslagsprosent for tilskudd til siidaandeler og reinlag de fem siste driftsårene, det vil si andelen av alle siidaandeler som har fått innvilget tilskudd. Det påpekes for øvrig at tilskuddsordningen i perioden har inneholdt ulike delordninger, og at vilkårene for å oppnå tilskudd har endret seg over tid.

¹ Særskilt driftstilskudd til ungdom kan utbetales med inntil 40 000 kroner i de siidaandelene der leder er under 30 år per 1. januar i driftsåret. Satsen var lik i 2022/23 og 2021/22.

² Etableringstilskudd ved overdragelse av siidaandel til ny leder som er under 35 år kan utbetales med inntil 80 000 kroner det første året etter overdragelsen, og inntil 65 000 kroner de to påfølgende årene. Satsen var lik i 2022/23 og 2021/22.

³ Ektefelle-/samboertillegg kan utbetales med 30 000 kroner i siidaandeler der begge ektefeller/samboere utøver aktiv reindrift i samme siidaandel. Satsen var lik i 2022/23 og 2021/22.

⁴ Særskilt driftstilskudd til kvinner kan innvilges med inntil 25 000 kroner i siidaandeler der kvinnen står som eneste leder. Satsen var lik i 2022/23 og 2021/22.

Tabell 5.5.4 Tilskudd til siidaandeler og reinlag de fem siste driftsårene (tilslagsprosent)

Reinbeiteområde	Driftsår				
	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Polmak/Varanger	100 %	100 %	98 %	95 %	82 %
Karasjok øst	83 %	61 %	69 %	46 %	80 %
Karasjok vest	96 %	83 %	94 %	80 %	76 %
Øst-Finnmark	93 %	80 %	87 %	74 %	79 %
Kautokeino øst	82 %	77 %	84 %	75 %	74 %
Kautokeino midt	93 %	77 %	81 %	77 %	82 %
Kautokeino vest	80 %	86 %	93 %	78 %	67 %
Vest-Finnmark	86 %	80 %	85 %	77 %	75 %
Troms	56 %	51 %	59 %	60 %	60 %
Nordland	68 %	68 %	68 %	55 %	62 %
Nord-Tr.lag	95 %	82 %	90 %	85 %	79 %
Sør-Tr./Hedmark	93 %	100 %	110 %	107 %	100 %
Totalt	85 %	78 %	84 %	75 %	76 %
Reinlag	100 %	100 %	100 %	75 %	100 %

Bakgrunns materialet fra statsforvalteren viser at den viktigste årsaken, der årsaken er kjent, til at siidaandelen ikke oppnår tilskudd, er at reintallet ikke er i samsvar med godkjente bruksregler i 2022/23. Når det gjelder reinlagene, fremgår det av tabell 5.5.4 at tilslagsprosenten har vært 100 prosent gjennom hele sammenligningsperioden utenom i 2021/22.

Tabell 5.5.5 gir en oversikt over avslåtte/manglende søknader om tilskudd til siidaandeler og reinlag for driftsåret 2022/2023. Tabellen viser også hvilke begrunnelser som er gitt for avslaget eller hvorfor det ikke er søkt.

Tabell 5.5.5 Tilskudd til siidaandeler og reinlag driftsåret 2022/23, avslag eller ikke søkt

Reinbeiteområde	Antall avslag	Antall ikke søkt	Begrunnelse for avslag:				
			§ 3 ¹	§ 3 ²	§ 3 ³	§ 4 ⁴	Annet
Polmak/Varanger	1	4	0	0	0	0	1
Karasjok øst	2	9	0	0	0	0	1
Karasjok vest	5	10	0	1	3	0	1
Øst-Finnmark	8	23	0	1	3	0	3
Kautokeino øst	2	15	0	1	1	0	0
Kautokeino midt	4	7	0	1	1	0	2
Kautokeino vest	0	17	0	0	0	0	0
Vest-Finnmark	6	39	0	2	2	0	2
Troms	1	16	0	1	0	0	0
Nordland	0	14	0	0	0	0	0
Nord-Tr.lag	2	6	0	0	0	0	2
Sør-Tr./Hedmark	0	0	0	0	0	0	0
Totalt	17	98	0	4	5	0	7
Reinlag	0	0	0	0	0	0	0

Det var i alt 125 siidaandeler som ved utarbeidelse av tabell 5.5.5 ikke hadde fått innvilget tilskudd ut ifra rapportering fra statsforvalterembetene. Av disse var det 10 som ikke var ferdigbehandlet, 98 som ikke hadde søkt og 17 som har fått avslag på sine søknader.

Av de som er avslått er 2 avslått som følge av at melding om reindrift ikke er levert. Det er 4 som er avslått som følge av at siidaandelen ikke har en avgiftspliktig inntekt fra salg av rein i siidaandelsleder(e)s merke på 50 000 kroner. Det er 5 som er avslått som følge av at siidaandelens reintall ikke er i samsvar med godkjente bruksregler, og 7 som er avslått av andre årsaker (for eksempel søkt etter søknadsfristens utløp). Inkludert i tallene er også vedtak som kan være påklaget.

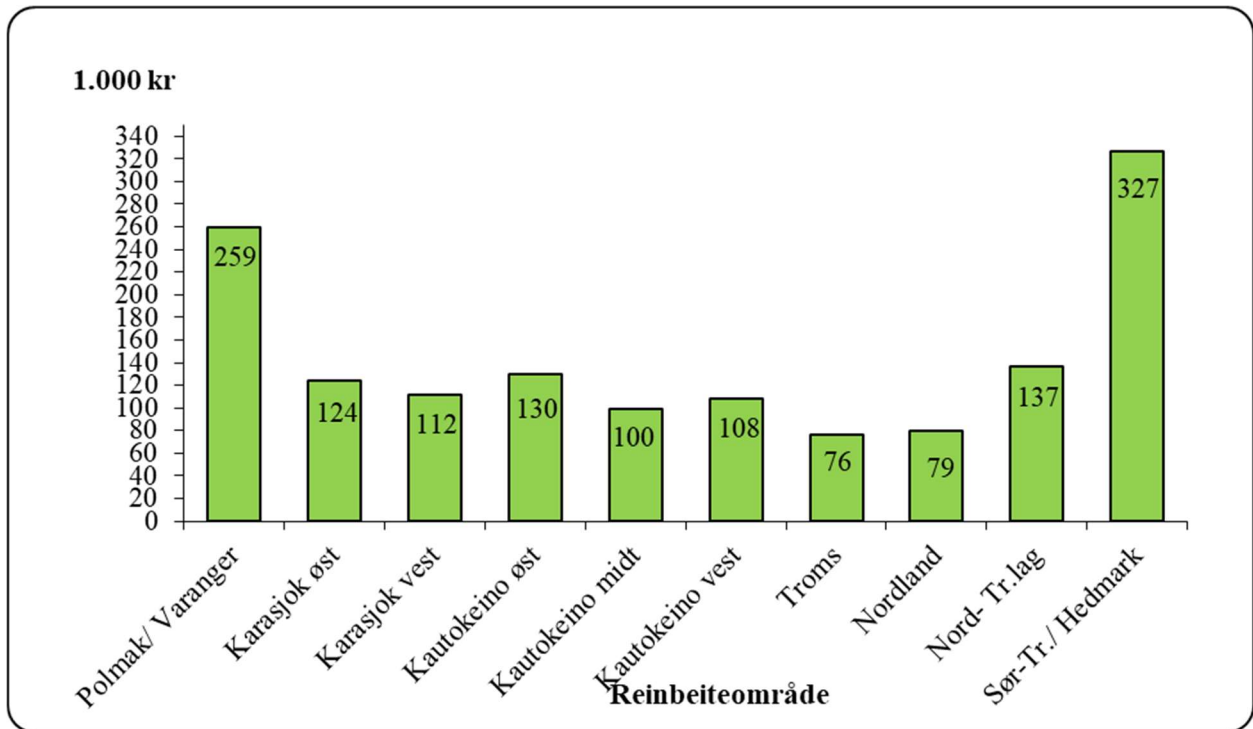
I figurene 5.5.2 og 5.5.3 er tilskuddene til siidaandeler og reinlag for driftsåret 2022/2023 relatert til henholdsvis totalt antall siidaandeler og total kjøttproduksjon per område. Det fremgår av figur 5.5.2 at det er betydelige forskjeller mellom reinbeiteområdene/sonene når det gjelder tilskudd per siidaandel.

¹ Ikke levert Melding om reindrift

² Avgiftspliktig inntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke er under 50 000 kroner.

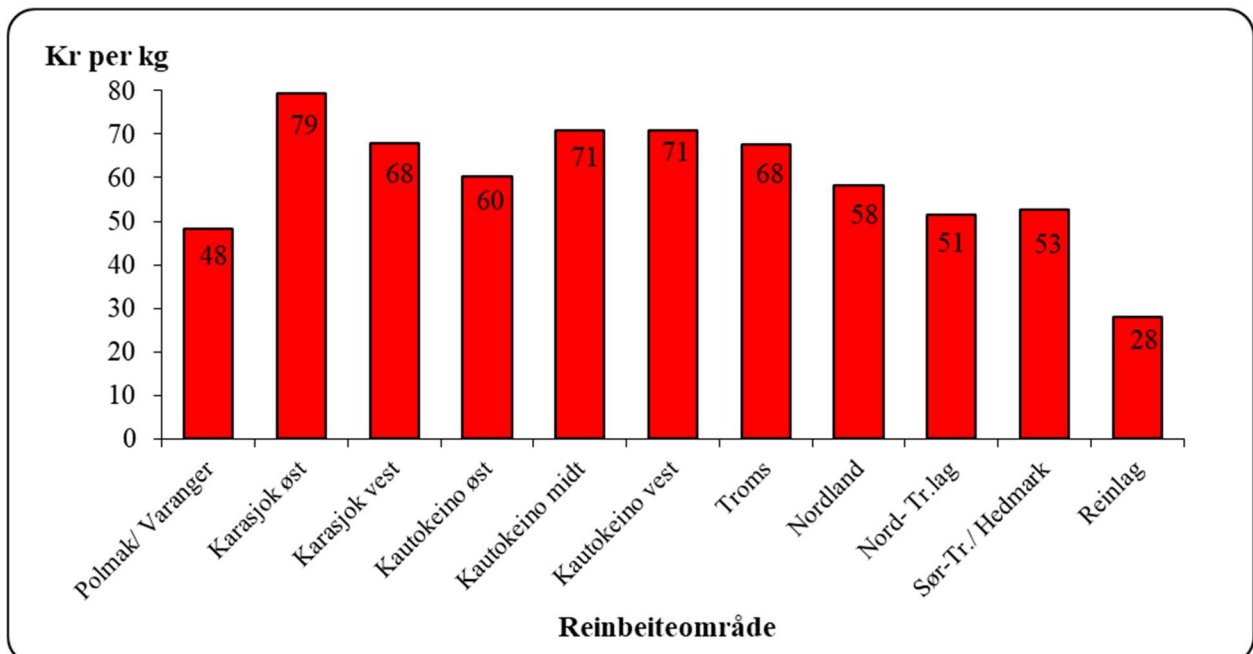
³ Siidaandelsleder mottar alderspensjon.

⁴ Reintallet i siidaandelen er ikke i samsvar med reintall fastsatt i godkjente bruksregler.

Figur 5.5.2 Gjennomsnittlige tilskudd til siidaandeler driftsåret 2022/2023 (per siidaandel)

Tilskuddene til siidaandeler og reinlag er tilskudd knyttet til produksjon. Dette innebærer at områder med størst kjøttinntekt per andel (jf. figur 4.1.1) også oppnår de største tilskuddene per andel. Samtidig innebærer det at tilskuddene per kg produsert kjøtt er noe lavere i disse områdene enn i de øvrige områdene (jf. figur 5.5.3), men her er ikke utslagene like store.

Figur 5.5.3 Gjennomsnittlige tilskudd til siidaandeler og reinlag driftsåret 2022/23 (kroner per kg)

Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag

Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag skal i henhold til forskriftens § 1 bidra til økt medansvar for utvikling av reindriften i bærekraftig retning, balanse mellom reintall og beiter, sikring av arealer og økt lønnsomhet. Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag omfatter tilskudd til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning, særskilt tilskudd til Trollheimen og avsetning til beredskapsfond. Rammer for tilskuddsordningen, endringer i satser og vilkår for å motta tilskudd, samt forskyvninger i utbetalingstidspunkt i de forskjellige årene, har betydning for nivået på utbetalingene.

Tabell 5.5.6 gir en oversikt over utbetalte tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag i perioden 2018-2022.

Tabell 5.5.6 Utbetalte tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag i perioden 2018-2022 (utbetalingsår) (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2018	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	1 049	1 307	1 379	1 921	2 089
Karasjok øst	732	1 011	1 213	1 421	1 550
Karasjok vest	1 711	1 839	1 839	2 705	2 731
Øst-Finnmark	3 492	4 157	4 430	6 047	6 370
Kautokeino øst	961	977	1 192	1 472	2 354
Kautokeino midt	2 208	3 108	2 979	4 053	4 759
Kautokeino vest	1 273	1 099	1 384	2 552	2 617
Vest-Finnmark	4 442	5 183	5 555	8 077	9 730
Troms	1 001	1 590	1 742	2 060	2 281
Nordland	538	1 389	1 461	1 594	2 332
Nord-Tr.lag	807	995	981	1 325	1 442
Sør-Tr./Hedmark	851	1 422	1 587	1 858	2 023
Reinlag	600	635	640	625	735
Totalt	11 731	15 370	16 395	21 584	24 914

Tabell 5.5.7 gir en oversikt over avslåtte/manglende søknader om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag for driftsåret 2021/2022. Tabellen viser også hvilke begrunnelser som er gitt for avslaget.

Tabell 5.5.7 Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag utbetalingsår 2021/2022, avslag eller ikke søkt

Reinbeiteområde	Antall avslag	Antall ikke søkt	Begrunnelse for avslag:					
			§ 1-2a ¹	§ 1-2b ²	§ 1-2c ³	§ 1-2d ⁴	§ 1-6 ⁵	Annet
Polmak/Varanger	1	-	-	-	-	-	-	1
Karasjok øst	-	1	-	-	-	-	-	-
Karasjok vest	-	-	-	-	-	-	-	-
Øst-Finnmark	1	1	-	-	-	-	-	1
Kautokeino øst	-	1	-	-	-	-	-	-
Kautokeino midt	-	-	-	-	-	-	-	-
Kautokeino vest	-	-	-	-	-	-	-	-
Vest-Finnmark	-	1	-	-	-	-	-	-
Troms	-	3	-	-	-	-	-	-
Nordland	-	1	-	-	-	-	-	-
Nord-Tr.lag	1	-	-	-	1	-	-	-
Sør-Tr./Hedmark	-	-	-	-	-	-	-	-
Totalt	2	6	-	-	1	-	-	1
Reinlag	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Reinbeitedistriktet/reinlaget er ikke i drift

² Reinbeitedistriktet/reinlaget har ikke vedtatt distriktsplan og sendt siste oppdaterte versjon til statsforvalteren

³ Statsforvalteren har ikke fått oversendt revisorgodkjent regnskap for foregående år

⁴ Reinbeitedistriktet/reinlaget har ikke avsatt midler til beredskapsfond

⁵ Søkt etter fristen

6. Langsiktige utviklingstrekk for reindriften

Kapittel 6 gir en oversikt over de langsiktige utviklingstrekkene for reindriftens økonomi i perioden 2013-2022. Dette materialet setter regnskapstallene for 2022, som er presentert i kapittel 4, inn i en lengre tidsperiode. Det øvrige tallmaterialet som ligger til grunn for presentasjonene i dette kapitlet, er tidligere publisert i de årlige totalregnskapene.

For at tallene skal være sammenlignbare, er alle verdier regnet om til faste 2022 kroner ved hjelp av konsumprisindeksen. Inndelingen i kapitlet er kjøttinntekter, tilskudd, erstatninger, kostnader, resultat (vederlag til arbeid og egenkapital) og markedsforhold.

Slakteriene gjennomførte en omlegging av prisene ved rapportering av slakt fra driftsåret 2002/2003, hvor de gikk over fra å rapportere nettopriser til å rapportere bruttopriser. Med bruttopriser menes pris til reiner inkludert slakte- og evt. fraktomkostninger. Fra og med 2016 er det igjen nettoprisen som blir brukt.

I 2016 er det brudd i prisbildet, og vi viser til nærmere omtale av dette under avsnitt for pris i kapittel 3.2.

6.1 Kjøttinntekter

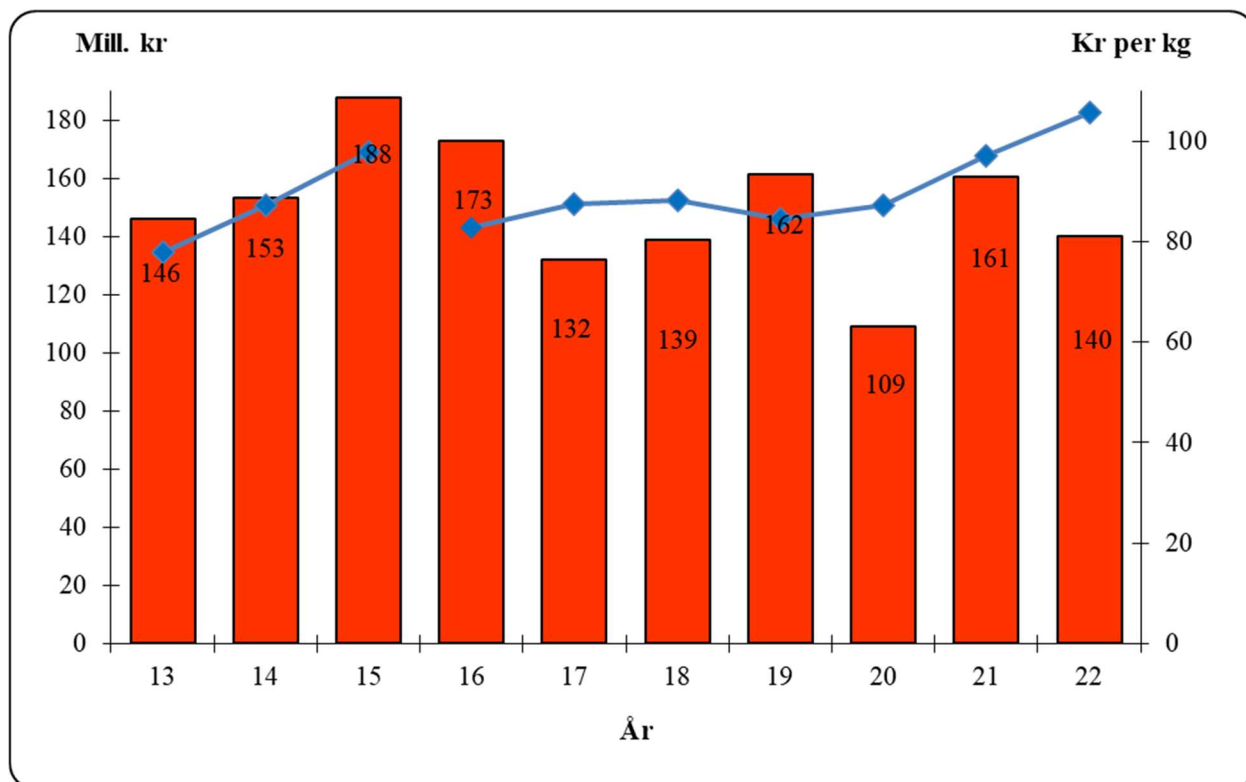
Figur 6.1.1 viser kjøttinntektene og prisens utvikling (uten bonus) i perioden 2013-2022.

I 2017 førte en vanskelig vår med nedising av beiter til spredning av rein, samt reduksjon i kalveproduksjon og vinterslakt, til en betydelig reduksjon i slakteuttaket.

Reduksjonen i slakteuttak i 2020 skyldes beitekrise i de fleste distrikter i Troms og Finnmark og Nordland dette året. I Trøndelag ble det ikke erklært beitekrise, men det var vanskelige beiteforhold i reinbeiteområdet Sør-Trøndelag/Hedmark. Reinlagene i Sør-Norge hadde også krevende driftsforhold på våren. En ser også en nedgang i 2022 i antall slakt, dette året var det også erklært beitekrise i reindriften.

Prisen på reinkjøtt økte i 2013 – 2015 og var i 2015 oppe på 80,28 kroner per kg omsatt via slakteri. Dette var en økning på 37,54 prosentpoeng på tre år. Denne prisøkningen sammenholdt med økt slakteuttak førte til en positiv inntektsutvikling.

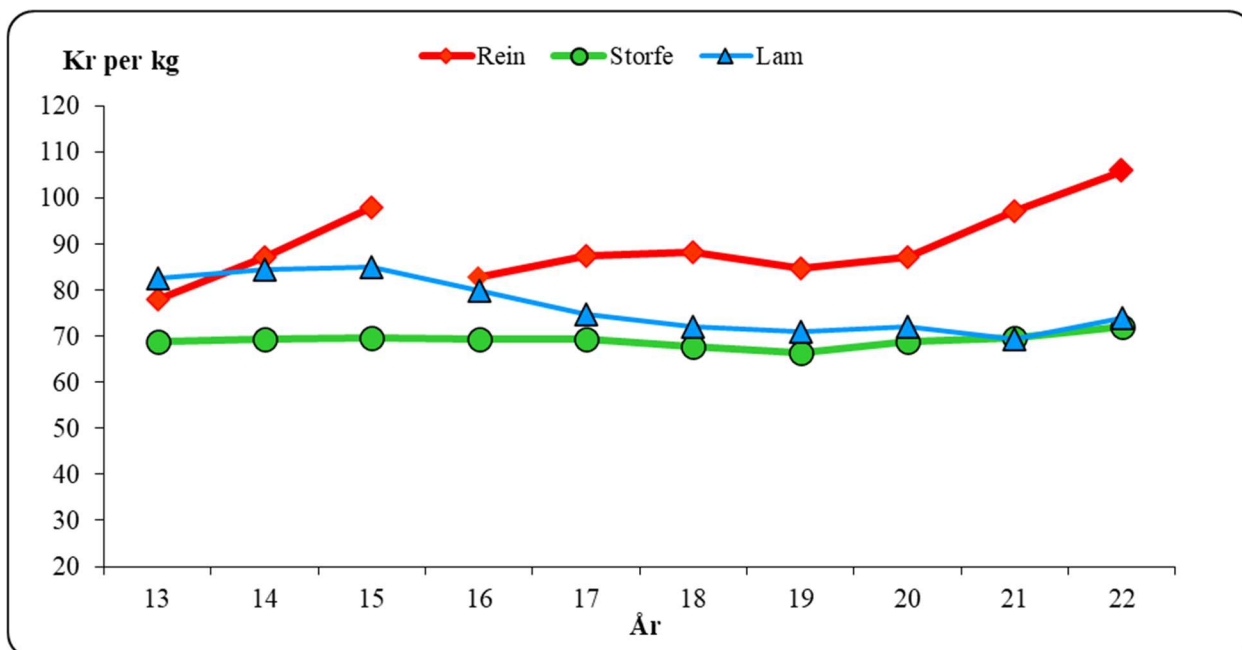
Prisen fra og med 2016 er en nettopris, og derfor lavere enn de foregående årene. Fra 2018 til 2019 ble prisen redusert fra 78,13 kroner per kg til 76,94 kroner per kg. En av grunnene til prisreduksjonen var at et av Finnmarks største slakterier gikk konkurs sommeren 2019. Fra 2019 til 2022 økte prisen med 28,86 kroner per kg.

Figur 6.1.1 Reindriftens kjøttinntekter i perioden 2013-2022 (søyer), sammenholdt med prisutviklingen (produsentpris inklusive tilskudd) (kurve) (2022 kroner)

Priser

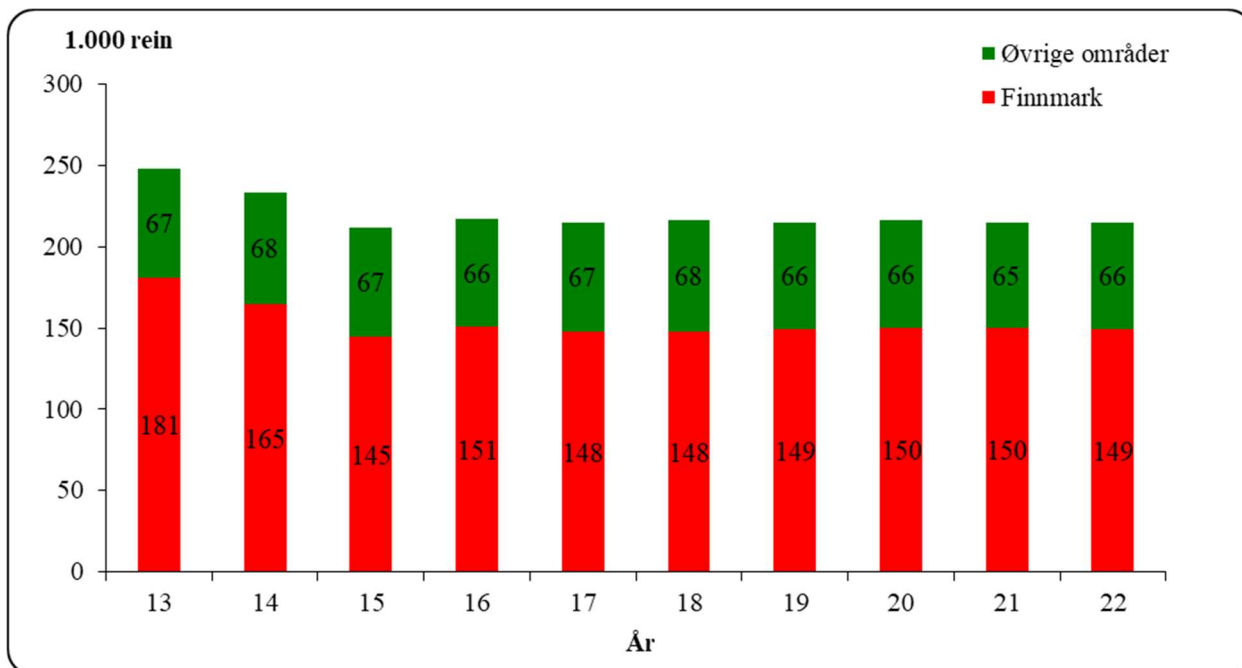
Figur 6.1.2 viser produsentpriser for kjøtt av rein, og engrospriser for storfe og lam. Det fremgår av figuren at prisutviklingen for storfe og lam følger omtrent samme tendens, mens prisen for reinkjøtt de siste årene varierer mer. Prisutviklingen for reinkjøtt synes å være uavhengig av prisutviklingen for storfe- og lammekjøtt, men mer avhengig av markedsforhold og markedsarbeid.

Figur 6.1.2 Produsentpris for kjøtt av rein, engrospris for storfe og lam, eksklusive tilskudd (2022 kroner) Kilde: Landbruksdirektoratet

Produsert kvantum

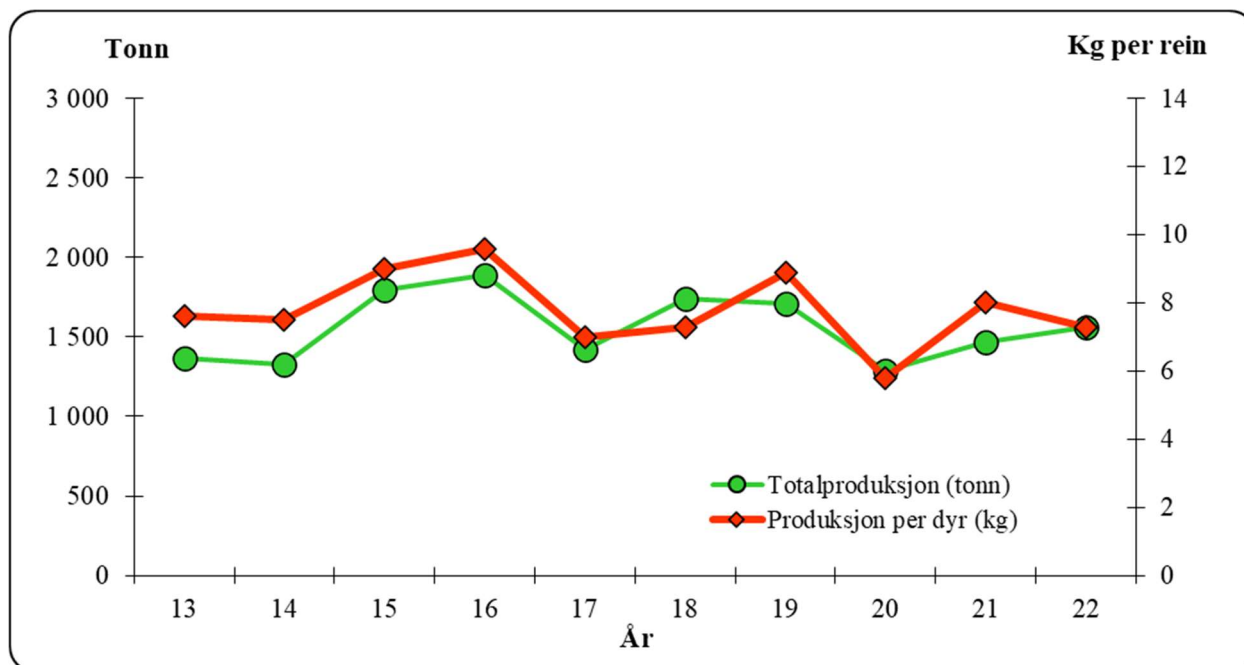
Figur 6.1.3. viser utvikling av reintallet fra 2013 til 2022. Figuren viser at reintallet har vært stabilt i områdene sør for Finnmark. Reintallet i Finnmark har i større grad variert, med lavest og høyest reintall i henholdsvis 2016 og 2013 i sammenligningsperioden. Svingningen disse årene er et tydelig resultat av arbeidet og prosessene omkring reintallsreduksjonene.

Figur 6.1.3 Reintall per 31. mars i perioden 2013-2022 (korrigert reintall)

Med samme beitebelastning kan produktiviteten økes ved endring av reinflokkens kjønns- og alderssammensetning. Det vises til ressursregnskap for reindriftnæringen for nærmere omtale av disse forholdene.

Figur 6.1.4 viser totalproduksjon og produksjon per dyr i vårflokk. Med produksjon menes summen av kjøttproduksjon og endringer i den samlede livdyrverdien.

Figur 6.1.4 Totalproduksjon (tonn) og produksjon per dyr i vårflokk (kg per rein)

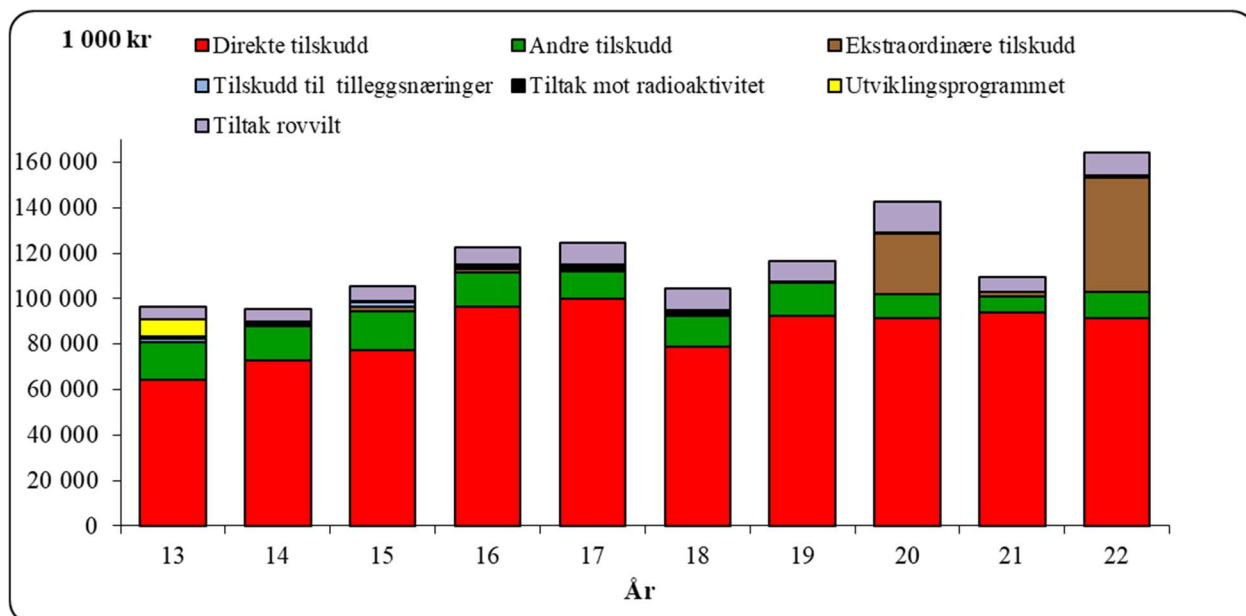
Det fremgår av figur 6.1.4 at det gjennom hele perioden har vært varierende produksjonsmengde.

6.2 Tilskudd

Tilskuddsutbetalinger

For beskrivelse av tilskudd vises det til kapittel 3.

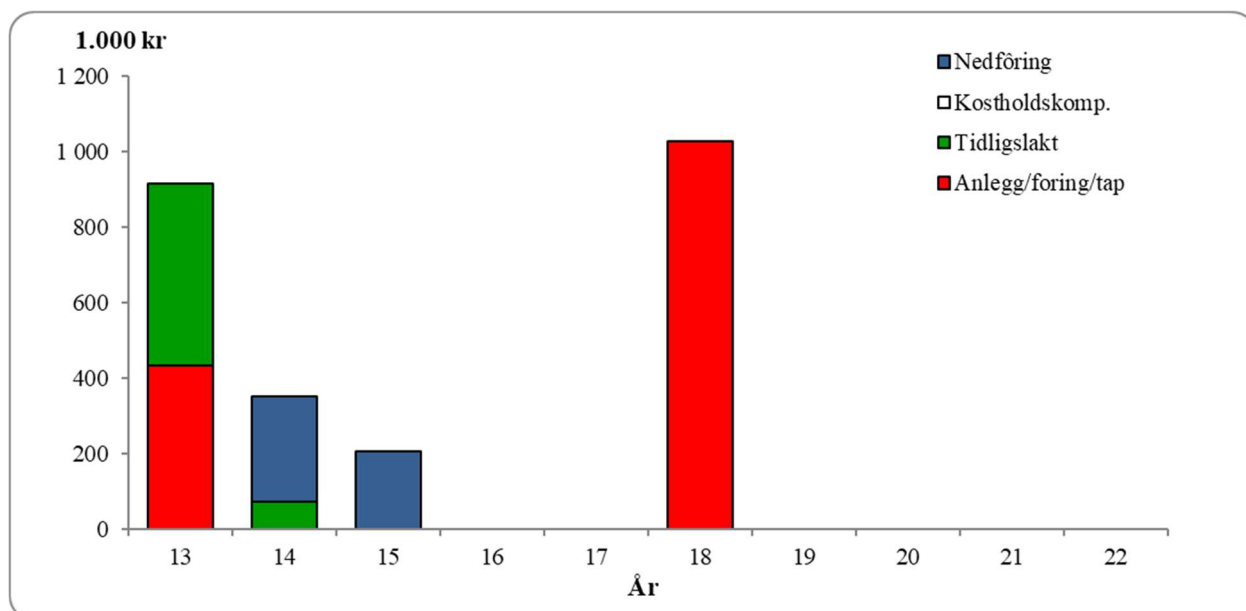
Figur 6.2.1 viser utviklingen for de totale tilskuddsutbetalingene og for de ulike tilskuddsordningene i perioden fra 2013 til 2022, alt oppgitt i 2022 kroner. Det framkommer av figuren at de direkte tilskuddene har variert en del i perioden, mens gruppen med andre tilskudd har i hovedsak holdt seg stabil. Variasjonen i de direkte tilskuddene kommer som en følge av endringer i ordninger over tid, men også som en følge av variasjoner i slakteuttak og produksjon.

Figur 6.2.1 Tilskudd i perioden 2013-2022 (2022 kroner)

Tiltak mot radioaktiv forurensing

Reindriften ble i 1986 hardt rammet av radioaktiv forurensing etter Tsjernobylulykken. I juli 1986 fattet derfor regjeringen et prinsippvedtak om at den enkelte produsent skulle holdes økonomisk skadesløs ved gjennomføring av nødvendige skadebegrensende tiltak etter ulykken. Forurensingen rammet særlig hardt områder på Sør-Helgeland og sørover. På bakgrunn av dette er det gitt årlige kompensasjoner til reinieiere som gjennomfører tiltak for å redusere radioaktivitetsnivået i reinflokken. I ordningens funksjonstid har det vært gjort flere endringer.

Figur 6.2.2 Tilskudd fordelt på tiltak mot radioaktivitet i perioden 2013-2022 (2022 kroner)

Figur 6.2.2 viser at utbetalingene har vært sterkt nedadgående i sammenligningsperioden og i de siste årene har de målte verdier av radioaktivitet vært under grensen for iverksettelse av tiltak. I 2018 ble det likevel vedtatt og utbetalt kompensasjon for ekstrakostnader til oppføring av anlegg for

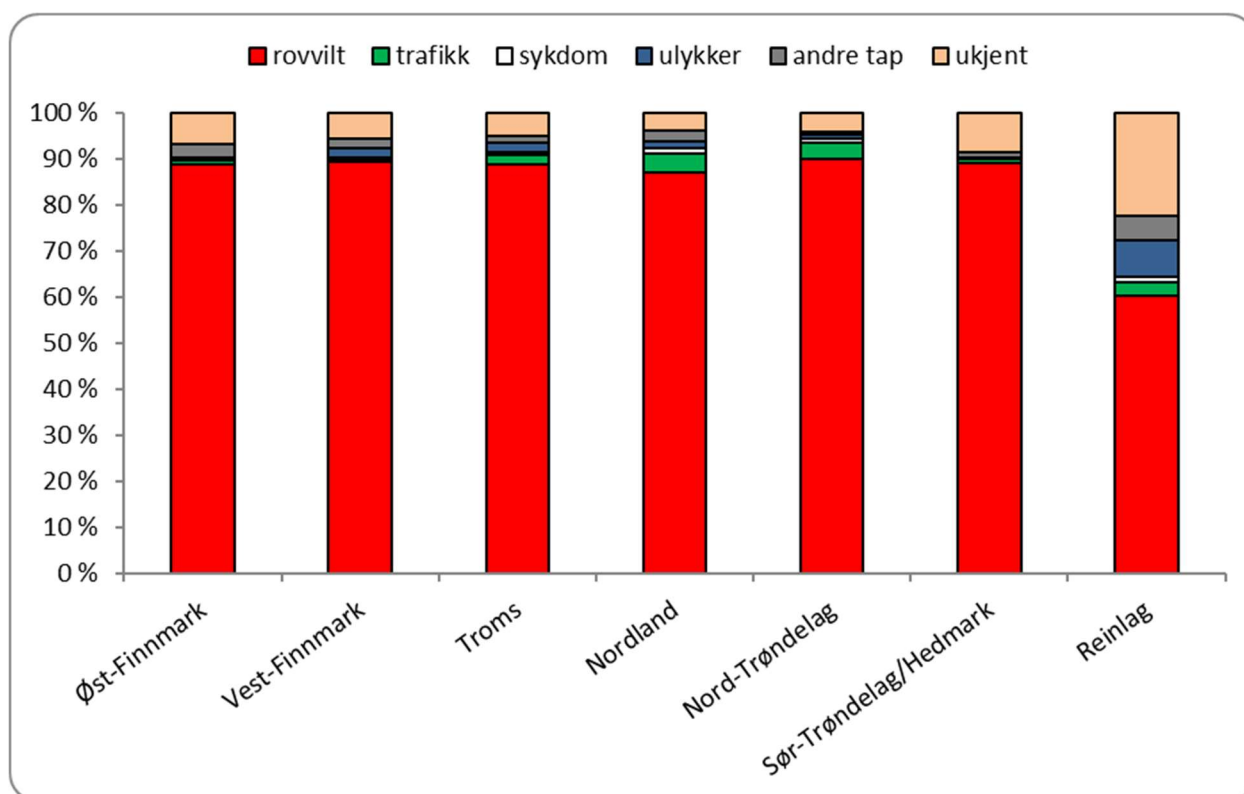
gjennomføring av utsatt slakt som følge av radioaktivitet i reinkjøtt. Det har ikke vært noen utbetalinger etter 2018.

6.3 Tap av rein

Innrapporterte tap av rein

Det er mange årsaker til at rein tapes, de viktigste er rovvilt, trafikk, sykdom, ulykker og ugunstige vær- og beiteforhold. I samtlige reinbeiteområder oppgir næringen at rovvilt står for den største andelen av de totale tapene. Hovedårsaken til at reindriftnæringen er spesielt utsatt for rovvilttap, er at rein er det eneste beitedyret som finner sin næring i utmark hele året. Dette innebærer at driftsformen i seg selv gir økt tapsrisiko, og det gjør reindriftnæringen spesielt sårbar ved økning i rovviltbestanden. Det finnes få tapsforebyggende tiltak som er effektive for reindriften. Tiltakene er ofte kostnadskrevende, og de kommer ofte i konflikt med reindriftnæringens tradisjonelle driftsmåter.

Figur 6.3.1 viser samlede tap av rein i driftsåret 2022/2023 (innrapporterte tap) fordelt på tapsårsak. På grunn av at opplysningene er hentet fra melding om reindrift presenteres de for driftsåret i denne figuren.

Figur 6.3.1 Innrapporterte tap av rein i driftsåret 2022/23 fordelt på tapsårsak (prosent)

Tap til fredet rovvilt

Av figuren går det fram at rovvilt er hovedårsak til tapene, og andelen innrapporterte rovvilttap for reinbeiteområdene samlet er 89 prosent av de innrapporterte totale tapene. Andelen innrapporterte rovvilttap i driftsåret 2021/2022 er størst i Nord Trøndelag med oppgitt rovvilttap på 90 prosent.

Tabell 6.3.1 viser utviklingen i innrapporterte rovvilttap i forhold til totale innrapporterte tap for driftsårene i perioden 2018/2019-2022/2023

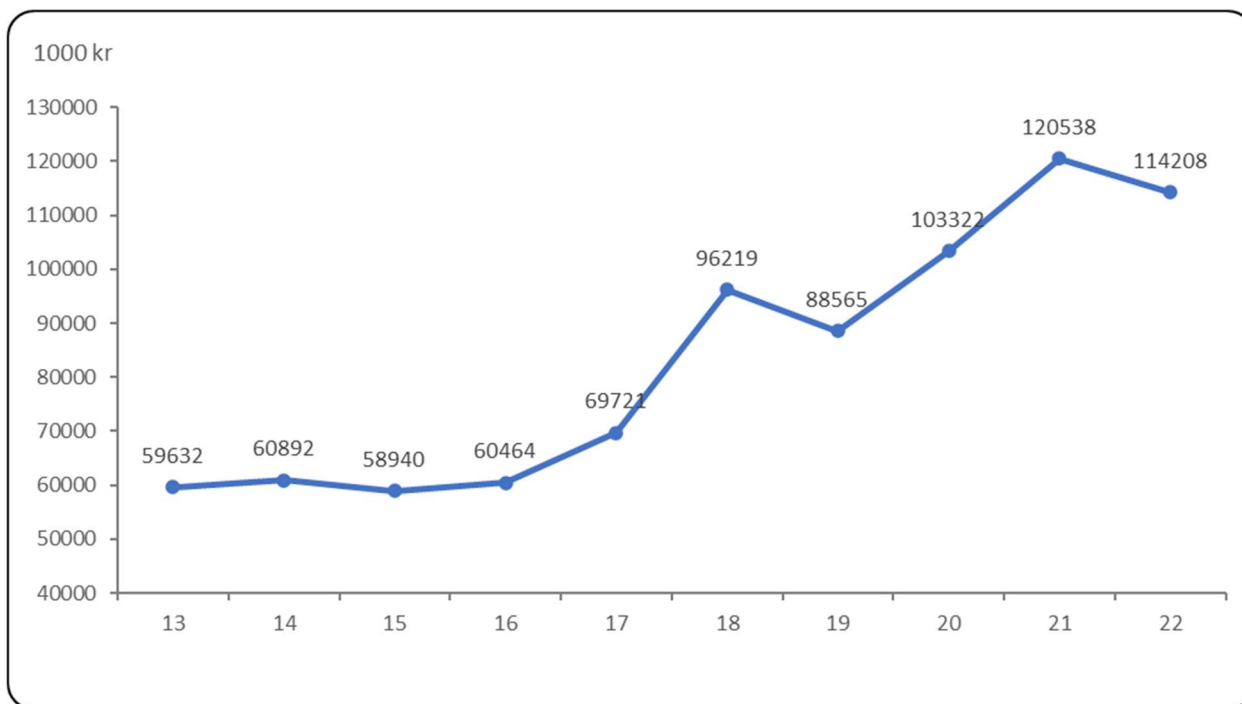
Tabell 6.3.1 Innrapporterte rovvilttap av innrapporterte totale tap (prosent)

Reinbeiteområde	2018/19	2019/20	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Øst-Finnmark	88 %	85 %	83 %	88 %	90 %
Vest-Finnmark	90 %	86 %	87 %	89 %	92 %
Finnmark	89 %	86 %	85 %	89 %	91 %
Troms	85 %	86 %	86 %	89 %	93 %
Nordland	92 %	89 %	89 %	88 %	93 %
Nord-Trøndelag	88 %	92 %	91 %	90 %	95 %
Sør-Tr./Hedmark	84 %	84 %	85 %	87 %	90 %
Reinlag	51 %	83 %	77 %	66 %	69 %
Totalt	89 %	86 %	86 %	88 %	92 %

Av tabellen framgår det at andelen innrapporterte rovvilttap i 2022/23 totalt er på 92 prosent av de samlede tapene, fire prosent høyere enn fjoråret.

Erstatningsutbetalinger for rovvilttap

Figur 6.3.2 viser utviklingen i utbetalte rovvilterstatninger fra Miljødirektoratet i den siste tiårsperioden.

Figur 6.3.2 Utbetalte rovvilterstatninger til reindriftsnæringen i perioden 2013-2022 (2022 kroner)

Det går fram av figuren at erstatningsutbetalingene var lavest i sammenligningsperioden i 2015 (58,9 mill. kroner) og høyest i 2021 (120,5 mill. kroner). Det er vanskelig å dokumentere tap av rein til rovvilt, og dokumentasjonskravet er strengt. Dokumentasjonsandelen for rovvilttap er dermed lav. Det er i første rekke sannsynliggjorte tap som erstattes.

Erstatningsutbetalingene har vært stabile mellom 2013 og 2016, men har i resten av perioden vært økende. Dette kan ha sammenheng med tøffe vintersesonger som har gjort reinen mer sårbar for rovdyr.

Grunnsatsen for erstatninger beregnes på grunnlag av gjennomsnittlig slaktevekter fra de tre foregående år (distriktsvis) og en indeksregulert pris pr. kg kjøtt ved leveranse til slakteri (gjennomsnittlig nettoppris fra de tre siste år; områdevis). Grunnsatsen er produktet av disse to verdiene. Satsene reguleres årlig ut ifra innrapporterte tall.

Tabell 6.3.2 viser erstattede rovvilttap i forhold til innrapporterte rovvilttap.

Tabell 6.3.2 Erstattede rovvilttap av til innrapporterte rovvilttap (prosent)

Reinbeiteområde	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Øst-Finnmark	26 %	20 %	21 %	23 %	30 %
Vest-Finnmark	26 %	23 %	25 %	25 %	25 %
Finnmark	26 %	21 %	23 %	24 %	27 %
Troms	39 %	40 %	41 %	40 %	41 %
Nordland	45 %	46 %	53 %	50 %	49 %
Nord-Trøndelag	40 %	41 %	46 %	44 %	45 %
Sør-Tr./Hedmark	36 %	28 %	45 %	49 %	59 %
Reinlag	49 %	42 %	21 %	29 %	69 %
Totalt	31 %	27 %	31 %	30 %	32 %

Tabell 6.3.2b Erstattet rovvilt tap av innrapporterte rovvilttap (Antall dyr)

Reinbeiteområde	Erstattet 2018/19	Oppgitt 2018/19	Erstattet 2019/20	Oppgitt 2019/20	Erstattet 2020/21	Oppgitt 2020/21	Erstattet 2021/22	Oppgitt 2021/22
Øst-Finnmark	3 563	18 043	3 904	18 403	4 876	20 510	6 131	22 791
Vest-Finnmark	6 086	27 044	6 197	24 887	7 734	30 890	7 597	31 745
Finnmark	9 649	45 087	10 101	43 290	12 610	51 400	13 728	54 536
Troms	2 151	5 392	2 027	4 911	2 178	4 930	2 030	5 069
Nordland	2 960	6 390	3 264	6 212	3 464	6 673	3 270	6 224
Nord-Trøndelag	2 054	4 971	2 607	5 666	2 575	5 481	2 443	5 503
Sør-Tr./Hedmark	689	2 441	1 340	2 977	1 496	1 831	1 087	2 238
Reinlag	117	278	127	610	163	374	257	322
Totalt	17 620	64 559	19 466	63 666	22 486	70 689	22 815	73 892

Fra og med driftsåret 2014/2015 kunne erstatningsutmålingen ta hensyn til hvorvidt siidaandelen har fulgt opp sine pålegg om forholdsmessig reduksjon av reintallet. Dette er først og fremst aktuelt for siidaandeler i Finnmark. Et ulovlig høyt reintall vil anses som et brudd på reindriften, noe som kan føre til avkortning av rovvilterstatningen. En eventuell avkortning vurderes av statsforvalteren i sin saksbehandling av erstatningssøknadene, men det skal da vurderes hvorvidt det er en årsakssammenheng mellom siidaandelens overtredelse av reindriften og rovvilttapet. Dyr som er dokumentert tapt til rovdyr, skal uansett erstattes fullt ut uten eventuell avkortning.

Tabell 6.3.3 viser en oversikt over rovvilt og antall rein i samisk reindrift i de ulike fylkene. Tallene for rovvilt er hentet fra Rovdata, og de ulike rovdyrene er ulikt fordelt på antall individer, antall familiegrupper, bestandsestimat og antall hekkende par. Tidsanvisningen er også ulik for noen av gruppene. Noen av tallene er estimater eller anslag, mens andre er dyr påvist eller foreløpig dokumentert og kartlagt.

Tabell 6.3.3 Rovvilt og reintall i samisk reindrift

Fylke	Reintall i 2022	Gaupe – antall familiegrupper i 2022/2023	Jerv – bestandsestimat for årene 2021-2023
Finnmark	150 395	1	75,2
Troms	12 900	8	
Nordland	14 000	11,5	62,7
Trøndelag/Innlandet /Møre og Romsdal	38 400	24,5	177,5
Sum	215 695	45	240,2

Tabell 6.3.3 forts. Rovvilt og reintall i samisk reindrift

Fylke	Bjørn – antall individer i 2022	Ulv – antall individer vinteren 2022/2023	Kongeørn – antall hekkende par i perioden 2015-2019
Finnmark	68	2	119
Troms	3	-	137
Nordland	5	-	120
Trøndelag/Innlandet /Møre og Romsdal	99	65-67	259
Sum	175	67-69	635

- Gaupe er antall familiegrupper av gaupe påvist før jakt.
- Jerv er bestandsestimat på antall jerv for årene 2021-2023.
- Bjørn er antall identifiserte individer.
- Ulv er antall foreløpige dokumenterte og kartlagte ulv vinteren 2022/2023, noen av individene har tilhold i både Norge og Sverige.
- Tallene på gaupe, jerv, bjørn og ulv har vi fått fra Rovdata.
- Kongeørn er anslagsvis antall hekkende par i perioden 2015-2019.

6.4 Erstatninger

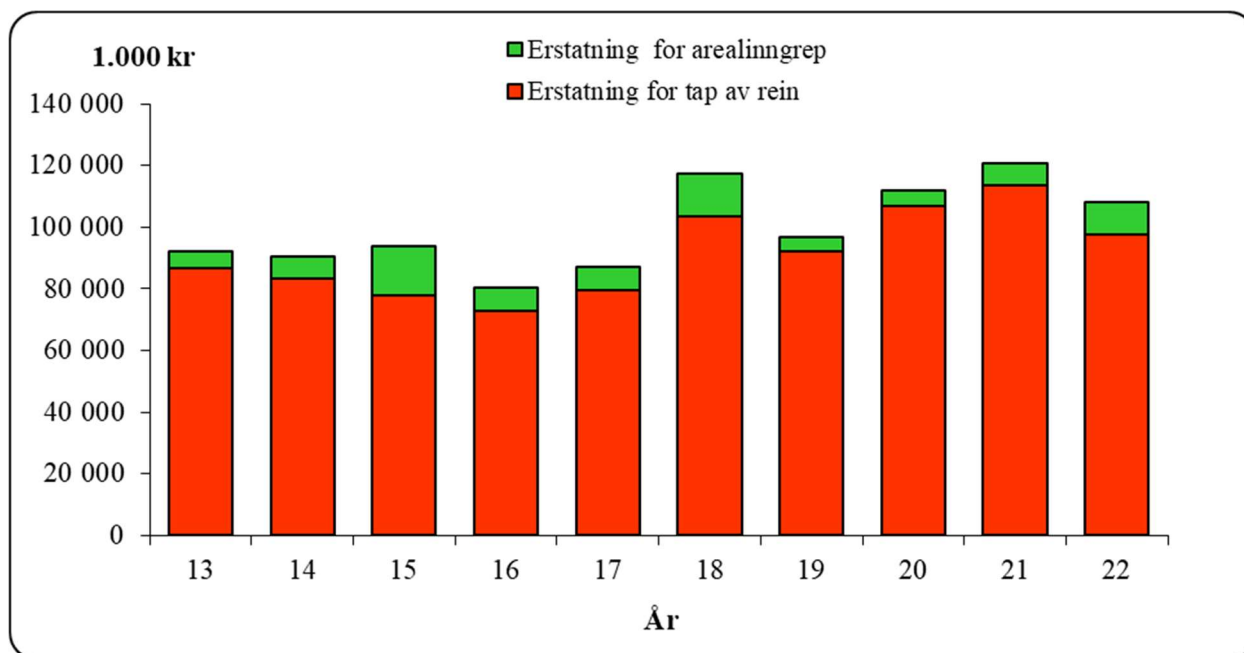
I totalregnskapet grupperes erstatningene i postene erstatninger for tap av dyr og erstatninger for arealinngrep.

Figur 6.4.1 viser utviklingen for erstatningsutbetalingene i perioden fra 2013 til 2022.

Arealerstatningene har holdt seg forholdsvis stabile i årene etter 2013. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at tallene er usikre. Erstatninger for arealinngrep hentes fra distriktenes regnskaper, og andel leverte distriktsregnskap, hvem som leverer disse og detaljeringsgrad i regnskapene varierer fra år til år. I tillegg har vi ikke opplysninger om eventuelle erstatninger som er utbetalt til siidaandeler.

Figuren viser at erstatning for tap av rein utgjør den klart største andelen av de totale erstatningsutbetalingene.

I 2015 økte erstatningsutbetalingene for arealinngrep, noe som medførte en økning i de totale utbetalingene. I 2016 var det en reduksjon i erstatninger for arealinngrep, samt en liten reduksjon i utbetalingene for tap av rein. I 2017 økte erstatningene for tap av rein, mens erstatninger for arealinngrep var på omtrent samme nivå som året før. I 2018 økte både erstatninger for tap av rein og arealinngrep. I 2019 ble både erstatning for arealinngrep og erstatning tap av rein redusert. I perioden 2019-2021 økte begge postene. Det gjorde også erstatninger for arealinngrep i 2022, mens erstatninger for tap av rein ble redusert.

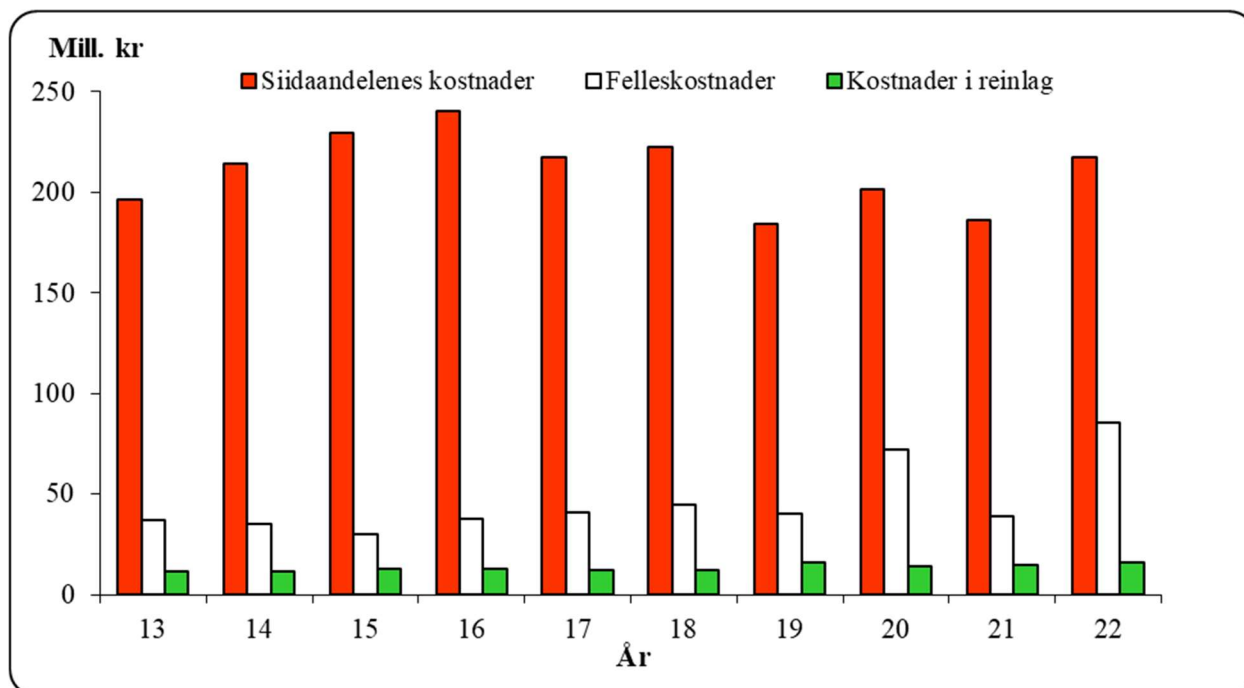

Figur 6.4.1 Erstatninger i perioden 2013-2022 (2022 kroner)

6.5 Kostnader

Totale kostnader

De totale kostnadene er summen av siidaandelens kostnader, felleskostnader (distrikter og fond) og kostnader i reinlag. Figur 6.5.1 viser utviklingen for hver av disse kostnadsgruppene.

Figur 6.5.1 Kostnadsutviklingen i reindriftnæringen i perioden 2013-2022 (2022 kroner)

Generelt er avskrivninger, kjøretøy/maskiner, utstyr og varekjøp en stor del av kostnadsbildet gjennom hele perioden.

Områdene/sonene Karasjok vest (11 prosent), Kautokeino øst (11 prosent) Kautokeino midt (17 prosent) og Nordland (11 prosent) har den største andelen av de totale kostnadene i 2022. Til sammenligning har Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og reinlagene til sammen 16 prosent av de totale kostnadene, med henholdsvis 6 prosent, 5 prosent og 5 prosent.

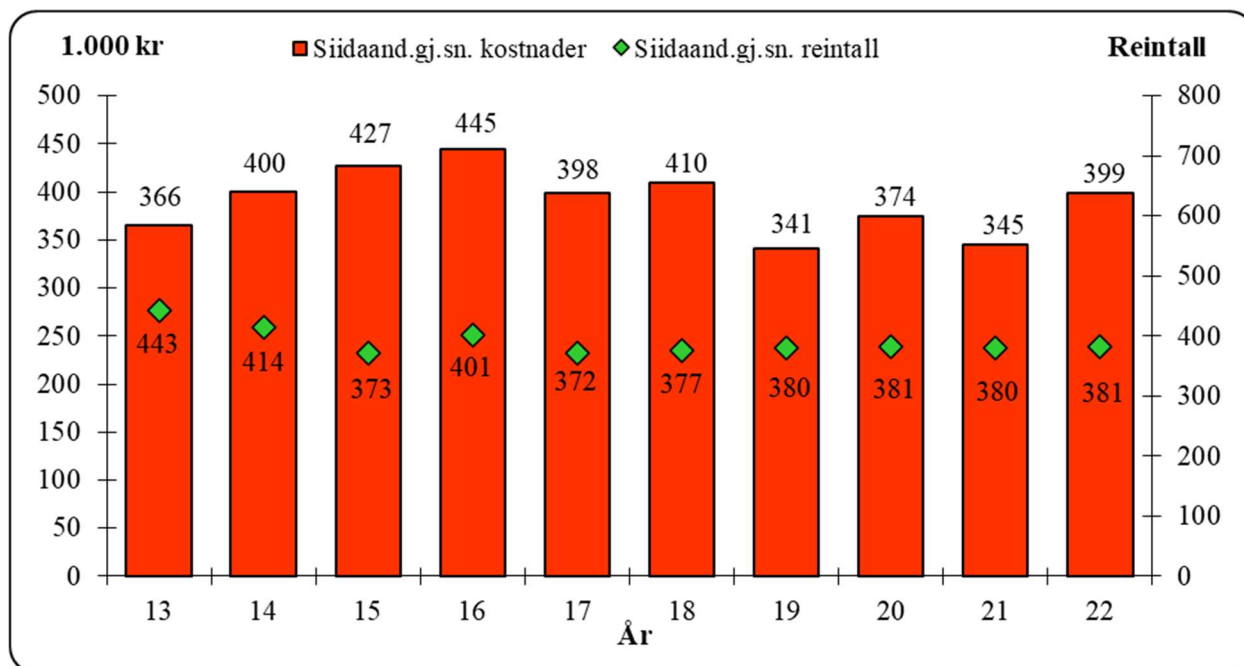
Reinlagenes kostnader har variert noe i sammenligningsperioden, men omfanget av disse kostnadene er såpass små at det utgjør lite i det totale kostnadsbildet. I det følgende beskrives derfor bare kostnadsutviklingen for siidaandelene og distriktene nærmere.

For oversikt over kostnadsutviklingen i de ulike reinbeiteområdene/sonene henvises det til kapittel 4.4.

Siidaandelenes kostnader

Figur 6.5.2 viser siidaandelenes gjennomsnittskostnader målt i 2022 kroner for perioden 2013-2022. Det fremgår av figuren at i sammenligningsperioden var siidaandelenes gjennomsnittskostnader lavest i 2019 (341 000 kroner), og høyest i 2016 (445 000 kroner).

Figur 6.5.2 viser også at gjennomsnittlig reintall per siidaandel har variert i perioden. I 2022 er gjennomsnittet 381 dyr.

Figur 6.5.2 Utvikling i siidaandelenes gjennomsnittlige kostnader (søylor) (2022 kroner) og siidaandelenes gjennomsnittlige reintall

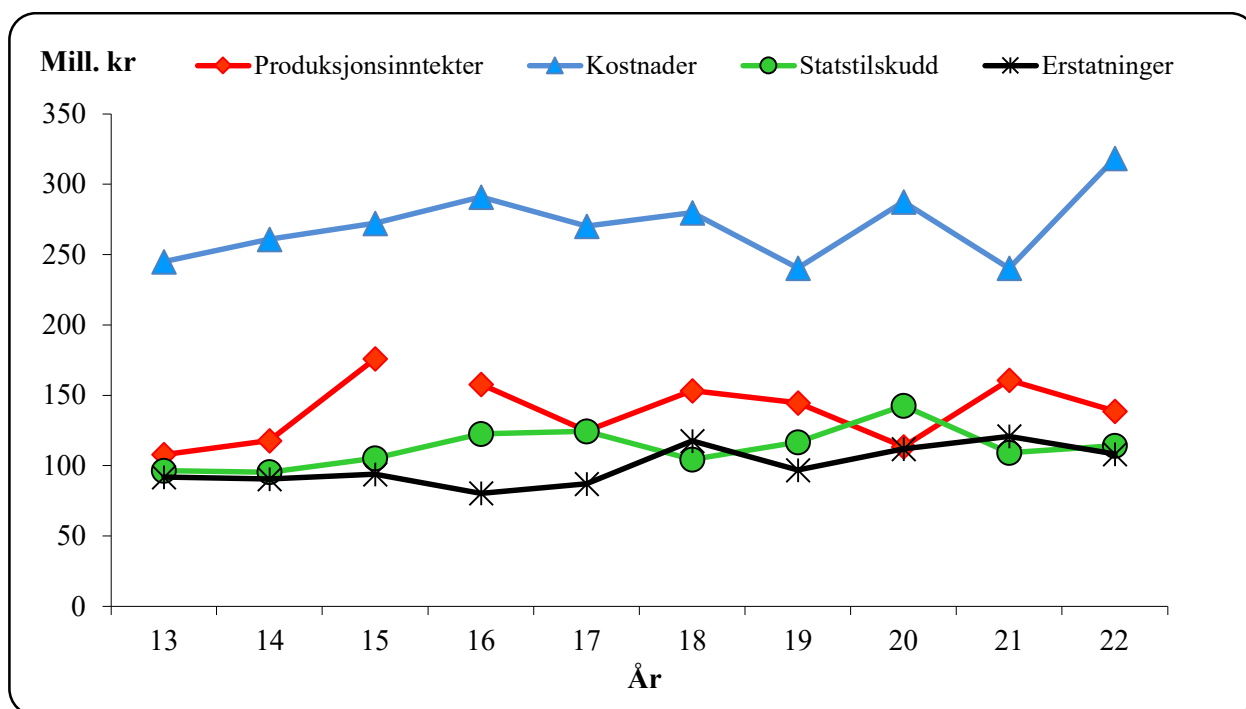
Felleskostnader

Etableringen av distriktstilskuddet var med på å legge grunnlaget for at distriktene kunne opptre som egne økonomiske enheter med blant annet felles investeringer. Ordningen må ses i sammenheng med avtalepartenes ønske om å stimulere til felles ressursbruk innen reinbeitedistriktene. Distriktenes felleskostnader finansieres nå blant annet ved ulike tilskudd, avgifter til distriktskassen betalt av de ulike eierne og diverse felles fond.

Felleskostnadene lå på et jevnt nivå med økende tendens i perioden 2012-2019. I 2020 økte kostnadene betydelig sammenlignet med året før. Dette kan blant annet ses i sammenheng med økt kjøp av fôr og utbetaling av tilskudd til beredskap til siidaandelene som følge av beitekrisen i 2020. I 2021 ble felleskostnadene redusert, før de igjen har økt med 121 prosent (beregnet i 2022-kroner) i 2022, sammenlignet med året før. Økningen kan ha en sammenheng med at det er utbetalt om lag 50 mill. kroner til ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap til distriktene i 2022.

6.6 Vederlag til arbeid og egenkapital

Figurene 6.6.1 og 6.6.2 viser utviklingen for hovedpostene i reindriftens totalregnskap og vederlag til arbeid og egenkapital i perioden 2013-2022.

Figur 6.6.1 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap (2022 kroner) (Produksjonsinntekter er kjøttinntekter korrigert for endringer i livdyrverdien)

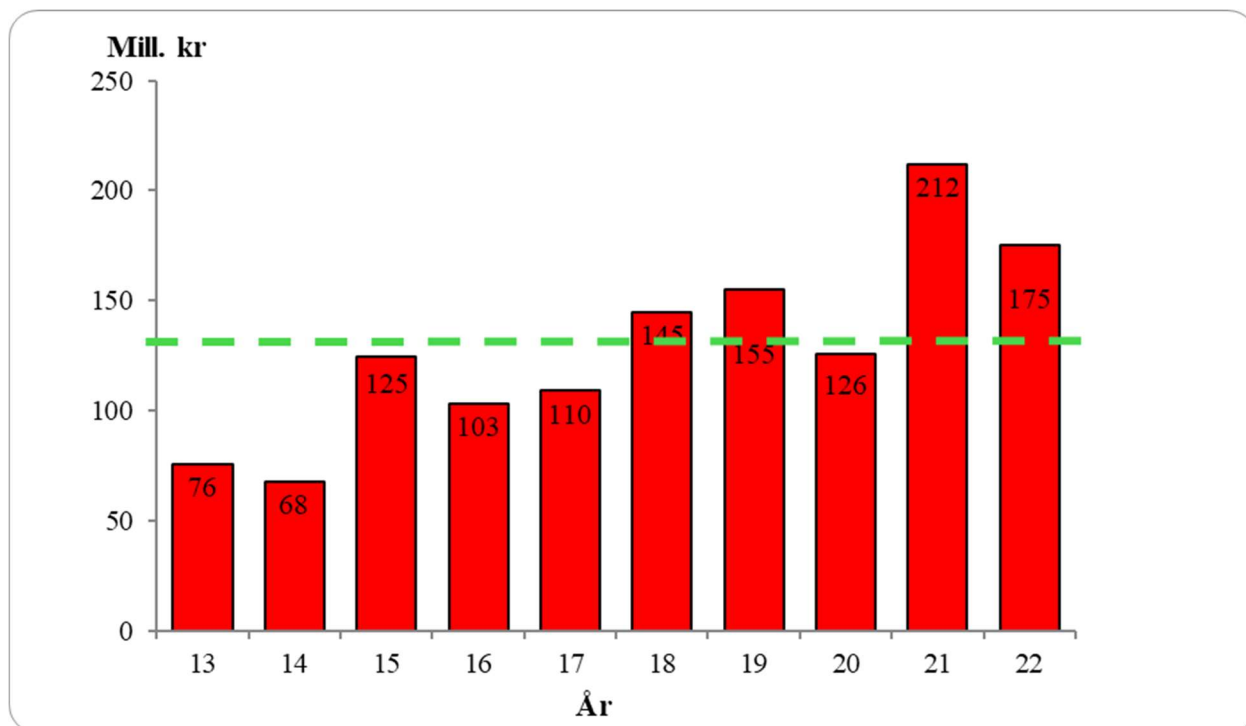
Tilskuddene hadde en jevn økning i perioden fram til og med 2016, men har siden variert.

Erstatningene har vært på det jevne, men har fra 2018 ligget på et noe høyere nivå enn årene før.

For perioden 2012 til 2016 var det økning i kostnadene, blant annet som følge av en økning i varekjøp, kjøretøy og maskiner, samt avskrivninger. I 2017 reduseres kostnadene på lik linje med slakteuttaket, og i 2018 lå kostnadene på omtrent samme nivå som året før. I 2019 går kostnadene ned i forhold til 2018. Fra og med 2019 har det vært årvisse variasjoner i kostnadsbruken, og særlig i 2022 er det en stor økning. Den siste 5-årsperioden er det dermed kostnadene som har stått for de største variasjonene i det totale bildet.

Produksjonsinntektene – dvs. kjøttinntektene korrigert for endringer i den samlede livdyrverdien – er den av postene i figur 6.6.1 som har hatt flest svingninger. Det henvises til kapittel 3.2 for nærmere omtale av priser og verdi av kjøttproduksjonen.

Det henvises til kapittel 8 for nærmere omtale av utviklingen i totalregnskapets hovedposter i den siste tiårsperioden.

Figur 6.6.2 Utvikling i vederlag til arbeid og egenkapital. (2022 kroner)

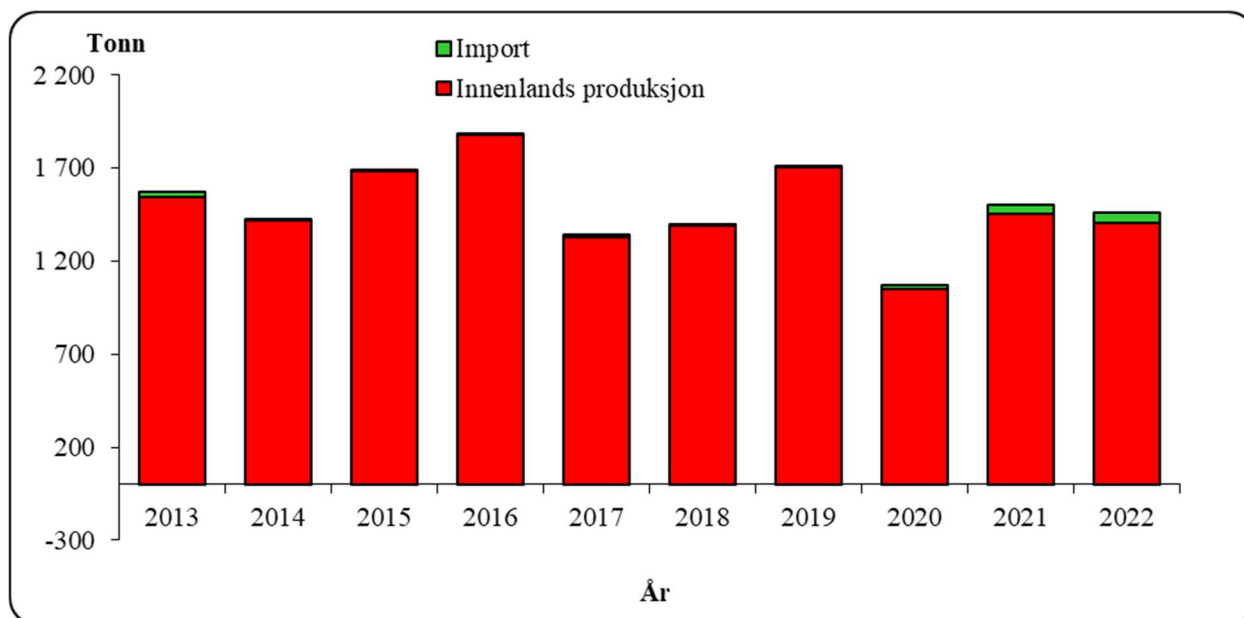
Figur 6.6.2 viser at vederlag til arbeid og egenkapital var klart høyest i sammenligningsperioden i 2021. Etter at vederlaget i 2013 og 2014 var redusert sammenlignet med perioden før, ser vi at det fra og med 2015 har snudd noe. I 2015 økte vederlaget til arbeid og egenkapital med 85 prosent sammenlignet med 2014. Dette kom som en kombinasjon av økning i både kjøttinntekter, erstatninger og tilskudd. I 2016 ble vederlaget redusert med 18 prosent på grunn av reduksjon i kjøttinntektene, inntektene og erstatningene, samt økte kostnader. I 2017 økte vederlag til arbeid og egenkapital som følge av økning i tilskudd og erstatninger, samt reduserte kostnader. I 2018 og 2019 økte vederlaget ytterligere som følge av økte kjøttinntekter og erstatninger og begrenset økning av kostnader. I 2020 gikk vederlaget ned som en følge av beitekrisen våren 2020, i 2021 øker vederlaget som følge av både produksjonsinntekter og erstatninger, samt lavere kostnader. I 2022 reduseres både produksjonsinntektene og erstatningene, men hovedårsaken til at vederlagsmålet går ned er en kostnadsøkning på om lag 33% sammenlignet med året før. Gjennomsnittlig vederlag til arbeid og egenkapital i perioden 2013-2022 er på 129 mill. 2022 kroner.

6.7 Markedsforhold

Produksjon av reinkjøtt utgjør under én prosent av den totale produksjonen av rødt kjøtt i Norge. I den siste tiårsperioden er det årlig slaktet mellom 1.000 og 1.900 tonn norsk rein ved registrerte slakterier. All innenlandsk slaktning av rein, med unntak av slakt til privat forbruk og omsetning, skjer ved registrerte slakterier. I kalenderåret 2022 var det 15 slakterier som innrapporterte slaktning av norsk rein.

Handel med reinkjøtt

Tidvis har tilgangen til innenlandsk produsert reinkjøtt vært mindre enn etterspørselen etter reinkjøtt i det norske markedet. Dette har i enkelte år medført import av reinsdyrkjøtt. Figur 6.7.1 gir en oversikt over innenlandsk produksjon og import av reinkjøtt til det norske markedet de ti siste årene.

Figur 6.7.1 Fordeling mellom innenlandsk produksjon (slakt ved registrerte slakterier) og import i perioden 2013-2022 (tonn)

Tabellene 6.7.1 og 6.7.2 viser oversikter over henholdsvis import og eksport i den siste femårsperioden. Opplysningene er hentet fra Statistisk Sentralbyrås statistikk over utenrikshandelen.

Tabell 6.7.1 Import av reinkjøtt de fem siste årene – gjelder all import, det vil si import både til full og redusert tollsats (tonn)

Import (tonn)	2018	2019	2020	2021	2022
0106.0010 - Levende rein	5,65	-	12,00	-	-
0208.9021 - Hele og halve skrotter	-	-	12,42	50,36	58,28
0208.9022 - Kjøttstykker med bein	0,55	0,5	-	0,14	-
0208.9029 - Utbeinet kjøtt	2,08	2,9	0,94	2,68	1,51
0210.9903 - Saltet, tørket, røkt etc.	-	-	-	-	-
Totalt	8,28	3,4	25,36	53,18	59,79

Det går frem av tabell 6.7.1 at det i 2022 hovedsakelig er hele og halve skrotter som importeres.

Tabell 6.7.2 Eksport av reinkjøtt de fem siste årene (tonn)

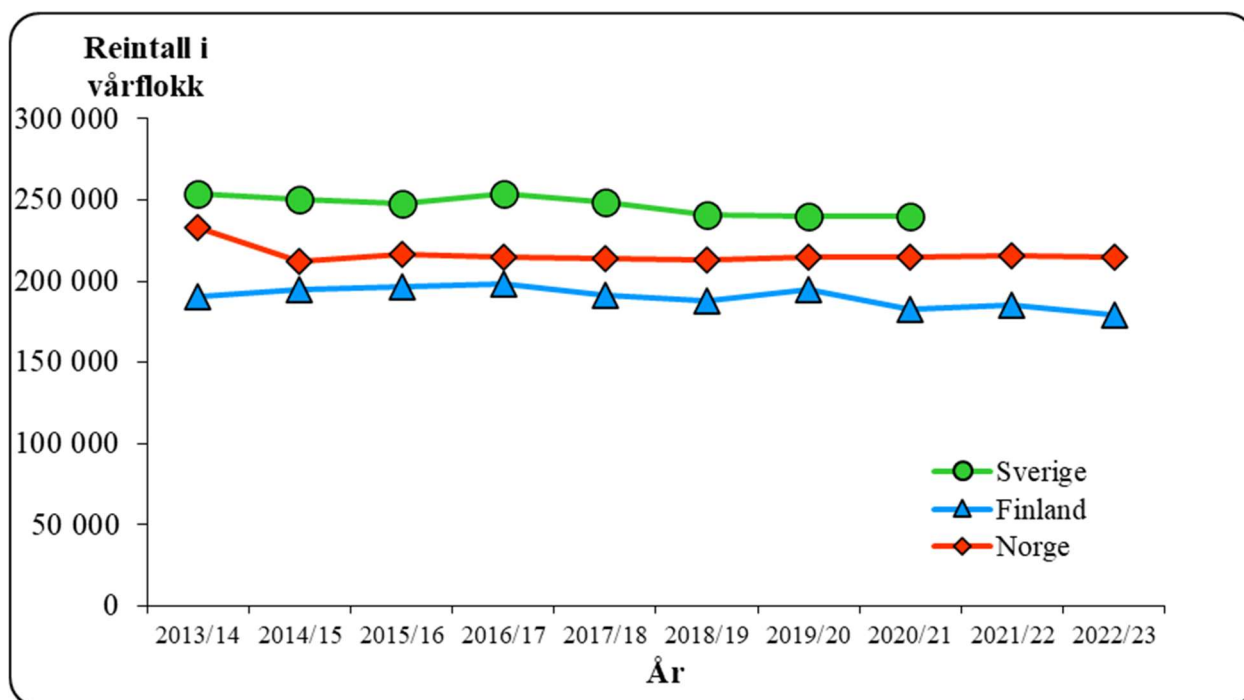
Eksport (tonn)	2018	2019	2020	2021	2022
0106.0010 - Levende rein	-	-	-	-	-
0208.9021 - Hele og halve skrotter	9,8	5,08	4,59	-	-
0208.9022 - Kjøttstykker med bein	-	0,04	2,71	-	-
0208.9029 - Utbeinet kjøtt	0,69	1,08	29,04	3,70	1,36
0210.9903 - Saltet, tørket, røkt etc.	-	-	-	-	-
Totalt	10,49	6,20	36,35	3,70	1,36

Tabell 6.7.2 viser at eksporten av reinkjøtt bestod av utbeinet kjøtt i 2022.

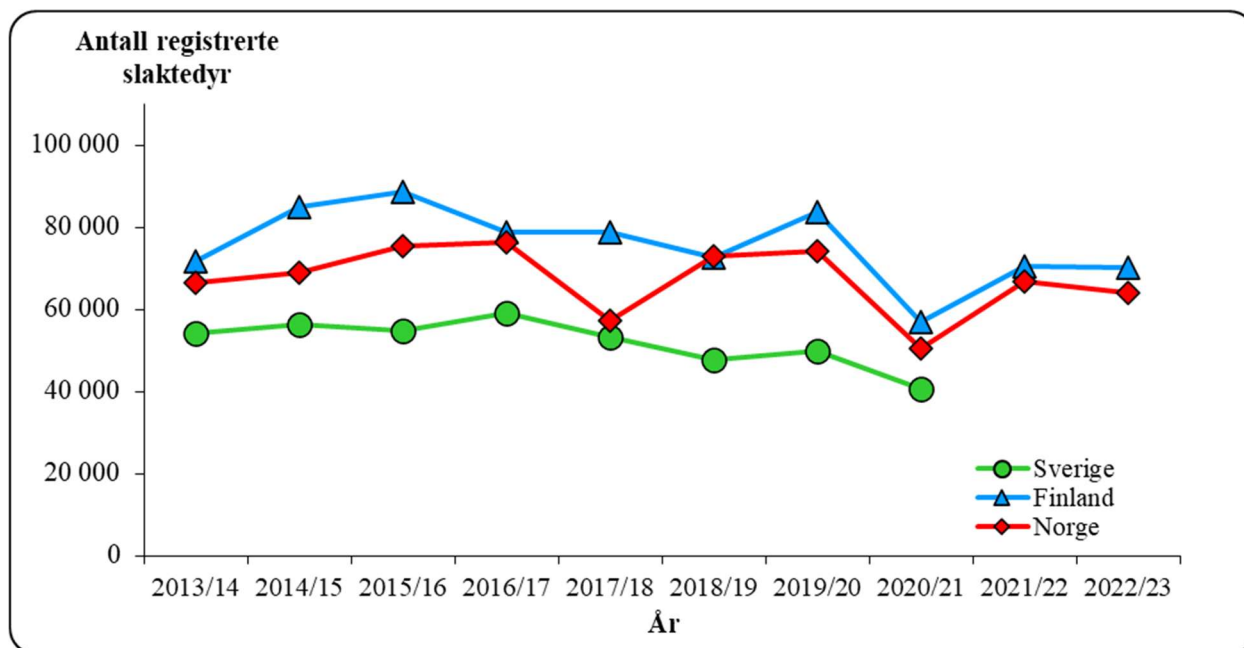
Markedssituasjonen i Sverige og Finland

Figurene 6.7.2, 6.7.3 og 6.7.4 gir oversikt over utviklingen av reintall, slaktevolum og pris i Sverige og Finland den siste tiårsperioden, sammenlignet med tilsvarende tall for Norge. Det påpekes at det kan være forskjeller mellom landene når det gjelder metoder for utarbeidelse av statistikken, som gjør at tallene ikke nødvendigvis er direkte sammenlignbare. Økonomisk utvalg anser likevel at figurene er egnet til å presentere utviklingen innenfor hvert av landene, og til å gi en samlet vurdering av tendensene. Tallene fra Finland og Sverige kommer fra de finske reinbeitedistriktenes forening og det svenske Sametinget.

Tabellene viser tall for perioden 2012/2012 - 2022/2023. For Sverige er siste tilgjengelige tall for driftsåret 2020/2021 på grunn av ombygging av deres statistikkssystem.

Figur 6.7.2 Reintallsutviklingen i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden

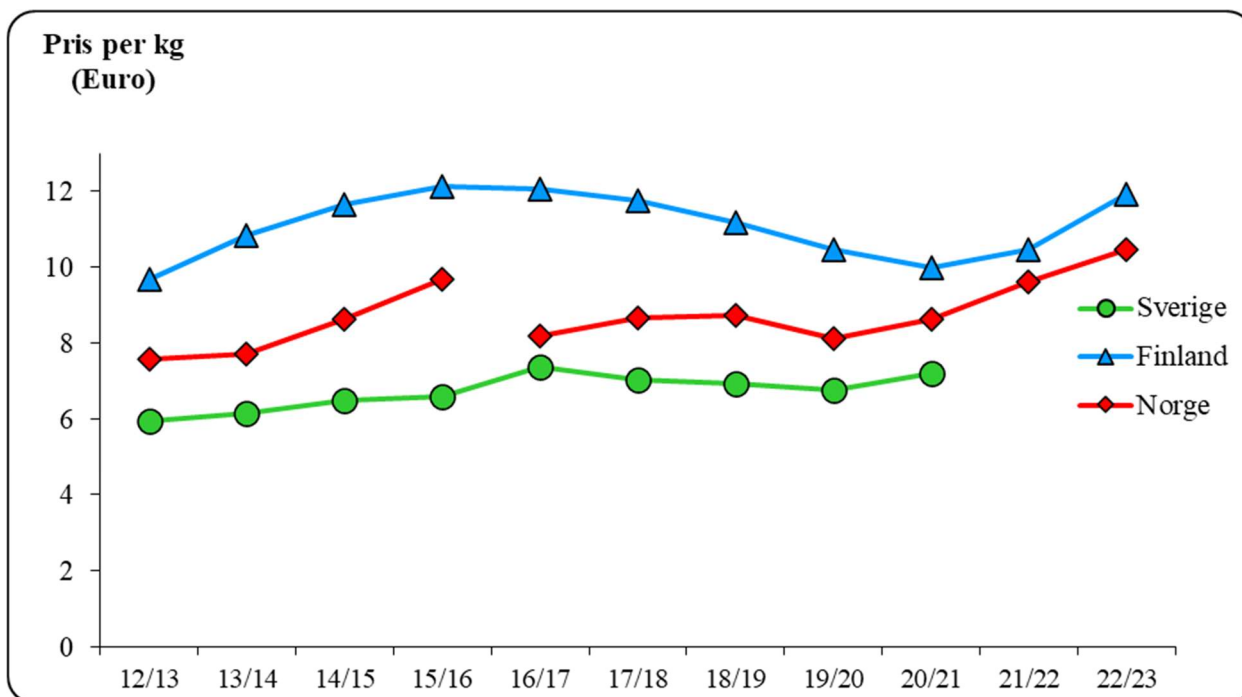
Figur 6.7.3 Totalt antall registrerte slaktedyr i Sverige, Finland og Norge

Det fremgår av figur 6.7.2 at alle landene har hatt et stabilt reintall gjennom hele sammenligningsperioden.

Figur 6.7.3 viser at utviklingen i totalt antall registrerte slaktedyr har vært varierende. I hovedsak har Finland hatt det høyeste antall slaktedyr gjennom hele perioden, med unntak av 2018/2019. Sverige har hatt lavere antall slaktedyr enn de andre to landene i sammenligningsperioden.

Det gjøres oppmerksom på at det kan variere i hvilken grad slakt til privat forbruk og omsetning blir registrert i de tre landene. Dette har blant annet sammenheng med ulikheter i slakterstruktur og tilskuddsordninger. Konsekvensen er at figur 6.7.3 ikke nødvendigvis gir et fullstendig sammenlignbart bilde av utviklingen.

Figur 6.7.4 viser pris til reineier i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden, målt i faste 2022-euro. Figuren viser blant annet at Finland hadde en positiv utvikling i prisen fra 2012/2013 og frem til 2015/2016. I hele sammenligningsperioden har prisen i Finland vært høyere enn i Norge og Sverige. Norge og Sverige har hatt relativt lik trend med prisøkning i starten av perioden. Frem mot 2019/2020 var prisen i de to landene relativt stabil, før prisen igjen var økende på slutten av perioden.

Figur 6.7.4 Pris til reineier i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden (pris per kg, 2022-euro)

7. Husholdsinntekter for reindriftsfamilier

7.1 Inntekter utenfor reindriftsnæringen

Mange reindriftsfamilier henter deler av inntekten sin utenfor reindriftsnæringen. Utvalget legger derfor også fram reindriftsfamilienes beregnede totale brutto lønns-, pensjons- og renteinntekter fra andre sektorer, samt deres inntekter fra annen næringsvirksomhet (heretter kalt "sum lønn med videre utenfor reindriften").

Grunnlag for beregningene av de nevnte inntekstpostene er datamateriale fra skattemeldinger og næringsoppgaver.

I beregningene er det skilt mellom siidaandelslederens og ektefellen/ samboers inntekt. Samboere med felles barn eller felles formuesforhold er her regnet som ektefeller/ samboere.

Mens man tidligere korrigererte sum inntekter i forhold til antall mottatte regnskap, legges nå samtlige utøveres (siidaandelsledere og ektefeller/samboere) skattemeldinger til grunn for beregningene. Gjennomsnittsinntektene er beregnet på grunnlag av antall leverte skattemeldinger innenfor hvert reinbeiteområde, mens totaltallene er beregnet i forhold til totalt antall siidaandeler i hvert enkelt reinbeiteområde.

Lønnsinntekter er som hovedregel korrigerert for lønn til reindriftsutøvere som er med i tellekorpene ved tellinger. I tabell 7.1.2 er imidlertid ikke lønnsinntektene korrigerert for disse inntektene. Årsaken til dette er at bakgrunns materialet ikke gir grunnlag for å fordele lønn til reindriftsutøvere som er med i tellekorpene ved tellinger etter siidaandelslederens sivile status (gift/samboende eller ugift).

Tabell 7.1.1 Sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2020, 2021 og 2022 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	Gjennomsnitt per siidaandel			Totalt		
	Hovedeier	Ektefelle	Samlet	2022	2021	2020
Polmak/ Varanger	188	274	462	20 317	18 719	17 243
Karasjok	163	183	346	42 184	41 397	48 049
Øst-Finnmark	170	207	377	62 501	60 116	65 292
Vest- Finnmark	203	197	401	85 333	70 311	72 850
Troms	249	190	440	22 419	15 763	17 093
Nordland	205	258	463	18 984	15 467	11 636
Nord-Tr.lag	138	148	286	11 163	7 413	12 511
Sør-Tr./ Hedmark	221	372	593	17 790	12 320	10 108
Totalt	194	210	404	218 190	181 391	189 491

Tabell 7.1.1 viser sum lønn fordelt på hovedeier og ektefelle/ samboer. Sum lønn m.v. utenfor reindriften utgjør 218,2 mill. kroner i 2022 (181,4 mill. kroner i 2021).

Sum lønn m.v. utenfor reindriften er fordelt med gjennomsnittlig 194 000 kroner for siidaandelsledere og 210 000 kroner for ektefeller.

Troms har høyest gjennomsnittlig sum lønn m.v. utenfor næringen for siidaandelsleder, og Polmak/Varanger har høyest sum lønn m.v. utenfor reindriften for ektefeller. Gjennomsnittlig sum lønn m.v. per siidaandel varierer fra 593 000 kroner i Sør-Trøndelag/Hedmark til 286 000 kroner i Nord Trøndelag.

Tabell 7.1.2 viser en oversikt over gjennomsnittlig sum lønn m.v. utenfor reindriften for siidaandelsleder, ektefelle/samboere og samlet for siidaandelen for de av siidaandelsledererne som har ektefeller/ samboere, samt for siidaandelsledere som ikke har ektefeller.

Tabell 7.1.2 Sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2022 for siidaandelsledere med ektefeller/ samboere og siidaandelsledere uten ektefeller/samboere (1 000 kroner).

Reinbeiteområde	Gjennomsnitt per siidaandel			Siidaandelsleder uten ektefeller
	Siidaandelsleder med ektefeller/samboer			
	Leder	Ektefelle	Samlet	Leder
Polmak/Varanger	226	719	944	165
Karasjok	179	610	789	283
Øst-Finnmark	193	644	838	255
Vest-Finnmark	193	563	755	209
Troms	261	529	790	243
Nordland	189	559	748	218
Nord-Trøndelag	151	340	491	128
Sør-Tr./Hedmark	213	599	813	234
Totalt 2022	197	566	763	224
<i>Totalt 2021</i>	<i>155</i>	<i>361</i>	<i>516</i>	<i>184</i>

Det går frem av tabell 7.1.2 at ektefellene/samboerne står for den klart største andelen av inntektene som hentes utenfor næringen. Tabellen viser for øvrig at gjennomsnittlige inntekter utenfor reindriften økes for siidaandelsledere og for ektefeller/samboere sammenlignet med 2021.

Tabell 7.1.3 Gj.sn sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2022 (1 000 kroner per siidaandel)

Reinbeiteområde			Annen	Renter	Totalt
	Lønn	Pensjoner	næringsinnt.		
Polmak/Varanger	442	8	1	11	462
Karasjok	293	33	15	5	346
Øst-Finnmark	333	26	11	7	377
Vest-Finnmark	350	20	23	8	401
Troms	367	65	0	8	440
Nordland	389	37	20	17	463
Nord-Tr.lag	254	15	14	4	286
Sør-Tr./Hedmark	578	0	7	8	593
Totalt	355	26	15	8	404
Prosent	88 %	6 %	3,8 %	2 %	100 %

Tabell 7.1.3 viser at lønn er den største inntektskilden utenfor næringen (88 prosent). Deretter følger pensjoner (6 prosent), andre næringsinntekter (3,8 prosent) og renter (2 prosent). Gjennomsnittlig lønnsinntekt utenfor reindriftsnæringen utgjør 355 000 kroner per siidaandel i samisk reindrift i 2022 (2021: 333 000 kroner).

Siidaandelsleders samlede inntekt utenom næring er fordelt med 81 prosent på lønn, 9 prosent på pensjoner, 7,5 prosent på andre næringsinntekter og 3 prosent på renteinntekter. Den tilsvarende fordelingen for ektefeller/samboere er 94 prosent på lønn, 4 prosent på pensjoner, 0,3 prosent på andre næringsinntekter og 1 prosent på renteinntekter. Det er altså en større andel lønnsinntekter blant ektefeller/samboere enn blant siidaandelsledere.

Tabell 7.1.4 viser en oversikt over fordelingen av kvinnelige og mannlige siidaandelsledere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften. Tabell 7.1.5 viser tilsvarende data for ektefeller/samboere. Det gjøres oppmerksom på at pensjoner og renter ikke er medregnet i tabellene 7.1.4 og 7.1.5.

Tabell 7.1.4 Andel kvinnelige og mannlige siidaandelsledere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2022 (prosent)

Reinbeiteområde			Inntekt < 200 000		Inntekt ≥ 200 000	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Polmak/Varanger	100 %	53 %	33 %	75 %	67 %	25 %
Karasjok	89 %	76 %	8 %	70 %	92 %	30 %
Øst-Finnmark	92 %	71 %	17 %	71 %	83 %	29 %
Vest-Finnmark	90 %	81 %	27 %	65 %	73 %	35 %
Troms	82 %	72 %	0 %	61 %	100 %	39 %
Nordland	75 %	65 %	50 %	75 %	50 %	25 %
Nord-Tr.lag	89 %	73 %	50 %	77 %	50 %	23 %
Sør-Tr./Hedmark	100 %	71 %	60 %	76 %	40 %	24 %
Totalt 2022	89 %	75 %	26 %	68 %	74 %	32 %
<i>Totalt 2021</i>	<i>87 %</i>	<i>71 %</i>	<i>34 %</i>	<i>75 %</i>	<i>66 %</i>	<i>25 %</i>

Tabell 7.1.4 viser at 89 prosent av de kvinnelige og 75 prosent av de mannlige siidaandelslederne har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2022. Videre viser tabellen at 26 prosent av

de kvinnelige siidaandelslederne som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften, tjener under 200 000 kroner utenfor reindriften. Det er 68 prosent av de mannlige siidaandelslederne som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften, tjener under 200 000 kroner utenfor reindriften.

Tabell 7.1.5 Andel kvinnelige og mannlige ektefeller og samboere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2022 (prosent)

Reinbeiteområde	Kvinner	Menn	Inntekt < 200 000 utenfor reindriften		Inntekt ≥ 200 000 utenfor reindriften	
			Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Polmak/Varanger	100 %	100 %	0 %	20 %	100 %	80 %
Karasjok	100 %	83 %	14 %	60 %	86 %	40 %
Øst-Finnmark	100 %	91 %	11 %	40 %	89 %	60 %
Vest-Finnmark	96 %	75 %	12 %	67 %	88 %	33 %
Troms	86 %	67 %	25 %	0 %	75 %	100 %
Nordland	100 %	100 %	20 %	50 %	80 %	50 %
Nord-Tr.lag	67 %	33 %	13 %	0 %	88 %	100 %
Sør-Tr./Hedmark	93 %	100 %	0 %	100 %	100 %	0 %
Totalt 2022	94 %	80 %	13 %	45 %	88 %	55 %
<i>Totalt 2021</i>	<i>89 %</i>	<i>80 %</i>	<i>15 %</i>	<i>31 %</i>	<i>85 %</i>	<i>69 %</i>

Det går frem av tabell 7.1.5 at 94 prosent av de kvinnelige og 80 prosent av de mannlige ektefellene og samboerne har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2022. Av kvinnene er det 88 prosent som tjener over 200 000 kroner utenfor reindriften og 13 prosent som tjener under 200 000 kroner utenfor reindriften, mens hos de mannlige er det 55 prosent som tjener over 200 000 kroner utenfor reindriften og 45 prosent som tjener under 200 000 kroner utenfor reindriften. Tabell 7.1.5 viser at ektefellers og samboeres inntekter utenfor reindriftnæringen er av stor betydning for siidaandelenes økonomi.

Utvalget påpeker at disse inntektene også inneholder næringsinntekter fra duodji når inntekten ikke overstiger 50 000 kroner. Når inntekten overstiger 50 000 kroner leveres det egen næringsoppgave og denne dokumentasjonen har vi ikke tilgang til. Da blir det regnet som næringsinntekt utenfor reindriften, selv om det i realiteten er inntekt innenfor reindriften.

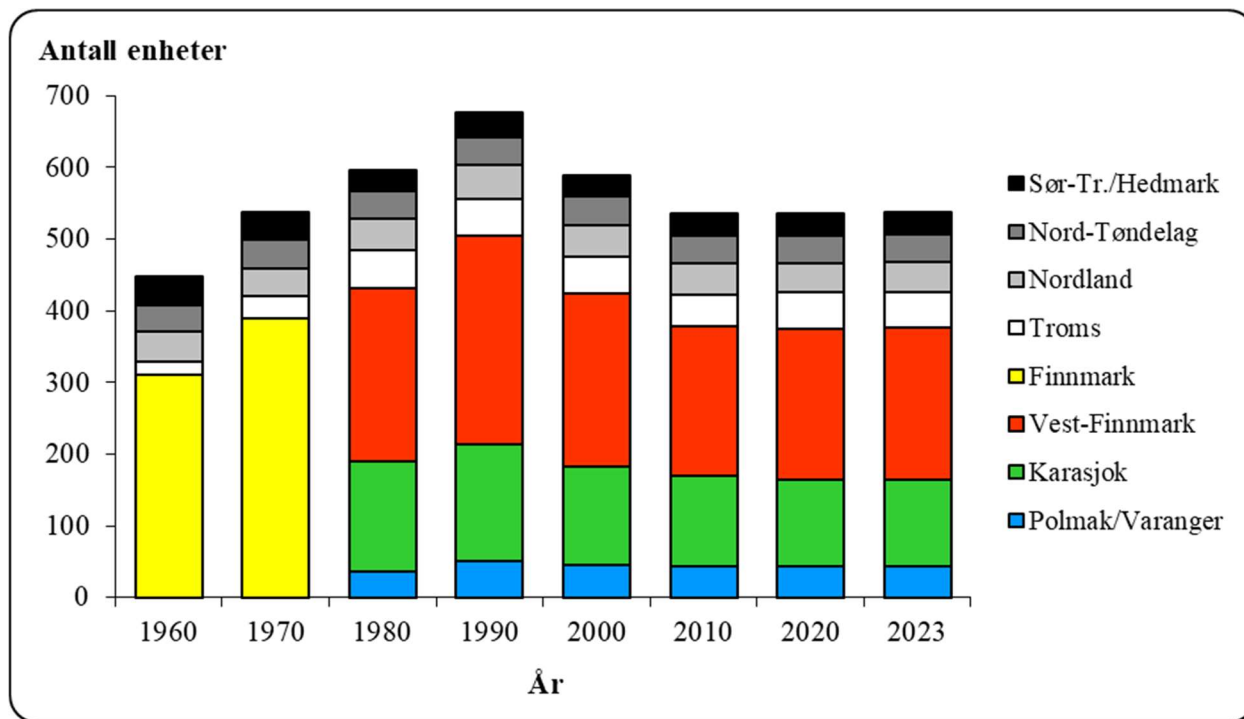
7.2 Strukturutvikling og sysselsetting

Strukturutvikling

Historisk utvikling

I reindriftsloven av 1978 ble driftsenhet innført som grunnenhet. Før 1978 ble begrepet familieenhet anvendt som enhet både i næringsstatistikken (eksempelvis antall rein per familieenhet) og i forvaltningen forøvrig. Dette var imidlertid ikke noe entydig begrep, og definisjonen på familieenhet varierte både over tid og fra reinbeiteområde til reinbeiteområde. Tallmaterialet gir derfor ikke noen presis beskrivelse av befolknings- og sysselsettingsnivået i næringen. Heller ikke begrepet driftsenhet var entydig. Siden begrepet siidaandel erstattet begrepet driftsenhet som grunnenhet da den nye reindriftsloven trådte i kraft i 2007, er dette begrepet brukt fra og med 2007.

Den langsiktige utviklingen i antall enheter fra 1960 til 2023 er vist i figur 7.2.1. Fram til 1990 inneholder figuren også dem som beholdt sin driftsenhet selv om de hadde sluttet med reindrift. Fra 2000 er enheter med null rein fjernet fra oversikten. Selv om tallmaterialet har sine svakheter, gir det et visst uttrykk for endring i antall enheter.

Figur 7.2.1 Antall enheter i samisk reindrift i perioden 1960-2023

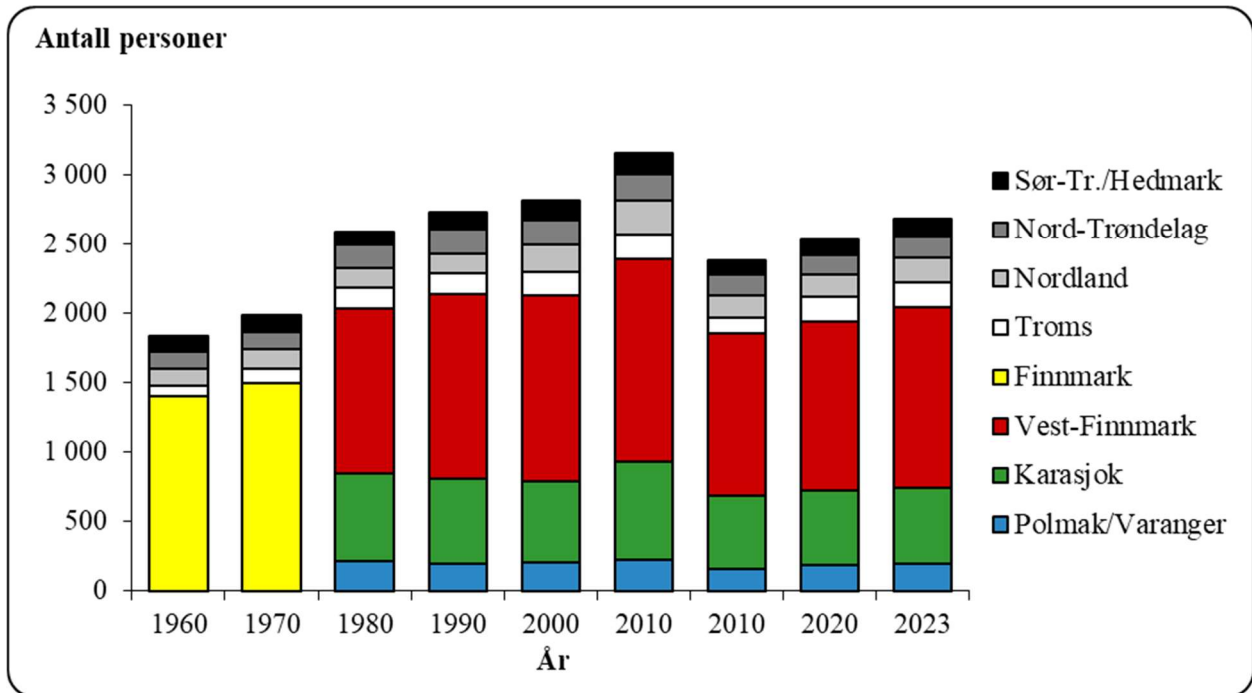
I Finnmark økte antallet enheter med 195 fra 1960 til 1990. Fra 1980 til 1990 økte antall enheter i Finnmark med 73. Det meste av denne økningen var imidlertid en offisiell godkjenning av enheter som i realiteten allerede var etablert i Vest-Finnmark.

Figur 7.2.1 viser at det relativt sett var en sterkere vekst i antall enheter i Troms enn i Finnmark i perioden fra 1960 til 1990. Økningen skyldes blant annet overføringen av distrikter fra Nordland fylke til Troms reinbeiteområde. Dette gjaldt distrikter som ligger nord for Vestfjorden.

I tillegg til de refererte tallene var det i 1980-årene et betydelig antall reineiere som ønsket, men ikke fikk registrert egne enheter. En del av disse drev likevel reindrift, for eksempel i foreldrenes siidaandel.

Det usikre bakgrunns materialet gjør at det ikke er mulig å trekke detaljerte konklusjoner ut fra figur 7.2.1. Tallene viser imidlertid at det i perioden fra 1960 til 1990 var en betydelig økning i antall enheter registrert i reindriften. Tendensen til vekst bekreftes også av tallmaterialet for antall personer tilknyttet næringen (jf. figur 7.2.2). I perioden fra 1990 til 1997 var det en til dels sterk reduksjon i antall enheter, mens antall personer knyttet til næringen holdt seg på et stabilt høyt nivå. Reduksjonen i antall enheter frem til 1997 kom særlig i Finnmark – som følge av Omstillingsprogrammet for Indre Finnmark. Programmet innebar blant annet en ordning med omstillingslønn for reineiere som avvirket driften, samt et tilpasset utdanningstilbud og tilrettelegging av sysselsetting for tidligere reindriftsutøvere og for ungdom i reindriftsmiljøet. Etter 1997 økte antallet siidaandeler, i hovedsak som følge av at enheter som hadde vært med i

Omstillingsprogrammet kom tilbake til næringen. I perioden fra 2010 til 2023 har tallet på antall enheter holdt seg stabilt.

Figur 7.2.2 Antall personer i samisk reindrift i perioden 1960-2023

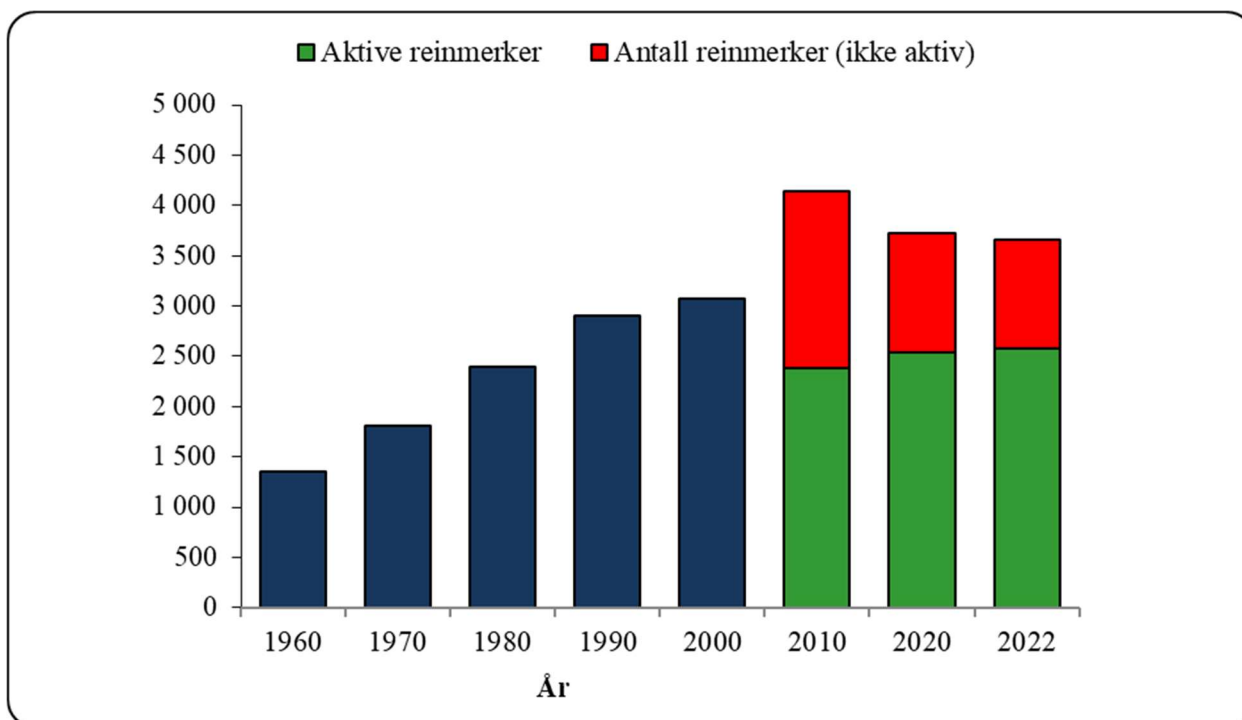
Tallmaterialet for antall personer i reindriften har også sine svakheter. Dette skyldes blant annet at det over tid har vært ulike oppfatninger av hvor stor grad av tilknytning til reindriften som kreves for å bli registrert i oversiktene. En annen forklaringsfaktor i denne sammenheng er at statusen ved å stå oppført i melding om reindrift har variert over tid, på grunn av endringer i virkemidlene. Usikkerheten når det gjelder antall personer er imidlertid mindre enn usikkerheten når det gjelder antall enheter (gjelder spesielt eldre data). Slik forholdene er i dag, er tallmaterialet basert på oversikter fra den enkelte siidaandel/reinbeitedistrikt

Tabell 7.2.1 viser utviklingen i antall personer per familieenhet/driftsenhet/siidaandel i de ulike reinbeiteområdene fra 1960 til 2023. Antall personer i tabellen i 2023 er antall personer med rein registrert i melding om reindrift. I 2010 vises to tallserier, den første personer med og uten rein, og den andre med rein.

Tabell 7.2.1 Antall personer per siidaandel (tidligere driftsenhet/ familienhet)

Reinbeiteområde	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2010	2023
Polmak/Varanger			5,8	3,9	4,4	5,2	3,6	4,5
Karasjok			4,1	3,7	4,5	5,7	4,2	4,4
Vest-Finnmark			4,9	4,6	5,9	7,0	5,6	6,1
Finnmark	4,5	3,8	4,7	4,2	5,3	6,3	4,9	5,4
Troms	4,2	3,5	2,8	2,9	3,6	4,0	2,5	3,6
Nordland	2,9	3,5	3,4	3,1	4,5	5,5	3,8	4,3
Nord-Trøndelag	3,4	3,2	4,2	4,4	4,6	4,8	3,7	4,0
Sør-Tr./Hedmark	2,7	3,1	3,3	3,8	4,8	5,2	3,4	4,3
Totalt samisk reindrift	4,1	3,7	4,3	4,0	5,0	5,9	4,5	5,0

Figur 7.2.3 viser antall registrerte reinmerker i perioden 1960 – 2023. Tallene er hentet fra merkeregisteret over reinmerker. Det gjøres oppmerksom på at tallene også inkluderer merker uten rein, og det totale antallet merker er dermed ikke ensbetydende med antall reineiere eller antall aktive merker dette gjelder før 2010.

Figur 7.2.3 Antall registrerte reinmerker i perioden 1960-2022

Utvikling siste periode

Utviklingen i antall siidaandeler de ti siste årene er vist i tabell 7.2.2

Tabell 7.2.2 Antall siidaandeler i samisk reindrift de ti siste driftsårene

Reinbeiteområde	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23 ¹
Polmak/Varanger	44	44	44	44	44	44	43	44	44	44
Karasjok	122	122	122	122	122	122	121	121	122	121
Øst-Finnmark	166	166	166	166	166	166	165	165	166	165
Vest-Finnmark	209	209	210	214	211	211	211	213	213	213
Troms	47	48	50	50	51	51	52	51	51	51
Nordland	41	42	42	42	42	40	40	42	41	41
Nord-Trøndelag	39	39	39	39	39	39	39	39	39	39
Sør-Tr./Hedmark	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Totalt samisk reindrift	532	534	537	541	539	537	535	540	540	539

Tabell 7.2.3 viser utviklingen i antall personer i samisk reindrift registrert med rein den siste tiårsperioden. Vi har ikke tallmateriale for 2014.

¹ Godkjente siidaandeler per 14.11.2023

Tabell 7.2.3 Antall personer i samisk reindrift de ti siste årene

Reinbeiteområde	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	177	168	165	168	170	186	187	188	192	199
Karasjok	528	498	514	472	460	543	545	553	524	538
Øst-Finnmark	705	666	679	640	630	729	724	741	716	737
Vest-Finnmark	1 213	1 221	1 094	1 200	1 041	1 220	1 240	1 268	1 250	1 304
Troms	115	149	79	154	163	172	183	176	179	184
Nordland	159	161	135	159	146	145	160	167	166	176
Nord-Trøndelag	146	145	141	139	137	142	143	139	143	157
Sør-Tr./Hedmark	100	104	90	108	105	113	113	115	119	130
Totalt samisk reindrift	2 438	2 446	2 218	2 400	2 222	2 521	2 571	2 606	2 573	2 688

Fra og med 2018 er antall personer i figur 7.2.4 personer med rein registrert i melding om reindrift, da dette gir et mer riktig bilde av hvor mange som driver med reindrift. I publikasjoner før 2017 er antallet personer i siidaandelen personer med og uten rein.

Opplysningene omfatter personer som etter reindriften § 9 har rein i en siidaandel, uavhengig av om reindrift er hovedvirksomheten eller ikke. Dette gjelder i første rekke siidaandelsleder, ektefellen/samboer og deres barn. Siidaandelen kan også omfatte rein som tilhører andre, forutsatt at disse oppfyller vilkårene i reindriften § 9. Som hovedregel kan ingen enkeltpersoner eie rein i mer enn en siidaandel.

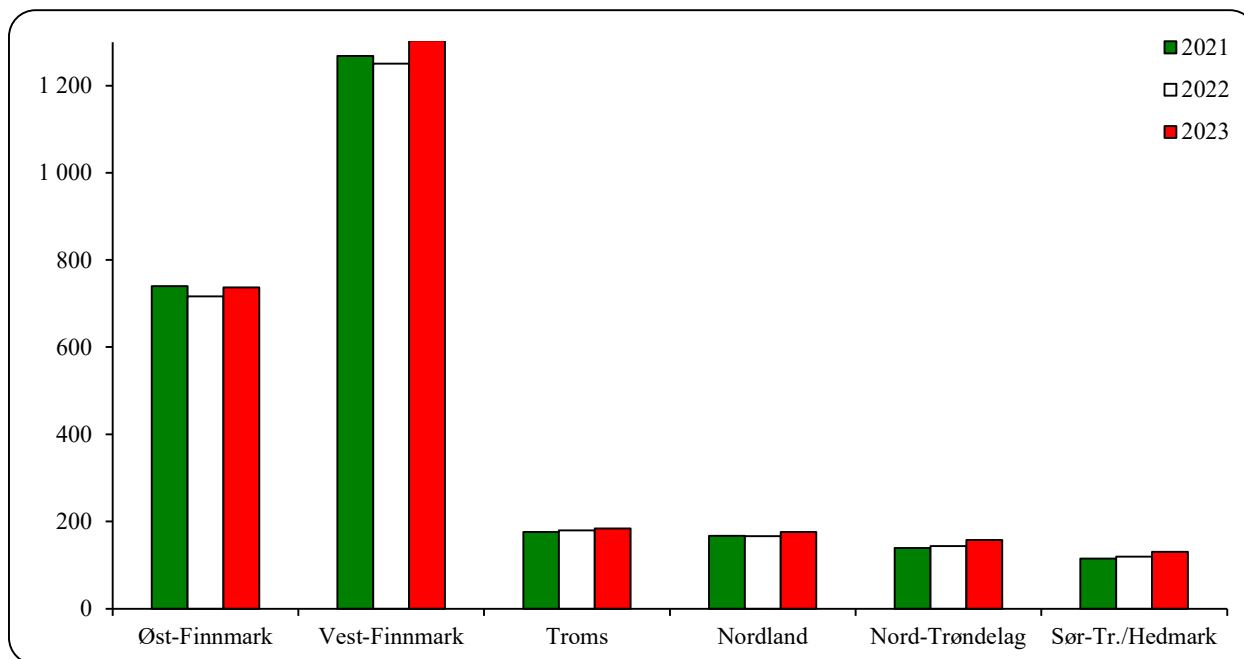
Tabell 7.2.4 viser antall personer per enhet med rein i tidsperioden 2017-2023. I referanse perioden har det totalt vært en økning i antall personer per siidaandel, men innad i perioden varierer det.

Fra og med driftsåret 13/14 ble det blant annet innført en generell regel om at minst 85 prosent av reintallet i siidaandelen skal eies av siidaandelens leder eller dens nærmeste familie, for å unngå avkortning i tilskuddsutbetalinger. Dette kan ha medført en endring av eierstrukturen/antall reineiere, og herunder en generell opprydding i strukturen og sammensetningen i siidaandelene. Denne regelen ble tatt bort i 2017/18.

Tabell 7.2.4 Antall personer per siidaandel

Reinbeiteområde	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	3,8	3,9	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5
Karasjok	3,9	3,8	4,5	4,4	4,6	4,3	4,4
Vest-Finnmark	5,6	4,9	5,8	5,8	6,0	5,9	6,1
Finnmark	4,8	4,4	5,2	5,2	5,3	5,2	5,4
Troms	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,5	3,6
Nordland	3,8	3,5	3,6	3,9	4,1	4,0	4,3
Nord-Trøndelag	3,6	3,5	3,6	3,6	3,6	3,7	4,0
Sør-Tr./Hedmark	3,6	3,5	3,8	3,8	3,8	4,0	4,3
Totalt samisk reindrift	4,4	4,1	4,7	4,7	4,9	4,8	5,0

Aktive merker er merker det er registrert rein på. Figur 7.2.4 viser aktive merker i perioden 2021-2023. Antall aktive merker i 2023 er 2 688, det har vært en svak økning i perioden.

Figur 7.2.4 Antall aktive merker i perioden 2020-2023

Syssetting

Det ble i 2021 utarbeidet en ny arbeidstidsundersøkelse og denne er innarbeidet i Totalregnskapet fra 2021. I perioden fra 2013 frem til 2021 er beregningene gjort fra arbeidstidsundersøkelsen som ble utgitt i 2014.

Ved beregning av antall årsverk tas det hensyn til reinbeiteområde, utøverens alder, siidaandelsleders kjønn, om siidaandelen ledes sammen med ektefelle/samboer, samt antall reineiere i siidaandelen.

Reindriften er på mange måter en livsform, noe som også setter sitt preg på det arbeidet som utføres. Det kan mange ganger være vanskelig å måle reell arbeidstid, samt hvordan den enkelte registrerer ventetid og den tiden som går med til å forflytte seg etter flokken. Det er heller ikke tatt hensyn til hvordan omfanget av arbeid i andre næringer påvirker arbeidsinnsatsen i reindriften.

Arbeidsforbruket i reinlagene ble tidligere beregnet som et fast antall rein per årsverk. Fra og med 2018 baserer årsverk for reinlagene seg på reinlagenes egne beregninger.

Ved beregningene er det lagt til grunn at ett årsverk utgjør 1.800 timer for siidaandelene.

Tabell 7.2.5 Beregnet arbeidsforbruk i 2023

Reinbeiteområde	Timer per enhet	Årsverk per enhet	Årsverk totalt	Rein per årsverk
Polmak/Varanger	4 122	2,29	101	240
Karasjok øst	2 318	1,29	66	335
Karasjok vest	2 324	1,29	90	276
Øst-Finnmark	2 801	1,56	257	277
Kautokeino øst	3 732	2,07	129	181
Kautokeino midt	3 855	2,14	199	158
Kautokeino vest	3 642	2,02	117	200
Vest-Finnmark	3 761	2,09	445	176
Troms	2 701	1,50	77	169
Nordland	2 753	1,53	63	223
Nord-Trøndelag	2 483	1,38	54	258
Sør-Tr./Hedmark	2 754	1,53	46	304
Reinlag			22	481
Totalt gjennomsnitt	3 142	1,75	964	223

Tabell 7.2.5 viser store variasjoner i beregnet arbeidsforbruk mellom reinbeiteområdene. Målt i timer og årsverk per enhet, har Polmak/Varanger høyeste arbeidsforbruket (4 122 timer og 2,29 årsverk per enhet) og Karasjok øst det laveste (2 318 timer og 1,29 årsverk).

Beregnet antall årsverk i samisk reindrift i 2023 gir et gjennomsnitt på 1,75 årsverk per siidaandel.

Beregnet arbeidsforbruk (antall årsverk) den siste femårsperioden er vist i tabell 7.2.6.

Tabell 7.2.6 Beregnet arbeidsforbruk (antall årsverk) i perioden 2019-23

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	50	49	100	100	101
Karasjok	244	244	153	157	156
Øst-Finnmark	294	293	253	258	257
Vest-Finnmark	364	362	435	443	445
Troms	80	81	76	77	77
Nordland	67	69	64	63	63
Nord-Trøndelag	50	51	53	54	54
Sør-Tr./Hedmark	50	51	45	45	46
Reinlag	23	23	22	22	22
Totalt antall årsverk	929	930	949	961	964

Vi ser at antall årsverk i reindriftsnæringen har holdt seg forholdsvis stabilt fra 2019 til 2020. Dette har sammenheng med at beregningen av årsverk tok utgangspunkt i arbeidstidsundersøkelsen fra 2014. Fra 2021 bygger arbeidsforbruket ny undersøkelsen med andre utøvere som svarte på undersøkelsen. Vi ser at i 2021 er det en økning i årsverk. Den største økningen er i Polmak/Varanger og Vest-Finnmark. Samtidig som vi ser en nedgang i Karasjok.

Likestilling i reindriften

Tabell 4.6.1 (under kapittel 4.6) viser det totale antall beregnede årsverk i reindriftsnæringen. Etter arbeidstidsundersøkelsen som er beskrevet i kapittel 3.2 har vi særskilt beregnet kvinners innsats og betydning for reindriften. Antall årsverk utført av kvinner framkommer i tabell 7.2.7 nedenfor. Det gjøres oppmerksom på at beregningene er utført med bakgrunn i kvinnelige siidaandelsleder, samt kvinnelige ektefellers/samboeres arbeidsinnsats, og at arbeidstiden til andre medlemmer av siidaandelen ikke er iberegnet.

Ved beregning av antall årsverk utført av kvinner tas det hensyn til antall kvinnelige siidaandelsledere i felles siidaandel, antall kvinnelige siidaandelsledere med ektefelle/samboer, om den eventuelle ektefellen/samboer selv er aktiv reindriftsutøver, samt antall kvinnelige ektefeller/samboere i de siidaandeler som har mannlig siidaandelsleder og som ikke er fellesandel.

Det beregnede arbeidsforbruket for kvinner i 2023 er spesifisert i tabell 7.2.7. Ved beregningene er det lagt til grunn at et årsverk er 1.800 timer.

Tabell 7.2.7 Arbeidsforbruk for kvinner i 2022

Reinbeiteområde	Timer per enhet	Årsverk per enhet	Årsverk totalt	Rein per årsverk	Antall siidaandeler
Polmak/Varanger	1 155	0,64	28	201	44
Karasjok øst	655	0,36	19	260	51
Karasjok vest	650	0,36	26	285	71
Øst-Finnmark	785	0,44	72	246	166
Kautokeino øst	1 044	0,58	36	174	62
Kautokeino midt	1 077	0,60	56	170	93
Kautokeino vest	1 020	0,57	33	149	58
Vest-Finnmark	1 052	0,58	124	166	213
Troms	759	0,42	22	153	51
Nordland	772	0,43	18	203	41
Nord-Trøndelag	695	0,39	15	217	39
Sør-Tr./Hedmark	763	0,42	13	255	30
Totalt	879	0,49	264	196	540
<i>Totalt 2021</i>	<i>870</i>	<i>0,48</i>	<i>261</i>	<i>196</i>	<i>540</i>

Tabell 7.2.7 viser at det i 2022 var totalt 261 årsverk utført av kvinner i reindriften. Det fremgår videre at arbeidsforbruket målt i timer per andel er høyest i Polmak/ Varanger, og lavest i Karasjok vest. Målt i antall rein per årsverk (rein med kvinnelig eier) varierer arbeidsforbruket fra 149 rein i Kautokeino vest til 285 rein i Karasjok vest.

Det gjøres oppmerksom på at tall i tabellene 7.2.8.-7.2.17 gjelder på det tidspunktet bakgrunns materialet ble hentet ut, og viser ikke nødvendigvis det endelige bildet når alle Melding om reindrift er godkjent. Faktorer som her spiller inn er hvorvidt meldingen er levert eller godkjent på tidspunktet rapporten ble tatt ut.

Tabell 7.2.8 viser antall aktive siidaandeler som har kvinnelig siidaandelsleder, fordelt etter siidaandelens reintall og siidaandelslederens alder.

Tabell 7.2.8 Antall siidaandeler i samisk reindrift i 2023 med kvinner som siidaandelsledere, fordelt etter siidaandelslederens alder og siidaandelens reintall

Reinbeiteområde	Antall enheter	Alder			Reintall			
		< 30	31-50	> 50	<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	9	2	5	2	-	2	7	-
Karasjok	21	3	10	8	9	8	3	1
Øst-Finnmark	31	5	15	11	9	11	10	1
Vest-Finnmark	30	7	12	11	10	17	3	-
Troms	10	-	4	6	5	3	2	-
Nordland	7	3	1	3	2	3	2	-
Nord-Trøndelag	7	1	4	2	2	1	4	-
Sør-Tr./Hedmark	4	-	1	3	-	-	4	-
Totalt	89	16	37	36	28	35	25	1
<i>Totalt 2022</i>	<i>87</i>	<i>16</i>	<i>36</i>	<i>35</i>	<i>29</i>	<i>33</i>	<i>25</i>	<i>0</i>

Det fremgår av tabell 7.2.8 at det i 2022 er til sammen 89 kvinnelige siidaandelsledere. Dette utgjør 16,5 prosent av det totale antallet siidaandelsledere. Majoriteten av de kvinnelige siidaandelslederne er mellom 31 og 50 år.

Tabell 7.2.9 viser en tilsvarende oversikt over antall siidaandeler som har mannlig siidaandelsleder, mens tabell 7.2.10 viser en oversikt over antall felles siidaandelsledere. Beregningene er basert på data fra melding om reindrift for driftsåret 2022/2023. Reintall er hentet fra melding om reindrift.

Tabell 7.2.9 Antall siidaandeler i samisk reindrift i 2023 med menn som siidaandelsledere, fordelt etter siidaandelslederens alder og siidaandelens reintall

Reinbeiteområde	Antall enheter	Alder			Reintall			
		< 30	31-50	> 50	<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	31	1	19	11	1	4	21	5
Karasjok	80	17	35	28	9	35	31	5
Øst-Finnmark	111	18	54	39	10	39	52	10
Vest-Finnmark	139	27	72	40	24	73	38	4
Troms	34	1	21	12	4	21	9	-
Nordland	25	1	11	13	6	6	12	1
Nord-Trøndelag	23	1	12	10	1	5	17	-
Sør-Tr./Hedmark	19	1	9	9	1	1	17	-
Totalt	351	49	179	123	46	145	145	15
<i>Totalt 2022</i>	<i>355</i>	<i>55</i>	<i>181</i>	<i>119</i>	<i>54</i>	<i>137</i>	<i>149</i>	<i>15</i>

Tabell 7.2.9 viser at det i 2023 er 351 mannlige siidaandelsledere. Dette utgjør 65,4 prosent av det totale antallet siidaandelsledere. I likhet med de kvinnelige siidaandelslederne, er også hoveddelen av de mannlige siidaandelsledere mellom 31 og 50 år.

Tabell 7.2.10 Antall felles siidaandeler i samisk reindrift i 2023

Reinbeiteområde	Antall enheter	Reintall			
		<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	4	1	2	1	-
Karasjok	21	6	4	10	1
Øst-Finnmark	25	7	6	11	1
Vest-Finnmark	44	16	19	9	-
Troms	7	2	4	1	-
Nordland	9	2	4	3	-
Nord-Trøndelag	9	-	2	7	-
Sør-Tr./Hedmark	7	-	1	6	-
Totalt	101	27	36	37	1
<i>Totalt 2022</i>	<i>97</i>	<i>29</i>	<i>39</i>	<i>27</i>	<i>2</i>

Tabell 7.2.10 viser at det i 2023 er 101 enheter med felles siidaandel. Dette utgjør 19 prosent av det totale antallet siidaandelsledere. Den største andelen av siidaandelslederne er ledere for siidaandeler med mellom 250 og 600 rein. Det har vært en økning på 4 felles siidaandeler, ser en på tabell 7.2.9 er det en nedgang i antall mannlige siidaandeler.

Tabell 7.2.11 Fordeling av siidaandelsleders alder i 2010, 2015 og 2022

Reinbeiteområde	2010			2015			2023		
	<=30	31-50	>50	<=30	31-50	>50	<=30	31-50	>50
Polmak/Varanger	14 %	41 %	45 %	11 %	48 %	41 %	9 %	59 %	32 %
Karasjok	12 %	47 %	41 %	18 %	42 %	40 %	17 %	41 %	41 %
Øst-Finnmark	13 %	45 %	42 %	16 %	43 %	40 %	15 %	46 %	39 %
Vest-Finnmark	13 %	49 %	38 %	9 %	50 %	41 %	16 %	46 %	38 %
Troms	4 %	39 %	57 %	8 %	45 %	47 %	2 %	53 %	45 %
Nordland	7 %	48 %	45 %	7 %	55 %	38 %	10 %	34 %	56 %
Nord-Trøndelag	8 %	49 %	44 %	10 %	36 %	54 %	5 %	46 %	49 %
Sør-Tr./Hedmark	7 %	43 %	50 %	0 %	43 %	57 %	3 %	47 %	50 %
Totalt	11 %	47 %	43 %	10 %	46 %	43 %	12 %	46 %	42 %

Tabell 7.2.1 viser fordeling av siidaandelsleders alder på områdenivå i 2010, 2015 og 2023. Aldersstrukturen har vært tilnærmet lik i sammenligningsperioden, og det er flest siidaandelsledere i aldersgruppen 31-50 år.

Tabell 7.2.12 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift i 2023 etter reineierens kjønn (prosent)

Reinbeiteområde	Fordeling reintall (%)	
	Kvinner	Menn
Polmak/ Varanger	26 %	74 %
Karasjok	29 %	71 %
Øst-Finnmark	28 %	72 %
Vest-Finnmark	27 %	73 %
Troms	25 %	75 %
Nordland	25 %	75 %
Nord-Trøndelag	25 %	75 %
Sør-Tr./Hedmark	24 %	76 %
Totalt	27 %	73 %
<i>Totalt 2022</i>	<i>27 %</i>	<i>73 %</i>

Tabell 7.2.12 viser at 27 prosent av reintallet i 2023 står oppført med kvinner som eiere.

Tabell 7.2.13 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift i 2023 etter reineierens medlemstype (prosent)

Reinbeiteområde	Fordeling reintall prosent		
	Siidaandels leder	Ektef./ sambo.	Andre reineiere
Polmak/Varanger	75 %	3 %	22 %
Karasjok	70 %	3 %	27 %
Øst-Finnmark	72 %	3 %	25 %
Vest-Finnmark	55 %	7 %	38 %
Troms	74 %	5 %	21 %
Nordland	72 %	5 %	23 %
Nord-Trøndelag	81 %	3 %	17 %
Sør-Tr./Hedmark	77 %	5 %	19 %
Totalt	67 %	5 %	29 %
<i>Totalt 2022</i>	<i>67 %</i>	<i>4 %</i>	<i>29 %</i>

Tabell 7.2.13 viser at siidaandelsledere står oppført som eiere av 67 prosent av reintallet i 2023, mens ektefeller/samboere og andre reineiere i siidaen eier henholdsvis 5 prosent og 29 prosent av reintallet. Andre reineiere kan eksempelvis være barn av siidaandelsleder eller andre slektninger med reinmerke.

Aldersstruktur og fordeling av reintall

Tabell 7.2.14 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift etter reineiers alder (prosent)

Reinbeiteområde	2010			2015			2023		
	Alder			Alder			Alder		
	< 30	30-50	> 50	< 30	30-50	> 50	< 30	30-50	> 50
Polmak/Varanger	24 %	38 %	38 %	20 %	41 %	39 %	11 %	63 %	26 %
Karasjok øst	14 %	46 %	40 %	23 %	41 %	36 %	22 %	29 %	49 %
Karasjok vest	24 %	47 %	29 %	25 %	42 %	34 %	15 %	48 %	37 %
Øst-Finnmark	21 %	44 %	35 %	22 %	41 %	36 %	16 %	47 %	37 %
Kautokeino øst	22 %	57 %	21 %	20 %	51 %	28 %	23 %	45 %	32 %
Kautokeino midt	22 %	48 %	30 %	20 %	51 %	29 %	20 %	47 %	33 %
Kautokeino vest	19 %	44 %	38 %	15 %	47 %	39 %	19 %	40 %	42 %
Vest-Finnmark	21 %	49 %	30 %	19 %	50 %	31 %	20 %	44 %	35 %
Troms	11 %	35 %	54 %	16 %	41 %	43 %	7 %	58 %	35 %
Nordland	13 %	48 %	39 %	17 %	49 %	34 %	18 %	35 %	47 %
Nord-Trøndelag	16 %	46 %	38 %	15 %	39 %	46 %	10 %	49 %	41 %
Sør-Tr./Hedmark	11 %	45 %	43 %	7 %	42 %	51 %	10 %	43 %	47 %
Totalt	19 %	46 %	35 %	19 %	45 %	36 %	16 %	46 %	38 %

Tabell 7.2.15 Fordeling av siidaandelsleders reintall i samisk reindrift etter siidaandelsleders alder (prosent)

Reinbeiteområde	2010			2015			2023		
	Alder			Alder			Alder		
	< 30	30-50	> 50	< 30	30-50	> 50	< 30	30-50	> 50
Polmak/Varanger	16 %	43 %	41 %	9 %	52 %	40 %	2 %	73 %	25 %
Karasjok øst	3 %	54 %	44 %	15 %	52 %	34 %	12 %	35 %	52 %
Karasjok vest	13 %	57 %	30 %	19 %	48 %	33 %	8 %	59 %	33 %
Øst-Finnmark	11 %	51 %	38 %	14 %	51 %	35 %	7 %	57 %	36 %
Kautokeino øst	12 %	63 %	25 %	5 %	60 %	35 %	18 %	50 %	32 %
Kautokeino midt	7 %	54 %	38 %	7 %	56 %	37 %	11 %	54 %	34 %
Kautokeino vest	8 %	47 %	45 %	4 %	49 %	47 %	10 %	50 %	40 %
Vest-Finnmark	9 %	55 %	36 %	6 %	55 %	40 %	12 %	52 %	36 %
Troms	3 %	36 %	61 %	6 %	46 %	47 %	0 %	65 %	35 %
Nordland	1 %	58 %	41 %	8 %	58 %	35 %	11 %	38 %	51 %
Nord-Trøndelag	3 %	52 %	45 %	5 %	41 %	54 %	6 %	50 %	44 %
Sør-Tr./Hedmark	4 %	47 %	49 %	0 %	44 %	56 %	4 %	45 %	51 %
Totalt	8 %	52 %	40 %	8 %	51 %	41 %	8 %	53 %	39 %

Tabellene 7.2.14 og 7.2.15 viser at reintallet fordelt etter alder har holdt seg veldig stabilt i perioden 2010-2023, både når det gjelder fordeling av totalt reintall og siidaandelsleders reintall.

Tabell 7.2.15 viser siidaandelsleders reintall i samisk reindrift fordelt etter siidaandelsleders alder. Det gjøres oppmerksom på at i enkelte siidaandeler har ikke leder rein, mens andre medlemmer i siidaandelen er reineiere. Siidaandeler der leder ikke har rein vises i tabell 7.2.17.

Tabell 7.2.16 a) Siidaandelsleders reintall i samisk reindrift i 2023 fordelt etter siidaandelsleders alder

Siidaandelsleders alder	2023					
	Antall siidaandeler	Reintall				
		0	1-99	100-250	251-600	>600
< 30	54	2 %	17 %	56 %	26 %	0 %
30-50	258	1 %	12 %	41 %	41 %	5 %
51-67	185	4 %	15 %	37 %	42 %	2 %
> 67	40	5 %	40 %	28 %	23 %	5 %
Totalt	537	3 %	15 %	40 %	39 %	3 %

Tabell 7.2.16 a) viser at i 2023 hadde flest siidaandelsledere i aldersgruppen under 30 år et reintall på mellom 100 og 250. I aldersgruppene 30-50 år var det ganske jevnt og i 51-67 år lå flest på et reintall på mellom 251-600, mens i gruppen med siidaandelsleder på over 67 år hadde flest et reintall på mellom 1-99. Av siidaandelsledere over 67 år hadde fem prosent ikke rein.

Tabell 7.2.16 b) Siidaandelsleders reintall i samisk reindrift i 2015 fordelt etter siidaandelsleders alder

Siidaandelsleders alder	2015				
	Antall siidaandeler	Reintall			
		1-99	100-250	251-600	>600
< 30	48	10 %	60 %	27 %	2 %
30-50	250	13 %	40 %	44 %	3 %
51-67	198	25 %	35 %	39 %	2 %
> 67	24	21 %	50 %	21 %	8 %
Totalt	520	18 %	40 %	39 %	3 %

Tabell 7.2.16 b) viser at i 2015 hadde flest siidaandelsledere i aldersgruppene under 30 år og over 67 år et reintall på mellom 100 og 250, mens i aldersgruppene 30-50 år og 51-67 år lå flest på et reintall mellom 251 og 600. I denne tabellen er ikke siidaandelsledere uten rein tatt med.

Tabell 7.2.16 c) Siidaandelsleders reintall i samisk reindrift i 2010 fordelt etter siidaandelsleders alder

Siidaandelsleders alder	2010				
	Antall siidaandeler	Reintall			
		1-99	100-250	251-600	>600
< 30	52	25 %	40 %	31 %	4 %
30-50	252	11 %	34 %	49 %	6 %
51-67	204	19 %	34 %	43 %	4 %
> 67	22	36 %	27 %	23 %	14 %
Totalt	530	16 %	35 %	44 %	5 %

Tabell 7.2.16 c) viser at i 2010 hadde flest siidaandelsledere i aldersgruppen under 30 år et reintall på mellom 100 og 250, i aldersgruppene 30-50 år og 51-67 år lå flest på et reintall mellom 251 og 600 og i aldersgruppen over 67 år hadde flest et reintall på under 100. I denne tabellen er ikke siidaandelsledere uten rein tatt med.

7.2.17 Antall siidaandelsledere uten rein, 2019 - 2023

Reinbeiteområde	2019	2020	2021	2022	2023
Polmak/Varanger	1	1	2	1	1
Karasjok	3	2	4	10	3
Øst-Finnmark	4	3	6	11	4
Vest-Finnmark	7	4	4	10	8
Troms	3	1	2	3	3
Nordland	6	2	5	4	2
Nord-Trøndelag	0	0	3	3	0
Sør-Tr/Hedmark	0	0	0	0	0
Totalt	20	10	20	31	17

Tabell 7.2.17 viser antall siidaandelsledere som står oppført uten rein i perioden 2019 til 2023.

8. Vurderinger av materialet

8.1 Vurderinger av situasjonen i de ulike reinbeiteområdene og sonene

Forskjellene innenfor de enkelte reinbeiteområdene kan ofte være større enn mellom reinbeiteområdene. Likevel er det slik at den økonomiske utviklingen varierer mellom områdene, og at det er klare regionale forskjeller. Utvalget vil derfor gi en særskilt oversikt over utviklingen i hvert enkelt reinbeiteområde.

Hovedfokus for fremstillingen i dette kapitlet er utviklingen for følgende poster:

- Kjøttinntekter (ikke korrigert for endringer i samlet livdyrverdi)
- Tilskudd
- Erstatninger
- Kostnader

Kjøttinntektene omfatter slakt ved slakterier inkludert bonus, samt beregnet privat forbruk og omsetning. Inntektene fra privat slakteuttak og omsetning er beregnet ut fra samme priser som fra slakterier. Fra og med 1997 til og med 2014 var grunnlag for beregning av privat forbruk og omsetning 20 dyr per siidaandel og 50 dyr totalt for reinlagene. Fra og med 2015 benyttes tall fra reineiernes melding om reindrift.

Økonomisk utvalg henviser til avsnitt om pris under kap. 3.2, for beskrivelse av inntektsreduksjonen fra 2015 til 2016. Jfr. beskrivelsen i kap. 3.2 er det i dette kapitlet markert brudd i inntektslinjene i figurene.

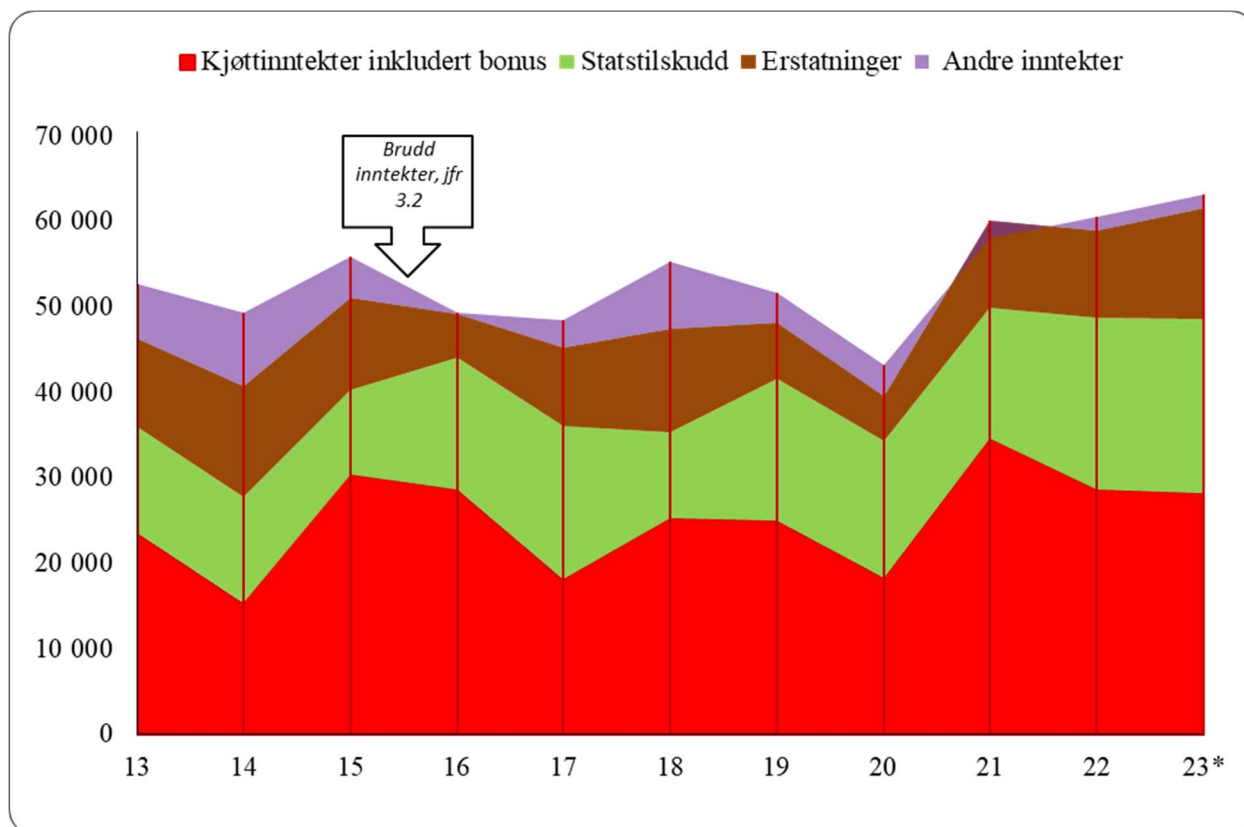
Tilskuddene omfatter direkte tilskudd, andre tilskudd, ekstraordinære tilskudd, tiltak mot radioaktivitet, tilskudd til tilleggsnæringer, Utviklingsprogrammet og konfliktforebyggende tiltak mot rovvilt.

Erstatninger omfatter erstatninger for tap av rein og erstatninger for arealinngrep. I erstatninger for tap av rein inngår rovvilterstatninger, erstatninger for rein drept av tog og bil.

Kostnadene omfatter siidaandelens kostnader, felleskostnader og kostnader i reinlag.

Det gjøres oppmerksom på at det er brukt ulik skalering på y-aksen i figurene i kapittel 8.1, og at budsjettall på områdenivå er innarbeidet i figurene og at inntekter/kostnader er indeksregulerte.

Polmak/Varanger

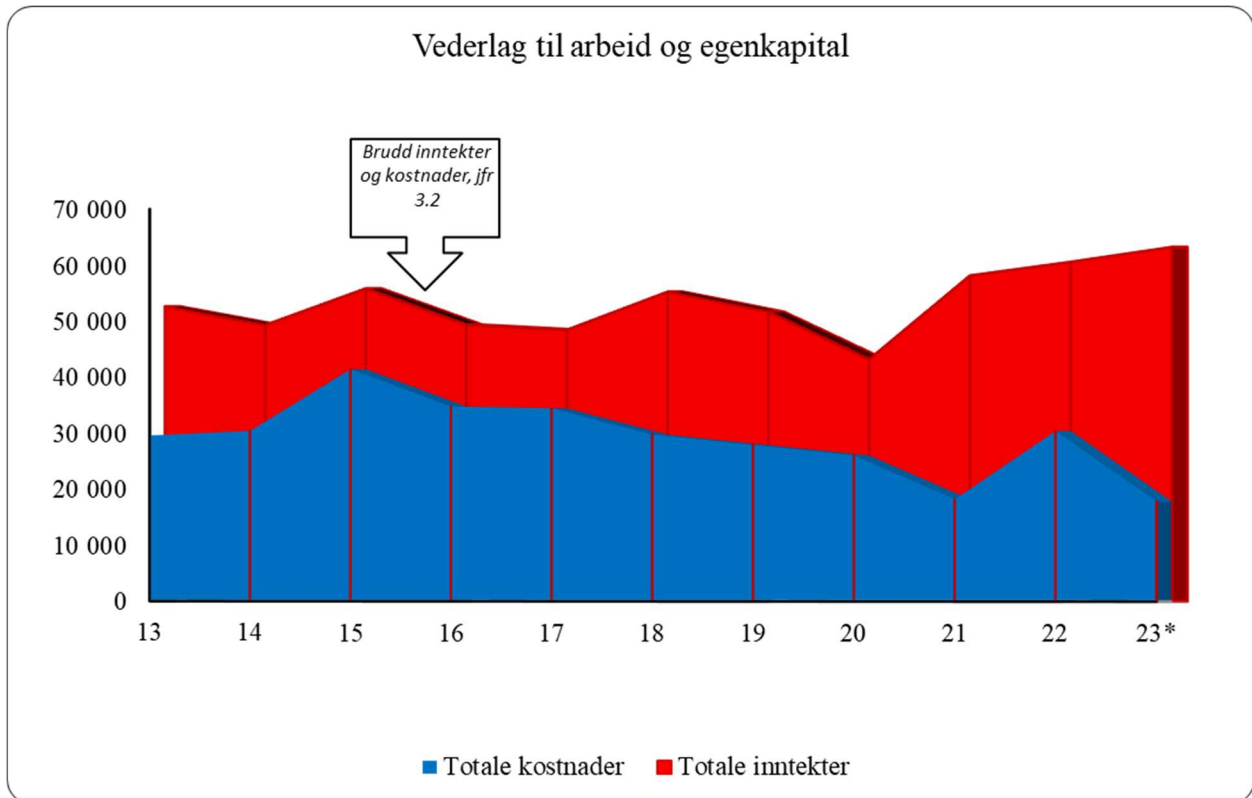

Figur 8.1.1 Utvikling i størrelsen på inntektspostene i reindriftens totalregnskap i Polmak/Varanger i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

Mellom 2013-2014 hadde Polmak/Varanger en reduksjon i kjøttinntektene som følge av en nedgang i slakteuttaket. Slakteuttaket økte igjen fra 2014 til 2015, noe som førte til økte kjøttinntekter. Som følge av en stor reduksjon i slakteuttaket i 2017 grunnet en vanskelig vår med nedising av beiter, ble kjøttinntektene redusert. I 2018 økte kjøttinntektene i forhold til året før og holdt seg stabile i 2019. Fra 2019 til 2020 ble kjøttinntektene i Polmak/Varanger redusert med 26 prosent. Reduksjonen i slakteuttak skyldes blant annet at det vinteren og våren 2020 var beitekrise i de fleste distrikter Finnmark. Beitekrisen oppstod på grunn av store mengder snø. Det ble dannet lag med hardpakket snø på beiten, samt ising etter veksling mellom mildvær og frost i noen områder. Dette medførte at det var utfordrende for reinen å komme til beiten og i noen distrikter ble beiten helt låst. I 2022 oppstod en ny beitekrise. Slaktekvantumet i Polmak/Varanger gikk noe ned, mens prisen i dette området økte betraktelig sammenlignet med årene før.

Tilskuddene har variert en del i perioden, og de største utbetalingene var i årene 2017 og 2022. De største tilskuddsordningene utbetales på bakgrunn av produksjon, derfor vil de største utbetalingene over disse ordningene komme etter år med høyt slakteuttak. I årene det har vært beitekrise vil også en stor del av tilskudd være tilskudd til beredskap.

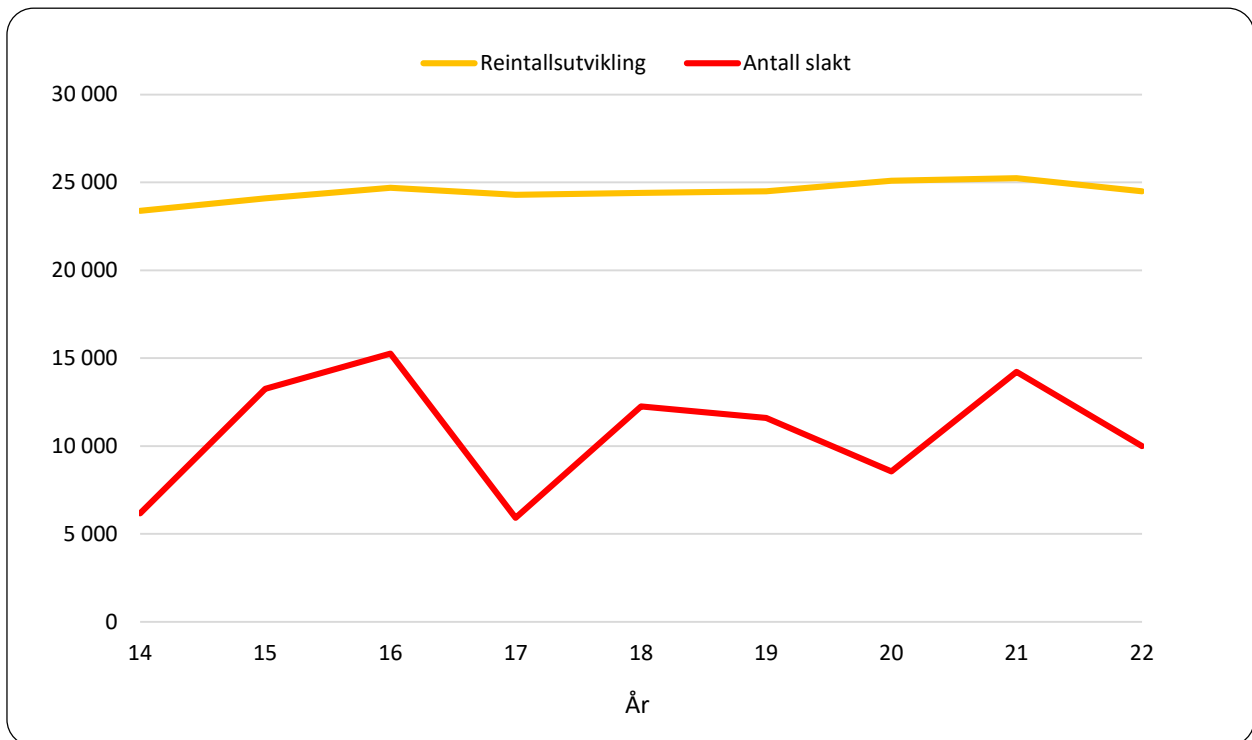
Utbetalinger av erstatninger var stabilt høyt i begynnelsen av sammenligningsperioden frem til 2015. I 2016 og 2017 ble erstatningene redusert før de økte i 2018. I perioden 2018 til 2020 reduserte utbetalingene seg, og har deretter økt igjen. Rovvilttapet i området er for øvrig høyt, men relativt stabilt. I Øst-Finnmark er det jerven som er den største skadevolderen.

Figur 8.1.2 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriftens totalregnskap i Polmak/Varanger i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022 kroner)

Sammenlignet med øvrige områder har Polmak/Varanger over tid utpekt seg som et område med sunn økonomi. Som den eneste av sonene i Øst-Finnmark har Polmak/Varanger et positivt vederlag til arbeid og egenkapital gjennom hele sammenligningsperioden.

Kostnadene er en post som hadde en økende tendens frem til 2015, og det var særlig postene varekjøp og anlegg som ble høyere. De totale kostnadene ble deretter redusert frem til de i 2021 var på periodens laveste nivå. Når det gjelder 2022 har Polmak/Varanger, i likhet med andre områder, fått kjenne på den generelle kostnadsøkningen i samfunnet. Høyere utgifter til eksempelvis drivstoff, pellets, dyrere kjøretøy og generelt økte priser har medført en økning i de totale kostnadene dette året.

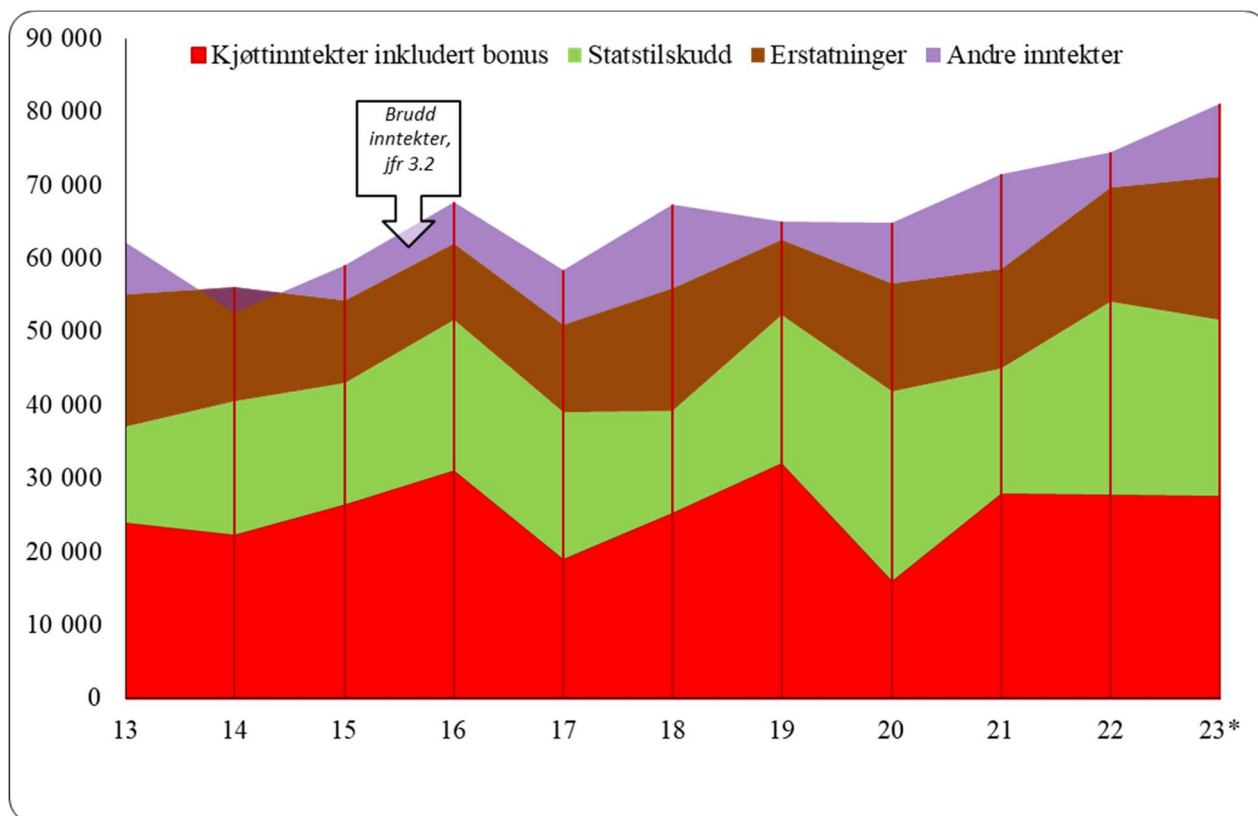

Figur 8.1.3 Utvikling i reintall og antall slakt i Polmak/Varanger i perioden 2014-2022

Som det fremgår av figur 8.1.3 har det årlige slakteuttaket i sammenlikningsperioden variert mellom 6 000 og 15 000 slakt, og det gjennomsnittlige uttaket har ligget på ca. 10 800 dyr årlig. Årene 2014, 2017, 2020 og 2022 skiller seg ut med spesielt lavt slakteuttak, noe som skyldes lav kalvetilgang i 2014 og 2017, og beitekrise i 2020 og 2022.

Samtlige distrikter i Polmak/Varanger har reintall innenfor øvre fastsatte reintall. Tettheten av rein per kvadratkilometer har ligget på et lavere og mer stabilt nivå i Polmak/Varanger enn i resten av Finnmark. Derfor har Polmak/Varanger et forholdsvis stabilt reintall i sammenlikningsperioden, og de høyeste gjennomsnittlige slaktevektene og produksjonen per livdyr i Finnmark, jf. Ressursregnskap for reindriftsnæringen. En annen grunn til det stabile reintallet er at noen av distriktene har gitt tilleggsfôr over lang tid for å holde flokken samlet og for å få tammere dyr.

Karasjok

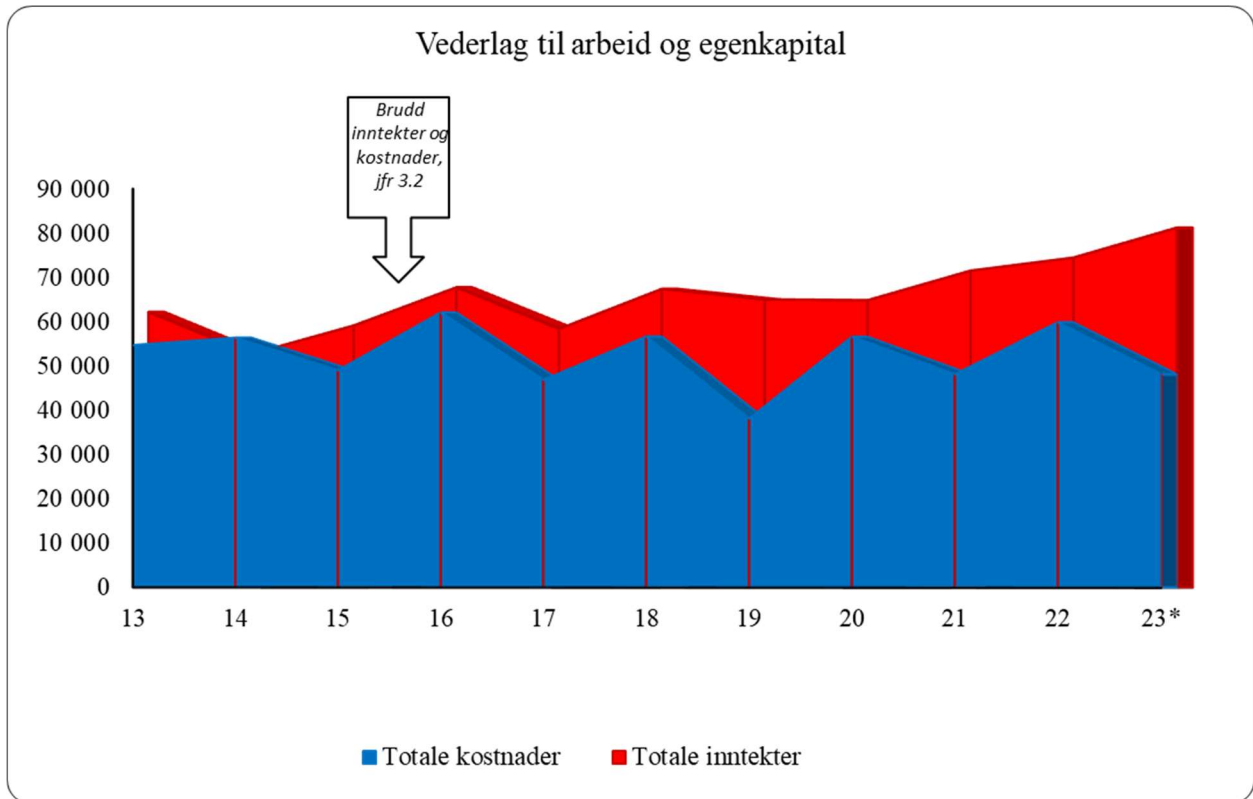
Figur 8.1.4 Utvikling i størrelsen på inntektspostene i reindriftens totalregnskap i Karasjok i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjetttall for 2023, 2022-kroner)

Kjøttinntektene i dette området har variert mellom 15 mill. kroner og 32 mill. kroner, med et gjennomsnitt på 25,2 mill. kroner. Et høyt slakteuttak kombinert med prisøkning er bakgrunnen for de økte kjøttinntektene i 2015 og 2016. På grunn av et lavere slakteuttak i 2017 grunnet en vanskelig vår med nedising av beiter, ble kjøttinntektene redusert. Både slakteuttak og kjøttinntektene økte igjen i 2018 og 2019. I 2020 ble disse redusert igjen på bakgrunn av blant annet beitekrisen i 2020. I 2021 økte kjøttinntektene til omtrent samme nivå som i 2019. Økningen fortsatte i 2022 til tross for beitekrise dette året.

Karasjok har tidligere hatt lave priser per kg slakt. Dette hadde sammenheng med lave slaktevekter og derav lavere oppgjørspris fra slakteri. De siste årene har imidlertid prisnivået ligget på samme nivå som resten av Øst-Finnmark.

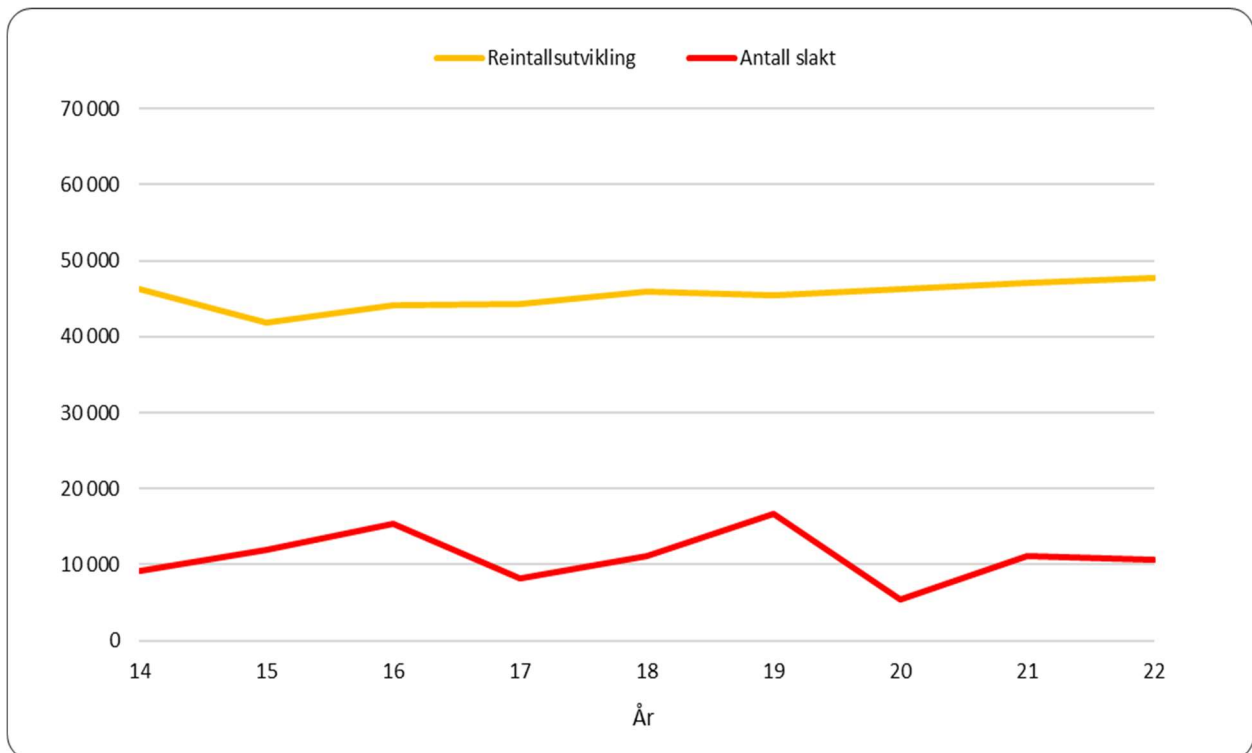
Fra 2012 til 2013 var det reduksjon i tilskuddene. Reduksjonen må ses i sammenheng med manglende oppfyllelse av vilkårene om reintall, det var 10 prosent som fikk avslag på søknad om tilskudd på grunn av dette i 2013. For 2016 og 2017 økte tilskuddene som en følge av økt slakteuttak årene før. I 2018 ble tilskuddene redusert som følge av lavt slakteuttak i 2017. Slakteuttaket økte i 2018 og 2019, og tilskuddene økte også som følge av dette i 2019 og 2020. En del av økningen i 2020 skyldes også utbetalinger av ekstraordinært tilskudd til beredskap. I 2021 ble tilskuddene i Karasjok redusert i forhold til året før som følge av reduksjonen i slakteuttaket i 2020 og reduserte utbetalinger til kriseberedskap. I 2022 var tilskuddene på omtrent samme nivå som i 2020 – dette som følge av ekstraordinært tilskudd til beredskap under beitekrisen.

Erstatningsutbetalingene i Karasjok har variert en god del i sammenligningsperioden. Fra 2012 ble erstatningsutbetalinger i Karasjok jevnt redusert frem til 2016. Fra 2016 til 2018 økte utbetalingene med hele 62 prosent, før de igjen ble redusert i 2019. De tre siste årene har erstatningsutbetalingene vært mer stabile.

Figur 8.1.5 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriftens totalregnskap i Karasjok i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

Kostnadene i Karasjok har vært svært varierende i hele perioden. Kostnadene er i stor grad relatert til beiteforhold og øker når det er behov for tilleggsforing, når drivstoffprisene øker, beitekriser som medfører økt innkjøp av fôr osv. I 2022 økte kostnadene sammenlignet med året før.

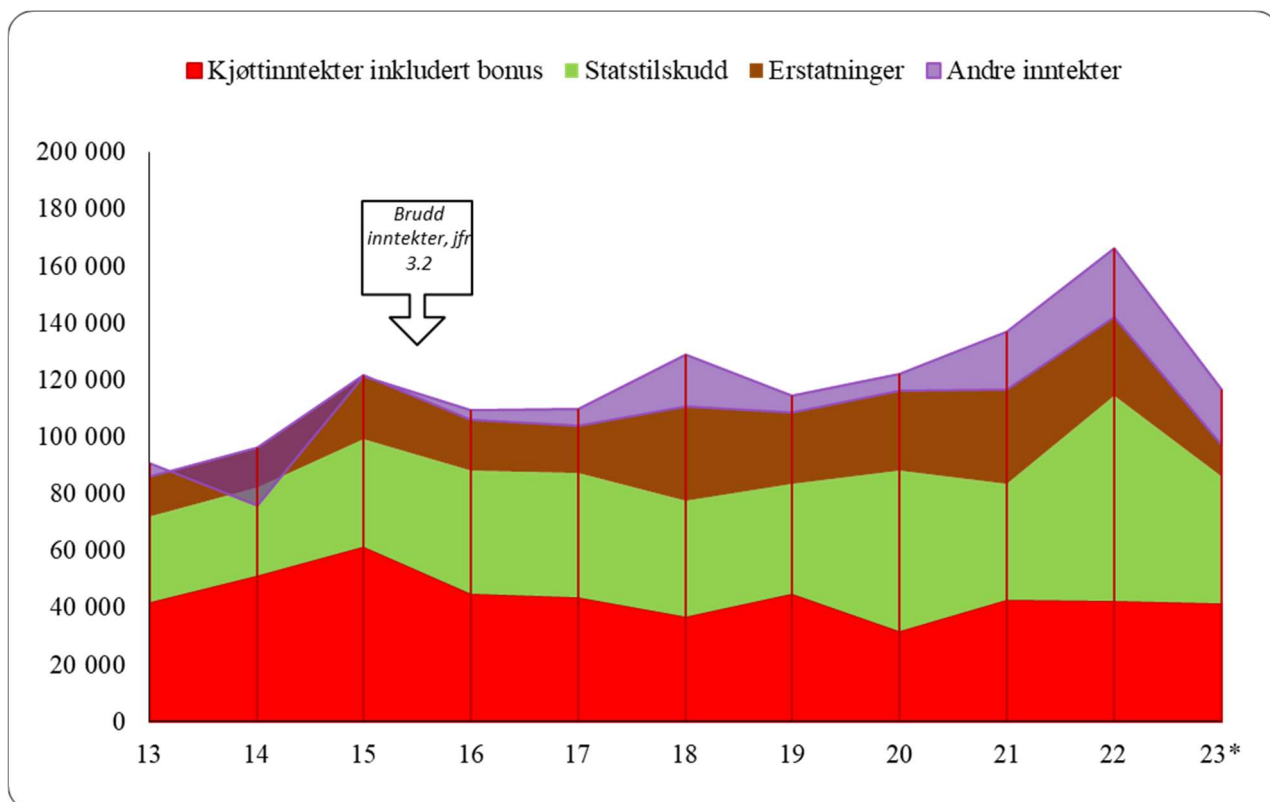

Figur 8.1.6 Utvikling i reintall og antall slakt i Karasjok i perioden 2014-2022

Gode beiter er avgjørende for kalveproduksjonen. Dårlige beiteforhold om vinteren og vårvinteren virker negativt på simlene, noe flere av distriktene i Karasjok har tatt tak i ved å føre flokkene i tilfelle en mulig beitekrise skulle oppstå.

Etter at siidaandelene fikk pålegg om forholdsmessig reduksjon, gikk reintallet ned til rundt 42 000 dyr i 2015. Etter dette har enkelte siidaer/distrikt igjen økt reintallet. Reduksjonen i reintall i første del av sammenlikningsperioden har gitt utslag i noe distriktvis økning i slaktevektene på kalv. Slakteuttaket i antall slakt var relativt stabilt i perioden 2011-2019, som det fremgår av figur 8.1.6. I 2020 ble slakteuttaket redusert som følge av beitekrisen dette året. I 2021 og 2022 økte slakteuttaket igjen.

Vest-Finnmark

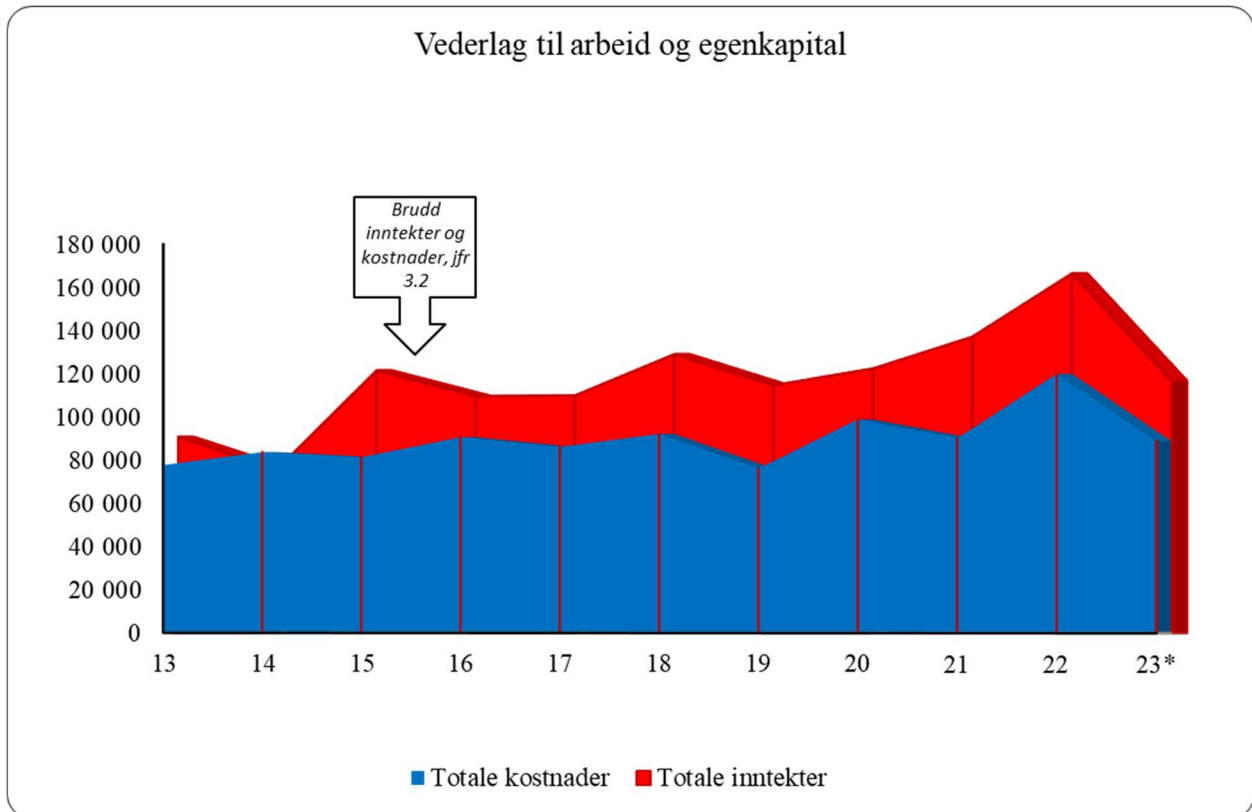

Figur 8.1.7 Utvikling i størrelsen på inntektspostene i reindriftens totalregnskap i Vest-Finnmark i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

Kjøttinntektene i Vest-Finnmark reinbeiteområde har variert mellom 31 mill. kroner og 61 mill. kroner i året, med ett gjennomsnitt på 44,2 mill. kroner i sammenligningsperioden. Gjennomsnittet for landet sett under ett er på 156,4 mill. kroner. Vest-Finnmark står med dette for om lag 28 prosent av de totale kjøttinntektene i Norge. Fra 2015 til 2018 ble kjøttinntektene i Vest-Finnmark redusert i hovedsak som følge av reduksjon i slakteuttak. I 2019 var det en økning i kjøttinntektene, mens i 2020 ble denne inntekten redusert igjen i stor grad som følge av beitekrisen i 2020. De to siste årene har kjøttinntektene igjen økt til samme nivå som i 2019, selv om det i 2022 også oppsto beitekrise.

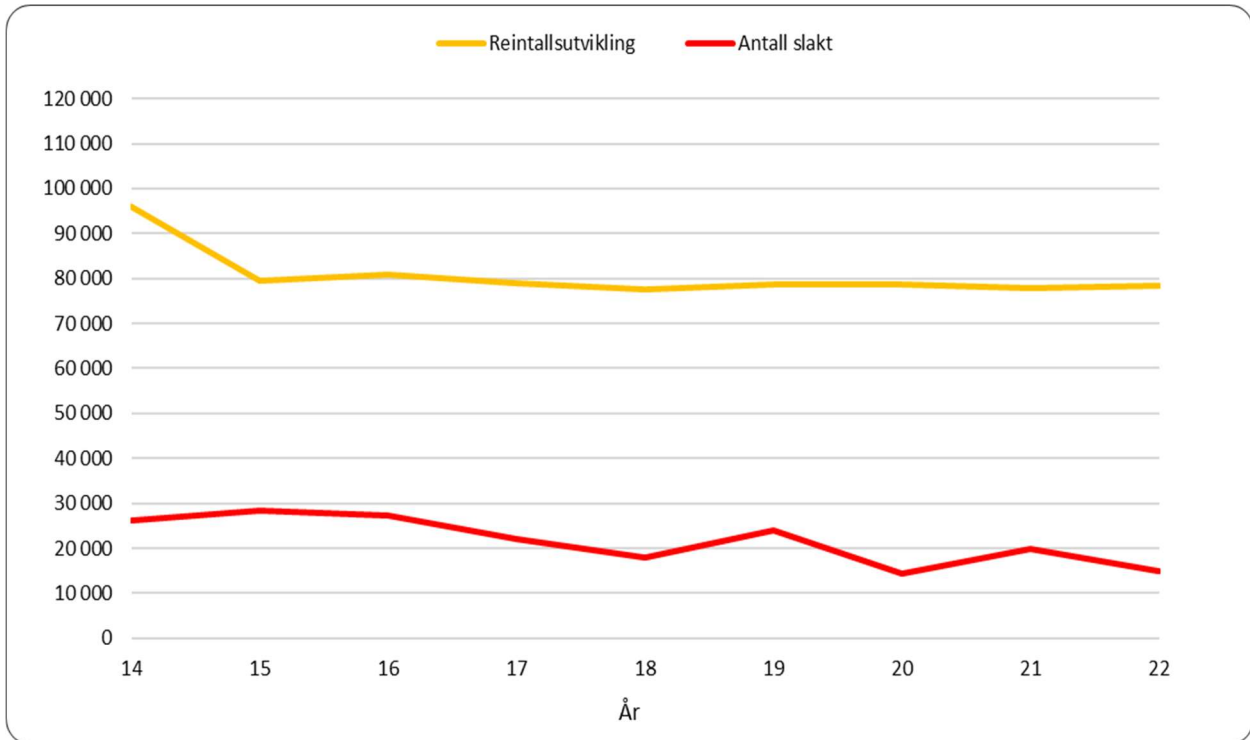
I perioden 2013-2017 var tilskuddene svakt økende, blant annet som følge av økning i kjøttinntektene fra 2012-2015. Et lavere slakteuttak i 2017 førte til noe reduserte tilskudd i 2018. Tilskuddene har deretter stabilisert seg noe, med unntak av 2020 og 2022 hvor det var økte utbetalinger til kriseberedskap.

Ser vi hele perioden under ett, har erstatningsutbetalingene i Vest-Finnmark økt fra 14,2 mill. kroner i 2013 til 27,6 mill. kroner i 2022. Utbetalingene har variert en del i perioden. I 2022 var andelen erstatninger utbetalt for tap av rein på 96 prosent.

Figur 8.1.8 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriftens totalregnskap i Vest-Finnmark i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022 kroner)

Kostnadsnivået har i hele sammenligningsperioden ligget godt over kjøttinntektene i Vest-Finnmark. I perioden 2013 til 2022 har kostnadene økt med 61 prosent. Det skal nevnes at kostnadene i 2020 og 2022 var på et særlig høyt nivå med bakgrunn i beitekrisene.

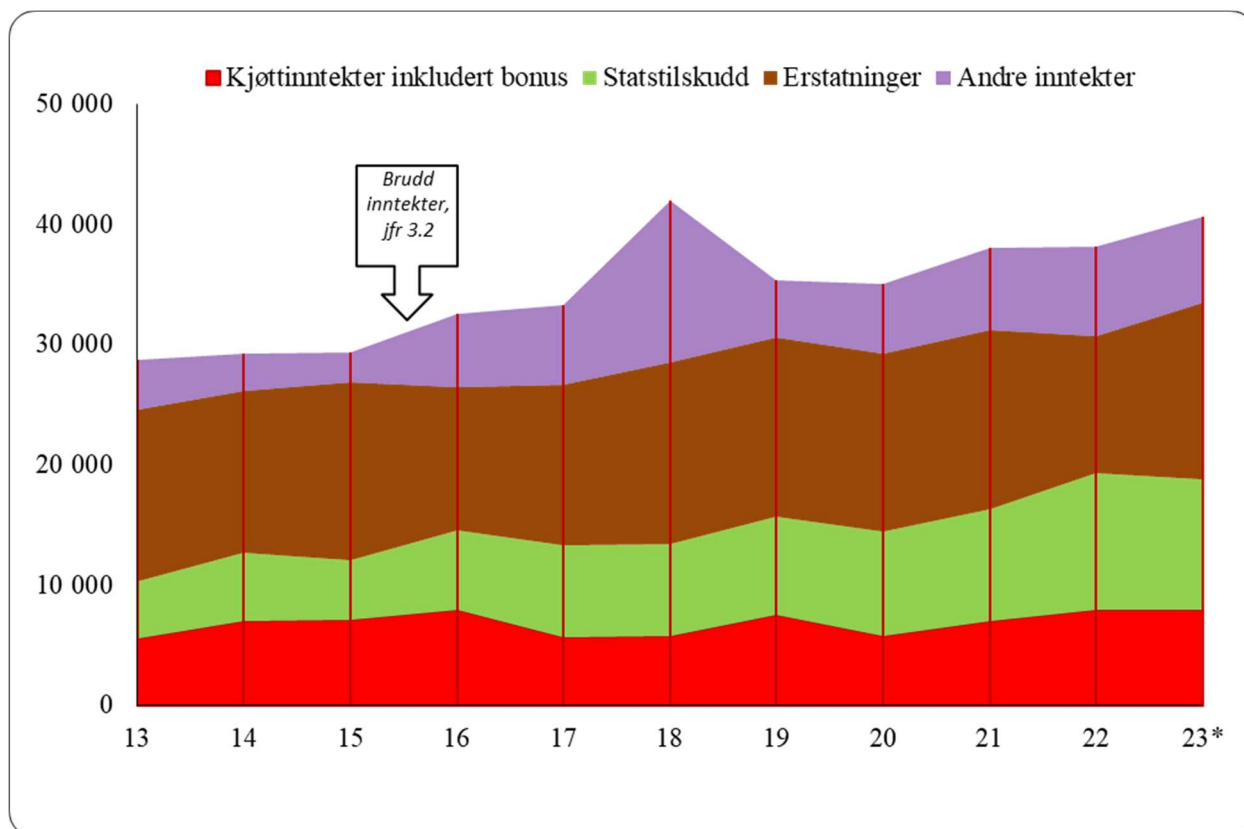
Figur 8.1.9 Utvikling i reintall og antall slakt i Vest-Finmark i perioden 2014-2022

I 2021 var gjennomsnittsvekt på kalv 18 kg, og i 2022 var den på 18,9 kg.

Etter at siidaandelene fikk pålegg om forholdsmessig reduksjon gikk reintallet ned til rundt 80 000 dyr i 2015. Etter dette har enkelte siidaer/distrikt igjen økt reintallet. Reduksjonen i reintall i første del av sammenlikningsperioden har gitt utslag i noe distriktsvis økning i slaktevektene på kalv. Slakteuttaket har variert mellom 14 000 og 28 000 slakt i perioden 2013-2022, som det fremgår av figur 8.1.9. Det har vært en økende andel kalveslakt i dette uttaket.

Utfordringen i Vest-Finmark har vært å få ned reintallet til et bærekraftig nivå. I 2022 er reintallet i Vest-Finmark nede på om lag 78 000 dyr, dette er over fastsatt reintall på 75 400.

Troms

Figur 8.1.10 Utvikling i størrelsen på inntektspostene i reindriftens totalregnskap i Troms i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

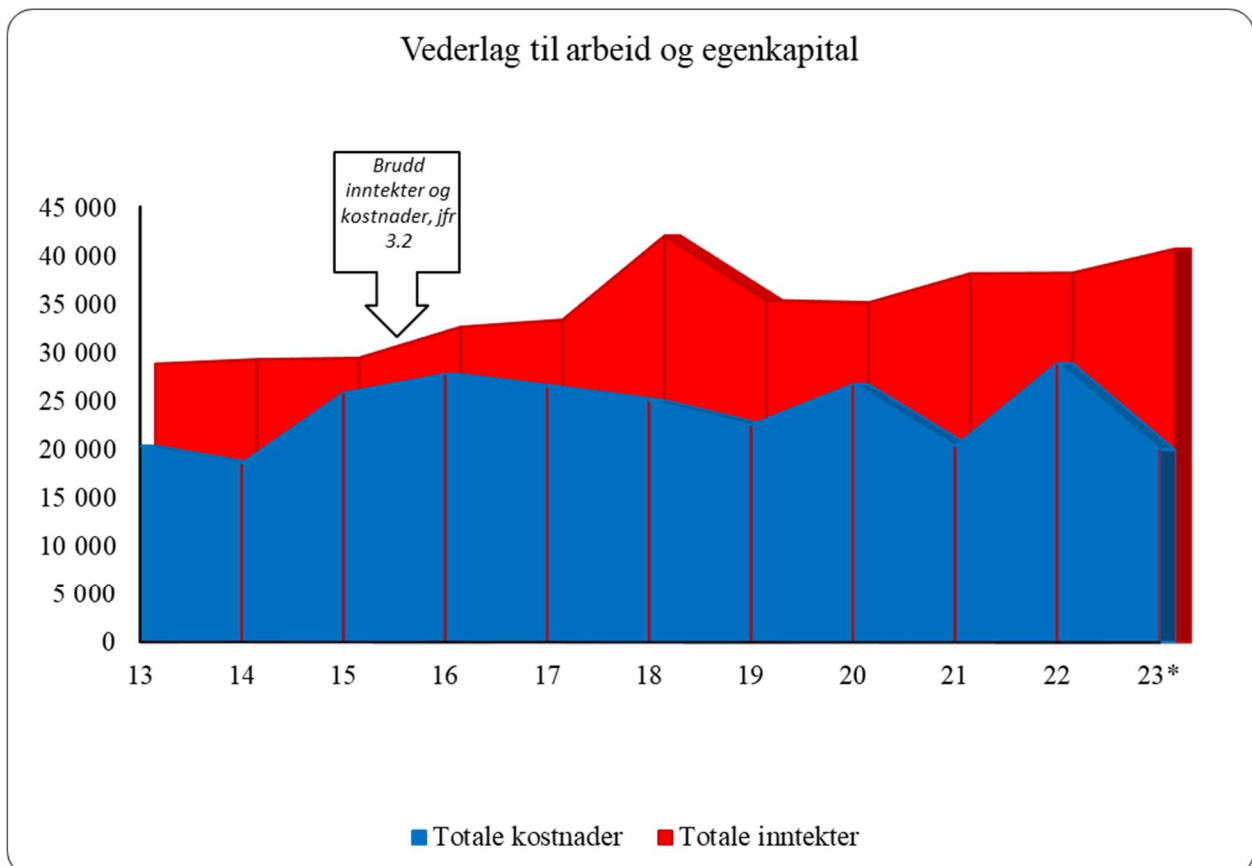
Antall slakt har fra og med 2015 vært forholdsvis stabilt i Troms. Fra 2020 til 2021 økte antall slakt med 36 prosent, dette kan blant annet skyldes beitekrisen i 2020. Til tross for beitekrise i enkelte distrikter i 2022 har Troms det høyeste slakteuttaket gjennom hele sammenligningsperioden. Antallet er nesten doblet sammenlignet med 2014 hvor området tok ut minst dyr til slakt.

Troms har blant de høyeste gjennomsnittsvektene på rapportert slakt gjennom stort sett hele perioden, og har i perioden 2014-2020, samt 2022 hatt landets høyeste gjennomsnittspris per kg kjøtt.

Tilskuddene har vært noe varierende i sammenligningsperioden. En sannsynlig årsak til dette kan være tilslagsprosenten for tilskudd til siidaandeler og reinlag, altså hvor mange som får innvilget tilskudd av totalt antall søknadsberettigede. Troms er et av områdene med lavest tilslagsprosent i perioden. Bakgrunns materialet viser at tilslagsprosenten fra 2013-2022 har variert fra 51 prosent til 77 prosent.

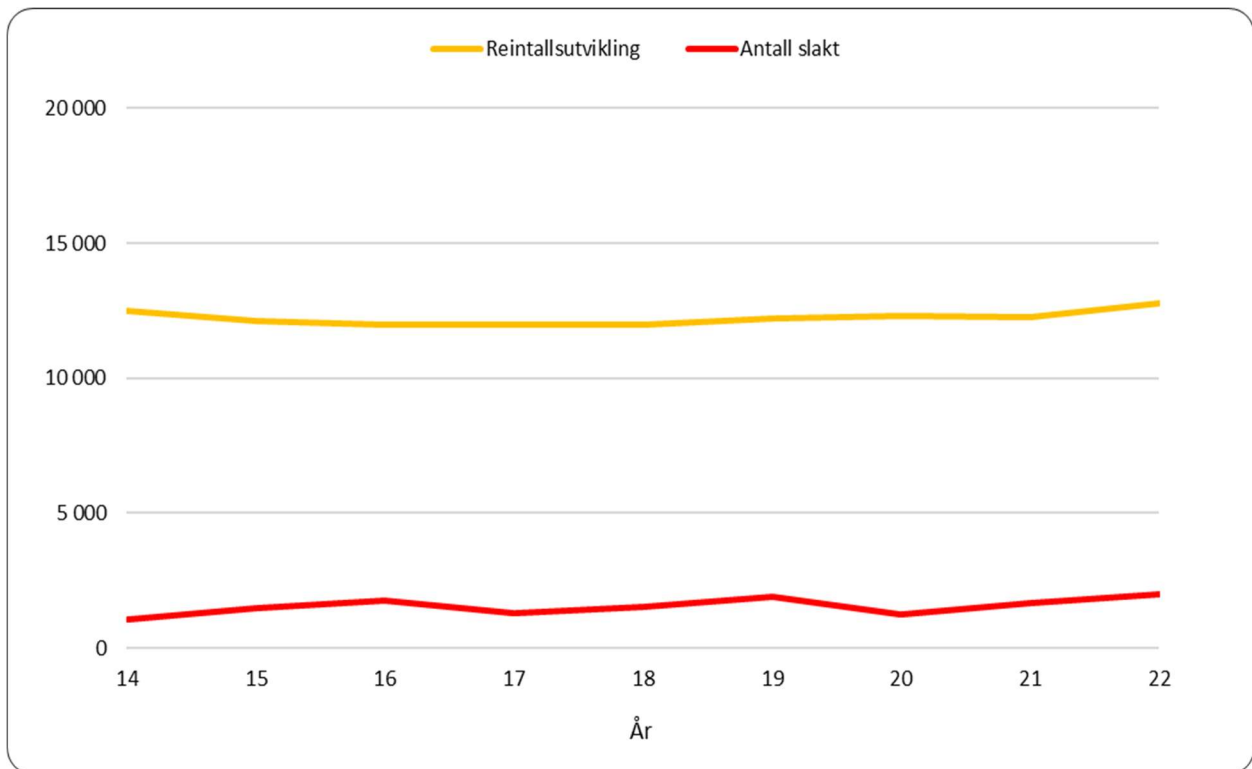
Tidligere har det vært slik at mange av de som ikke har fått tilskudd i Troms, har fått avslag med bakgrunn i at leder av siidaandelen mottar alderspensjon. En overføring av siidaandelen til yngre generasjoner har vært et av tiltakene for å sikre at siidaandelen oppfyller kravene for å motta tilskudd. I tillegg kan en slik generasjonsovergang utløse andre tilskudd, jf. ordninger i reindriftsavtalen, og kan dermed være et virkemiddel for å forbedre økonomien i de enkelte siidaandelene. Dette ser nå ut til å ha endret seg, de siste årene ser det ut til at hovedtyngden av de som har fått avslag har fått dette med bakgrunn i at de ikke oppfyller de gitte inntektskrav.

Troms er et område hvor erstatningsutbetalingene knyttet opp mot rein tatt av rovvilt har vært stabile, med en økende tendens, i sammenligningsperioden. Den totale erstatningsandelen for rein tatt av rovvilt, erstattet i forhold til omsøkt, i Troms de fem siste årene (2018-2022) er på 40 prosent. I 2022 er erstatningsandelen omsøkt i forhold til reintall 40 prosent og erstatningsandelen erstattet i forhold til reintall er 16 prosent. Enkelte av øydistriktene mister så mye rein til rovvilt at de ikke kan selge til slakteri – og det er ørn som er den største skadevolderen her.

Figur 8.1.11 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriftens totalregnskap i Troms i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022 kroner)

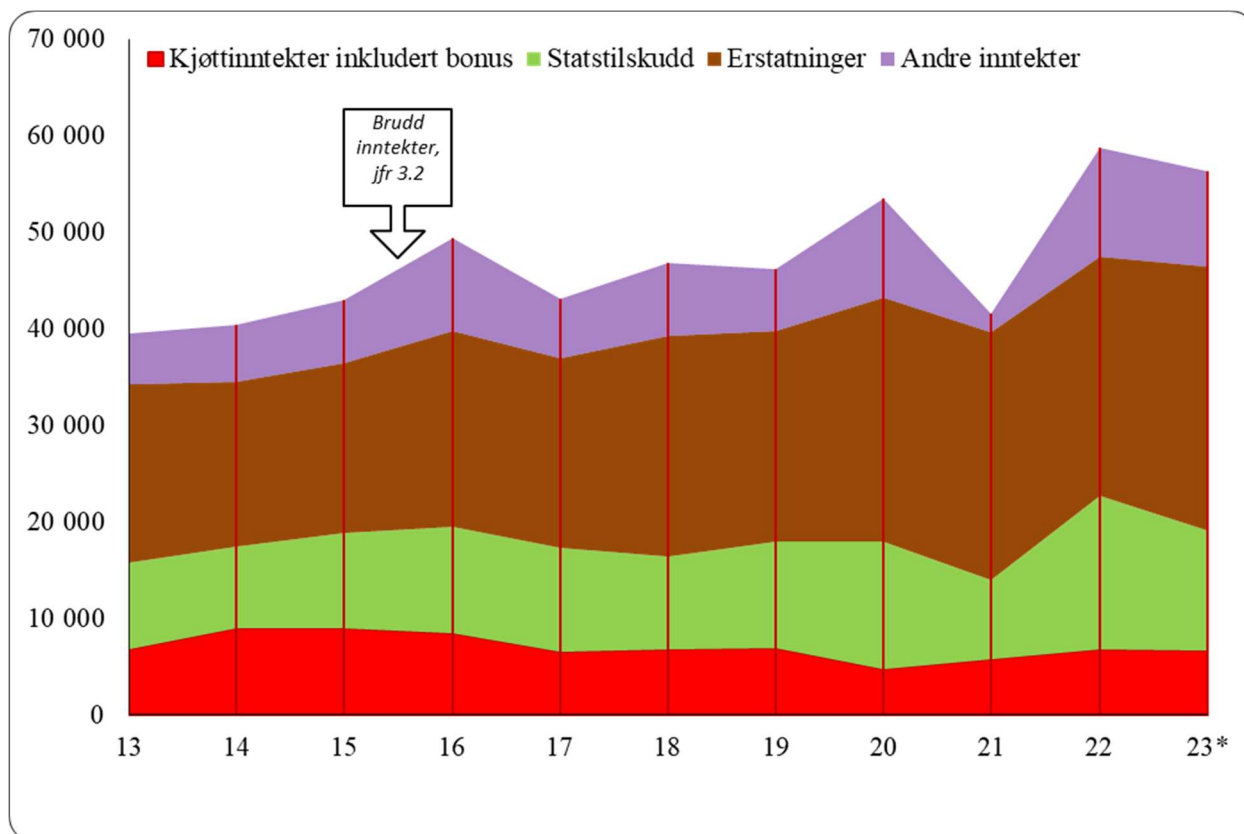
Kostnadsnivået for dette området er betydelig, sett i forhold til inntektene. Fra 2020 til 2021 ble kostnadene redusert med 25 prosent, men i 2022 har man de høyeste kostnadene i hele sammenligningsperioden. Totalt sett står Troms for nesten 9 prosent av reindriftsnæringens totale kostnader i 2022. Det høye kostnadsnivået kan blant annet ses i sammenheng med driftsstrukturen med mange små distrikt med få siidaandeler og manglende stordriftsfordeler.

Figur 8.1.12 Utvikling i reintall og antall slakt i Troms i perioden 2014-2022

Som det fremgår av figur 8.1.12 har reintallet holdt seg relativt stabilt rundt 12-13 000 dyr i sammenligningsperioden. Det fremgår av ressursregnskap for reindriftnæringen at produksjonen i Troms generelt er lav, dette gir utslag i et relativt lavt slakteuttak. Årsaken til den lave produksjonen ligger trolig i en kombinasjon av store rovvilttap og utfordrende vinterbeiter. Som følge av manglende enighet om ny reinbeitekonvensjon med Sverige, har flere reinbeitedsitrikter i Troms ikke mulighet til å benytte tidligere vinterbeiter i Sverige.

Nordland

Figur 8.1.13 Utvikling i størrelsen på inntektspostene i reindriftens totalregnskap i Nordland i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

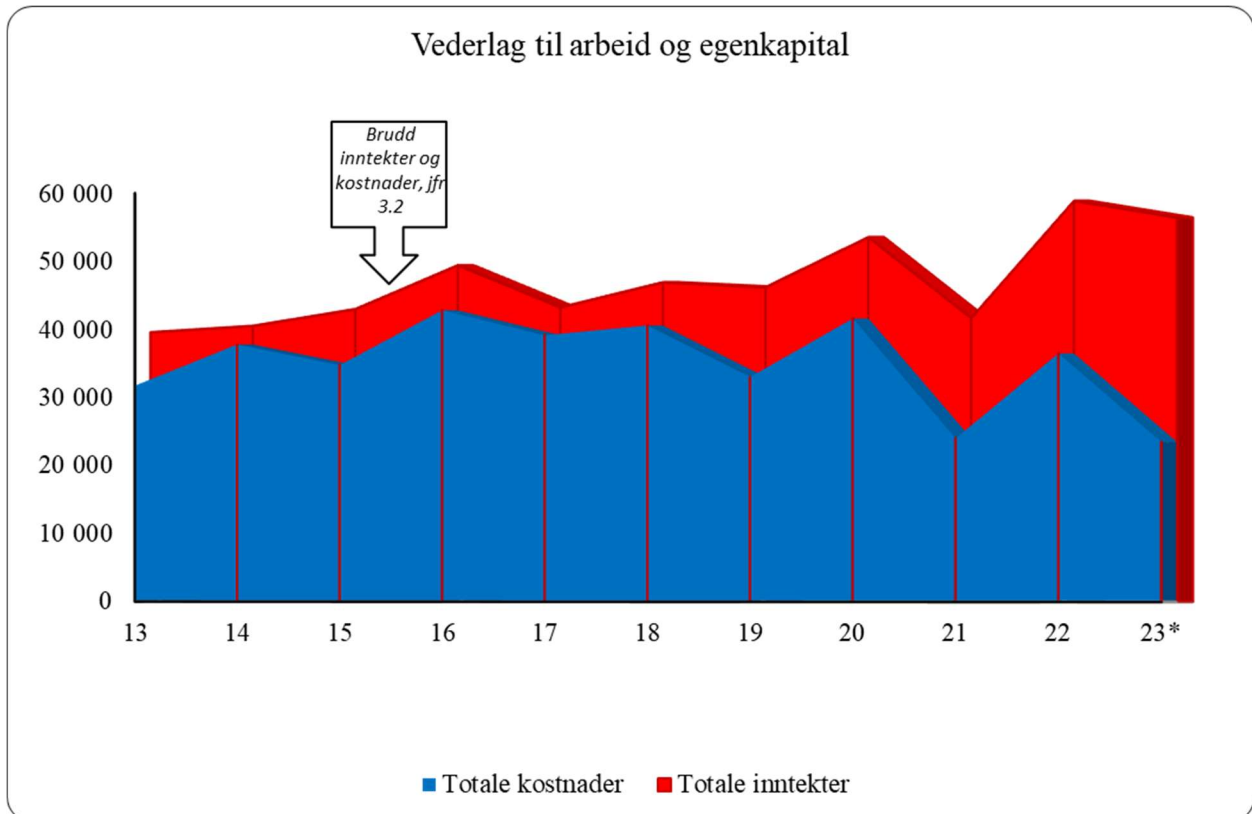
I likhet med Troms er Nordland et område hvor økonomien preges av et høyt kostnadsnivå. Dette må også her blant annet ses i sammenheng med driftsstrukturen med mange små distrikt med få siidaandeler. Gjennom hele sammenligningsperioden har kostnadene ligget betydelig over kjøttinntektene.

Kjøttinntektene har holdt seg relativt stabile i sammenligningsperioden. Det var en nedgang i 2020 som følge av beitekrise, men det økte igjen i 2021 og holdt seg stabil til 2022, på tross av beitekrise i enkelte distrikter.

Tilskuddene har variert en del i sammenligningsperioden. I 2022 har man den høyeste utbetalingen - det kommer som en følge av økning i ekstraordinært tilskudd på grunn av beitekrisen samt høye utbetalinger til konfliktdempende tiltak rovvilt.

Erstatningsutbetalingene for Nordland har gjennom hele perioden vært forholdsvis stabilt høye. Den totale erstatningsandelen for rein tatt av rovvilt, erstattet i forhold til omsøkt, i Nordland de fem siste årene (2018-2022) er på 50 prosent. I 2022 er erstatningsandelen, omsøkt i forhold til reintall, 53 prosent og erstatningsandelen, erstattet i forhold til reintall, er 23 prosent.

Nordland er også et område hvor erstatninger for trafikkdrepte dyr utgjør en del av de totale erstatningsutbetalingene, om lag 9 prosent av utbetalingene på tap av rein i 2022 baserer seg på denne type tap. Påkjørsler på jernbanen er en viktig tapsårsak i enkelte distrikter i Nordland. Disse tapene er med på å forklare de økte tapene som ikke skyldes økning i rovviltbestanden.

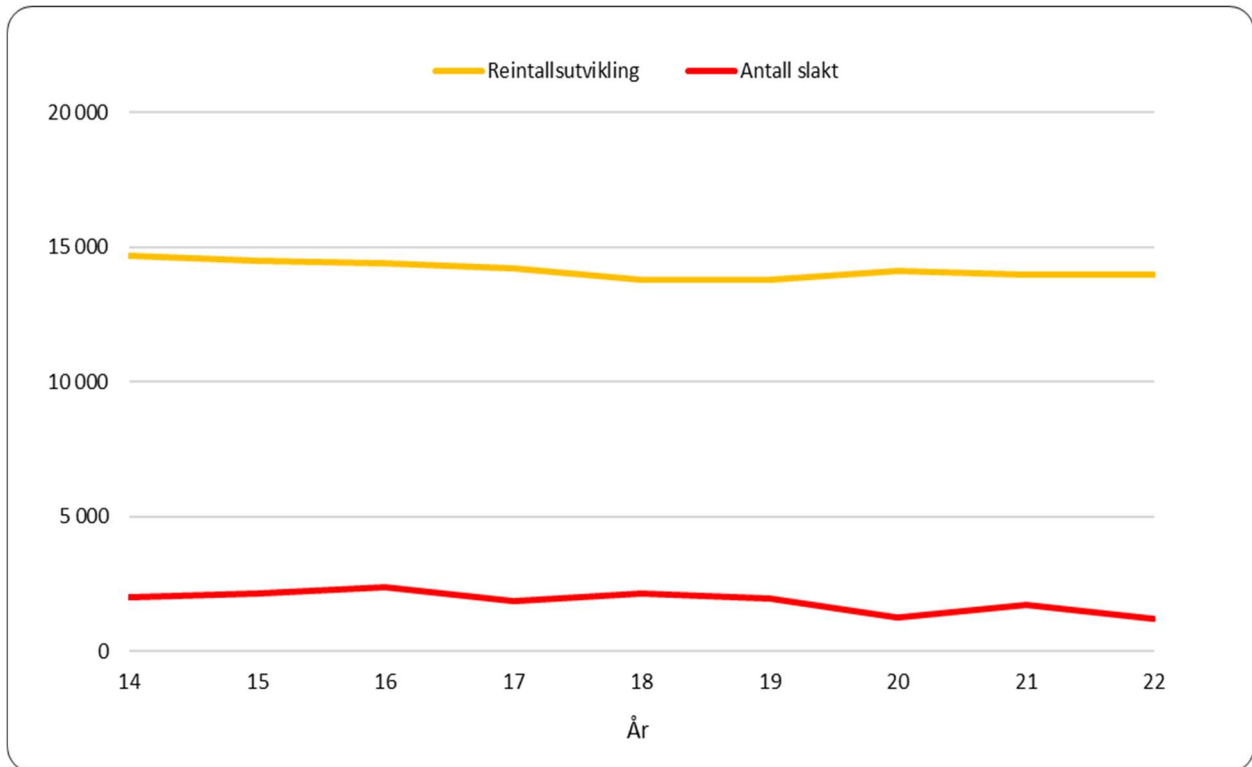

Figur 8.1.14 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriftens totalregnskap i Nordland i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022 kroner)

Kostnadene ligger, som tidligere nevnt, betydelig over kjøttinntektene. Inntektsnivået fra kjøtt og biprodukter er de siste 5 årene på rundt 1/6 av kostnadsnivået. Det er utgifter knyttet til varekjøp (25 prosent), diverse (16 prosent) og avskrivninger (14 prosent) som står for den største andelen av de totale kostnadene i 2022. Disse tre postene utgjør da til sammen om lag 55 prosent av de totale kostnadene. Kostnadene har økt med 15 prosent fra 2013 til 2022.

Reintallet i Nordland har blitt redusert i sammenligningsperioden. Dette er en utvikling som har pågått flere år tilbake enn siste tiårsperiode. Høyt totaltap er det som påvirker reintallet mest. Hovedårsaken er tap til fredet rovvilt og effekter av arealinngrep. Dette påvirker også produksjonsflokkene, mulighetene for avlsarbeid og uttak av slakt.

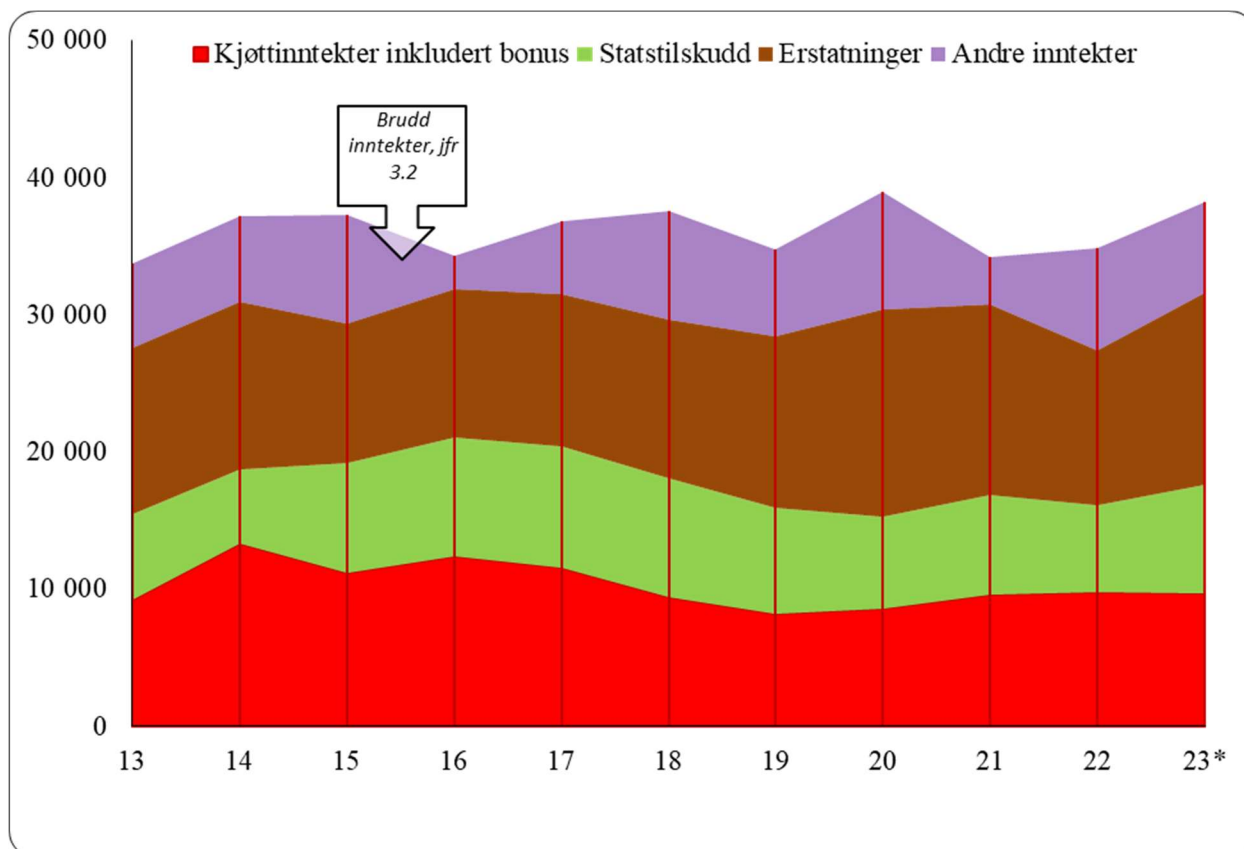
Beiteforholdene i Nordland varierer fra år til år. Det er også variasjoner mellom de reinbeitedistrikter som har kystnære vinterbeiter, og de som har vinterbeite i indre områder. Dersom det oppstår vanskelige forhold på vinteren, løser reinbeitedistriktene dette med tilleggsfôring, samt bruk av kystvinterbeite. Tilleggsfôring brukes også som tiltak på våren som beredskap mot rovvilt, men det har ikke ført til reduksjon i rovvilttapene sett over år.

Figur 8.1.15 Utvikling i reintall og antall slakt i Nordland i perioden 2014-2022

Som det fremgår av ressursregnskap for reindriftsnæringen er produksjonen i Nordland lav, noe som resulterer i at reieiere har lite å slakte. På samme måte som for Troms, ligger trolig de bakenforliggende årsakene til dette i en kombinasjon av høyt rovvilttap og varierende tilgjengelighet av vinterbeite.

Nord-Trøndelag

Figur 8.1.16 Utvikling i størrelsen på inntekstpostene i reindriftens totalregnskap i Nord-Trøndelag i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

Kjøttinntektene har vært forholdsvis stabile i hele perioden, med høyest inntekt i periodens første halvdel. Prisutviklingen har i sammenligningsperioden variert mye og fra 2014 til 2022 har gjennomsnittsprisen økt jevnt.

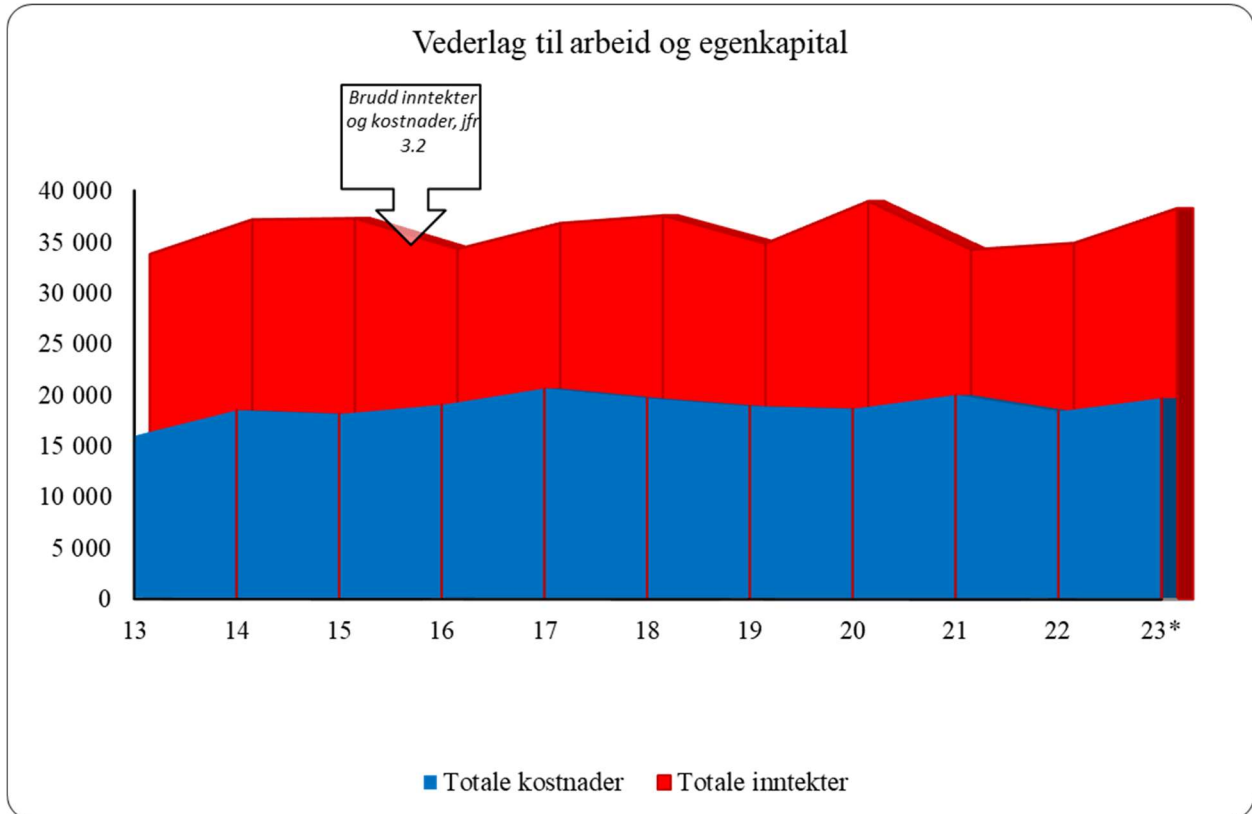
Gjennomsnittsvektene har vært stabile i sammenligningsperioden.

Slakteuttaket har også vært stabilt i sammenligningsperioden, med høyest uttak i 2014 og 2016-2018, både i antall dyr og i kg kjøtt. Slaktesituasjonen er god, og man har god mottakssikkerhet.

Tilskuddsnivået i Nord-Trøndelag har i sammenligningsperioden vært relativt stabilt. Både produksjonspremie, kalveslaktetilskudd og tidligslaktetilskudd er direkte knyttet opp mot enten kjøttverdien eller slakteuttaket, og varierer i samme takt som kjøttinntekten. De relativt høye slaktetallene fra perioden nevnt i forrige avsnitt, gjenspeiler seg derfor i periodens høyeste tilskuddsutbetalinger i årene 2015 – 2018.

Rovvilttapene i Nord-Trøndelag er vesentlige. Dette skaper store utfordringer for flere av distriktene i området, da det blir vanskelig å oppnå optimal flokkstruktur og drift. Det har også vært store tap til trafikk i denne perioden. Ved snørike vintre trekker reinen ned i terrenget slik at det blir vanskelig å holde dyrene borte fra vei og bane. Erstatningsandelen (antall erstattet i forhold til omsøkt) var i perioden 2018-2022 på nesten 44 prosent. I 2022 er erstatningsandelen, omsøkt i forhold til reintall, 39 prosent og erstatningsandelen, erstattet i forhold til reintall, er 18 prosent.

Erstatningsutbetalingene i Nord-Trøndelag er i hovedsak knyttet mot rein tatt av rovvilt (om lag 86 prosent), og tap ved togpåkjørsel (om lag 9 prosent). Utbetalingene knyttet til arealinngrep utgjør omtrent 5 prosent av de totale erstatningene i 2022, og er av mindre betydning for den økonomiske utviklingen i dette området.

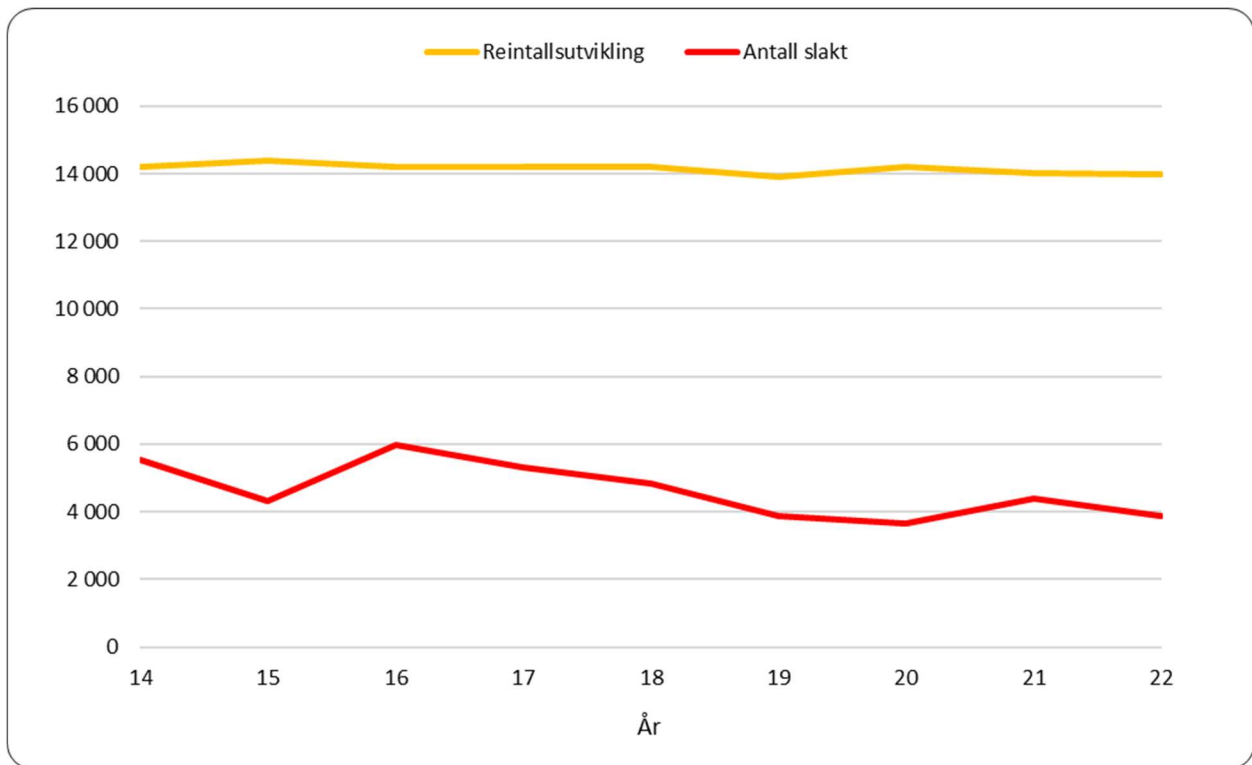

Figur 8.1.17 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriften totalregnskap i Nord-Trøndelag i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022 kroner)

Kostnadsnivået i Nord-Trøndelag var i sammenligningsperioden høyest i 2021. Da hadde kostnadene økt med 24 prosent fra 2013. En av grunnene til det økte kostnadsnivået gjennom perioden kan være rovviltsituasjonen. Både dokumentasjonskravene og økte behov for gjeting og tilsyn har økt bruken av motoriserte kjøretøyer betraktelig. Endret områdebruk har også medført større bruk av helikopter i forbindelse med samlinger. Bakgrunns materialet viser at det er postene utstyr (14 prosent), avskrivninger (13 prosent) og fremmedtjenester (13 prosent) som står for den største delen av kostnadene i 2022.

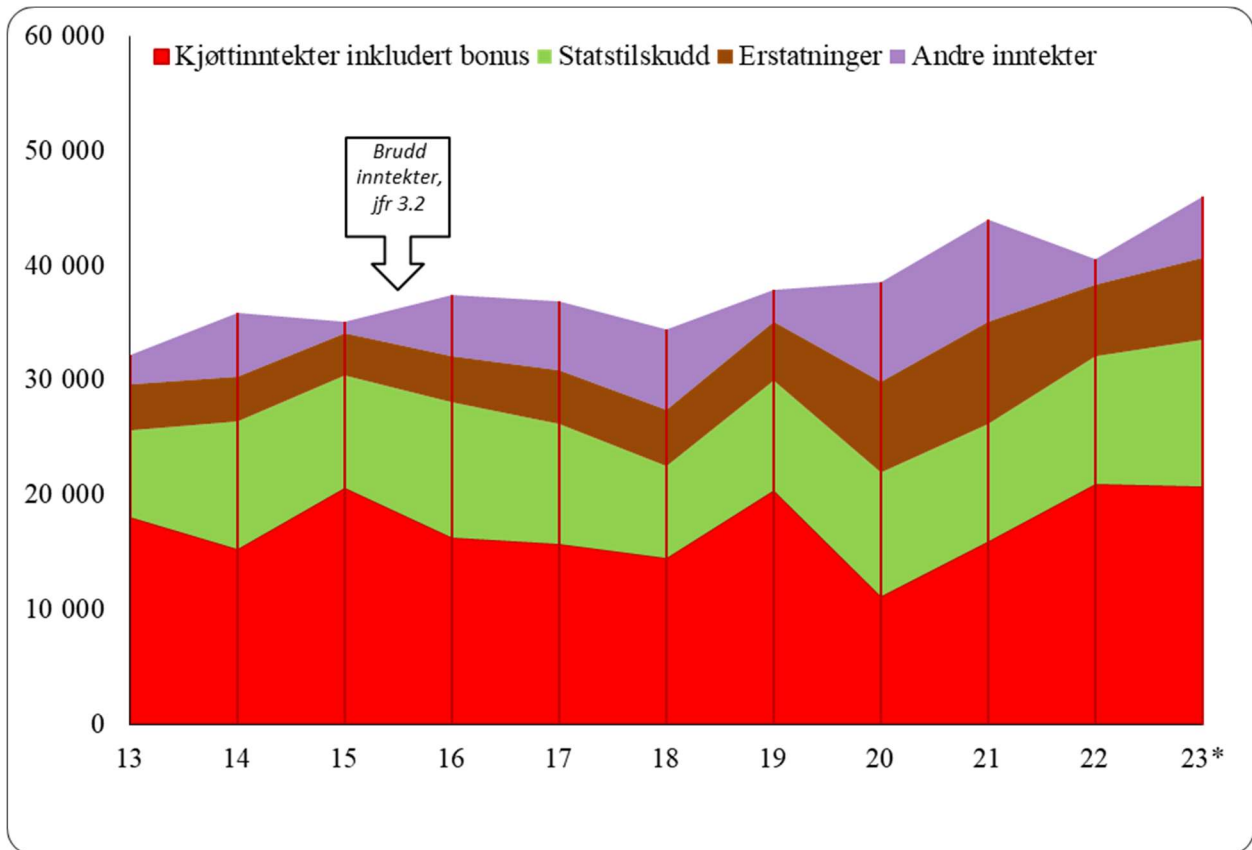
Tidspunkt for slakt i Nord-Trøndelag varierer noe mellom sijtene. Slaktetidspunktene vil alltid være avhengig av værforholdene samt tilgang på hjelpemidler som helikopter og slaktebuss. Noen av sijtene søker og mottar forebyggende tilskudd for tidlig slakt, og dette bidrar til at mye av uttaket deres blir gjort før 1. november. For øvrig fordeler slakteuttaket seg jevnt gjennom slaktesesongen.

I sammenligningsperioden har reintallet stabilisert seg på rundt 14 000 dyr. Dette er det samme nivået området hadde på 1990-tallet.

Figur 8.1.18 Utvikling i reintall og antall slakt i Nord-Trøndelag i perioden 2014-2022

Sør-Trøndelag/Hedmark

Figur 8.1.19 Utvikling i størrelsen på inntekstpostene i reindriftens totalregnskap i Sør-Trøndelag/Hedmark i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

Utviklingen i Sør-Trøndelag/Hedmark har i stor grad vært preget av stabilitet og forutsigbarhet.

Kjøttinntektene har vært forholdsvis stabile i sammenligningsperioden og har gjennom deler av perioden vært større enn både kostnader, erstatninger og tilskudd. I 2022 var kjøttinntektene på høyeste nivå i sammenligningsperioden. Vinteren 2022 var det gode vinterbeiter i hele reinbeiteområdet, og snømengdene i fjellet var normale også når sommeren kom. Værforholdene har dermed gitt gode betingelser for både dyrene og vegetasjonen gjennom hele driftsåret. Kalvevektene er stabile og økende.

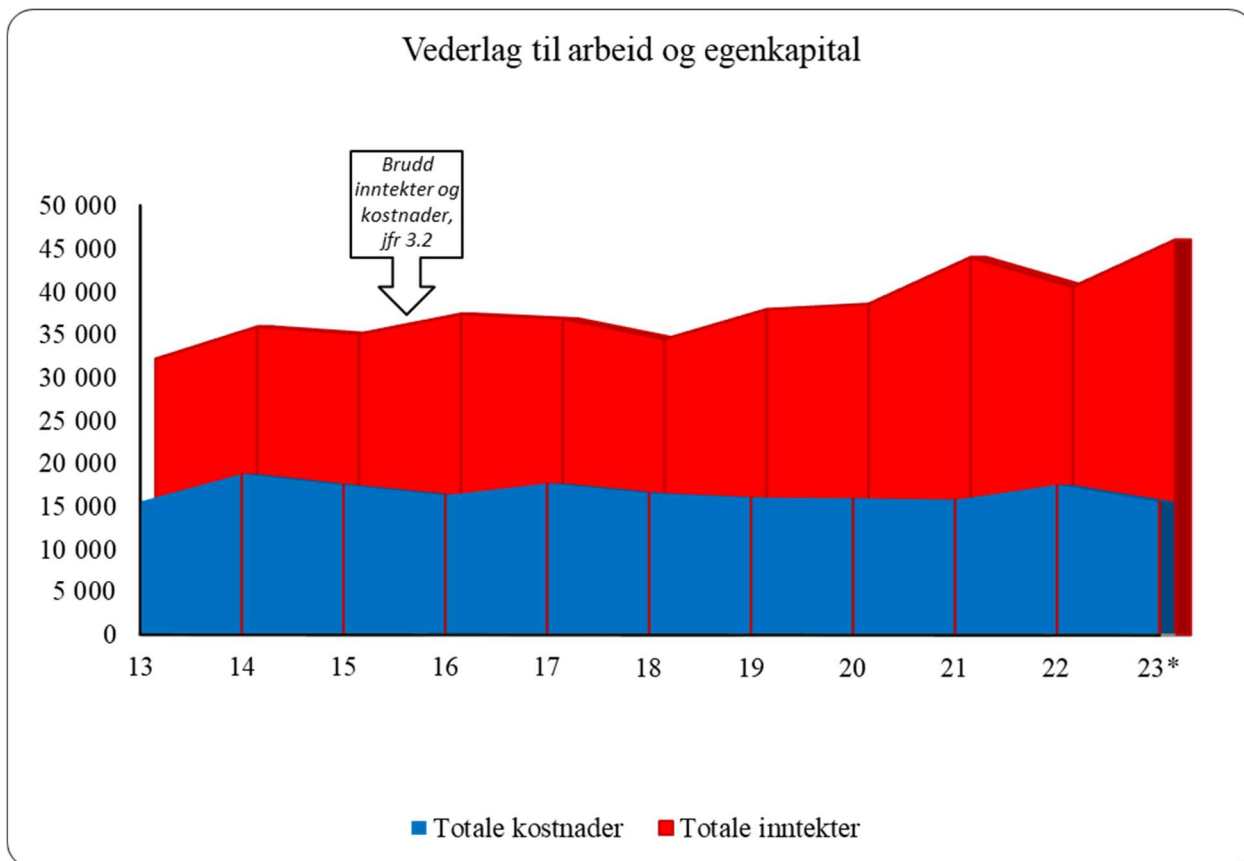
Prisene i Sør-Trøndelag var i starten av perioden høyere enn de totale gjennomsnittsprisene for landet sett under ett, men i 2021 og 2022 har prisnivået vært lavere enn gjennomsnittet. Det har allikevel vært en stabil og jevn utvikling gjennom perioden, og dette er i stor grad et resultat av gode slaktevekter og høy kvalitetsklasse på kjøttet.

Gjennomsnittsvektene i Sør-Trøndelag er stabile. Sammen med reinlagene er dette det området som utpeker seg med høyest totalproduksjon per livrein.

Tilskuddsnivået er stabilt. 2016 var året med periodens høyeste tilskuddsutbetalinger.

Erstatningsutbetalingene er stabile og gjelder i all hovedsak erstatninger for rein tatt av rovvilt. I 2015 var utbetalingene på det laveste nivået gjennom hele perioden, men utbetalingene i 2021 var

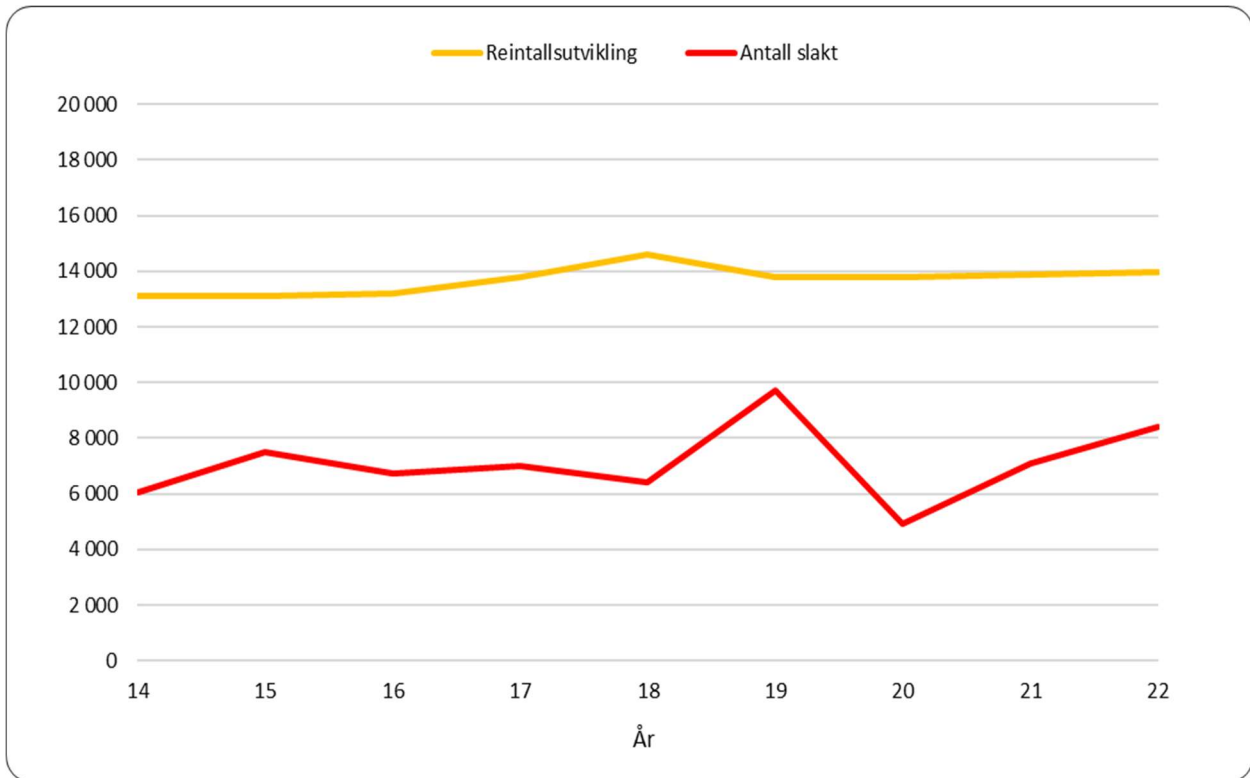
høyest i sammenligningsperioden. Alle distrikter har de foregående 5 årene meldt om en økning i totaltapet, men at man i 2022 har et betydelig mindre tap til rovdyr. Den totale erstatningsandelen for rein tatt av rovvilt, erstattet i forhold til omsøkt, i Sør-Trøndelag de fem siste årene (2018-2022) er på 46 prosent. I 2022 er erstatningsandelen, omsøkt i forhold til reintall, 16 prosent og erstatningsandelen, erstattet i forhold til reintall er 8 prosent.

Figur 8.1.20 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriften totalregnskap i Sør-Trøndelag/Hedmark i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022 kroner)

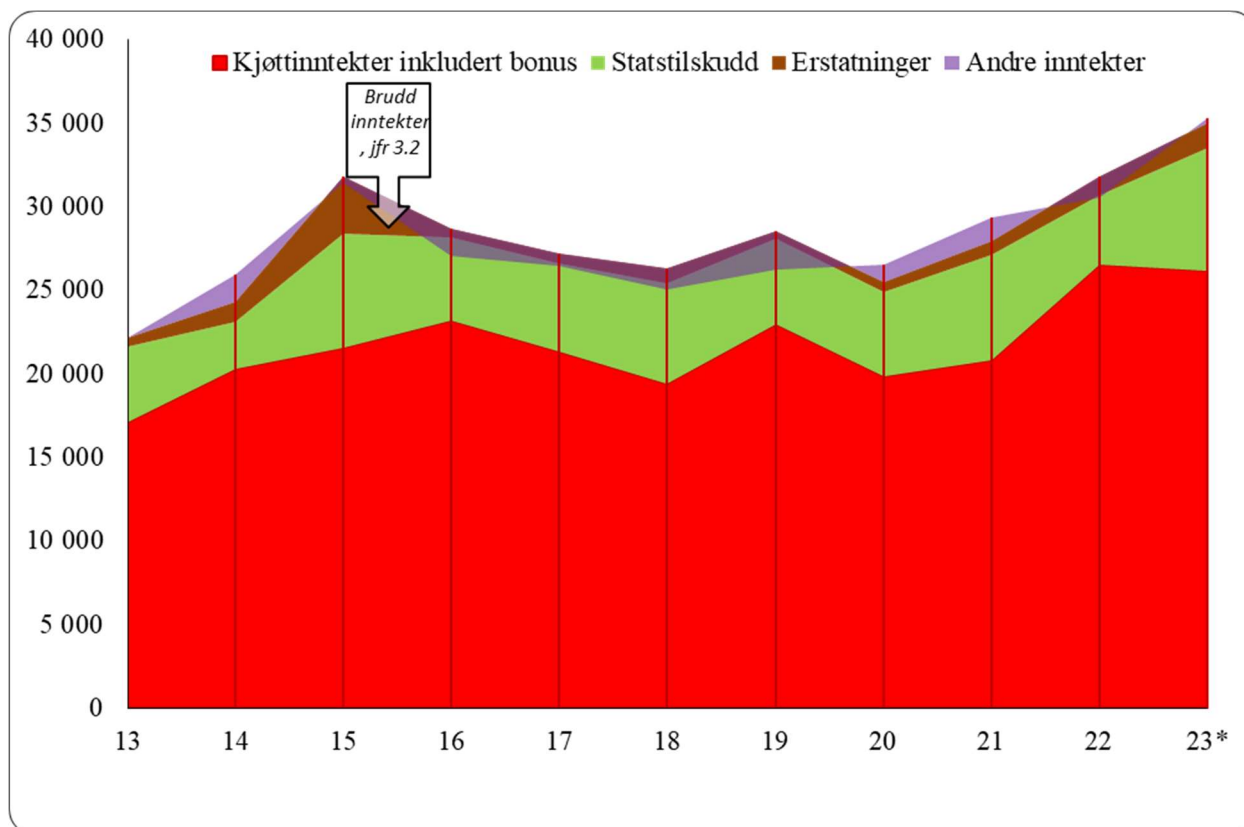
Kostnadsnivået har vært stabilt i sammenligningsperioden, med en viss økning i 2022. Det er avskrivninger (18 prosent), utstyr (13 prosent), kjøretøy/maskiner (13 prosent) og fremmedtjenester (13 prosent) som er de største postene. Til sammen utgjør de 57 prosent av kostnadene i 2022. Selv om man har hatt en økning dette året, så viser tallene at de totale kostnadene kun har økt med 16% siden 2013, målt i 2022-kroner.

Indikatorer som produksjon per livrein, slakteveker og tap forteller at beiteforholdene i Sør-Trøndelag/Hedmark er stabile. Befaringer og tilbakemelding fra reindriften forteller også om gode beiteforhold og ingen antydning til nedbeiting. Endrede klimaforhold vanskeliggjør tilgangen til beitemidler vinterstid, noe som medfører en del uro i flokkene, økt ressursbruk, og problematikk rundt rein utenfor lovlig beiteområde. Dette har resultert i et økende konfliktnivå mellom reindrift og landbruk de siste 5-6 år.

Figur 8.1.21 Utvikling i reintall og antall slakt i Sør-Trøndelag/Hedmark i perioden 2014-2022

Reinlag

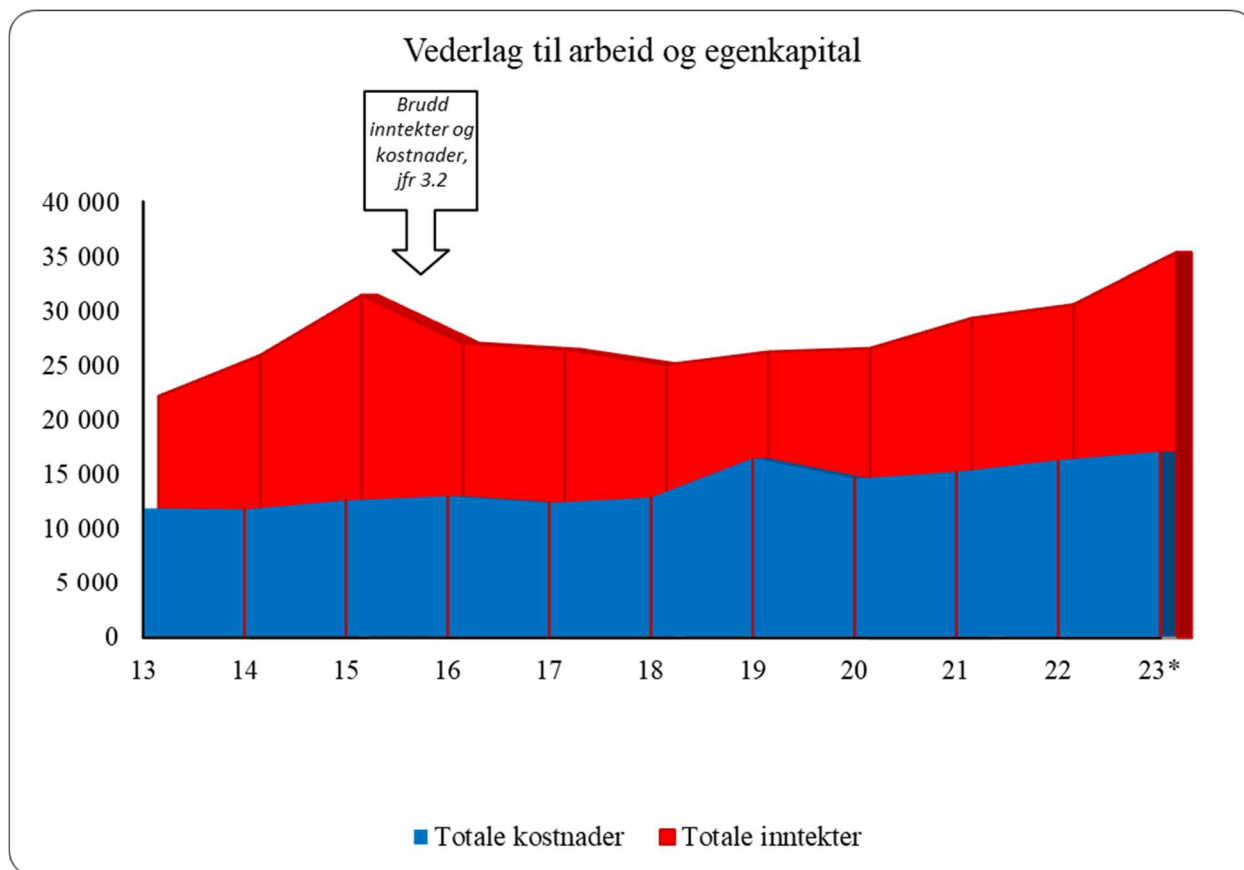

Figur 8.1.22 Utvikling i størrelsen på inntektspostene i reindriften totalregnskap hos reinlagene i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

Kjøttinntektene hos reinlagene har gjennom hele perioden vært høyere enn de øvrige hovedpostene, og den økonomiske situasjonen hos reinlagene har dermed vært gjennomgående positiv. Inntektsreduksjonen i 2013 kom som en kombinasjon av lavere gjennomsnittsvekter og lavere slakteuttak. Gjennomsnittsprisen per kg kjøtt har økt jevnt i sammenligningsperioden og slakteuttaket har vært stabilt over år.

Tilskuddsnivået har vært noe varierende gjennom perioden. Reinlagene har stabile utbetalinger på de direkte tilskuddene. Det som skaper variasjoner i de totale tilskuddsbeløpene er hvorvidt det foreligger investeringer som utløser tilskudd, samt størrelsen på tilskudd til tiltak mot radioaktiv forurensning, siste år det var utbetalt tilskudd av denne typen var i 2018. Reinlagene er det området som gjennom årene har mottatt hovedandelen av denne typen tilskudd. Det er særlig kompensasjonen for tidligslakt som har vært dominerende. I 2015 hadde også reinlagene forholdsvis store utbetalinger knyttet til tap av rein ved ulykke, noe som gav utslag i en høyere utbetaling på de totale tilskuddene. I 2022 ser vi en nedgang i tilskuddsutbetalingene, dette kommer som en følge av en forskjøvet utbetaling som ikke vises i regnskapet før i 2023.

Erstatningsutbetalinger til reinlagene har vært på et lavt nivå, og omfatter kun erstatninger for tap av rein. Dette tilsier at det her mistes få dyr til rovvilt, hvilket gir mer forutsigbare rammer for produksjon av reinkjøtt. I 2022 er andelen erstattet i forhold til reintall, er 2 prosent. Det er imidlertid noe økning av trafikkdrept rein etter at man begynte med salting av fjelloverganger.

Figur 8.1.23 Utvikling i størrelsen på hovedpostene i reindriftens totalregnskap i reinlagene i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022 kroner)

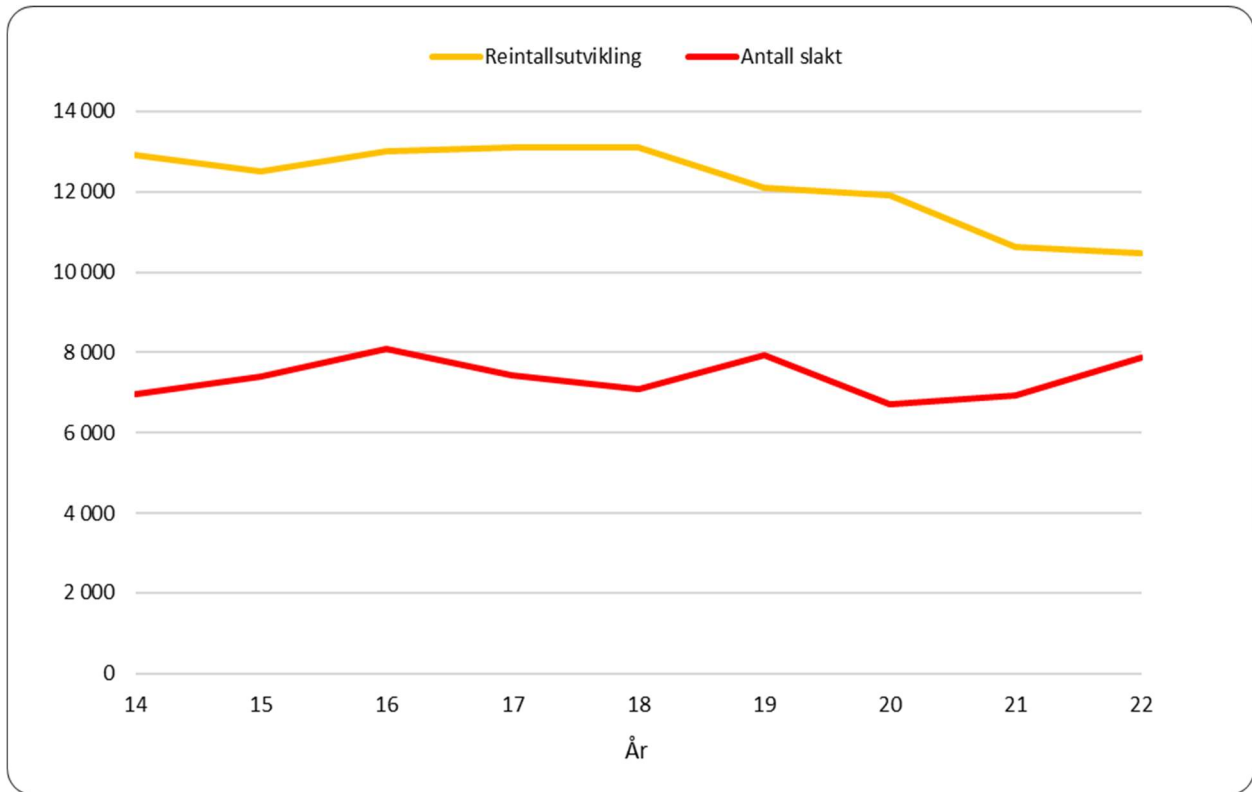
Kostnadene hos reinlagene i sammenligningsperioden har stort sett vært stabile. I 2022 var det utstyr, varekjøp og avskrivninger som sto for den største andelen av kostnadene. Lønnsutgiftene holdes utenfor i Totalregnskapet. Dette har sammenheng med at vederlag til arbeid og egenkapital skal omfatte godtgjørelse for egen og leid arbeidskraft. Som følge av organisasjonsformen gir dette særlig utslag for reinlagene, der lønnsutgiftene til gjetere er en betydelig kostnadspost.

Reinlagene er også det området som utpeker seg med høyest produktivitet blant samtlige områder. Totalproduksjonen per livrein¹ gjennom perioden har ligget mellom 15,5 kg per dyr og 19,4 kg per dyr. Gjennomsnittet for hele reindriften gjennom perioden har ligget mellom 6,0 kg per dyr og 8,3 kg per dyr. Høy totalproduksjon per livrein innebærer ofte god kalvetilgang, lite tap og gode slaktevekter.

Indikatorer som produksjon per livrein, slaktevekter og tap forteller at beiteforholdene er stabile. Tilbakemeldinger fra reindriften forteller om gode beiteforhold og ingen antydning til nedbeiting. På våren 2022 ble det vanskeligere driftsforhold for reinlagene på grunn lite sne og en del ising. Det var utfordrende å holde reinen på vinterbeite på grunn av mildvær og sterk vind. Det bedret seg driftsmessig etter noe snøfall.

Forutsetningen for reinlagene er konsesjon som igjen forutsetter leieavtaler med grunneiere. Lite forutsigbare og svært dyre leieavtaler er en utfordring for reinlagene.

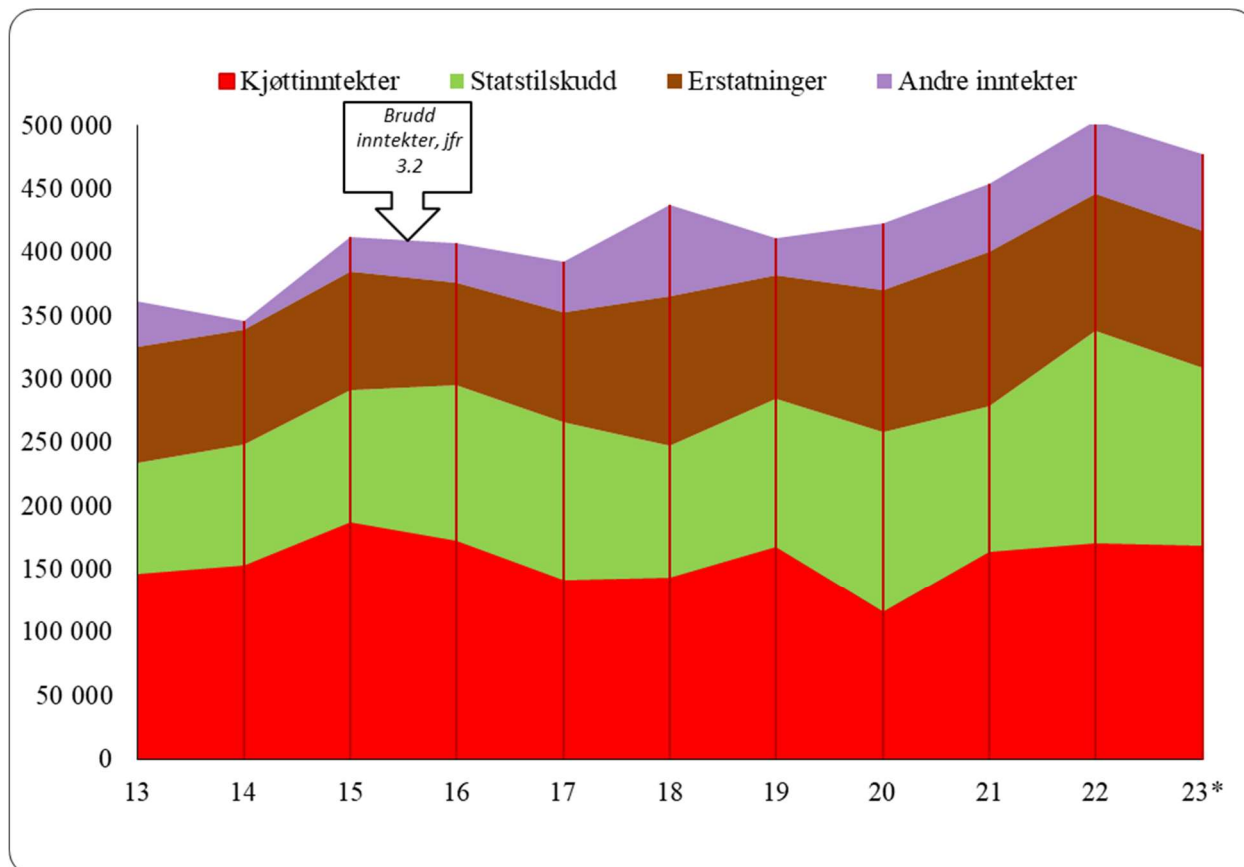
¹ Tall fra Ressursregnskapet for reindriftsnæringen.

Figur 8.1.24 Utvikling i reintall og antall slakt hos reinlagene i perioden 2014-2022

8.2 Generelle vurderinger

I dette avsnittet vurderes den økonomiske utviklingen i reindriftsnæringen med utgangspunkt i sentrale poster i totalregnskapet. Figurene 8.2.1 og 8.2.2 danner grunnlaget for vurderingene.

Figur 8.2.1 Utvikling i størrelsen på inntekstpostene i reindriftens totalregnskap i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022-kroner)

Gjennomsnittsprisen har hatt en positiv utvikling i sammenligningsperioden. Økningen i nettopris fra 2013 til 2022 er på 74 prosent – her må det poengteres at nettoprisen i 2013 hadde hatt en nedgang fra årene før. Sammenligner vi f.eks. med 2008, er økningen i nettopris på 38%.

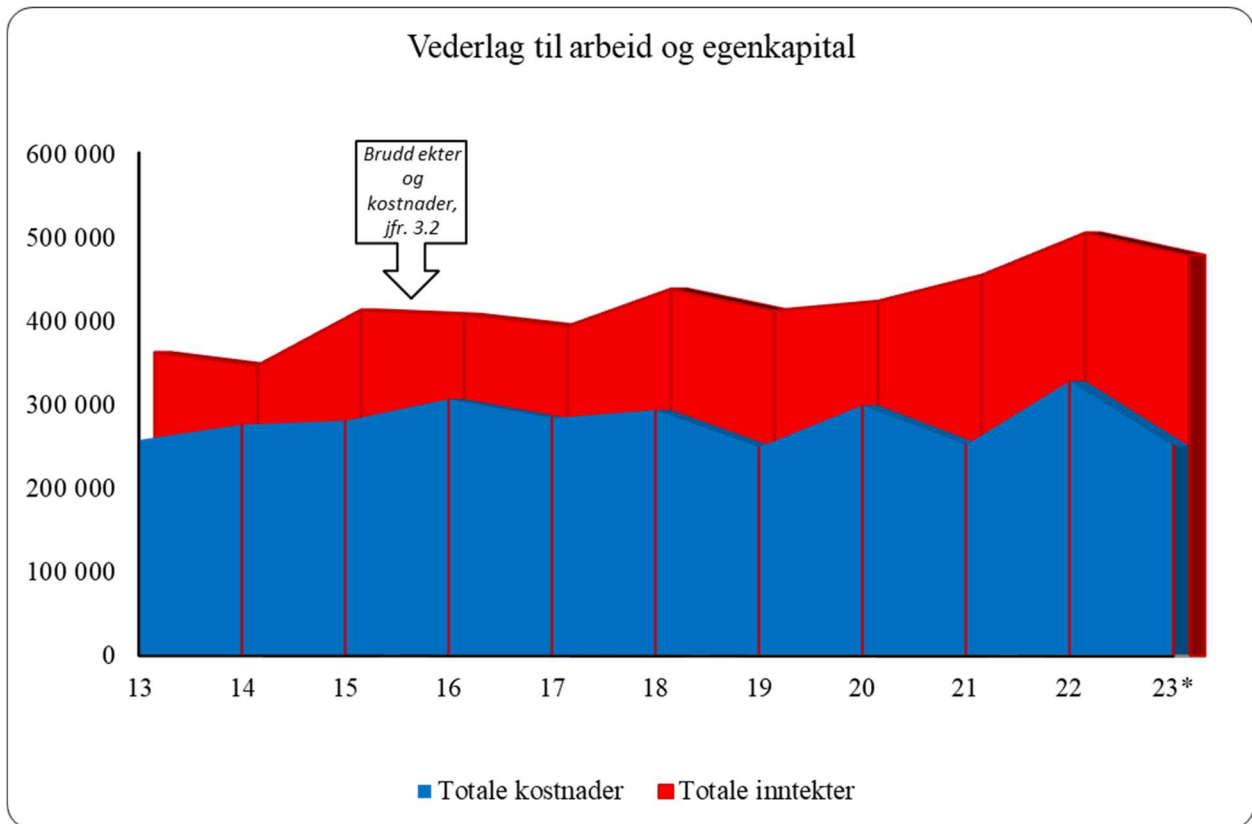
Slaktekvantumet er redusert med 16 prosent fra 2013 til 2022. Gjennomsnittlig slaktevekt har økt fra 22,1 kg i 2013 til 23,8 kg i 2022, dette er også den høyeste gjennomsnittlige slaktevekten i sammenligningsperioden.

Reintallet har blitt redusert med om lag 33 000 dyr i sammenligningsperioden.

De totale kjøttinntektene økte med 50 prosent fra 2013 til 2022, og med 60 prosent fra 2020 til 2022. Økningen fra 2020 skyldes blant annet det lave slakteuttaket som følge av beitekrisen i 2020 i de fleste distrikter i Troms og Finnmark og Nordland.

Tilskuddsnivået målt i 2022 kroner har vært varierende i perioden, men tendensen har vært økende. Fra 2021 til 2022 økte tilskuddene med 55 prosent. Økningen kom som følge av høye ekstraordinære tilskudd i forbindelse med beitekrisen vinteren 2022.

Av de totale erstatningene er det tap til rovvilt som står for den største delen av utbetalingen – i 2022 var andelen på 90 prosent. Erstatningsutbetalingene for rovvilttap har økt med 13 prosent i sammenligningsperioden.

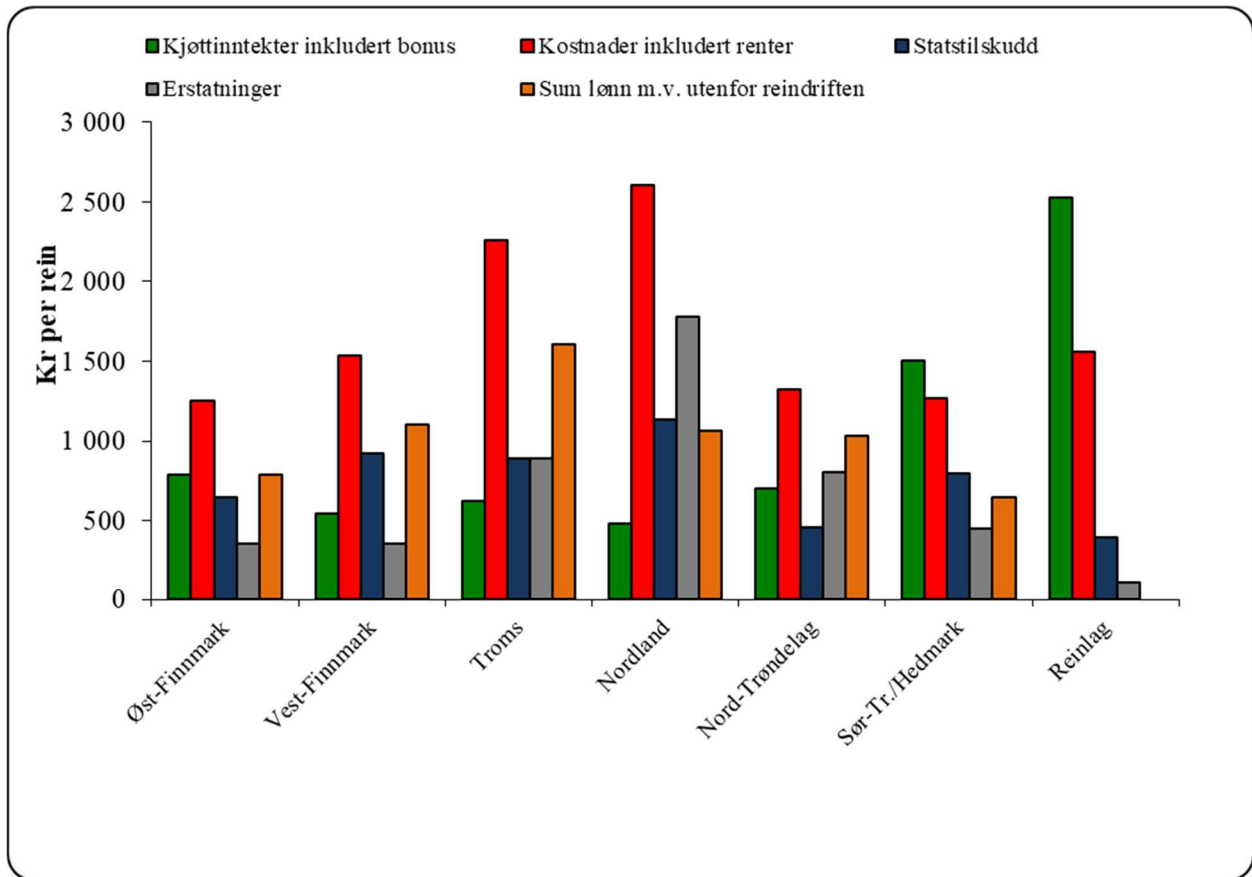

Figur 8.2.2 Utvikling i størrelsen på inntekstpostene i reindriftens totalregnskap i perioden 2013-2023 (1 000 kroner, *Budsjett-tall for 2023, 2022 kroner)

I første del av sammenligningsperioden var kostnadene svakt økende, men stabile. Fra 2016 til 2019 var utgiftene igjen svakt nedadgående. I årene 2020 til 2022 er det mer variasjoner, noe som i stor grad knytter seg til beitekrise i både 2020 og 2022, samt et generelt høyere prisnivå på utstyr og varer.

Kjøttinntektene har i hele perioden vært lavere enn kostnadene.

Figur 8.2.3 viser fordelingen av noen av totalregnskapets poster i 2022 etter reinbeiteområde og reintall. Som det fremgår av kapittel 7.1, har ”sum lønn m.v. utenfor reindriften” stor betydning for økonomien i næringen. For å gi et inntrykk av hvor stor betydning disse inntektene har, er også sum lønn m.v. tatt med i figuren.

Figur 8.2.3 Fordeling av totalregnskapets hovedposter og "sum lønn m.v. utenfor næringen" i 2022 etter reinntall (kroner per rein)

Det fremgår av figuren at reinlagene har den sunneste økonomien i næringen. Her er kjøttinntektene per rein større enn kostnadene, tilskuddene og erstatningene per rein.

Erstatningene per rein er høyest i Nordland, og lavest hos reinlagene.

Tilskuddene per rein er høyest i Nordland, og lavest i Nord-Trøndelag og hos reinlagene.

Troms og Nordland skiller seg ut som reinbeiteområdene der kostnadene per rein ligger klart høyest. Nordland har også de laveste kjøttinntektene per rein.

Figuren viser for øvrig at «sum lønn med videre utenfor reindriften» i de samiske reinbeiteområdene er høyest i Troms.

Vedlegg

1. Tabeller

Vedleggstabell 1 Kjøttinntekter i 2022 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	Ant. slakt ¹	Gjennomsnittsvekt ¹	Tonn	Snittpris	Verdi (1000 kr)
Polmak/ Varanger	10 262	23,34	239	113,87	27 271
Karasjok øst	5 348	21,33	114	108,09	12 328
Karasjok vest	6 615	22,09	146	102,01	14 908
Øst-Finnmark	22 225	22,48	500	109,49	54 711
Kautokeino øst	5 951	23,19	138	112,16	15 476
Kautokeino midt	7 956	22,63	180	91,70	16 509
Kautokeino vest	3 604	23,55	85	97,57	8 280
Vest-Finnmark	17 511	23,01	403	100,29	40 406
Troms	2 328	28,99	67	117,21	7 909
Nordland	1 548	38,92	60	112,06	6 752
Nord-Trøndelag	4 089	24,43	100	98,27	9 818
Sør-Tr./Hedm.	8 610	24,36	210	100,02	20 978
Reinlag	7 875	30,39	239	110,81	26 515
Totalt	64 186	24,60	1 579	105,80	167 089

Vedleggstabell 2 Kjøttinntekter i perioden 2018-22 (1 000 kroner)

Slakteuttak	2018	2019	2020	2021	2022
Slakteri	63 250	77 725	46 095	66 827	58 839
Privat	5 845	6 761	6 547	5 721	5 347
Totalt antall dyr	69 095	84 486	52 642	72 548	64 186
Gj. sn. vekt ¹	22,74	22,60	23,81	22,82	24,60
Prod. i tonn	1 571	1 909	1 253	1 656	1 579
Pris (kr/kg)	78,13	76,94	79,97	91,72	105,80
Inntekt	122 767	146 898	100 231	151 866	167 089

¹ Inklusive beregnet privat forbruk og omsetning. Privat forbruk og omsetning regnes å ha samme verdi per kg som slakt (voksne dyr) ved registrerte slakterier.

Vedleggstabell 3 Tilskuddsutbetalinger i perioden 2018-22 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2018	2019	2020	2021	2022
Polmak/Varanger	8 214	13 787	13 010	13 162	16 051
Karasjok øst	3 374	5 621	5 392	4 086	3 957
Karasjok vest	7 341	11 193	8 518	9 953	9 435
Øst-Finnmark	18 930	30 601	26 919	27 202	29 442
Kautokeino øst	6 571	8 115	9 154	7 659	9 652
Kautokeino midt	11 233	11 223	10 535	12 262	12 375
Kautokeino vest	8 859	6 735	9 087	9 298	8 373
Vest-Finnmark	26 663	26 073	28 776	29 220	30 400
Troms	3 434	4 334	4 683	5 440	5 696
Nordland	3 530	4 383	4 591	4 872	5 362
Nord-Trøndelag	6 068	5 927	4 741	6 841	6 061
Sør-Tr./Hedmark	6 804	8 048	9 387	9 349	10 381
Reinlag	4 412	4 579	4 628	5 712	4 065
Totalt	69 841	83 946	83 724	88 636	91 407

Vedleggstabell 4 Tilskuddsutbetalinger per siidaandel i 2022 (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	2022		
	Prod. avh.	Andre	Totalt
Polmak/Varanger	364 785	46 793	411 578
Karasjok øst	77 583	4 695	82 278
Karasjok vest	134 789	17 000	151 789
Øst-Finnmark	178 439	21 142	199 581
Kautokeino øst	155 673	61 948	217 621
Kautokeino midt	133 063	26 301	159 363
Kautokeino vest	144 367	9 252	153 619
Vest-Finnmark	142 722	32 034	174 757
Troms	111 693	37 677	149 370
Nordland	130 777	43 308	174 086
Nord-Trøndelag	155 408	4 972	160 380
Sør-Tr./Hedmark	346 048	15 739	361 786
Sum tilskudd per siidaandel	162 046	27 226	189 272

Vedleggstabell 5 Tiltak mot radioaktivitet i perioden 1990-2022 (1 000 kroner)

År	Anlegg/ foring/tap	Tidlig slakt	Kostholds- komp.	Nedføring	Totalt
1990	1833	-	3281	-	5 114
1991	2200	-	2515	-	4 715
1992	2 811	-	1 358	-	4 169
1993	2 306	682	1 276	-	4 264
1994	1 017	1 360	1 492	-	3 869
1995	3 352	2 005	1 217	-	6 574
1996	1 702	778	855	-	3 334
1997	867	1 892	866	-	3 625
1998	1 613	1 312	807	-	3 732
1999	1 276	1 560	806	-	3 633
2000	554	1 597	618	30	2 799
2001	498	1 456	775	192	2 921
2002	173	1 234	403	85	1 894
2003	270	1 186	1 021	180	2 657
2004	310	1 013	707	197	2 227
2005	186	1 673	686	-	2 545
2006	-	1 075	156	-	1 231
2008	343	156	132	-	631
2009	412	518	4	1	935
2010	545	273	13	6	837
2011	755	774	4	-	1 532
2012	266	530	3	37	835
2013	337	377	-	-	715
2014	-	57	-	224	281
2015	-	-	-	167	167
2016	-	-	-	-	-
2017	-	-	-	-	-
2018	909	-	-	-	909
2019	-	-	-	-	-
2020	-	-	-	-	-
2021	-	-	-	-	-
2022	-	-	-	-	-
Total	24 534	21 508	18 994	1 118	66 144

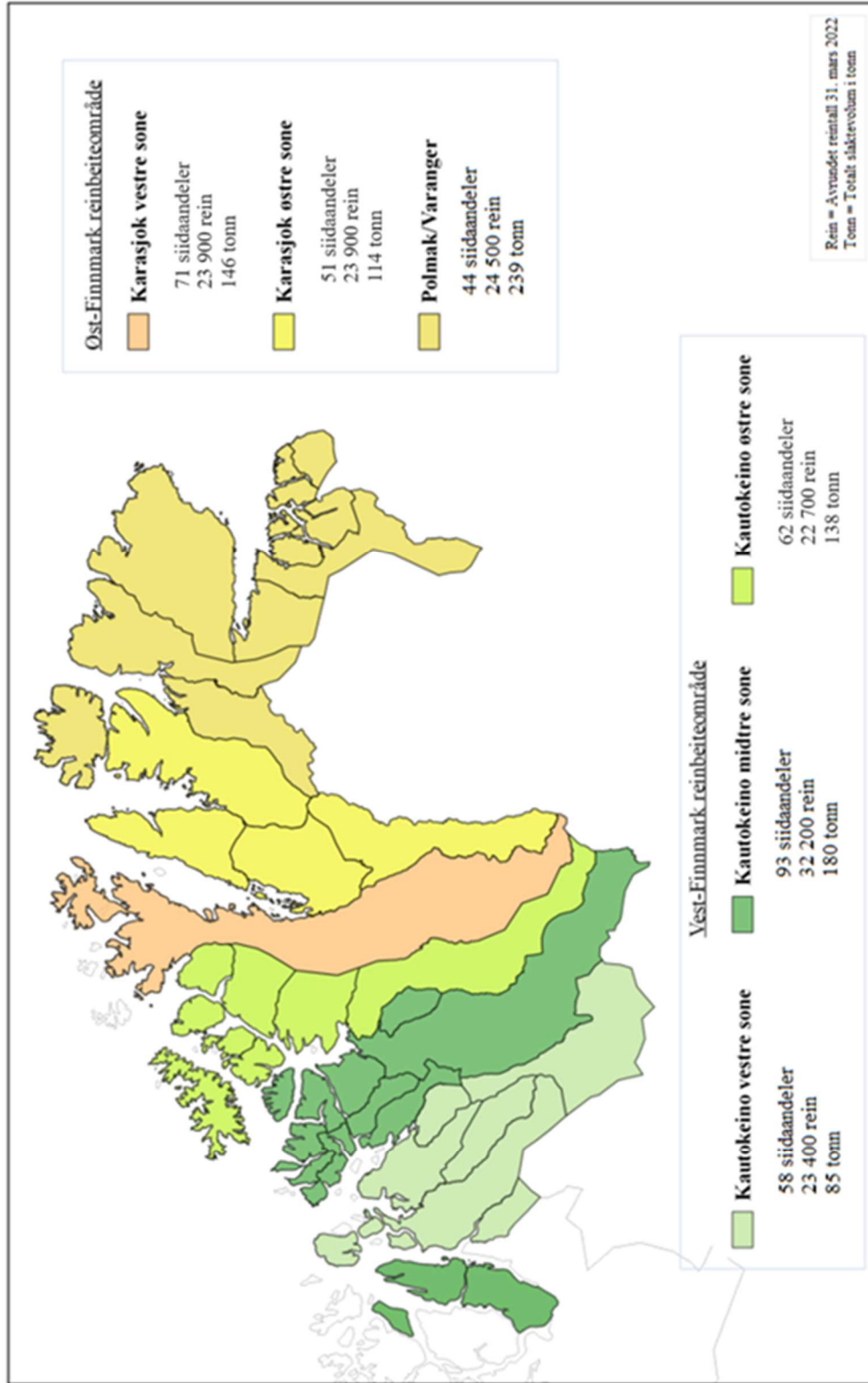
Vedleggstabell 6 Erstatninger for tap av rein 2018-22 (1 000 kroner)

	2018	2019	2020	2021	2022
Miljødirektoratet – tap rovvilt	89 092	80 450	92 252	103 913	93 614
Jernbaneverket – tap tog	974	2 015	4 135	1 518	2 567
Forsikringselskaper – tap bil	1 602	1 206	1 758	1 797	1 595
Totalt	91 667	83 671	98 145	107 228	97 775

2. Kart over reinbeiteområdene

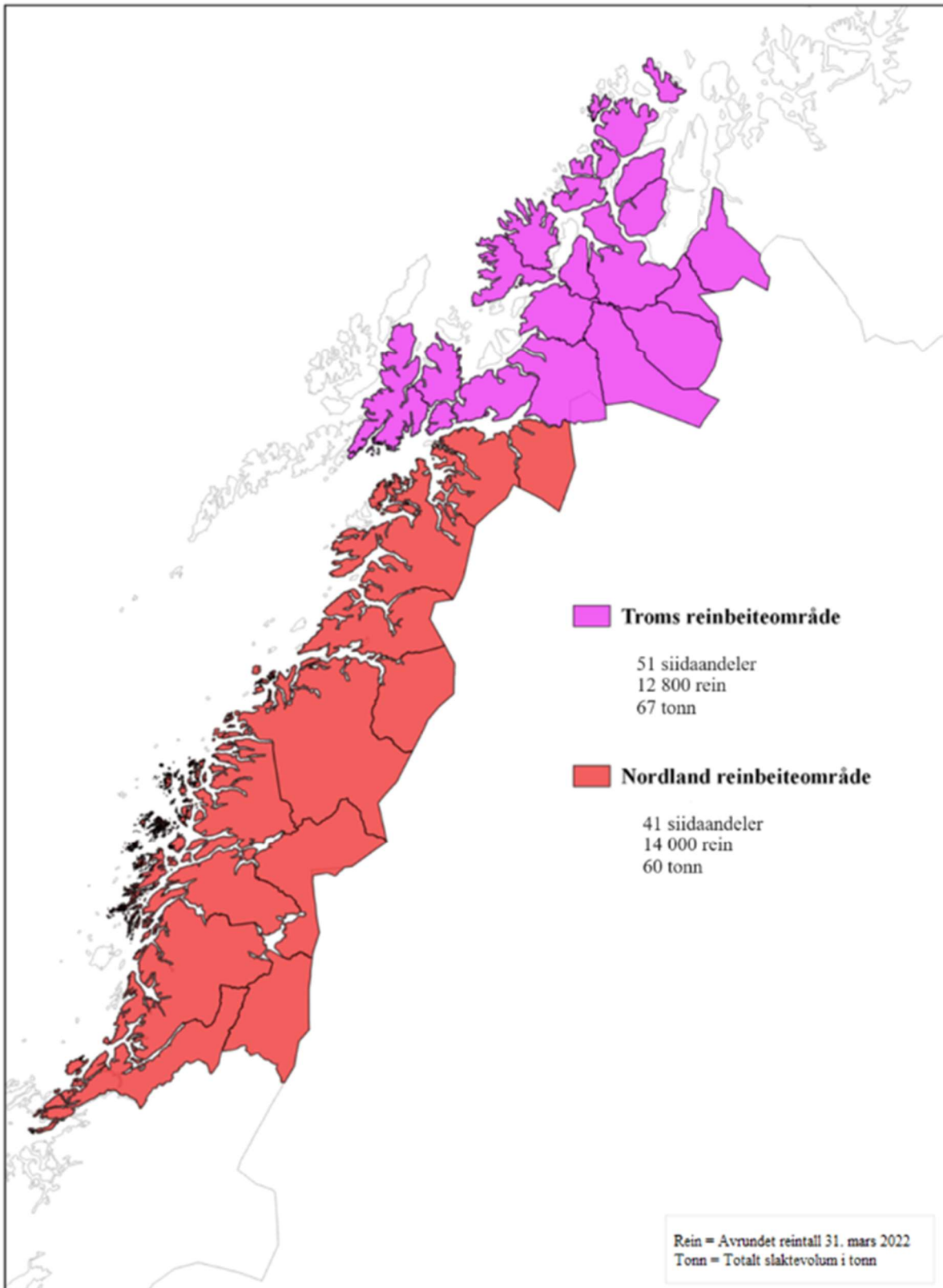

Reindriften i Finnmark

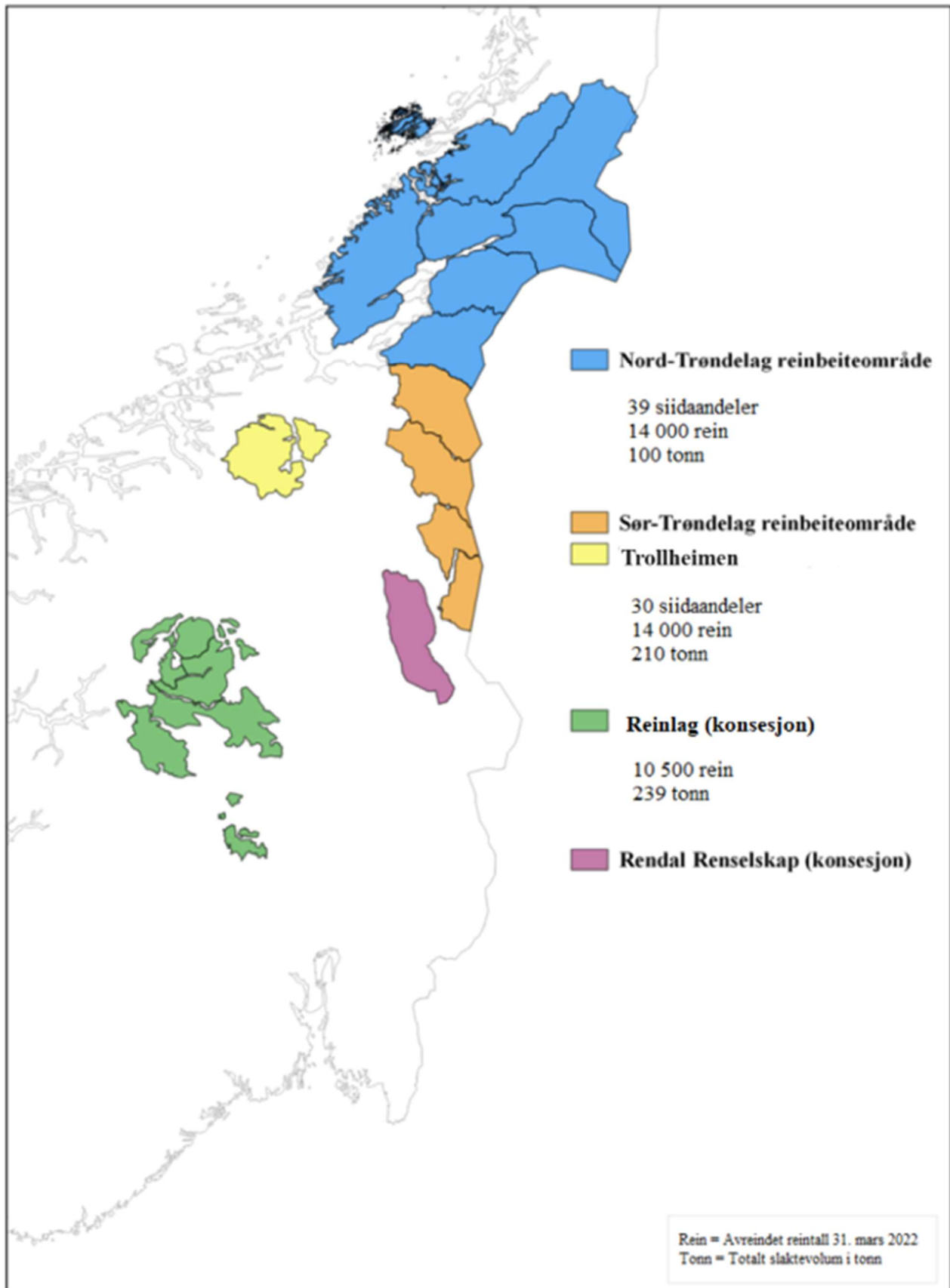
Kartdata: Kartverket og Landbruksdirektoratet

Reindriften i Troms og Nordland

Kartdata: Kartverket og Landbruksdirektoratet

Reindriften i Trøndelag og konsesjonsområder

3. Ordforklaringer

<i>Aktiv siidaandel</i>	Siidaandel som er oppført med rein i utgående beholdning (per 31. mars) i melding om reindrift.
<i>Binæringsinntekter</i>	Inntekter av duodji, jakt, fiske, bærplukking og annen virksomhet knyttet til reindrift.
<i>Becquerel (Bq)</i>	Måleenhet for radioaktivitet.
<i>Bruttopris</i>	Pris til reieneier fra slakteri, inkludert eventuelle slakte- og fraktekostnader.
<i>CWD</i>	Chronic Wasting Disease eller Skrantesyke er en prionsykdom hos hjortedyr.
<i>Driftstilskudd til ungdom og kvinner</i>	Særskilt driftstilskudd til kvinner som står alene som leder av siidaandel og ungdom under 30 år med egen siidaandel.
<i>Driftsår</i>	1. april – 31. mars (reindriftsåret).
<i>Duodji</i>	Samisk husflid.
<i>Ektefelle/ samboertillegg</i>	Direkte tilskudd til siidaandeler der begge ektefeller/samboere utøver aktiv reindrift og står som leder av siidaandelen.
<i>Felles siidaandel</i>	Siidaandel drevet av to ansvarlige ledere i fellesskap (ektefeller/samboere).
<i>Felleskostnader</i>	Felles kostnader som dekkes av reinbeitedistriktet, reindrifsfondet eller særskilte erstatningsfond.
<i>Gápmasat</i>	Leggskinn.
<i>Hovedavtalen</i>	Avtale som ligger til grunn for de årlige reindrifftsforhandlingene (revidert i 1992/93 – St.prp. nr. 66 (1992-1993)), inngått mellom staten ved Landbruksdepartementet og Norske reindrifftsamers landsforbund (NRL).
<i>Kalveslaktetilskudd</i>	Direkte tilskudd til siidaandel for slakt av kalv.
<i>Kapitalinnsats</i>	Innsats av kapital, for eksempel i form av rein, snøscooter og lignende.
<i>Konsumprisindeks</i>	Statistisk forholdstall for forbruksvarer (viser prisstigningen).

<i>Korrigert reintall</i>	Reintall per 31. mars korrigert i henhold til opplysninger i siidaandelens melding om reindrift påfølgende år.
<i>Kostholdskompensasjon</i>	Tilskudd til kompensasjon for alternativt kosthold som følge av radioaktivitet i matreir.
<i>Livdyrverdi</i>	Verdi av levende rein (livdyr).
<i>Låste beiter</i>	Beiter som ikke er tilgjengelige på grunn av is eller snø.
<i>Lærings og omsorgsbaserte tjenester</i>	Tilleggsnæring hvor det ytes tjeneste for å gi læring, mestring, trivsel og forståelse av samisk kultur. Et eksempel er «ut på vidda».
<i>Melding om reindrift</i>	Melding som siidaandelsleder leverer inn hvert driftsår med oversikt over reintall, tap, slakteuttak, siidaandelens medlemmer, med videre.
<i>Nettopris</i>	Pris til reineier fra slakteri eksklusiv merverdiavgift og uten slakte- og eventuelle fraktkostnader.
<i>NRL</i>	Norske Reindriftsamers Landsforbund (næringsorganisasjon for norske reindriftsamer).
<i>Oppgitt rovvilttap</i>	Rovvilttap oppgitt i siidaandelens melding om reindrift.
<i>Populasjon</i>	Alle individer innenfor et visst område.
<i>Produksjonspremie</i>	Tilskudd til siidaandeler og reinlag som beregnes med utgangspunkt i en prosentsats av avgiftspliktig salg av kjøtt og avgiftspliktige inntekter fra reinen.
<i>Produktiviteten</i>	Kjøttproduksjon per dyr eller per arealenhet.
<i>Reinbeitedistrikt</i>	Reinbeiteområdet er delt inn i flere reinbeitedistrikter (etter reindriftsloven §6).
<i>Reinbeiteområde</i>	Største forvaltningsenhet innenfor det samiske reindriftsområdet (etter reindriftsloven §5).
<i>Reindriftsavtalen</i>	Ettårig økonomisk avtale mellom staten (ved Landbruks- og matdepartementet) og NRL.
<i>Reindriftsfond</i>	Fond som forvaltes og disponeres av distriktsstyret (etter reindriftsloven §47).
<i>Reinlag</i>	Sammenslutning av andelshavere med konsesjon for reindrift i enkelte sørnorske fjellområder utenfor det samiske reindriftsområdet (etter reindriftsloven §8).

<i>Reinmerke</i>	All rein skal være øremerket ved snitt i ørene med eierens registrerte merke. Merking skal foregå innen 31. oktober det året dyret er født. Alle registrerte reinmerker i Norge finnes i et merkeregister.
<i>Samlet livdyrverdi</i>	Summen av alle livdyrverdier.
<i>Ressursregnskapet</i>	Økologisk regnskap over reindriftens ressursgrunnlag og ressursutnyttelse.
<i>RUF</i>	Reindriftens Utviklingsfond.
<i>Samisk reindrift</i>	Reindrift innenfor reinbeitedistrikt, inkludert Trollheimen i Sør-Trøndelag/Hedmark.
<i>Siida/sijte</i>	Geografisk og sosial betegnelse for en gruppe av reineiere som utøver deler av driften i fellesskap innenfor et bestemt areal.
<i>Siidaandel</i>	En familiegruppe eller enkeltperson som er del av en siida, og som driver reindrift under ledelse av en person eller ektefeller/samboere i fellesskap.
<i>Slakteuttak</i>	Antall slaktedyr eller antall kg slakt.
<i>St.meld. nr. 32 (2016-2017)</i>	Stortingsmeldingen "Reindrift. Lang tradisjon – unike muligheter".
<i>Tilskudd til siidaandeler og reinlag</i>	Omfatter produksjonspremie, særskilt driftstilskudd til ungdom, særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel, kalveslaktetilskudd, etableringstilskudd og ektefelle-/samboertillegg.
<i>Totalkostnader</i>	Summen av siidaandelens kostnader, felleskostnader og kostnader i reinlag.
<i>Totalkvantum</i>	Summen av kjøttmengde levert slakteri, privat omsetning og privat forbruk.
<i>Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning</i>	Det tidligere <i>Reinprogrammet</i> inngår fra 2015 i <i>Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning</i> . Programmet administreres av Innovasjon Norge.
<i>Vederlag til arbeid og egenkapital</i>	Inntekter minus kostnader. Kostnader til arbeid er ikke tatt med. Godtgjørelse til alt arbeid og egenkapital som er satt inn i siidaandelen.

Vederlag til arbeid og kapital

Inntekter minus kostnader. Kostnader til arbeid og renter på lånt kapital er ikke tatt med.

Årsverk

Normert arbeidsinnsats gjennom året (i reindriften 1.800 timer).

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 1450 Vika, 0116 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:
Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no
